

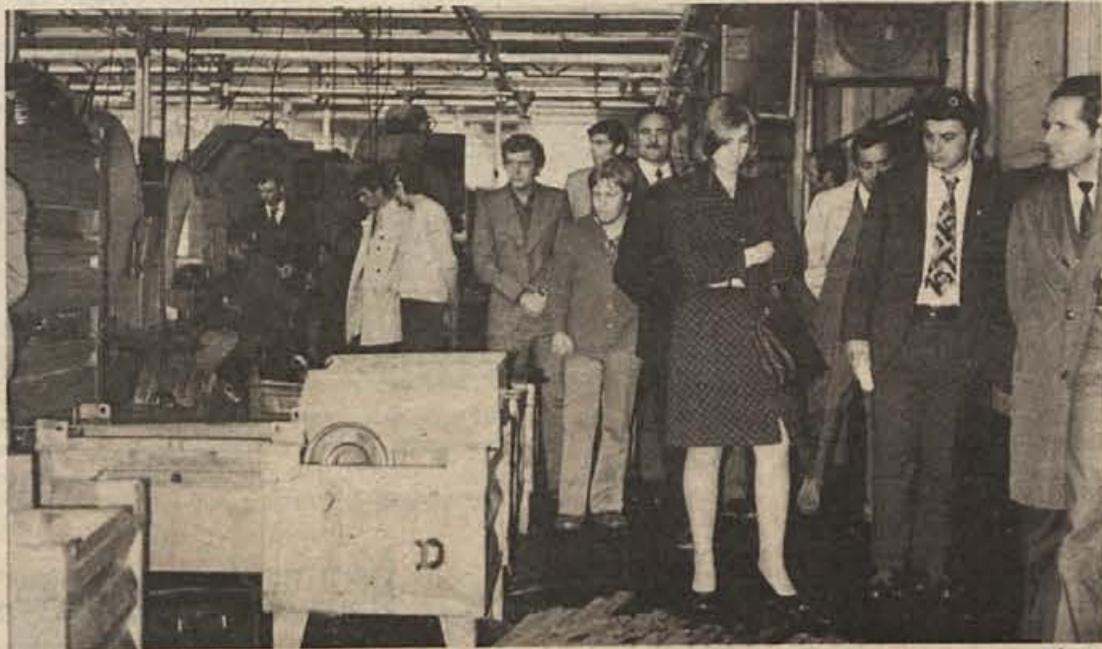

METLIKA – Danes se bodo direktorji, sekretarji in predsedniki osnovnih sindikalnih organizacij iz metliških delovnih organizacij ter člani komisije za družbenoekonomske odnose pri občinski konferenci ZKS pogovarjali o doseganju uveljavljanju delavskih ustavnih dopolnil v občini.

GLAŽUTA – Jutri dopoldne bo v Glazuti pri Ribnici posvet sekretarjev komitejev ZK ljubljanskega območja, na katerem bodo ocenili javno razpravo o slovenski ustavi, predkongresno delo ZK in razpravljali še o nekaterih zadevah.

METLIKA – Nocoj ob 19.30 bo v prostorih kina občini zbor metliškega turističnega društva. Predvajali bodo tudi filme o belokranjskih in drugih turističnih posebnostih.

SEVNICA – Včeraj je bila seja izvršnega odbora temeljne kulturne skupnosti, na kateri so govorili o razvoju amaterizma, knjižničarstva in o izvedbi tradicionalnih gostovanj osrednjih slovenskih gledališč v občini v tej sezoni.

Industrija motornih vozil je sprejela in gostila delegate kovinskopredelovalne industrije. (Foto: Cedo Negovanovič)

VAVPOTIČEVA RAZSTAVA PRELOŽENA

V četrtek, 25. oktobra, bi morala biti v Dolenjski galeriji odprta retrospektivna razstava del akademskega slikarja Ivana Vavpotiča. Razstava, načrtovana v okviru prireditve ob občinskem prazniku Novega mesta, naj bi hkrati počastila spomin pomembnega slovenskega umetnika ob 30-letnici njegove smrti (Vavpotič je umrl leta 1943 v Ljubljani). Nepredvidene ovire, ki so zunaj dosega in volje Dolenjskega muzeja, nas silijo, da razstavo Ivana Vavpotiča, našega rojaka, ki je z mnogimi vezmi povezan z Novim mestom in Dolenjsko, preložimo na začetek leta 1974. Retrospektiva umetniške fotografije Marjan Pfeiferja „Kamera riše“ je podaljšana do 20. novembra, na kar ponovno opozarjamo poleg ljubiteljev fotografske umetnosti zlasti vse foto krožke na naših šolah.

Uprava
Dolenjskega muzeja

Kolpa združuje

Občani Duge Rese in Črnomlja se bodo pobratili

Kolpa ni nikdar ločevala, pač pa je združevala in povezovala ljudi z obeh njenih bregov, je bila enotna misel vseh, ki so posegli v razpravo na srečanju predstavnikov občinskih skupščin in družbenopolitičnih organizacij občinske skupščine iz Duge Rese in črnomljske občine. Srečanje je bilo 19. oktobra v zdravilišču Lešče.

V sodelovanju obkolpskih občin sta prišli doslej najdlje omenjeni občini oziroma njihovi prebivalci. Da bi se sodelovanje še izboljšalo, saj je nedvomno za obe strani koristno, kar so tudi večkrat poudarili, so na seji imenovali komisijo, ki bo pripravila konkretne predloge o nadaljnjem poglobljenem sodelovanju. Ze v prihodnjih dneh pa bodo pričele bolj kot doslej sodelovati posamezne organizacije z obeh strani Kolpe.

Na predlog črnomljske občinske organizacije ZZB NOV pa se bosta obe občini 19. februarja prihodnje leto, ko slavi črnomljska občina svoj praznik, pobratili.

B. P.

Delavcem je lokalna zaprtost tuja

To so poudarili samoupravljavci treh republik (Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine) prejšnji teden v N. mestu na zboru, ki je ena najpomembnejših manifestacij XII. zleta bratstva in enotnosti

Od četrta do sobote prejšnji teden je bil v Novem mestu prvi zbor samoupravljavcev zleta bratstva in enotnosti, ki obsega območja Banjaluke, Bihača Gospića, Karlovca, Novega mesta, Prijedora in Siska. Samoupravljavci so zastopale nekajdesetčlanske delegacije iz posameznih zletnih območij.

Prvi dan so imele delegacije plenarno zasedanje na Otočcu, drugi dan dopoldne so bili samoupravljavci v gosteh po novomeških delovnih organizacijah, zvečer pa so se udeležili akademije, ki so jo pripravili pevci, recitatorji in folklorne skupi-

ne iz zletnih mest. Po akademiji so sprejeli zaključni dokument prvega zbora samoupravljavcev, poslali pozdravno pismo tovarišu Titu in obsodili ožijevanje nacizma v Avstriji ter imperialistično zaroto v Čilu.

V zaključnem dokumentu poudarjajo, da je v procesu samoupravljanja čutiti po II. kongresu samoupravljavcev, sprejemu ustavnih dopolnil ter pisma tovariša Tita in izvršnega biroja predsedstva ZKJ nove utripe in ustvarjalne možnosti. V primeru, ko samoupravljanje prestopi meje delovnih skupnosti in občin, postaja še trdnější temeljni

kamen za medsebojno povezanost naših narodov in narodnosti.

„Ko izvajamo programske naloge ZKJ, posebno odločno poudarjene v pismu tovariša Tita in izvršnega biroja ter v platformi za X. kongres ZKJ, smo se samoupravljavci zletnih območij Banije, Beke krajine, Bosanske krajine, Dolenjske, Korduna, Like, Moslavine in zahodne Slavonije dogovorili, da bomo s svojim čvrstim delom zagotovili, da bo v

(Nadaljevanje na 4. str.)

VLOM V ŠOLO

V prostore osnovne šole Grm v Novem mestu je 23. oktobra vlomil neznan vlomilec. Tat je poiskal železno omaro in vlomil vanjo. Po prvih podatkih je iz blagajne odnesel 14.000 din. Komisija še preiskuje vlom.

Brežice in Novo mesto praznujeta

Spet je leto okrog in spet slavita brežiška in novomeška občina vsaka svoj praznik – Brežice 28. in Novo mesto 29. oktobra.

Svojemu prazniku posvečajo delovni ljudje obeh občin delovne zmage enoletnega obdobja.

Uspehov ni malo: novi delovni prostori, večja proizvodnja, povečan izvoz. To je samo nekaj iz tvornosti brežiške in novomeške občine od lanskega do letošnjega oktobra.

Zunanji videz bodo praznikoma dale najrazličnejše prireditve. V obeh občinah so jih napovedali nemajhno število, in veliko le-teh je že za nami.

Čestitkam za praznik brežiške in novomeške občine se pridružujemo tudi mi. O uspehih na področju družbenih dejavnosti govorijo prispevki v prilogah, ki ju danes posvečamo obema praznikoma. Pripravili smo ju v sodelovanju z odbori za praznovanje v Brežicah in Novem mestu.

Častno izpolnjene naloge

Po 30 letih so se znova sešle članice ustanovnega kongresa AFŽ - Dobrníč jih je na svoj krajevni praznik dočakal z odprtimi rokami

Z novim asfaltom, lepo okrašen in ves v slavnostnem vzdušju je v nedeljo, 21. oktobra, Dobrníč s svojimi prebivalci toplo sprejel delegatke ustanovnega kongresa Slovenske protifašistične ženske zveze in številne goste.

V istem posloju kot pred 30 leti, le v prenovljeni dvorani, se je v nedeljo trilo ljudi. Ivanka Pavlin, predsednica OK SZDL Trebnje, je začela slovesnost in izrekla prisrčno dobrodoščilo vsem delegatkam in delegacijam. Posebej je še pozdravila Ivančičovo mamo iz Petrinj pri Sodražici, ki je bila častna predsednica že na ustanovnem kongresu AFŽ.

Razen delegacij republiških družbenopolitičnih organizacij so se jubilejne slovesnosti udeležili delegacija žena iz Bosanskega Petrovca, kjer je bil I. kongres AFŽ Jugoslavije, predstavniki pobratene občine Obrenovac in delegacije Slovencev iz zamejstva.

Tudi tokrat je imela slavnostni govor Mara Rupena-Osolnikova, prva sekretarka SPZZ Slovenije, ki je s prisrčnimi besedami osvežila spomin na izredni delež slovenskih žena v narodnoosvobodilnem boju. Med drugim je dejala: „Kadar se še srečujemo, čeprav je to na žalost zaradi sodobne naglice bolj redko, kot bi sicer lahko bilo, se nam utrne topla misel na pohorsko Milko, Majcnovo in Beceletovo mater, na Minko Galetovo, Katjo, Angelco Očepek, Heleno, Mico in Marjano in še nešteto drugih, ki so skupaj z nami tkale mrežo tiste organizacije, ki je jeseni 1943 ob prvem dihu

gram v izvedbi domačinov. Med izbranim recitalom Zvonke in inž. Jožeta Falknerja iz Trebnjega je v dvorani nemalo zbranih brisalo solzne oči.

(Nadaljevanje na 4. str.)

Dobrníč v nedeljo: udeleženke slavja si ogledujejo prenovljeno osnovno šolo. (Foto: R. Bačer)

DANAŠNJA NAKLADA
30.100
IZVODOV

Krsto Hegedušić priziga festivalni ogenj na otvoritvi III. grafičnega bienala jugoslovanskih pionirjev pred Lamutovim likovnim salonom. (Foto: I. Zoran)

Tako vidijo punte otroci

III. pionirski grafični bienale odprt - Razstave v Kostanjevici, Krškem in Sevnici

Mrak se je že delal, ko je hrvaški akademik in slikar Krsto Hegedušić, pokrovitelj III. grafičnega bienala jugoslovanskih pionirjev, 20. oktobra prizgal festivalni ogenj na vrtu Lamutovega likovnega salona v Kostanjevici. S tem je bila največja likovna manifestacija mladih pri nas uradno odprta.

Zirija je od 1.600 grafik, ki so jih poslali učenci osnovnih šol iz raznih krajev Jugoslavije, izbrala za razstavo 388 najboljših: 149 je razstavljenih v Lamutovem likovnem

salonu, 191 v Sevnici, 48 pa v krški galeriji. Prireditelji so izdali obsežen katalog, ki ga je omogočila ljubljanska Lesnina.

Na otvoritvi, kjer se je zbralo nekaj tisoč mladih, med njimi delegacija pionirjev iz Romunije, ter gostov (podpredsednik republiške skupščine dr. Jože Brilej, predsednik republiškega prosvetno-kulturnega zbora Miloš Poljanšek, sekretar SZDL Hrvaške Pero Djetelić in drugi), je o bienalu spregovoril predsednik Dolenjskega kulturnega festivala Lado Smrekar.

Pokrovitelj Krsto Hegedušić se je k mladim obrnil med drugim z besedami: „Ohranite, kar je v vas, ne sramujte se tega!“

ZA DAN MRTVIH

Zveza borcev pripravlja za 1. november v počastitev padlih komemoracije. Na šmihelskem pokopališču bo komemoracija ob 8.30, na novomeškem pokopališču v Ločni ob 9.30 in v Žužemberku pri spomeniku na Cvibljah ob 11. uri. Na komemoracijah bo igrala novomeška pihalna godba, sodelovali pa bodo tudi pevski zbor Dušan Jereb in recitatorji.

REŠITEV BELTA?

Predstavniki republiškega sklada skupnih gospodarskih rezerv so se odločili za pomoč črnomljskemu Beltu. Obljubili so zelo ugodne dolgoročne kredite, ki pa jih bo kolektiv Belta dobil le v primeru, če se bodo za pomoč odločile tudi banke. Te se še niso dokončno odločile, njihovo odločitev pa pričakujejo v kratkem. Znano je, da se bo Belt gotovo „rešil“, če se bodo bančniki odločili za pomoč. Rešitev je seveda v največji meri odvisna od volje in pripravljenosti zaposlenih, da z delom nadoknadijo vse zamujeno.

B. P.

Po daljšem spremenljivem vremenu se je v noči na sredo ozračje pri nas ohladilo, s severnimi vetrovi pa bo dotekal nad naše kraje tudi v naslednjih dneh suh zrak, nočne temperature pa bodo pod ničlo.

ZA 31. OKTOBER, SVETOVNI DAN VARČEVANJA, POZDRAVLJAMO VSE VARČEVALCE Z ŽELJO, DA POSTANE PRIVAJANJE ČLOVEKA NA VARČEVANJE SESTAVNI DEL VZGOJE V DRUŽINI, ŠOLI, PODJETJU IN POVŠOD DRUGOD!

DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA NOVO MESTO

Vprašanje, če je tako res mogoče izboljšati preskrbo z mesom – Učijo naj nas izkušnje!

Afera Watergate je nenadoma (še enkrat) eksplodirala kot bomba z zadržkom: zaradi nesoglasja glede magnetofonskih trakov je odstopil ameriški pravosodni minister Richardson, samo nekaj ur kasneje pa se njegov pomočnik. Tak je najnovejši razplet te dolgotrajne afe-re, zaradi katere Nixon počasi vse bolj izgublja zaupanje med volilci (tako vsaj kaže zadnja raziskava javnega mnenja znamenitega Gallupovega instituta). Pravosodni minister je odstopil zato, ker se ni strinjal z Nixonovim sklepom, da je treba posebnega preiskovalnega sodnika Coxa, ki je raziskoval zadevo s trakovi, zamenjati, pri čemer pa je Nixon odločno vztrajal. Kot je znano, gre za magnetofonske trakove, na katerih so v Beli hiši snemali razgovore, ki jih je imel predsednik s svojimi sodelavci. Te trakove bi naj Nixon izročil preiskovalcem, vendar pa se je temu uprl, češ, da gre za osebno lastnino predsednika, ki jo ni dolžan dati javnosti na vpogled... kdove kaj vse bo še iz tega...?

„Če bi kdorkoli izmed nas prišel v roke ugrabiteljem ne želimo, da bi vlada za naša življenja porabila niti centa. Nočemo, da bi se sploh pogovarjali z njimi ali v zameno za naša življenja izpustili na prostost katerega koli ujetnika.“ Tako piše med drugim v čudnem pismu, ki so ga te dni poslali mehiškemu predsedniku ugledni državni funkcionarji na pobudo mehiškega zunanjega ministra Emilija Rabaza. Ta je sicer dejal, da ne verjame, da bi kdorkoli poskusil koga ugrabiti, kljub temu pa se je odločil za to nenavadno akcijo, v kateri je sodelovalo okoli 80 najvidnejših funkcionarjev mehiške vlade. S tem želijo prepričati, da bi se morebitni obupanci odločili za tak korak. Čeprav je res, da v Mehiki doslej niso ugrabili še nobenega državnega uradnika, pa so ugrabili že več kot 10 bogatih industrialcev in zadnje dobili kar 50 milijonov peset... previdnost pred najhujšim ali bolje je prepričati kot zdraviti...

Najvišje dovoljene cene svežega mesa je doslej določal zvezni izvršni svet. Medrepubliški komite za trg in cene pa je pred kratkim predlagal, naj bi to prepustili republikam in pokrajinama. Ni se namreč strinjal s predlogom zveznih sekretarijstov za kmetijstvo, da bi cene mesa v prodaji na drobno zvišali za okrog 15 odstotkov. Ali bodo republike ločeno bolje urejale trg z mesom kot enotno za vso državo?

Slovenski živinorejci in mesarji že dolgo predlagajo, naj bi podoben dogovor o pospeševanju živinoreje in oblikovanju cen živine in mesa, kot ga imajo pri nas, sklenili tudi v drugih republikah oziroma medrepubliškega, ki bi veljal za vso državo. O cenah se je namreč težko dogovarjati v posameznih republi-

kah, če je trg enoten v vsej državi. Kako naj dobro ureja preskrbo z mesom in razvoj živinoreje vsaka republika zase, če se na skupnem sestanku ne morejo sporazumeti za uskladeni ureditev?

Nekateri pravijo, da bodo republike lahko upoštevale razmere na svojem območju. Prav – toda ali razmere v eni izmed naših republik niso tesno povezane z razmerami v sosednjih republikah?

Poskusimo odgovoriti s primerom! Pristojni organi v neki republici določijo nižje cene mesa kot v drugih, da bi porabnike bolj zaščitili. Potem mora biti cenejša tudi živina. Ali ne bodo prišli mesarji od drugod in pokupili živino, saj bodo doma lahko prodali tako meso z večjim dobičkom. Tako torej ne bo šlo. Kjer bi bile najnižje cene, bi bilo najmanj mesa. Tako je že dolgo.

Pri dosedanjem določanju najvišjih cen mesa so bile napake. Slišali smo predloge, naj bi zvezni izvršni svet določil enotne najvišje cene za vso

MADRID – Več kot 100 milijonov dolarjev škode in nekaj sto mrtvih – taka je bilanca katastrofalnih poplav, ki so prizadejale Španijo. Oblasti se boje, da bo na prizadetem področju izbruhnila epidemija, razen tega pa se utegne število žrtev, ki so jih doslej cenili na 100, povzpeti na več kot 500. Na sliki: prizor z razdejanega poplavljenega območja v Španiji, kjer se življenje še vedno ni povsem normaliziralo. (Telefoto: UPI)

državo, da bi založenost mesnic bila povsod približno enaka. Enake naj bi bile tudi odkupne cene živine. Le takrat bi bile lahko tudi trdne za daljše obdobje. Občine in republike pa naj bi delale na svojem območju ustrezne popravke, da bi bil dosežen glavni namen.

Nekateri to zavračajo s sklicevanjem na pravice republik. Prav – toda ali države v zahodni Evropi, članice Evropske gospodarske skupnosti, nimajo vsaj enako velikih pravic kot naše republike, ko lahko skupno urejajo trg?

Živinorejci zatrjujejo, da so za njih bolj koristne trdne cene. Tudi porabniki želijo tak red, da bi bilo v mesnicah dovolj mesa. To pa je moči urediti le enotno za vse območje, na katerem ni carinskih ali drugih administrativnih pregrad.

IN ŠE DOPOLNILI! Ko je bil ta komentar že napisan, so se republike le sporazumele o enotnih osnovah za oblikovanje cen mesa. To pa naj bi bile odkupne cene živine, ki so jih določili nižje, kot so plačevali mesarji v zadnjem času. Posledice tega bodo verjetno take kot letošnja pomlad.

JOŽE PETEK

TELEGRAMI

BONN – Zahodnonemška policija je aretirala našega državljana Faika Durmišija, osumljenega, da je povzročil požar v poslopiju v Frankfurtu, v katerem je zgorelo devet naših delavcev. Sumijo, da je to storil iz maščevanja.

LAVOV – V 35 sovjetskih mestih pripravljajo študentje načrte za poslopija politehniškega inštituta v Lavovu. Le v zadnjih dveh letih je bilo sprejetih 110 načrtov mladih ustvarjalcev tega ukrajinskega univerzitetnega centra.

PHNOM PENH – Radio Lon Novega režima je sinoči sporočil, da so kraljici Kosamak, materi kambodškega princa Sihanuka in nekaterim članom kraljevske družine dovolili zapustiti deželo. Kraljica je zelo slabega zdravja in zato ji bo dobrodošla zdravniška nega zunaj dežele.

– Kot običajno imamo za vas obljube.

tedenski zunanjepolitični pregled

Kljub temu, da je Varnostni svet na pobudo ZDA in SZ sklenil, da je treba sovražnosti na Bližnjem vzhodu takoj ustaviti, se spopadi nadaljujejo tako na Sinaju kot na Golanu in to je realnost prvih ur današnjega dne.

Začetek najnovejšega razpleta je bil več kot presenetljiv: najprej je novi ameriški zunanji minister dr. Henry Kissinger koncem minulega tedna nenaodoma odpotoval v Moskvo in se sestal z najvišjimi sovjetskimi voditelji, nato pa sta predstavnik obeh velesil v Združenih narodih skupaj zahtevala nujen sestanek Varnostnega sveta, ki je skoraj brez razprave sprejel skupno sovjetsko-ameriško resolucijo.

Ta določa takojšnjo ustavitve sovražnosti, pri čemer ostanejo nasprotniki na tistih položajih, ki so jih imeli v trenutku začetka premirja – to pa je bilo v ponedeljek ob 17.52 po jugoslovanskem času. Po ustavitvi sovražnosti bi morali takoj začeti z uveljavljanjem resolucije št. 242 iz leta 1967 in hkrati z iskanjem mirne rešitve trajnega in pravičnega miru na tem področju.

Zapleti so se začeli že nekaj ur potem, ko naj bi začelo veljati premirje. Medtem ko sta Izrael in Egipt brez pridržka sprejela resolucijo, se Sirija tudi v trenutku, ko to poročamo, še vedno ni opredelila, Libija, Irak in palestinska osvobodilna organizacija pa sta se izjasnili proti.

Stališča drugih, v vojni tako ali drugače udeleženih arabskih držav, v tem trenutku prav tako še niso znana.

To je okvir trenutka in treba je reči, da je ta okvir majav in negotov. To je tako predvsem zaradi tega, ker je resolucija Varnostnega sveta sama dovolj nejasna in splošna, da dovoljuje različna tolmačenja. Če je bilo to nemara potrebno zato, da so jo sploh lahko sprejeli, pa je prav tako nesporno, da bodo iz tega izvirale tudi mnoge kasnejše težave.

Nekateri med njimi se že porajajo tudi na političnem in ne zgolj na vojaškem področju. Tako so v Tel Avivu izjavili, da si bodo razlagali resolucijo št. 242 iz novembra 1967 po svoje a prav ta resolucija naj bi predstavljala srž rešitve.

(Za boljše razumevanje nekaj najbistvenjših postavk te tolikokrat citirane resolucije: najprej bi se morali Izraelci umakniti z vseh zasedenih ozemelj, nato pa bi se morale vse države tega področja odreči sili in priznati pravico do suverenosti, ozemeljske nedotakljivosti in mirnega razvoja znotraj varnih in priznanih meja brez uporabe ali grožnje sile.)

Resolucija razen tega zahteva, zagotovitev svobodne plovbe po mednarodnih vodnih

poteh in pravično rešitev be-gunskega vprašanja.

Izrael je to resolucijo zavrčal od vsega začetka in tudi včeraj je Tel Aviv, kot rečeno, takoj izjavil, da sicer topot pristaja na resolucijo Varnostnega sveta, da pa si jo razlaga po svoje.

To kajpak utegne bistveno spremeniti možnosti za trajno in pravično rešitev bližnjevzhodne krize, rešitev, ki mora vsekakor vključevati tudi umik izraelskih sil z zasedenih oze-

Spopadi kljub premirju

melj in ureditev palestinskega vprašanja.

Novo v sedanjem položaju je v primerjavi s tistim iz leta 1967 vsaj dvoje: prvič so arabske države na bojiščih dosegle spoštovanja vredne rezultate in niso v tako brezupno predprejemo položaju kot so bile po šestdnevni vojni... drugič pa sta si velikanki topot vse kaže bistveno bližji v stališčih kot sta bili glede bližnjevzhodne krize kadarkoli.

Prav skupna akcija ZDA in SZ je naposled tudi omogočila sprejetje resolucije v Varnostnem svetu, s čimer je bil ne le poiskan izhod iz politične slepe ulice zadnjih nekaj dni, marveč prvič po sestanku Nixon-Brez-njev tudi v praksi preizkušeno ozračje popuščanja napetosti med obema supersilama.

Tako dogovarjanje ima kajpak lahko tudi svoje negativne posledice za male države – če bi namreč veliki sklenili kaj na skodo slednjih. Če ne bo tako, če bodo rešitev krize, se pravi odpravljanja vzrokov za vojno, iskali prizadeti sami brez pritiskov od zunaj, potem si lahko obetamo na Bližnjem vzhodu stanje trajnega in pravičnega miru – pri čemer je kajpak pogoj za to umik izraelskih sil z zasedenega ozemlja in ureditev palestinskega problema.

TELEGRAMI

BOGOTA – Kolumbijska vlada bo zvišala cene nafte od 1,56 na 2,34 dolarja za sod. Dnevna proizvodnja nafte v latinskoameriških državah znaša 200.000 sodov.

SAIGON – Sajgonsko poveljstvo je sporočilo, da je število njihovih vojakov, ki so padli v spopadih po sklenjenem premirju, od 28. januarja, že preseglo 10.000.

ZENEVA – V Ženevi se je začel sestanek sveta medparlamentarne unije. Jugoslovansko delegacijo vodi na tem zasedanju Peko Dapčević.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Eden zelo pomembnih novih republiških zakonov je sedaj pripravljen za sprejem v skupščini – republiški izvršni svet je prejšnji teden (v četrtek) na svoji seji med drugim obravnaval in odobril predlog novega zakona o gozdovih. S tem novim zakonom, katerega priprava je potekala že precej časa, se zagotavlja družbeni vpliv na gospodarjenje z gozdovi, trajnost gozdov in donosov, ter se določajo merila, na podlagi katerih se gozdovi razglašajo bodisi za varovalne gozdove ali za gozdove s posebnim pomenom.

Ta novi zakon bo urejal (seveda brž ko bo sprejet) tudi položaj kmeta v skupnem gospodarjenju z gozdovi – in sicer tako, da bo njegov položaj v obratih za kooperacijo v gozdnih gospodarstvih izenačen s položajem delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela gozdno gospodarskih organizacij. Kmetje, združeni v obratu za kooperacijo, bodo ob tem tudi hkrati z delavci v takšni TOZD enakopravno odločali o vseh zadevah skupnega pomena za gozdno gospodarstvo v celoti.

Določila novega zakona nadalje še urejajo razna lastninska vprašanja – tako bodo imeli lastniki gozdov pravico do lesa za neposredno uporabo v njihovem gospodarstvu in gospodinjstvu ter za potrebe domače lesne obrti. Nadalje bodo imeli pravico tudi do cene lesa na panju za posekan les v njihovem gozdu, pravico do sodelovanja pri odkazovanju drevja za posek in pri drugih gozdno gospodarskih ukrepih v njihovem gozdu.

Izvršni svet je ob tem obravnaval še sedanje razmere v trgovini z lesom – kjer je videti, da poslovanje, posebno glede cen, ni ustrezno urejeno. S tem v zvezi je treba še posebej urediti razmere glede zasebnih žag in vprašanja tako imenovane črne trgovine z lesom. Tudi lesno predelovalna industrija in zaradi teh neurejenih razmer vedno večje težave – zaradi visokih cen lesa zahtevajo, naj se cene gozdnih in lesnih sortimentov primerno popravijo.

Prejšnji teden (v sredo) je bil ob 30. obletnici ustanovnega kongresa slovenske protifašistične ženske zveze v Ljubljani zbor samoupravljalck – delegatki iz vseh slovenskih občin. Osrednja slovenost je bila v poslopiju republiške skupščine – na zboru je udeleženkam spregovoril predsednik CK ZKS France Popit. Potem ko je dejal, da je za obdobje po osvoboditvi značilno vse širše zaposlovanje žensk na vseh področjih našega življenja in dejavnosti, je opozoril na to, da materinstvu – ki ima ob tem še vedno veliko delovnih težav – ne moremo izboljšati raz-

Družbeni vpliv pri gozdovih

mer samo z normativnimi akti. To bo mogoče najprimerneje usmeriti šele v organizacijah združenega dela, je dejal, v sporazumu z zaposlenimi materami pa je nujno uvrstiti to problematiko tudi v določila samoupravnih aktov sleherne organizacije združenega dela.

Franc Popit je ob tem spregovoril tudi o problemih otroške varstva – ki so veliki posebno tam, kjer sta zaposlena oba starša. V Sloveniji je 70.000 predšolskih otrok, pri katerih sta zaposlena oba starša, je dejal, prostora v varstvenih ustanovah pa imamo samo za 20.000 otrok. Družba vidi te probleme, kar je vidno iz dejstva, da so se občani v veliki večini občin odločili z referendumom za samoprisepek za graditev nujnih šol in vzgojno-varstvenih ustanov.

Na republiški gospodarski zbornici so prejšnji teden razpravljali o nekaterih značilnostih sedanjih gospodarskih gibanj v republici – v razpravi so posebej poudarili, kako nujno je, da se naše gospodarstvo boljše organizira. Samo v tem in pa v povečanju produktivnosti je izhod iz sedanjega položaja, ki je težaven, saj so se nekatere gospodarske organizacije znašle glede akumulacije že na robu rentabilnosti, so dejali.

Poseben poudarek so ob tem razčlenjevanju sedanjega stanja dali nujni delitvi dela, polni zaposlitvi vseh zmogljivosti po podjetjih, hkrati pa tudi skladnemu razvoju – brez česar si ni mogoče misliti ustrezne družbene akumulacije, ustrezne rasti narodnega dohodka. Doslej smo še vse preveč usmerjeni v iskanje rezerv, so menili, ter vse preveč iščemo ekonomizacijo samo pri fizičnem delu, premalo pa iščemo poti do rezerv, ki bi jih lahko uresničili s povezovanjem in sporazumevanjem med gospodarskimi organizacijami. To vprašanje – ključno vprašanje integracij v našem gospodarstvu – bo pač najpomembnejša družbena naloga v našem prihodnjem obdobju.

Zvezni izvršni svet je prejšnji teden izrazil soglasje k dogovoru republiških in pokrajinskih izvršnih svetov – le-ti so se namreč dogovorili o načinu določanja maloprodajnih cen za sveže meso. Ta dogovor predvideva, da se višina maloprodajnih cen za sveže meso določa na podlagi enotnih odkupnih cen (za kilogram žive teže) in sicer: za pitana teleta (najmanj 100 kg teška) po 17 dinarjev, za ovčetino po 15 dinarjev, za mesnate svinje po 13,5 dinarjev, za goveda po 12 dinarjev in za mastne svinje po 9,75 dinarja.

Podrobnejše maloprodajne cene za sveže meso bodo sedaj na temelju tega medrepubliškega dogovora določale občinske skupščine (v skladu z republiškimi organi), kar naj bi pomagalo urediti nenehne tržne težave z mesom, ki se pri nas kar nočejo in nočejo nehati.

Med zborovanjem v Novem mestu so delegacije samoupravljalcev iz območij Zleta bratstva in enotnosti obiskale več novomeških delovnih organizacij. Farmaceuti iz delegacij so se napotili v tovarno zdravl Krko, kjer so jih v knjižnici seznanili s proizvodnjo in organizacijo. (Foto: Bačer)

V soboto, 20. oktobra, je v prisotnosti predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine direktor podjetja KROJAČ v Novem mestu Jože Majerle odprl prenovljeno poslovalnico. Na sliki: ogled prostorov.

(Foto: Mikulan)

Table za označbo dovoljene teže na lesenem sevniskem mostu so kot harmonika: ob večji vodi in popravilih dopustna obremenitev „pada“ od ure do ure, vendar se na to le malokdo ozira. Te dni so v teku spet večja popravila, ki dajejo upanje, da bo most zdržal, dokler ne bo zgrajen nov! (Foto: Železnik)

S svečane seje krajevne skupnosti v Kostanjevici, ki je v nedeljo, 21. oktobra, slavila svoj krajevni praznik. Na sliki: predsednik krajevne skupnosti Ivan Abram (levo) izroča Romanu Dularju plaketo mesta Kostanjevice. Plakete so letos podelili prvič.

(Foto: J. Teppey)

PŠENICA LETOS IN PRED VOJNO

Dokončni statistični podatki o letošnjem pridelku pšenice v Jugoslaviji se glasijo: poželi smo na 1.696.000 ha (13 odst. manj kot lani), pridelali pa 4.703.000 ton (3 odst. manj kot lani). Povprečni pridelek je znašal 27,7 stotov na hektar, to pa je 2,5 stota več kot leta 1971. V zadnjih letih je to ena najslabših letin, vendar je še enkrat bogatejša, kot je bila v povprečju pred vojno, ko smo pridelali le dobra dva milijona ton na leto (ob tem pa pšenico izvažali). Takrat so jo sejali na večji površini, na 2,14 milijona hektarjih. Hektarski donos je napredoval od predvojnih 11 stotov na skora 28 stotov; če bi zdaj zasejali toliko kot takrat, nam pšenice ne bi bilo treba kupovati v tujini, pa četudi se je število ust zvečalo za polovico.

Sejmišča

NOVO MESTO: izjemno živahen je bil tokrat sejmiški vrvež. Napredaj je bilo 485 do 3 mesece starih in 74 starejših prašičev. Prodanih je bilo skupno 481; mlajši so veljali 390 do 460 din, starejši pa 470 do 850 dinarjev. Cene so bile torej nekaj višje kot teden dni poprej.

BREŽICE: na sobotni sejem so rejci pripeljali 477 pujskov in 32 nad 3 mesece starih prašičev. Lastnike je menjalo 331 živali; mlajši prašiči so dosegli ceno 24 din, starejši pa 20 din za kilogram žive teže.

Trojica močnih dolenjskih izvoznikov

Statistični podatki o slovenskem izvozu v prvem polletju kažejo na prodor dolenjskih izvoznikov. Izvoz slovenske industrije je v prvem letošnjem polletju za četrtino večji kot v enakem lanskem obdobju.

Najmodernejša oprema v novi kemijski sintezi KRKE

Od dolenjskih podjetij je novomeška Industrija motornih vozil kar na drugem mestu na slovenski lestvici. Iskra je izvozila za dobrih 14 milijonov dolarjev izdelkov, IMV za 11.334.000 dolarjev — vse na konvertibilni trg. Če upoštevamo samo izvoz na konvertibilno tržišče, je IMV celo najuspešnejša slovenska izvoznica.

Med dvajseterico najuspešnejših slovenskih izvoznikov sta še dve dolenjski podjetji, obe iz Novega mesta. Tovarna zdravl

Krka je z izvozom, vrednim več kot 3,7 milijona dolarjev, na desetem mestu, Novoles pa, z malenkost manjšim izvozom kot za 3 milijone dolarjev, na 15. Še posebna značilnost pa je, da ima samo Novo mesto tri podjetja med dvajsetimi najmočnejšimi izvozniki, kar po svoje tudi kaže na dinamično rast gospodarstva v dolenjski metropoli.

Sicer pa je v slovenskem merilu najmočnejša izvoznica kovinska industrija, za njo pa so lesna, tekstilna, elektro in usnjarska industrija. Za IMV pa so po izvozu zaostala tudi taka podjetja, kot so Gorenje, Impol, Cimos, mežiški rudnik svina in ruška tovarna dušika.

Obeti: prihodnje leto laže do traktorja

Traktorski upi

Ze mesece in mesece so kmetijski traktorji iskani kot voda v puščavi. Samo slovenski kmetje bi, sodeč po prijavljenih potrebah, letos kupili 5.800 traktorjev. Dobili pa jih bodo lahko le kakih 1.000. Pri tem zasebni uvoz, ki postaja izhod v silo, ni vstet.

Ob tem, ko so bile take možnosti na trgu, sta se proizvajalca traktorjev oziroma motorjev neutrudno pripravila o ceni motorjev (o tem smo takrat pisali) in potem seve naredila precej traktorjev manj, kot sta v začetku leta obetala. Ker ni bilo konkurence, so njeni izdelki dobili na tržišču še večjo ceno — na jezo družbenih in zasebnih kmetov.

Vendar pa je prav te dni zasijal svetel žarek upanja za vse, ki doslej niso mogli do traktorja. Beograjska

banka je namreč odobrila proizvajalcu traktorjev IMT iz Novega Beograda 334 milijonov dinarjev posojila — to je sploh največje posojilo, dano neki delovni organizaciji — in tako zagotovila tuje posojilo za povečanje te tovarne, ki bo čez tri leta namesto sedanjih 15.000 izdelovala 35.000 traktorjev na leto. To je skoraj toliko, kolikor znaša letos povpraševanje po traktorjih.

Premor v dirki

Življenjski stroški 4-članske slovenske družine se po podatkih republiškega zavoda za statistiko v septembru niso povečali (v primerjavi z avgustom), vendar so bili hkrati za 16,9 odst. večji kot v istem mesecu lani.

Statistiki ugotavljajo, da se je v skupnih življenjskih stroških hrana v septembru celo pocenila. Bila je za 2 odst. cenejša kot avgusta, vendar še vedno za 8,6 odst. dražja kot v lanskem decembru in za 16 odst. dražja, kot je bila lani v poprečju. V letošnjih 9 mesecih se je udeležba stroškov za hrano v skupnih življenjskih stroških povečala za 22 odstotkov.

Avgustovske cene so obdržali tobak, pijače, izdatki za kulturo in razvedrilo. Za en odstotek sta se podražila mleko in obutev, za 0,5 odst. stanovanje (najemnine in komunalne storitve), za 0,7 odst. stanovanjska oprema, za 0,9 odst. higiena, največjo podražitev pa je imel promet — kar 3,4 odstotka.

V septembru — cenejši živež

V primerjavi z lanskim decembrom sta se najbolj podražila kurjava in razsvetljava — za 23,7 odst., stanovanje za 17,5 ods., stanovanjska oprema za 12,1 ods., kultura, razvedrilo in odhidi za 11,8 odst., oblake in obutev za 11,4 odst., promet za 10,4 odst. in higiena za 6,2 odstotka.

R. K.

Trpek priokus

Letošnje znižanje življenjske ravni pri nas se kaže tudi v turistični „žetvi“. V osmih mesecih, ki vključujejo glavno turistično sezono in so zato že kar zanesljiv kazalec, se je letos število nočitev domačih gostov zmanjšalo za 2 odstotka, število tujih pa zvečalo za 18.

V recepciji na Otočcu skoraj za četrtino večji promet.

Podobno velja tudi za Dolenjsko. Otočec, ki postaja vse bolj vabljiv, je imel skupno 38.967 nočitev ali 23 odst. več kot lani v istem času, vendar predvsem na račun tujih gostov, ki jih je bilo skoraj za eno tretjino več. Še večji uspeh so doživele Čateške Toplice, ki so imele kar za 59 odst. več tujcev, kljub temu pa je tam prenočilo le 17 odstotkov več ljudi kot lani. Tudi bera Smarjskih Toplic je bila rekordna, če imamo v mislih tujce. Tujih nočitev je bilo 41 odst. več, domačih pa 10 odst. manj.

Dolenjske Toplice v rasti očitno ne morejo več tekmovali s svojima dvema vrstnicama. Letos o imeli celo za 3 odst. manj nočitev kot lani, domačih gostov za 6 odst. manj, tujih pa za 14 odst. več. Novo mesto ima ob tolikšni invaziji tujcev svojevrsten „dosežek“: tujih nočitev je bilo za 9 odst. manj, domačih pa za 6 odst. več. Te številke dajo razmišljati o razdrobljenih, neučinkovitih turističnih zmogljivostih metropole, že večkrat zaman grajanih. Potrjujejo tudi, da je kritika bila in je še potrebna!

Kmet-ekonomist

„Kmet je najstarejši ekonomist.“ je med drugim pribil na posvetovanju predstavnikov novega poslovnege združenja „HP“ (Hrana — Pijača) na Mirni predsednik ZKS France Popit. Kmet mora res temeljito preračunati, preden se odloči.

Kot je nazorno povedal tudi direktor trebanjske Kmetijske zadruge inž. Slavko Nemanič, se bo kmetu posebno izplačal naslednji račun: na hektar je mogoče pridelati 250 stotov krompirja; to vrže 30.000 din; če pa bi na isti površini zasejal pšenico, bi iztržil destkrat manj. Toda pridelati je mogoče še mnogo več. Dokaz so rekordi v Dobrniški dolini, kjer je na tekmovalju najboljši poljedelec pridelal 389 stotov na hektar.

Pri pridelovanju krompirja je že mogoče shajati brez motike. Vsaj pet kmetov se mora združiti v strojno skupnost; zadruga jim s pomočjo posojila banke preskrbi potrebne stroje, s katerimi je mogoče mehanizirati vsa dela razen pobiranja krompirja. Pobiranje s kombajnom se namreč na hribovitem zemljišču ne izplača.

Kot so ugotovili na posvetovanju, lahko večino teh del opravi sama žena. To je zelo primerno za polproletarske družine. Polproletarcev pa je pri nas dandanes zelo veliko.

A. Z.

redno je zapisati...

Septembrski temni, dolgi večeri, „naročeni“ za razmišljanje, po njih pa še uradnih 680 milijonov dinarjev škode v slovenskem gospodarstvu (sodijo, da je številka v resnici še večja) so bili tudi koristna šola. Utrdili so zavest, kako nujno je načrtovanje v elektrogospodarstvu in energetiki nasploh ter kaj prinaša nojevsko obnašanje do tako imenovanih strukturnih problemov.

Začasno je stisko rešilo (pre)izdatno deževje, popravilo v Sošanju ter več nako-paneva premoaga. Če bo vreme vodnim elektrarnam naklonjeno vsaj tako, kot je običajno, in če ne bo nepredvidenih motenj v termoelektarnah, v prihodnjih mesecih ne bo tako hudo, kot so napovedovali. Tudi za vse leto 1974 trdi „Ocena gospodarskih razmer v SR Sloveniji“, ki nam jo je poslal republiški Zavod za planiranje, da bo električne energije za silo dovolj. Seveda ob že prej naštetih „čejih“.

Tiščimo pesti!

Kako bo vnaprej z elektriko, pa je največ odvisno od gradnje novih elektrarn, ki edino lahko trajneje zadostijo povečanim potrebam. Ze omenjena ocena republiškega Zavoda za planiranje trdi, da je vse odvisno od tega, ali bomo sposobni uresničiti načrt, ki predvideva, da bo Slovenija do začetka leta 1979 dobila 7 novih elektrarn oz. agregatov, od tega dve na našem območju: PE Brestanica in NE Krško.

Prva bi morala poslati nove kilovate v omrežje plinske elektrarne Brestanica z močjo 60 MW, ki naj bi začela obratovati 1. novembra prihodnje leto. V naslednjih letih bomo dobili, če bo slo po načrtih, še šest drugih virov električne energije. Zadnja iz te serije naj bi bila dograjena jedrska elektrarna v Krškem, ki bo začela obratovati predvidoma prvega januarja 1979.

Običajni „potrošniki“ tiščimo pesti, da se ba tako tudi zgodilo in da se ne bo ponovil september 1973!

M. LEGAN

Kmetijski kotichek

Novosti vinskega zakona

„Vino je sonce v steklenicah,“ spoštljivo pravi njegov častilec. Vino pa je še marsikaj drugega, tudi predmet goljufije, ponarejanja, špekulacije. Koliko besed je že bilo o tem, koliko poskusov, da bi zatrli te njegove nečedne spremljevalce!

Novi slovenski vinski zakon, ki ga zdaj pripravljajo, izhaja iz naslednjega osnovnega hotenja. Izboljšati je treba kakovost vina ter zaščititi vinogradnika in potrošnika, vse druge pa usekati po prstih, da bo bolelo. Zakon prinaša precej novosti, delno pa povzema tudi določila že prej sprejetega zakona o označevanju vin.

Dokončno bo razčiščena pravda, ali je vino hrana, torej kmetijsko — živilski pridelek, ali je industrijski izdelek. Zmagalo bo prvo, to pa je tudi prav. V isti sapi, ko to trdimo, je treba pobiti površno tolmačenje, češ da bo to potuha alkoholizmu. Alkoholizem in vino kot dopolnilo k hrani sta dve nasprotni stvari. Morda se bo slišalo nesmiselno, toda dejstvo je: s propagiranjem pametnega uživanja vina se v svetu borijo proti alkoholizmu.

Zelo pomembna novost novega zakona o vinu, ki nosi uradno ime „Zakon o vinu in drugih proizvodih iz grozdja in vina“, bo uvedba obveznega vpisa v register pridelovalcev vina. Samo tisti imetnik vinograda, ki bo imel prijavljen pridelek, bo vino lahko prodajal, seveda le toliko, kot ga bo pridelal. S tem želi zakon v kalu zatreti špekuliranje, nakupovanje grozdja, „tanjšanje“ vina in podobne pose, ki so v preteklosti mnogim prinesli nezasluzne dobičke, vinogradništvu pa še neprimerno večjo škodo.

Novi zakon bo imel zelo zaostrena še nekatera druga določila, predvsem tista, ki zadevajo pripravljanja vina. Omejil bo pridelovalna območja, ki so osnova za priznavanje geografskega porekla vina. Predvideva tudi zožitev cvičkove dežele, saj bizeljskemu vinogradniškemu okolišu ne priznava več geografskega porekla za cviček, kar bo gotovo vzbudilo nasprotovanje in pomisleke.

Inž. M. L.

— Ali ni žalostno, ko listje odpada... (Karikatura: Marjan Bregar)

(Nadaljevanje s 1. str.)

razvoju družbenoekonomskih odnosov največja vrednota - človek, je rečeno v dokumentu.

„Delavska solidarnost in medsebojna pomoč v naši samoupravni večnarodnosti skupnosti ne poznata nacionalnih meja. V interesu razvoja samoupravljanja in samoupravljanca vse Jugoslavije je, da so osnovne in druge organizacije združene dela, občine in druge družbenopolitične skupnosti odprte za samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje.“

Na tem zboru so se dogovorili, da bodo tovrstno obliko sodelovanja in izmenjavo izkušenj samoupravljalci zleta bratstva in enotnosti obdržali, tako da bo zbor samoupravljalcev vsako leto na drugem zletnem območju.

I. Z.

IŠČEMO NOVE SODELAVCE!

KRKA, tovarna farmacevtskih in kemičnih izdelkov, Novo mesto

IŠČE VEČJE ŠTEVILO DELAVCEV IN DELAVK,

ki imajo končano osemletko. Pri moških imajo prednost kandidati, ki imajo že odslužen kadrovski rok. Vsi, ki so zainteresirani za zaposlitev, naj oddajo pismene prošnje oziroma naj se osebno oglasijo v kadrovskem oddelku KRKE.

Jožetu Šegedinu v spomin

V Ljubljani je bil pred nekaj dnevi pokopan v ožjem krogu rodne dolenski rojak Jože Šegedin, upokojeni sodnik vrhovnega sodišča SR Slovenije. Odšel je od nas tiho, kakor je živel tiho in skromno. Odložil je vsako slovesno zadnje slovo, kakor tudi ni nikdar naglašal svojih zaslug ali pričakoval kakega priznanja za živga. Toda ali nas prav to ne obvezuje, da spregovorimo o njegovem življenju ob njegovem koncu, če že tega nismo storili za časa, ko je še živel? Spregovorimo naj ne zaradi njega, marveč o njem zaradi nas. Bil je prvoborec, nosilec spomenice 1941, vse življenje s partijo, ne glede na to, ali je bil njen član ali ne. Menim, da imamo moralno obveznost do takšnega človeka, da je naša dolžnost, da o njem spregovorimo zaradi človeških in moralnih odnosov, ki naj obstojijo v naši družbi in v Zvezi komunistov, katere član ali partizan je bil vse svoje življenje.

Jože Šegedin se je rodil 19. marca 1911 v Novem mestu. Po rani očetovi smrti je okusil pomanjkanje in vsoto trdote življenja. Volja in sposobnosti so ga gnale v študij. Preživljati pa se je moral sam z instrukcijami in

podobnim. V gimnaziji v Novem mestu je pokazal in dokazal svoje sposobnosti: bil je najboljši dijak v razredu. V Novem mestu so se zgodile sploh mnoge stvari, ki so vplivale na vse njegovo življenje. Tu si je zgradil svetovni nazor, ki ga je približal partiji in vodil v revolucijo. Tu se je oblikoval v osebnost skromnega in delavnega človeka, toda tudi v odločnega, kadar je bilo potrebno pokazati celega moža. Bil je prava dolenska natura, čustven in vesele narave, dobrega in širokega srca, in vendar vztrajen v svojem prizadevanju in klen v svojem značaju. Tu je prepeval slovenske pesmi in osvajal s svojim prekrasnim liričnim tenorjem. Tu je našel v petošolski ljubezni svojo družico za vse življenje.

Veliko se je zadrževal v Dolenskih Toplicah, kjer je mama vodila gostinski obrat. Prav tukaj pa se je povezal s krogom delavcev, ki so postali ustanovitelji partijske organizacije v tem kraju. Z njimi se je družil, z njimi razmišljal in z njimi snoval. Bilo je to v času šestojanuarske diktature in po njej, ko so bile prilike v bivši Jugoslaviji najbolj smrdljive in odvratne, ko je postala politika najbolj umazana, ko je cvetela korupcija in se je razmahnilo nasilje in denunciantstvo, da so delovni ljudje in mladina stiskali pesti od ogorčenja ter vedno odločneje terjali spremembo. V takih razmerah Jože Šegedin ni mogel ostati neprizadet. Je, da so le delavci tista realna sila, ki lahko spremeni to stanje. To je vedel ne samo iz teorije, to je spoznal tudi v praktičnem življenju. Zato je to spoznanje

postalo njegova življenjska orientacija, ki je uravnavala njegovo življenjsko pot leta 1941 in vse njegovo življenje do smrti. Ko je prišla okupacija 1941, je bila partija tista spoznana, poklicana in edino resnična sila, ki je lahko nosila odgovornost in dejavnost odpora proti okupatorju, ki je lahko edina organizirala vstajo slovenskega naroda in ljudsko revolucijo. Zato je bil za Jožeta Šegedina to čas, ko se je v vsem svojim bitjem oklenil partije in že leta 1941 vstopil vanjo. Bil je od okupatorja zaprt, mučen in interniran, dokler ni ob kapitulaciji Italije vstopil v partizane. V partizanih je kmalu prevzel vidno odgovornost v organizaciji pravosodja. Vodil je pravosodno upravo pri Glavnem štabu, bil predsednik brigadnega vojnega sodišča in vojni tožilec Višjega vojnega sodišča pri Glavnem štabu Slovenije.

Po osvoboditvi Beograda je z bogatimi skušnjami prevzel mesto sekretarja Vrhovnega vojaškega sodišča v Beogradu. Pozneje je postal sodnik istega sodišča in leta 1957 v činu rez. polkovnika zapustil funkcije v armadi. Isto leto je bil izvoljen za sodnika vrhovnega sodišča SR Slovenije in to dolžnost opravljal vse do upokojitve pred letom dni.

Največji del svojega aktivnega življenja je deloval kot sodnik, bodisi v armadi, bodisi na vrhovnem sodišču naše republike. Tu je izčrpal svoje življenjske sile in na videz potratil svoje življenje za reševanje aktov. Tako je včasih videti. Tistemu pa, ki za temi akti in skozi nje vidi in doživlja uveljavljanje nove in mlade socialistične družbe, pehanje in nehanje delovnih ljudi, njihovo stisko in zapletene življenjske situacije, temu ni lahko biti sodnik. Potrebno je znanje in izkušnost in še vse to v mnogih primerih ni dovolj, ko želi odločiti zakonito, principialno, življenjsko in humano. Sojenje postavlja sodnika neprestano na preskušnjo. In Jože Šegedin je to preskušnjo prestajal in prestopal, moralno in častno, pred lastno vestjo in pred slovensko in delavsko javnostjo. Bilo bi odveč razčlenjevati, kaj pomeni to za pokojnika, za družbo, za Zvezo komunistov. Edino, kar lahko naredimo ob koncu njegove življenjske poti je, da mu rečemo hvala za vse, kar je storil, in da izrečemo naše iskreno sožalje njegovi vdovi tovarišici Ruži, otrokoma in vsem sorodnikom.

DR. FRANCE HOČEVAR

Pred novim vzponom

Tovarna kondenzatorjev v Semiču in z njo ves kraj tudi ob letošnjem krajevnem prazniku lahko s ponosom pokažeta prizadevanje svojih rok

Ni odveč, četudi znova zapišemo že mnogokrat povedano resnico, da je ISKRA, tovarna kondenzatorjev, pobudnik in uresničevalec vsega napredka v širšem semiškem območju. Trenutno je ISKRA tudi najmočnejši in gospodarsko najboljši kolektiv v črnomaljski občini.

Letos povečuje 900-članski kolektiv proizvodnjo od lanskih 65 milijonov na 110 milijonov dinarjev vrednosti, medtem ko v letu 1974 računajo že na 140-milijonsko proizvodnjo.

Tako povečanje - gre za 35 odstotkov - bodo dosegli z otvoritvijo novega obrata, ki ga kolektiv gradi v Črnomlju, ter z novim obratom za proizvodnjo aluminijastih ohišij, zgrajenim v Semiču.

Tudi izvoz v ISKRI nezadržno raste. Na tuja tržišča bodo letos prodali za 1,600.000 dolarjev blaga, v prihodnjem letu pa bo izpod Semiške gore in mesta ob Lahinji potoval v svet že za 2,500.000 dolarjev izdelkov.

Trenutno išče ISKRA 300 novih delavcev; okrog 230 jih potrebujejo za novi obrat kondenzatorjev v Črnomlju, 70 pa za tovarno v Semiču. Osebnih dohodki v tem kolektivu niso več med tistimi, ki jih v Beli krajini štejejo za slabe. Letos je Iskrin delavec zaslužil poprečno 1.700 din, v prihodnjem letu pa računajo na nadaljnje povečanje, tako da bo poprečen osebni dohodek znašal okrog 1.900 do 2.000 dinarjev.

Semič praznuje

Tudi letos bodo Semičani svoj praznik 28. oktober počastili svečano in dostojno spominu Belokranjske čete, ki je ta dan leta 1941 zaradi izdajstva doživela tragedijo na Lazah.

V Semiču bodo imeli 28. oktobra slovesnost s srečanjem Belokranjskega odreda, ki bo ob tej priložnosti razvil prapor. Domačini pa bodo z ISKRO in drugimi kolektivi vred ter domačo krajevno skupnostjo spet pregledali dosedanje delo in govorili o načrtih za nadaljnji napredek kraja. Veliko je bilo narejenega v preteklih letih, velik vzpon pa si krajani obetajo tudi od prihodnosti.

Značilno za semiško ISKRO je, da je zrasla pretežno z lastnimi silami, z veliko požrtvovalnostjo članov kolektiva in z malenkostno družbeno pomočjo. Tudi za obrat, ki ga zdaj gradijo v Črnomlju, so k 12-milijonski investiciji prispevali sami večino sredstev, le 5 milijonov dinarjev posojila so dobili pri Ljubljanski banki.

Nenehno nezadovoljni z doseženim in vedno stremeči k napredku imajo že nove plane za nadaljnjo rast podjetja. V razvojnem načrtu tovarne do leta 1975 je predvidenih nadaljnjih 25 milijonov dinarjev investicij; večino tega bodo potrebovali že v letu 1974.

Glede na to, da sodi Semič v nerazvito črnomaljsko občino, in glede na doslej vložena lastna prizadevanja iskraši upravičeno pričakujejo pri nadaljnji rasti kolektiva malo več družbene pomoči.

Še vedno je ISKRA delovna organizacija, ki jo vselej stavlja jo za zgled glede skrbi za celoten napredek okolice, kjer delavci tovarne živijo. Krajevna

skupnost je s pomočjo ISKRE letos dogradila cesto do Smuške luže, v Semiču gradijo spet nov 12-stanovjski blok za zaposlene v ISKRI, za borce in za upokojence, razen tega pa z Iskrino pomočjo gradi vsako leto 20 do 25 ljudi zasebne hiše. Posledica vsega tega je, da se v črnomaljski občini Semič najhitreje razvija.

Domačini z zaposlenimi in družbeno-političnimi organizacijami vred pa si za bodočnost najbolj želijo gradnje partizanske magistrale od Črnomlja do Podturna. Gradnja je sicer začeta in je od Črnomlja že zgrajenih nekaj kilometrov asfalta, toda nova cesta zelo počasi napreduje in ta dela bi radi Semičani pospešili. Kot se sicer nimajo navado sklicevati na zasluge in žrtve v narodnoosvobodilni borbi, pa v tem izjemnem primeru le trkajo na vest širše družbene skupnosti. Z malo izdatnejšo podporo republiškega cestnega sklada bi nerazvita Bela krajina lahko dobila novo okno v svet, ki bi bilo velikega turističnega in gospodarskega pomena.

Kadarkoli obiščejo črnomaljsko občino ugledni gostje in predstavniki našega družbeno-političnega življenja, jim običajno razkažejo tudi Iskro v Semiču. Posnetek je z letošnjega obiska Mitje Ribičiča, predsednika Republiške konference SZDL, v tem kolektivu. (Foto: R. Bačer)

Samoupravljalci tovarišu Titu

Udeleženci prvega zbora samoupravljalcev z območij Zleta bratstva in enotnosti so iz Novega mesta poslali tovarišu Titu pozdravno pismo, v katerem pravijo:

„Delegati delovnih ljudi Zleta bratstva in enotnosti, ki obsega območja Banjaluke, Bihača, Gospića, Karlovca, Novega mesta, Prijedora in Siska, zbrani na I. zboru samoupravljalcev v Novem mestu, Ti pošljamo prirsčne pozdrave.

Izrabljamo to priložnost, da Te obvestimo o akciji, ki jo v okviru XII. zleta bratstva in enotnosti razvijamo v treh socialističnih republikah. Na zboru, ki ima povsem delovni značaj, smo izmenjali izkušnje iz svoje samoupravne prakse, še posebej pa smo spoznali gospodarski in družbeni razvoj posameznih zletnih območij. Hkrati smo se dogovorili za nadaljnje sodelovanje med delovnimi ljudmi.

Naš zbor je v času, ko se pripravljajo jubilejni Zlet bratstva in enotnosti v Novem mestu. To bo 30-letnica prvega zleta.

Naša skupna želja je, da se te velike manifestacije bratstva in enotnosti udeležijo in da s tem priznanje našim prizadevanjem pri širjenju bratstva in enotnosti med narodi in narodnostmi Jugoslavije - največji pridobitvi naše socialistične revolucije, ki si ji Ti, naš tovariš Tito, posvetil in ji še posvečaš vse svoje revolucionarno življenje.“

Častno...

(Nadaljevanje s 1. str.)

Nedeljsko snidenje je bilo edinstveno doživetje, tovarišice delegatke pa so lahko ponosne na svoje delo, kar je med drugim poudaril že na prvem delu proslave 17. oktobra v Ljubljani France Popit, predsednik CK ZKS, ki je rekel: „SPZZ je s svojim delovanjem častno upravičila pričakovanja in zahteve ter častno izpolnila naloge, ki jih je pred njo postavljali zgodovinski trenutki. Izročilo in duh I. kongresa pa sta še prav tako živa kot pred 30 leti, kar zadeva pripravljenost in zavest odgovornosti takratnih delegatov, da se spoprimejo z novimi nalogami v graditvi ljudske oblasti, zato da bi lahko soodločale o tem, kakšna bo nova ljudska oblast.“

Udeleženkam ustanovnega kongresa je po programu podelila spominske plakete Olga Vrabčič, predsednica republiške konference za družbeno aktivnost žensk. Žene so šle tudi tokrat iz dvorane s pesmijo „Za vasjo je čredo pasla“.

R. BAČER

RAZSTAVA ZA PRAZNIK

V nedeljo, 28. oktobra, ob 11. uri bodo v Semiču v počastitev krajevnega praznika odprli muzejsko zbirko, ki jo je pripravil Belokranjski muzej.

SEVNICA: MLADINSKI OBISK

Včeraj sta obiskala predsedstvo občinske konference ZMS član predsedstva republiške konference ZMS Lojze Rataje in strokovni sodelavec Jože Dular. Pogovarjala sta se s člani političnega aktiva in vodstvom konfeksije Jutranjke, opoldne sta se udeležila sestanka mladinskega aktiva na osnovni šoli Krmelj, popoldne seje mladinskega političnega aktiva v Sevnici, zvečer pa še sestanka mladinskega aktiva na Blanci.

„MIRNA OSVOBOJENA!“

V ponedeljek je filmska ekipa Zastava filma iz Beograda končala na Mirni snemanje tretjega filma o splošnem ljudskem odporu v krajinski skupnosti. Ta ekipa je doslej na Mirni posnela že dva filma. Prvi je obravnaval priprave krajevne skupnosti na vojno, drugi krajevno skupnost v vojni, v sedanjem filmu pa so prikazali osvobojanje.

METLIKA - Jutri ob 8. uri se bodo sestali delegati občinske konference SZDL. Spregovorili bodo o pripravah na spomladanske volitve, vlogi krajevnih skupnosti v novi ustavi, seznanili pa se bodo tudi z rezultati javnih razprav o osnutkih ustav.

KOČEVJE - Včeraj je aktiv komunistov delavcev razpravljal o kadrovskih pripravah na volilne konference, sprejemu v ZK in izhodiščih za 10. kongres ZKJ.

TREBNJE - V torek je obiskal predsedstvo občinske konference ZMS Trebnje član sekretariata republiške konference ZMS Ivan Nerad. Pogovarjal se je z mladinskim aktivom v tovarni in na terenu, udeležil pa se je tudi seje predsedstva občinske konference ZMS.

SEVNICA - V ponedeljek je izvršni odbor občinske konference SZDL na razširjeni seji ocenil javno razpravo o republiški in zvezni ustavi ter izhodišča za sestavo občinskega statuta in statutov krajevnih skupnosti, evidentiral je možne kandidate za delegate v občinsko skupščino, svete in druge organe.

BREZOVICA - V torek se je v lovski koči sestala občinska komisija za pripravo statuta. Usklajevanje besedila bo trajalo tri dni, statut pa naj bi bil gotov sredi novembra.

SEVNICA - Včeraj je občinski komitej ZK obravnaval priprave na bližnjo sejo konference ZK, na kateri bodo ocenili delo komunistov po Pismu.

NAJMANJ 2000 DIN PRIHRANITE Z DRUŽINSKIM NAKUPOM pri

pri vsakem nakupu kateregakoli blaga v skupni vrednosti nad 2000 N din zaračunamo samo 90% polne cene!
izjemna ugodnost velja le od 1.10. do 30.11.

je vizitka dobre modne prodajalne!

**3 mesečni
brezobrestni
KREDIT**

IŠČEMO NOVE SODELAVCE!

**INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL
NOVO MESTO**

Z razvojem podjetja rastejo potrebe po sprejemu novih delovnih moči. Naglo povečujemo obseg del v proizvodnji avtomobilov in dosegamo vidne uspehe v proizvodnji prikolic. Odprta so nova delovna mesta za:

- DIPLOMIRANE STROJNE INŽENIRJE za delo v proizvodnji, tehnologiji, kontroli, komerciali in razvojni službi,
- DIPLOMIRANE INŽENIRJE KEMIJE za delo na področju kemijske tehnologije in v razvoju,
- DIPLOMIRANE EKONOMISTE za delo v nabavi, zunanji trgovini, finančni službi in v organizaciji službe za avtomatsko obdelavo podatkov,
- DIPLOMANTE VIŠJE KOMERCIALNE ŠOLE - EKONOMISTE za delo v zunanjetrgovinskem sektorju, nabavi, prodaji in finančni službi,
- STROJNE TEHNIKE,
- EKONOMSKE TEHNIKE,
- KEMIJSKE TEHNIKE,
- ELEKTROTEHNIKE,
- ADMINISTRATIVNE TEHNIKE,
- ADMINISTRATORJE IN STROJEPISKE.

K sodelovanju vabimo kvalificirane delavce kovinske in lesne stroke:

- PRIUČENE KOVINARJE,
- PRIUČENE LESARJE
- KV OBRATNE ELEKTRIKARJE IN ELEKTROMEHANIKE.

Nekvalificiranim delavcem omogočimo specializacijo oziroma priučitev za poklice ozkih profilov:

- KLEPAR
- AVTOLIČAR
- VARILEC

POSEBNA ŠOLA NOVO MESTO

razpisuje za določen čas prosto delovno mesto VZGOJITELJA
Pogoji: ortopedagog - PA ali vzgojitelj - srednja vzgojiteljska šola ali učitelj s strokovnim izpitom.
OD po samoupravnem sporazumu.

PROSTA UČNA MESTA

ELEKTROOBNOVA
LJUBLJANA-POLJE,
Ljubljana, Polje 351/c,

razglašuje prosta mesta za

VEČ UČENCEV V GOSPODARSTVU
za izučitev v elektroinstalaterski stroki.

POGOJ: uspešno končana osemletka.
Oskrbo v internatu plačuje podjetje.

PROSTA DELOVNA MESTA

Razpisujemo tudi prosta delovna mesta za
**VEČ KV ELEKTROINSTALATERJEV in
DELAVCEV ZA PRIUČITEV**
v elektroinstalaterski stroki.

POGOJ: odslužen vojaški rok, dokazila o izobrazbi.
Osebnih dohodkov po pravilniku o nagrajevanju delavcev.
Nastop službe takoj.
RAZpis velja do zasedbe delovnih mest.

„NOVOTEKS“, tekstilna tovarna
Novo mesto

razglašuje
prosto delovno mesto

VODJE KUHINJE
v menzi v Novem mestu

Pogoj: KV gostinski delavec kuharske smeri z najmanj 5-letno prakso.
Pismene ponudbe sprejema kadrovski oddelek 15 dni po objavi.

PROSTO DELOVNO MESTO!

„TRANSPORT“, KRŠKO

objavlja na podlagi 3. odstavka 11. člena zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu (Ur. list SFRJ 22/73) prosto delovno mesto:

FAKTURISTA - ADMINISTRATORJA

za delo na fakturno-knjižnem stroju.
Pogoji: srednja administrativna ali srednja ekonomska šola z obvladanjem strojepisja, vsaj tri leta delovne prakse v komerc. ali računovodskem poslovanju v gospodarski organizaciji.
Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov v našem podjetju.
Objava velja do zasedbe delovnega mesta.

**VELETRGOVINA MERCATOR LJUBLJANA
TOZD STANDARD NOVO MESTO**

Na osnovi sklepa delavskega sveta z dne 5. 9. 1973 objavljamo prodajo:

TROSOBNEGA STANOVANJA

(skupna koristna površina znaša 62,14 m²) v stanovanjskem bloku v Novem mestu, Ulica Majde Šilc 10 - pritličje.
Izključna cena znaša 133.550.- din
Stanovanje je zasedeno.
Pismene ponudbe pošljite na naslov: Veletrgovina Mercator Ljubljana, TOZD Standard, Novo mesto, Glavni trg 3, do 5. XI. 1973.

70

Ljubljanska banka

oktober
mesec varčevanja

gospodarska moč
je odvisna
tudi od varčevanja

PROSTO DELOVNO MESTO!

„LABOD“, tovarna perila
NOVO MESTO
komisija za kadre skupnih služb

objavlja

prosto delovno mesto
GLAVNEGA KOMISIONARJA
v skladišču izdelkov.

Pogoji:
- ekonomska srednja šola ali
- poklicna trgovska šola s prakso pri prodaji tekstila.
Za začetek dela predvidevamo 2-mesečno preizkusno delo.
Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev pošljite na naslov: Labod, tovarna perila, splošna služba, Novo mesto.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Svet delovne skupnosti
UPRAVE OBČINSKE SKUPŠČINE TREBNJE

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. SOCIALNEGA DELAVCA z višjo šolo za socialne delavce in 2-letno prakso;
  2. ŠEFA IN MATIČARJA KRAJEVNEGA URADA MOKRONOG IN TREBELNO s srednjo šolsko izobrazbo in matičnim tečajem;
  3. STROJEPISKE v strojepisnici z 2-letno administrativno šolo;
  4. PRIPRAVNIKA na davčnem knjigovodstvu z ekonomsko srednjo šolo.
- Osebnih dohodkov po pravilniku. Stanovanje po dogovoru.
Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in dokazili o izobrazbi pošljite v 15 dneh po dnevu objave Svetu delovne skupnosti uprave Obs Trebnje.

Fersped se ukvarja s sodobnim kontejnerskim prevozom

ZŽTP Ljubljana

FERSPED

izpostava NOVO MESTO, Ljubljanska 27, tel.: 21-941

V Novem mestu že tretje leto posluje izpostava ljubljanskega špediterskega podjetja za mednarodni in tuzemski promet FERSPED. Izpostava opravlja za nekatera novomeška podjetja in zasebnike vse posle v zvezi z uvoženim blagom in blagom, namenjenim za izvoz. Podjetje organizira tudi vse vrste prevozov po železnici, cesti in z drugimi transportnimi sredstvi.

V zadnjem letu je novomeška izpostava FERSPEDA opravila

za SGP PIONIR, ki izvažata na Poljsko, kjer gradi v Zakopanah velik hotel, vreden 9 milijonov dolarjev, vse izvozne posle za prevoz gradbene mehanizacije in materiala. Omeniti velja tudi transport s kontejnerji, saj je FERSPED med največjimi podjetji, ki se ukvarjajo s tovrstnim transportom.

Kolektiv novomeške izpostave čestita vsem delovnim organizacijam za praznik občine in se hkrati priporoča za poslovno sodelovanje!

Nalaganje Pionirjeve mehanizacije za na Poljsko (Foto: M. Vesel)

POTA IN STRANPOTA

Dežurni poročajo

RAZGRAJAL V TRGOVINI – Miličniki so 16. oktobra pridržali v zaporu Rajka Brajdiča iz Zabajke, ker je v trgovini Elektrotehne v Novem mestu delal nered. Brajdič se bo moral zagovarjati pred sodnikom za prekrške.

UKRADENA ŽAGA – V noči na sredo je zlikovec, ki so mu že na sledi, v Rumanji vasi ukradel Valentinu Zupančiču iz nezaklenjene garaže motorno žago Homelite, ki je vredna 3000 din.

GARDEROBNI TAT – Med dopoldansko izmeno je 17. oktobra neznanec iz garderobne omarice v tovarni Krka v Bršlino izmaknil 500 din Slavki Segi.

PRETEPAL DRUŽINO – Ker je Franc Bajuk v torek dopoldne razgrajal v stanovanjskem bloku v Bršlinu in pretepal družino, so ga miličniki pridržali v zaporu.

ZMERJAL GOSTE – Semiški miličniki so v soboto pridržali do iztreznitve Stanislava Križana iz Priložja pri Črnomlju. Križan je v hotelu Smuk razbijal kozarce in zmerjal goste. Za svoje neprimerno ravnanje se bo zagovarjal pred sodnikom za prekrške.

TAT V STANOVANJU – Alojzu Grabrijanu je neznan tat iz stanovanja odnesel 1600 din.

KONJ ČAKA GOSPODARJA – Franc Kovačič iz Grobelj pri Novem mestu je na svoji njivi našel izgubljenega konja. Najdeni konj čaka na gospodarja v Kovačičevem hlevu.

RAZGRAJAL V METROPOLU – Miloš Radovanovič je zaužil preveč alkohola in potem razgrajal v hotelu Metropol. Novomeški miličniki so ga pridržali do iztreznitve.

V mestih, kjer so ulice in križišča obremenjena z velikim prometom, pride do take gneče, da mora voznik včasih čakati po pet minut, da se lahko za nekaj metrov premakne dalje. Glavne točke za ustvarjanje takih situacij v prometu so pred križišči s semafori. Vsakemu vozniku se običajno kam mudi, mudi tako, da včasih težko ustavi vozilo pred prehodom za pešce ali celo pred semaforom v križišču, ko zagori luč. Če se

Kamen je bil, ampak...

Kazen fantu, ki je ponoči in v dežju vlomil v bencinsko črpalko v Vavti vasi

Okrožno sodišče v Novem mestu je sredi oktobra prisodilo 5 mesecev zaporne kazni pogojno, za dve leti, 23-letnemu Seču Djukiću iz Dol. Vrbinje v Črni gori. Spoznan je bil namreč za krivega vlomila v bencinsko črpalko Vavta vas v noči na 9. julij letos.

Djukić je bival predtem v Vavti vasi pri znancih, hkrati pa je v Novem mestu iskal zaposlitev. Tisti dan so v vavtovski gostilni popivali, domov grede pa se je fant znašel pred bencinsko črpalko in v dežju vedril. Bila je noč, vse temno, vse tiho, on pa brez sredstev in pretirano korajžen po zaužitju pijači. S kamnom je nato razbil steklo, zlezel v pisarno in iz nezaklenjenega predala vzela 100 din. Več ni našel.

Ze naslednji dan so storilca prijeli. Denar je imel še pri sebi in je tudi dejanje priznal. Prav tako je odkrito govoril na razpravi, kjer je lahkomišelnost tudi obžaloval. Samo glede kamna se senat z njim ni strinjal. Djukić je namreč hotel svojo krivdo zmanjšati z izgovorom, da je kamen brnil in tako razbil šipo. Tega mu niso verjeli, ker dokazi govore drugače.

Pri odmeri kazni so upoštevali fantovo dosedanje nekaznovanost in pa pripravljenost povrniti nastalo škodo. Razbita šipa ne bo ravno poceni!

SMRT V PESKU

Med kopanjem peska v peskoku-pu v Rojah pri Trebnjem se je smrtno onesrečil Leopold Slak. Nesreča se je pripetila v petek, 19. oktobra, popoldne. Osemindvajset-letnega delavca so sicer odkopali, vendar je bilo že prepozno: poč te-žo peska se je Slak zadušil.

SAMO UKOR

V št. 36 našega tednika smo na 18. strani objavili novico „Prepozno opazila pešca“ in v njej, da je pri voznici „alkoskop pozelenel čez polovico“. Prizadeta voznica Pepca Pleterski iz Brestanice je ta teden poslala uredništvu fotokopijo odločbe o prekršku, iz katere je razvidno, da ji je sodnik za prekrške izrekel le ukor. Iz dokumenta je tudi razbrati, da vinjenost pri voznici ni bila izkazana, ker „alkoskop ni pozelenel čez polovico“.

Ko bomo za zimo izbirali trdne in dobre čevlje, se spomnimo, da tudi naš avto potrebuje zimsko obutev. Izlizane gume so bile že dostikrat vzrok nesreči na spolzki in rahlo zmrznjeni cesti. Zdaj je čas oskrbeti tudi zaščitni sloj na spodnji strani avtomobila. (Foto: Jaranovič)

Umrli zaradi žganja

v Trebnjem se bosta morala zagovarjati Anton Kožar z Igljenika in Stane Šlajpah iz Vel. Loke, oba zaradi uboja iz malomarnosti. Gostilničarka Jožefa Pirc pa je obtožena opustitve pomoči.

Ko je tistega večera Korelec v desetih minutah na dušek spil toliko žganja že potem, ko je vinjen prišel v lokal, se je nedolgo zatem nezavesten zgrudil. Odnosi so ga v drvarnico, od časa do časa pa je kateri od radovednih gostov stopil gledat, če se je korenjak že zbudil. Okrog 21. ure pa je spet eden prišel z drvarnice in preplašen izjavil: „Možak nič več ne diha...“ Takoj so poklicali zdravnico, vendar je ta lahko ugotovila samo še smrt.

Po izjavi strokovnjakov je bilo za pokojnega Korelca usodnih ravno dvakrat po dva deci konjaka, ki sta mu jih ponudila in plačala Kožar in Šlajpah. V obtožnici je rečeno, da tudi gostilničarka ni brez krivde. Ker ima izkušnje iz vinjenimi gosti, bi morala vedeti, da pomeni za vinjenega človeka rahlega zdravjca, za kakršnega je veljal Korelec, smrtno nevarnost še štiri deci konjaka povzroči. In tudi ni poklicala zdravnik, čeprav je vedela, da leži v njeni drvarnici nezavesten človek.

Tako se je iz gostilniške šale izcimila huda obtožba. Ta žalosten primer pa je lahko v svarilo. Ob letošnji izredni vinski letini, ki bo tudi z maligani bogata, in ko je pijače po kleteh še od lani na pretek, se bodo najbrž spet kje nalivali in nalivali... Konča pa se lahko tudi pred sodiščem.

R. BAČER

KRONIKA NESREČ

LOČNA: TRK S STRANSKE POTI – V ponedeljek, 15. oktobra, ob 10. uri zjutraj je Stanjolo Dunič iz Kraljeva vozil z osebnim avtomobilom skozi Ločno. Tedaj mu je s stranske poti pripeljal na cesto kombi, ki ga je vozil Anton Peterlin iz Vinjega vrha. Vozili sta trčili, da je bilo škode za 9000 dinarjev.

CIKAVA: SRNA V AVTO – Anton Avsec je v ponedeljek, 15. oktobra, peljal iz Cikave proti Šentjerneju, ko mu je pred avto skočila srna, ki je bežala pred dvema lovskima psoma. Srna je zadela vetrobransko steklo in ga razbila. Gmotne škode je za 1200 din.

NOVO MESTO: NENADOMA ZAVIL V LEVO – V ponedeljek zvečer je Franc Kolenc z Malega vrha vozil osebni avtomobil po Novem trgu od pošte proti hotelu Metropol. Naproti mu je pripeljal Martin Bizjak iz Leskovca pri Krškem. Tik pred srečanjem je zavil na levo in trčil v Kolencov avtomobil. Gmotna škoda na vozilih znaša 7000 din.

NOVO MESTO: TRK PRI ČRPALKI – Proti Ljubljanski cesti je 16. oktobra pripeljala osebni avtomobil Anica Kafol iz Male Bučne vasi. Pri bencinski črpalki je s stranske ceste pripeljal Novomeščan Ludvik Bon in trčil v osebni avtomobil Kafolove. Škode je za 8000 din.

NOVO MESTO: NEPAZLJIVOST – Mimo poslopja občinske skupščine se je v torek popoldne z osebnim avtomobilom pripeljal Jože Kosce, ko je s parkirnega prostora Viktor Pavlenč iz Mirne peči zavil na cesto, da bi se vključil v promet. Pri tem je trčil s Koščevim avtomobilom. Škode znaša 4000 din.

BROD: USTAVIL V NEPEGLEDNEM OVINKU – Med vožnjo proti Novemu mestu je 18. oktobra popoldne Jože Fink s Suhorja pri Dolenjskih Toplicah na Brodu v nepreglednem ovinku ustavil vozilo. Bojan Bencjak, ki je peljal za njim, je trčil v zadnji del stoječega avtomobila. Gmotne škode je bilo za 4000 din.

HINJE: SREČANJE V OVINKU – 19. oktobra je Ivan Papež s Suhorja vozil avtomobil proti Prevolam. V ovinku mu je naproti pripeljal osebni avtomobil, ki ga je upravljal Jože Hribar iz Zužemberka. Med srečanjem sta vozili trčili. Potnikom in voznikom ni bilo nič hudega, gmotne škode pa je za 10.000 din.

DRNOVO: TOVORNJAK NA NJIVO – 20. oktobra je Mitre Trpevski vozil tovornjak s prikolico proti Ljubljani. V Drnovem je zaradi tehnične okvare na vozilu tovornjak zanesel v levo preko ceste na njivo. Škode je za 5000 din.

PRAVI JOŽE PODRŽAJ
Zaradi poročila „Čez okno po salame“, objavljenega v prejšnji številki Dolenjskega lista, se je v našem uredništvu oglasil Jože Podržaj, zaposlen v IMV, in nas prosil, naj pojasnimo, da on ni tisti, ki je vlomil v novomeško Delavsko restavracijo. Vlomilec je bil res Jože Podržaj, tudi iz Novega mesta, vendar pa doma na Karlovski 7, brez zaposlitve in trenutno v zaporu v Celju, ker ga je zaradi klateštva sodnik za prekrške obsodil na 30 dni zaporu.

Mejnike je rual

Alojza Ančimra so obsodili na 700 din kazni

Dvainsitridesletni delavec, doma iz Osrečja, je pretekli teden spet sedel na zatožni klopi novomeškega občinskega sodišča. S Kalčičevimi so mejaši na parceli in spori med družinama trajajo že dolgo. Alojz Ančimra se je moral tokrat zagovarjati zaradi tega, ker ga je 17. oktobra lani zapeljala prehuda jeza: Vrnil se je iz službe in izvedel, da je sodna komisija z geometrom razmerila sporno mejo in postavila mejnike. Samo zato je začel kričati na sosedo Marjo Kalčič in ji grozil, da jo bo ubil. Potem je šel in izruval štiri uradno postavljene mejnike.

Ker se je ženske že enkrat prej tudi fizično lotil, je bila prestrašena in je grožnja prijavila. Na razpravi je vsaka stranka vztrajala pri svojem, senat pod predsedstvom Vladimira Bajca pa je spoznal Ančimra za krivega in mu prisodil 700 din denarne kazni. Če bo sodba spoznana za prevarno, Ančimra pa je Ančimra kazni ne bo plačal, bo moral v zapor. Za vsak dan za rešetkami vračunajo 50 din!

„Med žrtvami prometnih nesreč je bilo letos 5 pešcev, 13 voznikov motornih vozil, 1 vođač vprege, 2 kolesarja, 4 motoristi in 13 sopotnikov. Posebej bi omenili, da sta bila med mrtvimi tudi dva otroka.“
R. BAČER

TRIJE RANJENI

V nedeljo dopoldan, 21. oktobra, je v Selah pri Zagorici prišlo do hujšega trčenja. Veroslava Markovič iz Kaludjeric je na poti proti Zagrebu pri Selah začela prehitovati. Pri zavajanju v desno je oplazila osebni avtomobil Miloška Vasiljeviča iz Kragujevca. Pri tem jo je odbilo na levo stran, da je čelno trčila v osebni avtomobil, ki ga je naproti pripeljal Jože Marn iz Praproč pri Trebnjem. Pri trčenju so se poškodovali: Jože Marn, Veroslava Markovič in njena sopotnica Dragica Borkeš iz Smedereva. Vse tri so odpeljali v novomeško bolnišnico. Na vozilih je za 20.000 din škode.

PREHITRO PO MOKRI CESTI

Ko je 8. oktobra okrog 11. ure Marija Maver iz Trebnjega vozila proti Soteski, jo je pri Gabrju na blagem in preglednem ovinku zaneslo v levo. Avto je podrl občestni smernik in drog električne napeljava, nato ga je vrglo še 5 metrov s ceste na njivo. Voznica je padla iz avta in je poškodovana obležala na njivi. Odpeljali so jo v bolnišnico, gmotna škoda pa znaša 11.000 din.

KRAKOVSKI GOZD: NEZNA-NEC ODPELJAL – V soboto zvečer je Stipe Mijatovič iz Gornje Straže vozil tovornjak iz zagrebške smeri. V Krakovskem gozdu je njegov tovornjak pričel prehitovati neznan voznik tovornjaka. Pri prehitovanju sta se vozili oplazili. Mijatovič je potisnilo na bankino, da se je prevrnil po nasipu. Neznan voznik je odpeljal dalje, na Mijatovičevem tovornjaku pa je škode za 20000 din.

38 Dolenjcev bi še lahko živel

„Prevelika naglica je za voznike motornih vozil največkrat usodna,“ pravi v intervjuju Jože Tavčar, prometni inšpektor pri UJV

– Tovariš inšpektor, koliko nesreč je bilo letos do konca septembra na območju občin Novo mesto, Trebnje, Metlika in Črnomelj, kamor seže vaš delokrog?

– V devetih mesecih smo imeli 1113 prometnih nesreč, v katerih je bilo 435 ljudi poškodovanih. Cenimo, da je bilo težjih telesnih poškodb približno polovica.

– Kakšna je bilanca smrtnih žrtev v teh nesrečah in ali jo lahko primerjate z lanskimi podatki?

– „Dosegli smo imeli 38 mrtvih, medtem ko je bilo lani v vsem letu 36 smrti kot posledica prometnih nesreč. Ta primerjava pove, kako število hudih nesreč raste.“

– Nam lahko poveste vzroke nesreč, ki so prevladovali v karambolih na dolenskem območju?

– „Hitrost je največji krivec pri vseh nesrečah, saj se je ena tretjina vseh nesreč primerila zavoljo pretirane naglice. Pri ostalih vzrokih, kot so nepravilno prehitvanje, prekratka varnostna razdalja, neupoštevanje prednosti, pa prav tako tiči naglica v ozadju. Tudi v takih primerih je hitrost tista, ki silo voznika v kršitev prometnih predpisov.“

– Dolenjci veljamo med že tako znanimi Slovenci za posebne ljubitelje kapljice. Ali je vinjenost pogost vzrok nesrečam na naših cestah?

– „Pri vzrokih prometnih nesreč je vinjenost pri nas v oprečju na četrtem mestu, zgodi pa se kakšen mesec, da največ nesreč povzroči vinjenost za volanom. Toda to so izjeme.“

– Omenili ste, da je v prometnih nesrečah do oktobra letos umrlo že 38 občanov. Je morda med njimi največ voznikov motornih vozil?

Omejitev velja!

Letošnji Uradni list št. 35 prinaša odredbo o omejitvi hitrosti vožnje na javnih cestah v Sloveniji, in sicer od 30. oktobra letos do aprila 1974. Omejitev velja za vsa motorna vozila, od mopedov do tovornjakov in od fičkov do mercedesov.

Na magistralnih in regionalnih cestah smemo voziti največ 100 km na uro, na lokalnih cestah pa ne več kot 80 km na uro. Omejitev hitrosti ne velja edinole za avtoceste Vrhnika-Postojna. Kljub novi odredbi pa bomo morali tudi v bodoče upoštevati omejitve hitrosti na posameznih delih cest skozi naselja in omejitve hitrosti, ki so s predpisi določene za avtobuse, kamione itd. Kdor se omejitvam ne bo podredil, bo plačal dokaj veliko kazni.

Omejitev hitrosti na slovenskih cestah je eden izmed ukrepov, s katerim želimo omiliti, če že ne zmanjšati, veliko število prometnih nesreč. Prevelika hitrost je mnogokrat kriva smrti ob karambolu ali pa je vzrok hudih telesnih poškodb in velike materialne škode.

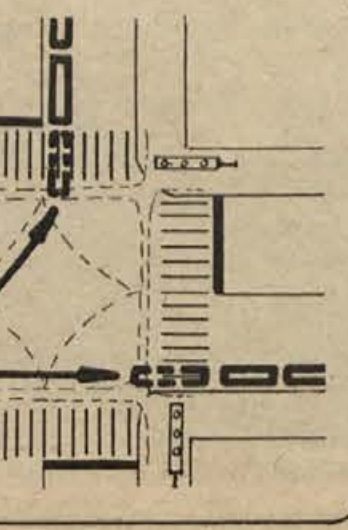
varnosti cestnega prometa, povedo, kdaj tudi pri zeleni luči ne smemo z vozilom zapeljati v križišče. Gre za posebne razmere na cesti: kadar je očitno, da zaradi gostote premeta ali nepremične kolone vozil ne bomo prišli čez križišče, pač pa bi pri spremembi svetlobnega znaka obstali v križišču. S tem bi ovirali promet z bližnjih vozil. Če torej vidimo, da poslednje vozilo z zadnjim delom stoji v križišču in se kolona ne premika,

STOP tudi pri zeleni luči

ne smemo pri zeleni luči zapeljati v križišče, ampak moramo počakati pri prehodu za pešce.

Na priloženi skici je videti, da pri zeleni luči in pri vožnji naravnost, zavijanju v desno in levo ne smemo zapeljati v križišče zato, ker bi se ustavili na mestu, kjer je zarisan avtomobil s prekinjenimi črtami. Zato upoštevajmo, da lahko pridemo v položaj, ki nam narekuje STOP tudi pri zeleni luči.

VELJA KOCIĆ

Mehurček iz milnice

Tekma desetletja s Španijo je prinesla le to, kar je naš nogomet v resnici sposoben!

Toliko napovedovana tekma desetletja med nogometaši Jugoslavije in Španije je pred 70.000 gledalci prinesla polom Jugoslovanom: po neodločenem rezultatu 0:0 so se našim brzkone ponovno zaprla vrata na najbolj elitno tekmovanje: finale svetovnega prvenstva, ki bo prihodnje leto v Nemčiji.

Dvomim, da bomo sposobni po tej tekmi realno pogledati resničnemu stanju našega nogometa v oči. Kajti takoj po tekmi in v ponedeljkovih izdajah časopisov so se že pojavili naslovi, da bodo Jugoslovani nadoknadili spodrslijaz iz Zagreba proti Grkom v Atenah.

Neverjetno je, kako si mečemo pesek v oči: od leta 1962 v Čilu nas ni bilo na nobenem svetovnem prvenstvu več. Če odštejemo še Nemčijo, kamor nas vodijo samo še teoretične poti, potem imamo možnosti šele l. 1978. Se pravi: 16 let nas ni bilo med najboljšimi. Priznajmo si, da že zdavnaj svetovna evropska, kaj šele svetovna nogometna velesila!

V teh temnih obdobjih našega nogometa smo imeli

že nekaj „tekem desetletja“ in smo na vseh propadli. Umetno čaščenje nečesa, česar v resnici ni, se nam je ponovno maševalo. Bahave izjave, cele strani v časopisih, umetno narejeno vzdušje – vse je v nedeljo počilo kot mehurček iz milnice. Zvezni selektor Vujadin Bošković sploh ni prišel na intervju po tekmi, čeprav je pred njo obljubil, da bo prišel neglede na rezultat. Igranje skrivalnic je že od nekdanje naše nogometne resničnosti, ki ji nismo znali stopiti na prste. Priložnost desetletja je splavala po vodi – zdaj je priložnost, da v našem nogometu mirno in trezno postavimo stvari na svoja mesta. Brez zadržanosti, brez nadutih samohvalnic. Kajti naš nogomet je visoko samo po premijah, po igri sodi komaj v evropski srednji razred.

Najbrž bi ne bilo odveč urejati razmere tako, kot jih znajo v jugoslovanski košarki ali rokometu. Na tako trdnih temeljih bi z manj denarja prišli do lepših uspehov. Tako pa v nogometu napuhujemo milne mehurčke in živimo v gradovih iz oblakov...

J. SPLICHAL

odbojka

Krka prva, Trimo pa zadnji

Po dveh kolih v slovenski odbojarski ligi dve zmagi Novomeščank, dva poraza Trebanjcev

Novomeške odbojkarice so po dveh kolih v slovenski odbojarski ligi prve, trebanjski odbojkarji pa so zadnji v enaki moški konkurenci. Že za uvod je torej vzpostavljeno stanje, kakršnega smo pričakovali: Krka se bo borila za prvo mesto, Trimo se bo otepal izpada. Škoda je poraza Trebanjcev na domačem igrišču, saj so dobili prvi niz, potem pa so proti Mežičanom povsem popustili.

TRIMO – MEŽICA 1:3

Dragoceno točko je moštvo TRIMA v nedeljo pripravilo v srečanju z Mežico na Mirni. Gostje so se po izgubljenem prvem nizu predstavili kot uigrana, borbena ekipa, sposobna za hitro, moderno odbojko. V nasprotju s tem pa so Trebanjci po dobrem začetku popustili, živčno slabo vplivali drug na drugega in delali nepotrebne napake. Poraz z 1:3 (10, -10, -12, -5) je huda, zanj pa je kriva ekipa sama, saj je zmagala slabše, kot zmoro. Tekmo

Nov poraz – Slak

sta ostro in odločno vodila Hvala in Maruželj (Lj.). V nedeljo potujejo Trebanjci v Celje, kjer bodo igrali z Gaberjem.

M. L.

BRANIK – KRKA 0:3

Mariborčanke so se sicer prvi in tretji set močno upirale Novomeščankam, zato pa so drugega izgubile celo 15:0! Odbojkarice Krke tako dokazujejo svojo moč in opravičujejo trditve, da se bodo tudi letos borile za prvo mesto v ligi.

Krka: Dokl, Fila, Boh, Forte, Pilič, Rajer, Gostiša, Babnik, Adamčič, Fabjančič.

ZUŽEMBERK – Odbojkarji iz Zužemberka so gostovali v Kamni gorici in izgubili 2:3. Zužemberk, ki je novinec v ligi, je v šestih kolih dvakrat zmagal in štirikrat izgubil. (P. Š.)

Sevničani še naprej zadnji

Brežičanke prodirajo v zgornji dom v drugi zvezni ligi - Z novo zmago so si Ribničani zagotovili dve točki naskoka - Črnomaljke na dnu

Sevničani so izgubili, kot je bilo pričakovati, vendar bi v Splitu lahko presenetili. Toda priložnost v zadnji minuti so zaigrali in domačini so si iz nasprotnega napada zagotovili zmago. Presenetile pa so Brežičanke, ki so si z zmago v gosteh zagotovile priključek k vodilni skupini, čeprav so za zdaj še sedme. V slovenski ligi so Ribničani z golom razlike premagali Branik in še vodijo, Črnomaljke pa so močno izgubile in so zadnje.

SPLIT – SEVNICA 19:17

V živčni igri sta ekipi naredili dosti napak, razen tega sta igrali izredno ostro. Najbolj bi ustrezal neodločen izid, vendar je Sevničan tik pred koncem zastreljal izvrstno priložnost pri rezultatu 18:17 za domače. Split je v nasprotnem napadu dosegel gol in si zagotovil zmago. Razveseljivo je, da je Trbovc tokrat

RIBNIČANI NAJBOLJŠI

V organizaciji športne komisije AMD Ribnica in pod pokroviteljstvom „Rika“ je bil v nedeljo turistični rally Riko 73 na 254 km dolgi progi. Tekmovalo je 29 posadk iz 9 slovenskih AMD. V kategoriji do 750 ccm je zmagal Kranjc iz Slovenske Bistrice, drugi je bil Zvan (ZSAM Celje), tretji Mihelič (AMD Ribnica). V kategoriji do 1150 ccm je zmagal Lupša (AMD Ribnica), drugi je bil Plevnik, tretji Planinšek (oba ZSAM Celje). V kategoriji nad 1.150 ccm je zmagal Kajtna (AMD Ribnica) pred Abramom (AMD Krško) in Širovnikom (ZSAM Celje). Pri ženskah je zmagala Čokanova (AMD Lukovica). Ekspni zmagovalec je postala Ribnica, sledita: AMD Zdravko Slander in ZSAM Celje. F. ŽELEZNIK

odlično zaigral in da igrajo Sevničani izredno borbena. Tako najbrž niso pretirana pričakovanja: zmaga proti Zenici v naslednjem kolu doma. Sevnic: Krivec, Papež, Simončič, Sumej 1. Jurišič 1, Bizjak, Radič 5, Koprivnik, Štojs 2, Šilc, Trbovc 8, Logar.

METALAC – BREŽICE 11:18

Zmaga Brežičank je bila zaslužena, saj so igrale znatno hitreje in bolj prisebno od Zagrebčank. Zlasti v drugem polčasu so si gostje v hitrih nasprotnih napadih ustvarjale lepe priložnosti za doseg gola, povrh vsega pa je bila vratarica domačih popolnoma nerazpoložena. Brežice: Hribernik, Molan 4,

Lampe in Petaci v mednarodnem!

Odlična uvrstitev dveh brežičkih dirkačev

V Prilipah pri Brežicah je bil v nedeljo zaključni nastop dirkačev motokrosa v nacionalnem in mednarodnem razredu. Slovenski dirkači so osvojili štiri naslove od petih možnih.

Rezultati: mladinci – 1. Kozlovič (Koper), 2. Ahačič, 3. Justin (oba Tržič). Skupno: Golja (Orehova vas), Fajfar (Radovljica), Ahačič (Tržič).

Nacionalni razred: 1. Petaci (Brežice), 2. Šparovec (Tržič), 3. Kavšek (Sentvid). Skupno: Šipek (Zabok), Šparovec, Smolčič (Kutina). V mednarodni razred sta se uvrstila tudi Brežičana Lampe in Petaci, kar je nedvomno izredno lep uspeh.

Mednarodni razred: 1. Zupin (Tržič), 2. Malekovič (S. Marof), 3. Fras (Orehova vas). Skupno: Zupin, Šoštarčič (Karlovac), Malekovič.

Med ekipami je zmagala Orehova vas, v skupni uvrstitvi pa Tržič, končna ocena za državno prvenstvo med Slovenijo in Hrvaško pa je 42:39. V Prilipah je tekmovalo 93 dirkačev.

V. PODGORSEK

RIBNICA – Iniciativni odbor za ustanovitev TTKS je sklenil, da bo imela skupnost 35 delegatov: 12 jih bodo dale TOZD, 6 krajevne skupnosti, 17 pa telesnokulturne organizacije (F. L.)

LJUBLJANA – Na medklubske tekmovanje atletov v deseterboju je zmagal član Olimpije Penca, odlično pa se je uvrstil tudi Novomeščan Dragaš, ki je bil tretji in je zbral 5741 točk. (J. S.)

BREŽICE – Domači nogometaši so zaradi nepazljive obrambe že v tretji minuti dobili gol, vendar pa so do konca le še zmagali (2:1). Mladinci so v Celju premagali Olimp 4:2. (V. P.)

NOVO MESTO – Nogometaši Elana so premagali Cement iz Trbovelj 2:1 v prvenstveni tekmi ljubljanske lige; gole sta dala Maksimovič in Rožanc. Mladinci so istoimenskega nasprotnika premagali 2:0, pionirji pa so v Ljubljani premagali Ilirijo 8:0. (J. M.)

BREŽICE – Rokometaši iz Brežic so v Križah izgubili 17:24 v prvenstveni rokometni tekmi conske lige, ker so igrali premalo borbena. (V. P.)

DOBOVA – Z zmago nad Artičami 29:11 v zadnjem kolu zasavske lige so rokometaši iz Dobove postali jesenski prvaki. Za uspeh so zaslužni vsi igralci, saj so v prvenstvu igrali borbena in zrelo. (V. P.)

ČRNOMELJ – V prvenstveni nogometni tekmi podzvezne lige sta Bela krajina in Krim igrala 2:2. Tudi mladinski ekipi sta se razšli z enakim rezultatom (T. L.)

GRADIŠČE – Domača rokometna ekipa je v tekmi dolenske lige izgubila v vodečim Črnomlju kar z 21:34. (F. L.)

SENTJERNEJ – V prvenstveni tekmi dolenske rokometne lige so domačini izgubili s Semičem 6:11. Z enakim številom točk so semiški rokometniki drugi za Črnomljem. (F. L.)

NOVO MESTO – V prvenstveni tekmi ljubljanske rokometne conske lige sta Novo mesto in Olimpija igrala neodločeno (19:19). (J. S.)

RIBNICA – V dolenski rokometni ligi so v 8. kolu igrali: Ribnica B – Smarje-Sap 10:0, Gradišče – Črnomelj 21:34, Višnja gora – Sodražica 17:20, Itas – Grosuplje 21:23 (F. L.)

RIBNICA – V ljubljanski conski rokometni ligi za ženske je Ribnica izgubila z Olimpijo 4:16 (F. L.)

NOVO MESTO – V tekmi II. slovenske odbojarske lige je Novo mesto premagalo Mokronog 3:0.

NOVO MESTO – Na delavskih športnih igrah v kegljanju je zmagal Novoteks, sledita IMV in Pionir, med posamezniki pa Hren, sledita Turk in Mrzlak. (J. M.)

Priključek zgornjemu delu – Smerkoljeva

Štauber 2, Bah, A. Mišič 2, Smerkolj 5, V. Mišič 3, Engel, Toplak 2, Lipej.

RIBNICA – BRANIK 12:11

Ob polčasu so gostje vodili z golom razlike in že tedaj je bilo jasno, da bo borba za točki izredno trda. Tako je tudi bilo, saj sta bili obrambi res čvrsti, oboji pa so dali vse od sebe. Sreča, navezadnje pa tudi znanje sta bila tokrat na strani Ribničanov, ki so si z novo zmago zagotovili tudi dve točki naskoka na lestvici slovenske lige.

Ribnica: Lovšin, Abram, Žuk, S. Kersnič 2, J. Kersnič 4, Matelič, Andoljšek 2, Mikulin 3, Ponikvar 1, Ambrožič, Nosan, I. Kersnič.

F. L.

ČRNOMELJ – SLOVAN 3:21

Slovanove igralke, ki se niso izgubile srečanja, so tudi v Črnomlju krepko zmagale. Zanimivo pa je, da je bil rezultat 6:3, šele potem so ljubljankanke zagospodarile krepko zmagale. Zanimivo pa je, da je bil rezultat 6:3, šele potem so ljubljankanke zagospodarile na igrišču.

ČRNOMELJ: Starešinič, Špec 1, Geltar 1, Jesih, Povše, Grdič 1, Cvetič, Zeljko, Gizdavec, Švajger.

T. L.

DOLENJCI SE DRŽIJO

Sevničani nimajo sreče: vsako leto jim jo ob meddruštveni kriterijski dirki v počastitev spomina narodnih junakov Majcna in Mevžlja zagode dež. Kljub mokri progi pa v Sevnici v nedeljo razen ene lažje nesreče ni bilo poškodb. Pri mlajših mladincih so pobrali prva mesta Zagrebčani. Prvi je bil Bogović, 2. Bozović, Sele 3. je bil Kranjčan Udovič. Novomeščan Antončič se je prebil na 6. mesto. Pri starejših mladincih so bili prvi rogovci (I. Khrnikar in 2. Perkov), tretji je bil Novomeščan Štih, rojaka Gosonar in Fink pa sta bila 7. oz. 9. Pri članih si je domačin Žuraj priboril 4. mesto, za Rakušem (Bled), Zagarjem (Sava) in Končarjem (Rog). A. Z.

Belokranjski športni danes

Pred ustanovitvijo temeljnih telesnokulturnih skupnosti v Metliki in Črnomlju - Oboji upajo na več denarja in napredek športa

„V metliški občini ima iniciativni odbor za ustanovitev TTKS tri komisije, ki bodo pripravile akte za ustanovitev in delovanje skupnosti, kadrovska komisija bo evidentirala kandidate po krajevnih skupnostih, delovnih organizacijah in ustanovah, tretja komisija pa bo pripravila delovni program za prihodnje leto in še srednjeročni program,“ pravi predsednik iniciativnega odbora v Metliki, inž. Ivan Kostelec.

Po besedah Jožeta Strmece, ki sodeluje pri ustanavljanju skupnosti v črnomaljski občini, so že pripravili vse potrebne akte za ustanovitev TTKS, ki je predvidena za sredo novembra. Imela naj bi 27 delegatov in 7-članski izvršni odbor. Ljubitelji športa si obetajo zlasti načrtnejše delo športnih organizacij, kar naj bi omogočil stalen vir financiranja.

V Črnomlju računajo, da bodo imeli vsako leto po 150 tisočakov, medtem ko zdaj životarijo z 80.000 dinarji na leto. V metliški občini so zdaj šport podpira-

li iz občinskega proračuna, poslej pa bodo podpisali samoupravne sporazume z delovnimi organizacijami in so prepričani, da bo denarja za šport več.

Zlasti v Črnomlju bo od denarja neposredno odvisna usoda športa: atletsko sekcijo s 40 mladimi atleti so že razpustili, v nevarnosti so tudi košarkarji. Zato vsi upajo, da bo ustanovitev TTKS prinesla preobrat.

V metliški občini je izredno zanimanje za šport. Sodi-jo, da so k temu pripomogli uspehi košarkarjev Beti. Izkazalo se je, da kakovost spodbuja množičnost.

V Črnomlju so se že odločili, da bodo dajali prednost

splošni telesni kulturi v okviru Partizana, saj imajo okrog 300 telovadcev, ki so dosegli lepe uspehe tudi v republi-

Inž. Ivan Kostelec

škem merilu, nogometu, rokometu, in če bo denar, tudi košarki.

V Metliki bo prva naloga nove skupnosti gradnja telovadnice, ki naj bi bila razen šolarjem namenjena še športnikom. Največ skrbi pa jim povzroča vzgoja kadrov in menijo, da bi morali težave reševati v okviru regije. Prav tako bi lahko enotno sodelovali pri gradnji objektov, ker bi denar najpametneje uporabili.

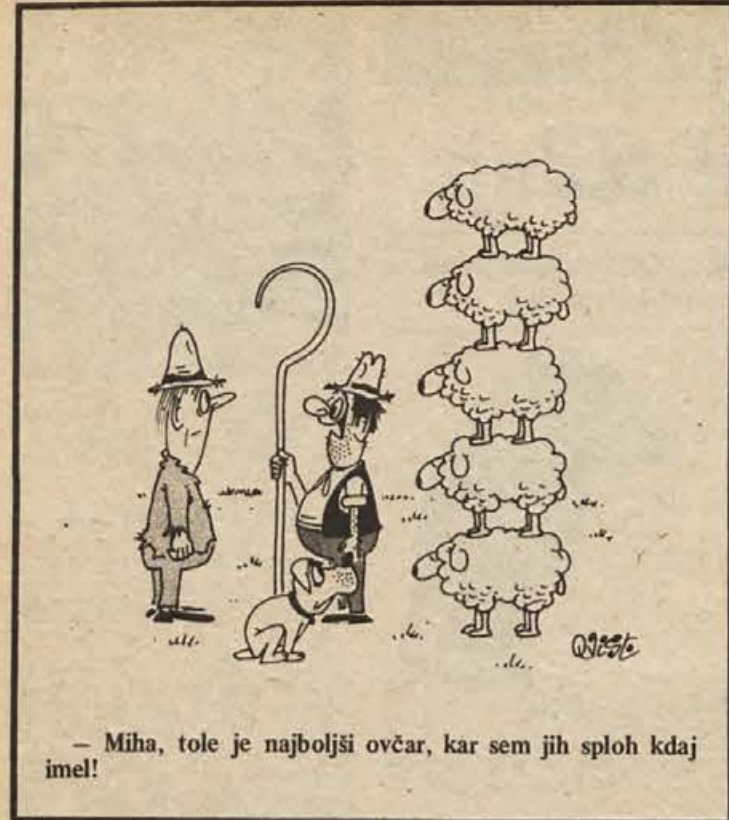
B. PODOBNIK

Jože Strmec

Novomeške odbojkarice so se letos odpovedale nastopu v zvezni ligi in igrajo pod pokroviteljstvom Krke v slovenski konkurenci. Stojе (od leve): Dokl, Babnik, Fila, trener Pučko, Gostiša, Fabjančič. Čepе: Boh, Forte, Adamčič, Rajer, Pilič. (Foto: Splichal)

— Miha, tole je najboljši ovčar, kar sem jih sploh kdaj imel!

— Mamica, sploh ni nič vrtal!

Dolenjski list pred 20 leti

Praznik prerodenja

NOVO MESTO — DOLENJSKA METROPOLA. Kako zastoj so želeli, da bi klonila. Želeli so, da bi tiho ždela v objemu zelene Krke in bi ne štela stoletij, ki so vstajala, udarjala v mestno obzidje in spet zamirala, kakor usiha voda ob suši v kameniti kraški svet. Hoteli so, da bi se zasanjala v davne dni in v vse tisto, česar ne bo nikoli več nazaj. Ob koncu prve polovice 20. stoletja si, srce dolenskih gričev, vzplamtelo v upor in v upor je vzplamtela s teboj vsa Dolenjska. — Danes praznuješ svoje prerodenje sredi uspešne gospodarske rasti in se z razprtimi očmi oziraš v bodočnost, ki so ti jo dali dobri, skromni, preprosti ljudje.

V **KANDIJ** pri Novem mestu so začeli prav te dni kopati temelje največji agro-tehnični postaji na Dolenjskem. Pod streho bo že letos, a dograjena bo stala 40 milijonov dinarjev. V prvem obdobju gradnje bodo postavili bencinsko postajo, delavnice, a stranske delavnice bodo zgradili kasneje. Popravljali bodo predvsem kmetijske stroje in izdelovali tudi nadomestne dele najvažnejših kmetijskih strojev.

V **SOBOTO ZVEČER**, 17. oktobra, so se po 10 letih spet zbrale v Dobrnič protifašistke in delegatke I. kongresa SPZZ, ki je bil prav tu pred 10 leti. Na svečani akademiji v isti dvorani, kjer je bil leta 1943 prvi kongres, je zbranim govorila tovarišica Angela Očeppek, predsednica glavnega odbora SPZZ Slovenije, za njo pa narodni heroj tovarišica Cana Babovič. Ob koncu zborovanja je pozdravil vse navzoče v imenu okrajnega ljudskega odbora Novo mesto tovariš Viktor Zupančič. Po zborovanju so nastopili moški pevski zbor SKUD „Dušan Jereb“ iz Novega mesta, kulturno-umetniška folklorna skupina iz Preloke, godba Ljudske milice iz Ljubljane in člani domačega KUD Jože Slak, folklorna skupina iz Adlešičev ter novomeški pevski zbor.

(IZ DOLENJSKEGA LISTA 23. oktobra 1953)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Židje zdaj vse prevladajo

(Židje) v sedanjem času vse prevladajo. V nekem nemškem mestu je bil semenj isti dan, ko so bili židovski prazniki. Židje so že popreje nabili na svoje prodajalnice napise: „Zaradi praznikov ne bo semnja!“ Ljudje, meneči, da sploh ne bo ničesar na prodaj, niso prišli in tako so imeli krščanski prodajalci, ki so pripeljali na prodaj svoje blago, veliko izgubo. Ta židovska pretkanost!

(Na Tirolskem) se je dne 28. septembra slovesno postavil spomenik slavnemu vodju Andreju Hoferju, ki je v francoskih vojskah kot priprost hribovec branil svojo domovino in bil vodja svojim tovaršem. Te slovesnosti se je udeležil cesar sam, nekateri vojvode in ministri. Tirolski Lahi so pri tej priložnosti prosili cesarja, da bi jim dovolil samoupravo, a dobili so malo upanja. Ti Lahi pač nimajo vzroka, da bi se pritoževali; ko bi imeli mi Slovenci toliko pravic, kolikor jih imajo oni, bili bi veseli.

(Ustrelil) se je 9. t.m. na kapiteljskem griču Gustav Jekovec, ljubljčan, pisar pri tukajšnjem delegiranem sodišču. Kakoršnja življenje, taka smrt!

(Vodnikov) spomenik v Ljubljani so neki zlikovci po noči ometali s konjskimi figami. Fej jih bodi!

(Kočevjska) pošta je nehala voziti v Ljubljano, ker sedaj pošto vozi železnica. Ali, ravno ko je peljala zadnjič, se je prigodila velika nesreča. Konj se je splašal, drl čez železniški tir, ker ni prejare, konj pa brati ne zna besede „Pozor na vlaki!“ Vlak je razdrobil voz, konja in hlapca pa močno poškodoval.

(V Ameriki) dela strašno primanjkuje. Naši rojaki se selijo nazaj v domovino; resno svarimo take, ki morda nameravajo še čez široko morje, naj tega ne store.

(IZ DOLENJSKIH NOVIC 15. oktobra 1893)

STARO IME — Cape Kennedy, kjer izstreljujejo vesoljske ladje, bo spet dobil staro ime Cape Canaveral. Vesoljski center se bo še naprej imenoval po pokojnem ameriškem predsedniku, sicer pa bodo spet uveljavili ime, ki ga je ta del vzhodne Floride dobil že pred 400 leti. Samo 10 let za minljivost slave...

ZGODOVINA POLJUBA — V ameriški kmečki praksi je zapisano, da so poljub „izumili“ jamski ljudje. In vzrok? Daven človek si je želel soli in je odkril slan okus, če je obližoval lice svojega trenutnega sobesednika. Nič romantike v zgodovini!

MATEMATIČNA — Nizozemec je zmagal v dvoboju, na katerega ga je izzval mehiški matematik. Naloga je bila: izračunati 19. koren 132-mestnega števila. Nizozemec je potreboval za to delo 9 minut, od tega tri za pregled rezultata. Hitro in natančno — toda nekoristno...

SAMO GEORGIJA — Po desetih letih so v državah južnega dela ZDA spet dovolili lov na aligatore. V Louisiani bodo smeli lovci ustreliti 6.000 plazilcev, ki imajo izredno lepe kože. Podoben sklep so sprejeli tudi na Floridi, kjer je nedavno aligator usmrtil kopalco, ki se je sončila na peščini. Samo Georgija še vztraja pri prepovedi lova na aligatore. Sveta zapoved — dokler ne bo aligator koga požrl...

ZIVALI CUTIJO — Psihologinja Caroline Anderson meni, da bi bilo dobro raziskati nemirno obnašanje živali pred potresi in drugimi naravnimi nesrečami. Za zdaj namreč še niso rešili uganke, kako da živali — zlasti psi — čutijo bližajočo se nesrečo. Dokazov za to je dovolj: psi so zavijali vso noč, preden je 18. aprila 1906 potres uničil San Francisco, enako nemirni so tudi pred ognjemiški izbruhi. Neraziskana področja!

POBEG — Mladega bika so v Wiesbadnu gnali v mestno klanjico. Zival je začutila, kaj se ji bliža, in je ušla — žal le na dvorišče policijske postaje. Z dežja pod kap!

ODSKODNINA — Mlada Teksačanka je leta 1967 uživala kontra-cepcijske tablete, ki so se pojavile na tržišču kot novost — in je zaradi njih umrla. Porota v Chicagu je pred dnevi končala dolgotrajen proces. Razsodba: družba, ki je izdelala tablete, bo morala staršem umrle hčerke plačati 100.000 dolarjev. Doslej edina žrtev...

POD ZEMLJO — V madžarskem glavnem mestu bodo uredili muzej, ki bo štiri metre pod zemljo v opuščenem predoru podzemne železnice. Obiskovalci si bodo lahko ogledali stare tramvaje in druga vozila mestnega prometa iz prejšnjih desetletij. Da ne bodo pozabili, kako so se včasih vozili...

NESPRETEN TAT — V francoskem podzemskem kraju je tat obiskal vilo in naredil sramoto svojemu stanu. Ker je imel le eno nogo, je ukradel en sam škorenj, drugega pa je pustil v vili. Policiji ni bilo treba drugega, kot pregledati kartoteko in poiskati vlomilca z eno nogo. Nespretnost, kot na vseh drugih področjih življenja, tudi tu ne ostane nezakazovana!

SVEČE — Vse kaže, da bodo angleški vojaki poslej med obvezno opremo šteli tudi sveče. V uradnem pojasnilu je zapisano, da sveče ne dajejo le luči, ampak jih je mogoče v nujni potrebi tudi pojediti — torej lahko pomagajo vojakom, da bodo ostali pri življenju. Pri nas bi jih mnogo bolj potrebovali zaradi luči...

Konec vlomov

Japonci so iznašli magnetne ključavnice

Na Japonskem gredo zelo dobro v prodajo nove vrste ključavnic, za katere je mogoče trditi, da bodo sčasoma izrinile vse druge. Na zunaj se razlikujejo po tem, da ključ nimajo običajnih vrezov, temveč so narejeni na povsem drugem načelu. Na ključ in ključavnice so vgrajeni posebni magneti. Ključavnico je mogoče odpreti samo tedaj, če uporabimo tak ključ, katerega magnetni poli se bodo skladali z magnetnimi poli ključavnice.

Ključavnica z vgrajenim magnetom ima več prednosti pred ključavnicami, ki jih uporabljamo zdaj. Ključ se sploh ne izrabi, kljub dolgotrajnemu uporabljanju. In kar je najvažnejše: ni ga mogoče ponarediti. Kombinacije magnetnih polov ni mogoče ugotoviti brez poznavanja notranje gradnje vsakega posameznega ključa. Vsaka serija ključev ima skupno 400.000 različnih kombinacij, to je tisočkrat več, kot jih je možnih pri sedanjih oblikah ključev. Zato tudi največji „eksperti“ ključavnic ne bodo mogli vlomiti.

Zanimivo je, da je vseh teh 400.000 kombinacij ključev iz ene serije na zunaj popolnoma enakih. Japonci nove ključve že množično uporabljajo ne samo pri zaklepanju stanovanj, omar, potovalnih kovčkov, temveč tudi avtomobilov. Napovedujejo, da se bo prodaja ključev razširila po vsem svetu, saj bodo ti ključki zadali smrtni udarec vlomilcem. Vsaj upajo tako! Kaj pa, če ključ zgubiš?

NE BITKA, VOJNA:

Finska proti kajenju

Najprej denarne kazni, potem tudi zapor!

Nedavno so na Finskem začeli ogorčen boj proti kajenju. Imenovali so posebno komisijo, ki pripravlja predloge, po katerih naj bi bilo kajenje prepovedano skoraj v vseh javnih prostorih. Za prekršek je predvidena sprva denarna, nato pa zaporna kazen. Strokovnjaki toplo priporočajo tudi prepoved sleherne reklame za cigarete. Po njihovem mnenju naj bi nobena oseba, stara manj kot 15 let, ne smela kupovati tobaka, avtomati za prodajo tobaknih izdelkov pa bi morali biti nameščeni v takih krajih, ki mladini niso dostopni.

Komisija nadalje priporoča, naj bi vsi uradi, tovarne, bolnišnice, šole in vlaki imeli posebne prostore za kadilce. Kdor pa bi kadil v prostorih, ki so namenjeni vsem, tudi po opozorilu, naj preneha, bi bil lahko takoj aretiran.

Komisija meni, da bi bilo treba s seznama javnih prostorov izločiti kavarne in restavracije, saj nihče ni obvezan, da te lokale obiskuje. Vendar bi tudi kavarne in restavracije morale poskrbeti za dovolj močno ventilacijo, da se bo zrak dovolj hitro čistil. Pač pa bodo banke in drugi uradi šteti kot javni prostori, zato bo kajenje tam prepovedano.

Oblasti se zavedajo, da zgolj z zakoni ne bodo preprečili kajenja, toda poskusiti je treba, kajti nekadilci imajo nedvomno pravico, da dihajo čim manj okužen zrak. Kadilcem pa naj bo odmerjen svoj življenjski prostor, kjer bodo lahko puhali in uživali v kajenju, ne da bi ogrozili zdravje tistih, ki niso navdušeni za vdihavanje tobaknega dima.

Strokovnjaki menijo, da bo prehodna doba trajala približno pet let. Za uresničevanje omenjenih načrtov bo potrebno dosti samozatajevanja in razumevanja, toda za reševanje zdravja in življenja ni nobena žrtev prevelika.

Hansen s sošolkami

Rečeno - storjeno

Kako postane Danec učitelj gospodinjstva

„Niti vode ne znaš skuhati!“ so se norčevali znanci in prijatelji iz Jensa Erika Hansena (23 let) iz Kopenhagna, ko je pred tremi leti skenil, da bo postal učitelj gospodinjstva. Zdaj se jim Hansen smeje: izpit je opravil z odliko.

Mladi Danec se veseli, ko pripoveduje: „Ko razlagam prijateljem, da sem kljub vsemu uspel, morajo dati najprej za kozarček žganega, sicer mi še vedno ne verjamejo!“ Prvi učitelj gospodinjstva na Danskem je vesel priznanja, ki ga je dobil na strokovni šoli.

Misel, da bi si služil denar z značilno ženskim poklicem, se je Hansenu porodila „konec nekega presnetega tedna v letu 1970“, kot sam pravi: „Žena Suzana je ležala s hudo gripo v postelji. Ni mi preostalo drugega, kot da sem v hipu napredoval v šefa kuhinje...“ Čeprav se mu prej nikoli še sanjalo, kako je treba ocvreti jajca ali jih skuhati v trdo, je zdaj nenadoma ugotovil, da kuhanje pravzaprav niti ni tako težko. Takole meni Jens:

„Prebrskal sem več kuharskih knjig, da bi presenetil bolno soprogo z dobro, tečno jedjo. Po daljšem oklevanju in premišljevanju sem se odločil za rusko zelenjavno juho. Suzana je bila nad mojim prvim kosilom navdušena...“

Ko je žena ozdravela, se je Jens prijavil v šolo za gospodinjstvo v Kopenhagnu. Bil je, edini moški med 36 ženskami v šoli. Jens: „Vesel sem, da sem se na vrat na nos odločil za ta poklic. Skritega talenta le ne kaže za metavati...“ Tako je Dansk dobila svojega prvega učitelja gospodinjstva.

In „šibki spol“? Pravijo, da je bil prikupni učenec v gospodinjstvi šoli med najboljšimi, čemer govori tudi odlično spretnost. Da bi ostal kdaj brez dela na — tega pa se mlademu Dancu zares ni treba bati...

KRPANOV KOTIČEK KRPANOV KOTIČEK

Spoved

„Ta je pa bosa!“ sem vzkliknil, ko sem izvedel, da je začel prekanjeni Pavliha deliti moje podobne ljudem, ki znajo na šaljiv in ukovit način soliti pамет, kjer je treba. Vesel sem bil te novice, posebno še, ako me čez nekaj let postavijo celo v pratiko za svetnika. Nič se ne ve, kako bo, kajti še ciganka ne ve vsega. Malo me je pa le zaskrbelo, da se mi ne nakreti tako, kot se je dr. Bežancu v Tožbanji vasi, ko je stal namesto svetnika na oltarju vaše kapelice. Ravno takrat, ko so ga najbolj častili, so prišli ponj možje postave in ga odpeljali.

Tožbanjci imajo pa res smolo. Spet so prišli ljudem v zobe, da si z njimi brusijo hudobne jezike. Vse mogoče jim podtikajo. Ne bi bil rad njihov sodnik ali njihovi sovražniki vedo povedati tole:

V nedeljo zjutraj so pobožni Tožbanjci in vaščani iz okolice prišli v farno cerkev k maši. Po stari nava-

di so se zamudniki skrivali pred božjim obličjem, pa so se gnetli pod korom. Med njimi je bilo nekaj fantov, ki so težko stali, morebiti zavoljo dolge poti ali pa prekrokane noči.

Da bi sedeli na tleh, to vendar ne gre. Z mačjimi koraki so se prikradli do spovednice, kakor bi hoteli kaj ukrasti. Eden je izginil za zaveso, drugi so pa posedli naokoli. Ko so ženske začutile, da je nekdo v spovednici, so brž navahale, da se izpovedo svojih grehov.

To je opazil mežnar, ki je precej vedel, da je nekaj narobe. Urno je stopil, da prepreči nesrečo, in je žugal v temo: „Čakaj, čakaj, ti pokora zagatna! Kdo te je klical?“

Še preden se je prerinil do grešnikov, da bi jim stopil na prste, so se skrivaj izmuznili proti domu.

Živa duša ne ve povedati, kdo je bil, pa vendar za vse to krivijo le Tožbanjce.

MARTIN KR PAN

25. Paradižnik je po prstih stol je veje. Na jasi v gošči je krol deset, petnajst možakarjev. I osvetljevali zarotniške obraze. Paradižnik — bog hoče pač v dlan k ušesu in ujel:

„Tako ne gre več dalje, fa dukt“ ima — reci in piši! — st

Optimizem je osnova razvoja

Tudi ob letošnjem občinskem prazniku, ki je obeležje trajne vezi med NOB in graditvijo socialistične samoupravne družbe, bomo ocenili dosežene uspehe, kritično pokazali pomanjkljivosti in poskušali nakazati naloge za prihodnje leto z namenom, da bi imela občina kot celota jasne razvojne cilje.

Ker imamo že osnovne podatke o razvoju v tem letu, dograjeni pa so tudi nekateri pomembni objekti, lahko trdimo, da je bilo enoletno obdobje med dvema praznikoma uspešno. Dosedanja vztrajnost, zavzetost in spoznanje, da si samo z delom lahko zagotovimo boljše življenje, so garancija, da bomo tudi v bodoče složno in prizadevno izgrajevali brežiško občino v trdno samoupravno skupnost.

Vsem občanom čestitam za občinski praznik v letu 1973 in jim želim mnogo delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva v prihodnjem letu.

VINKO JURKAS
predsednik občinske
skupščine Brežice

KJE SMO

Praznujemo. Pa ne samo zato, ker se je po letu dni datum povrnil spet na 28. oktober. Praznujemo kot lani, kot vsako leto, bi nemara rekli. Pa vendar ne kot lani!

Vsako praznovanje ima svojo vsebino, ki mu daje pravo vrednost. Te pa ne more pomeniti samo tradicija, temveč vedno znova vse delo, ki smo ga ljudje v občini in vsi, ki so nam pomagali od zunaj, vložili in vseh področjih, da bi se primaknili za celo leto bliže svojim ciljem.

Težko bi stvarno ovrednotili lastno delo, če bi ga primerjali kar z — nemara najvišjimi, pa vendar premalo opredeljenimi cilji, ki jim ponavadi pravimo lepša, bogatejša, svobodnejša prihodnost. Sodobno, organizirano življenje terja od nas, da si takšno prihodnost načrtno ustvarjamo. Da si ciljev ne postavljamo v neki nedorečen čas, temveč v povsem določena obdobja. In vsakokrat, kadar se odločimo za korak naprej, pretehtamo svoj včeraj in svoj danes, da bi v jutri lahko stopili trdno in pogumno.

Imamo nekaj ciljev, postavljenih v leto 1985. O njih bomo občani še v tem letu izrekli svoje mnenje. Imamo ugotovitve o svoji preteklosti, o svojem sedanjem položaju. Kje smo in kam želimo? In koliko smo ob letošnjem prazniku bliže ciljem, kot smo bili lani?

Družbo je treba postaviti na trdno osnovo. Človek s svojo pravico odločanja mora postati osnova vsega razvoja. To je zapisano v novi ustavi.

„Srečna okoliščina je, da časovno sovpada razprava o novi ustavi z razpravo o dolgoročnem razvojnem konceptu Posavja,“ meni Ermin Kržičnik, dipl. ekonomist, ki že nekaj let sodeluje pri izdelovanju tega načrta. Kajti dolgoročni razvojni koncept je odkril nekatere globoke probleme Posavja, ob katerih se bomo morali prav vsi resno vprašati: „Kako naprej?“

ODGOVORIMO LAHKO SAMO VSI, KO SE DOGOVORIMO

Že štirideset let število prebivalstva v Posavju upada, predvsem zaradi slabega gospodarskega razvoja. Če smo se na tihem nemara že sprizajzili z dejstvom, da smo obstali med manj razvitimi območji v Sloveniji, pa nas vendarle zadene, ko slišimo: „V 1969. letu je bil naravni prirastek prebivalstva v vaši občini dva človeka. Ali veste kaj to pomeni? To je vendar blazno!“ (Nada Majcen v razgovoru o socialnem programu.)

Namen dolgoročne usmeritve je v tem, da pokaže možnosti in načine, ki bodo zaustavili izseljevanje ljudi iz Posavja in iskanje kruha v drugih, bolj razvitih krajih in v tujini. Treba je izkoristiti možnosti razvoja, ki jih doma imamo: vodo, ravno in plodno zemljo, nekovinske rudnine, naravne lepote in izredno ugodno prometno lego.

Gre pravzaprav za načrt velikega preobrata v družbenem razvoju Posavja. Celotno območje se bo moralo na vseh področjih hitreje razvijati, kot bo povprečen slovenski razvoj. Treba bo vsaj delno nadomestiti velik zaostanek in združiti vse materialne in moralne moči za velike naloge v gospodarstvu in družbenih dejavnostih.

LJUDEM VEČ ZNANJA

Zlasti pa je pomembno reševati problem izobraževanja. Zavzeti se bo treba za vsakega človeka, ki je voljan izobraževati se, in omogočiti predvsem mladim generacijam približno enake možnosti za vstop v življenje. To je prvi življenjski cilj Posavja. Prihodnje obdobje bo čas velikih organiziranih in načrtnih naporov, da se obrne krivulja razvoja strmo navzgor. (Po zapisu Ermina Kržičnika, dip. ekonomista.)

Odločitev za razvoj, za temeljit preobrat terja stalno skrb za delo — za uspešnost dela. Za enotno usmerjanje svojih prizadevanj sprejemamo vsako leto resolucijo o družbeno-gospodarskem razvoju občine. Tudi v letošnje smo tretjič po vrsti zapisali prizadevanja za stabilnejše gospodarstvo.

Samo denar še ne pomeni stabilnosti. Materialna sredstva so v prizadevanjih za hitrejši napredek samo eden od bistvenih pogojev, težava, ki je znana in s katero največkrat računa-

OBČINA BREŽICE SLAVI SVOJ PRAZNIK

Za letošnji občinski praznik pristrčno pozdravljamo vse prebivalce našega območja. Hkati čestitamo kolektivom za dosežene uspehe in jim želimo še mnogo novih delovnih zmag pri prizadevanju za lepši jutrišnji dan!

SKUPŠČINA OBČINE BREŽICE

Vodstva vseh družbeno političnih organizacij in društev v občini.

Čestitkam za praznik se pridružujejo tudi kolektivi, ki so se predstavili v današnji prilogi ter kolektiv Dolenjskega lista!

mo o pravem času. Huje je, kadar se zatakne v miselnosti ljudi.

„Predlagamo, da se pri opredeljevanju ključnih problemov razvoja Posavja na prvo mesto postavi kader in angažiranje subjektivnih sil“ (Iz razprave o dolgoročnem razvojnem konceptu Posavja v juliju 1973.)

ODPRETI VRATA, ČEPRAV ŠKRIPAJO

Med Rudnikom Globoko, Salonitom Anhovo ter Opekarno Brežice je bila včasih velika razdalja. Več let so jo vztrajno zmanjševali ljudje s svojimi napori. 22. marca letos so vse tri organizacije podpisale združitev.

„Mislim, da je ta dogodek pomemben prav zato, ker se lomijo prejšnje ozkosti — zaprtost občinskih meja ali zaprtost kolektiva, kar je vedno škodovalo delovnemu človeku pri naporih za boljše delovne rezultate. Združevanje materialnih moči, delovnih naporov in solidarnost pomenijo tisto zagotovilo za razvoj, ki lahko pripelje na večja tržišča, do novejših tehnologij, kar vse bo človeku večkrat povrnilo vloženo delo. Mislim, da ta dogodek lahko pomeni zgled, ki bo pripomogel k hitrejšemu lomljenju zastarele miselnosti in bo imel za posledico

(Nadaljevanje na 10. strani)

Nova šola za 17 vasi

Kdo ve, kdaj bi jo dobili, če ne bi bilo samoprispevka - Za praznik tudi pošta in asfalt

V Cerkljah dobi človek te dni vtis, da se je šola vred prenovila tudi vsa okolica. Zbledela, od časa načete podobe 73 let starega šolskega poslopja ni več. Šola so prenovili zunaj in znotraj in ji dozidali nov trakt s 4 učilnicami, s prostori za otroško varstvo, kuhinjo, telovadnico, sanitarijami in garderobami, zbornico in pisarno.

Čez noč so vsi prostori zaživali in nihče več si ne more predstavljati, kako so učitelji in učenci lahko tako dolgo vzdržali v stavbi s štirimi normalnimi in eno zasilno učilnico — brez telovadnice, brez garderob in brez toplega udobja v mrzlih zimskih dneh.

Zdaj je vse drugače, pouk je samo dopoldne, izboljšali so prehrano, saj za šolarje in varovance otroškega vrtca kuhajo tudi kosila. V novi hiši so delo v krožkih na široko zastavili. Odprle so se možnosti za bogatejšo kulturno življenje. Šolarji bodo imeli poslej vse prireditve pod lastno streho. Takoj na pomlad se bodo potrudili za dokončno ureditev okolice. Pripravljene so sodelovati in jo oplešati z delom svojih rok.

Z 260 učenci vred se veseli lepše, prostornejše, svetlejšje in sodobnejše šole sedemnajst vasi, kolikor jih zajema šolski okoliš. Zdalj ljudje spoznavajo, kako zelo je bil potreben vsak „da“ na referendumu o samoprispevku.

Ta krajevna skupnost se bo za praznik brežiške občine postavila tudi z novimi prostori za pošto in avtomatsko telefonsko centralo, ki bo kraj hitreje povezala s svetom. Prebivalci so to leto veliko prispevali za asfalt na cesti Cerklje-Crešnje-Hrastje in za asfaltno prevleko na delu ceste, ki pelje iz Cerklj v Dolnjo Pirošico. Občani so sklenili zbrati 150 tisočakov za krajevne pridobitve, še enkrat tolikšno vsoto pa so jim obljubile delovne organizacije in krajevna skupnost. Tako bo letošnji 28. oktober predvsem praznik občanov tega območja, saj jim pomenijo nova šola, vrtec, pošta z avtomatsko telefonsko centralo in asfaltom na cestah uresničenje dolgoletnih načrtov za napredek krajevne skupnosti.

Vsak dan več spretnosti in več znanja. Kaj vse bomo še zgradili! Na sliki so učenci v novih prostorih osnovne šole v Cerkljah. (Foto: Baškovič)

„V majhnih krajih ponavadi ljudje vedo o vsem vse. Prepričan sem, da so vam dobro znani problemi, s katerimi se je Kovinska galanterija srečevala doslej. Prav zato, ker te probleme poznate, pa vem, da boste vsi dejavniki v kraju priskočili kolektivu na pomoč. Res ne vem, zakaj bi morali biti najbolj zaskrbljeni sedaj, ko so najtežji časi za nami. Zagotavljam, da bo Kooperativa izpolnila vse svoje obveze do te organizacije,“ je dejal direktor Kooperative Garešnica septembra 1973. Na sliki: delavec v kovinski galanteriji na Bizeljskem (Foto: Baškovič)

„Če je dovolj prostora in je voda topla, potem umivanje sploh ni več nadloga!“ Posnetek je iz novega otroškega vrta v Brežicah. (Foto: Baškovič)

Cesar ne zmore človek, opravi tehnika. In kadar tehnika odpove, je tu spet človek. Na sliki pogled v studio Radia Brežice. (Foto: Baškovič)

(Nadaljevanje z 9. strani)

razvoj, ki bo omogočil delavcu boljše kos kruha jutri“. (Rudi Šimec, predsednik občinske skupščine Nova Gorica ob podpisu pogodbe o združitvi.)

DVA MOČNEJŠA KOT EDEN

Vse bolj postaja očitno, da (o)stati sam ne pomeni nujno samostojnosti. V letošnjem letu sta se združila obrat Slovenija vina iz Brežic in Kmetijska zadruga Bizeljsko (v eno TOZD), Kovinska galanterija Bizeljsko s Kooperativo Garešnica, na isti poti sta domači trgovski podjetji Krka in Ljudska potrošnja. O povezavi s Slovenijalesom — Tovarno pohištva Brežice — razmišlja Dekorles. Vsako leto uredništvu del programa integracij, ki smo ga sprejeli 1970. leta.

MOŽNOST MORA SPODBUJATI

„Pri opredeljevanju za nosilce prihodnjega razvoja je potrebna skrajna elastičnost: odločiti se je treba za področja, ki jih bomo razvijali, in se potem vprašati, kdo je najspodobnejši, da prevzame vodilno vlogo v razvoju območja. Možnosti pa morajo biti vsem enako odprta!“ (Iz razprave o dolgoročnem razvojnem konceptu Posavja.)

Odporna možnost pomeni spodbudo, ne samo delovnim organizacijam, slehernemu človeku.

„Trdim, da v tej družbi kmetije še vedno nismo izenačeni z delavci...“ (A. Vinetič v razpravi o akcijskem programu kmetijstva.)

V resolucijo o družbeno-gospodarskem razvoju občine za letošnje leto smo zapisali: „Zavedati se moramo, da je proces preobrazbe kmetijstva tudi družbeni problem tako v zasebnem kot v družbenem sektorju in tako terja največjo pozornost, pa tudi odgovornost.“

„Zmanjšanje števila ljudi v kmetijstvu pomeni istočasno tudi zajezitev gospodarskega izseljevanja. Zato so nujni premiki prav na tem področju.“ (Miloš Poljanšek v razpravi o dolgoročnem razvojnem konceptu Posavja.)

Vidni so prvi rezultati kooperacije. Agraria nadaljuje sodelovanje z zasebnimi proizvajalci, ki se preusmerjajo. V okviru Slovenija vina poteka načrtna obnova vinogradov...“

ČLOVEK JE PRVI

Možnost za delo je, čeprav poglavitna, vendarle samo ena človekovih potreb. Poleg dela potrebuje človek stanovanje, varstvo za otroke, šolo, družbeno pomoč pri šolanju otrok pa zdravstveno varstvo in socialno varstvo in kulturo in šport. Veliko skrbi imamo kot družba! Potrebno se jih je lotevati načrtno, kajti možnosti za uredničenje bodo omejene. Ravno zato tudi odločitev, da bi za Posavje izdelali socialni program, ki bo pokazal, kako moramo reševati človeške probleme. Da človeka — najbolj življenjske osnove razvoja — ne izgubimo. In da bomo šli z delom in dosežki v vsakem primeru naprej.

VEČ POVEDATI - VEČ IZVEDETI

Včasih premalo vemo o sebi, o dogajanjih v svoji sredi, od katerih je zelo odvisno naše življenje. Ne zanima nas prav posebno, včasih nam nihče ne pove. Vendar — izvedeti je naša dolžnost! Prav tako kot — povedati! Časopisi, radio — to je le del obveščanja, vendar je bil vse doslej prevečkrat edini vir.

„Informiranje je tisti pogoj, ki lahko, če ga ne bomo izpolnili, tudi popolnoma zruši delegatski sistem.“ (Lenart Šetinc v ustavni razpravi.)

Naša prihodnost ni zasnovana samo na tistih predvidevanjih, ki jih je možno izmeriti in zapisati s številkami. „Optimizem je bistvena osnova prihodnjega razvoja Posavja.“ trde strokovnjaki, ki se sicer veliko pogovarjajo v številkah.

Vsako leto se veliko ljudi spravi v jarke, da bi prišli do vodovodov, ali na ceste, da bi ostali povezani. In vsako leto se čemu odredimo v korist prihodnosti: za šole, za vrte, za zdravstveni dom! In vse to bi navsezadnje lahko vsako leto ovrednotili, seštelili in nato zapisali, da imamo za velike številke optimizma.

V desetih letih 1600 oddaj

Štirikrat na teden se oglasi Radio Brežice

Jubileji nas silijo, da se ozremo nazaj in ovrednotimo to, kar smo ustvarili. Veliko preprosteje je, če lahko pokažemo na tovarno, na ceste ali mostove, kot pa če moramo ocenjevati manj otipljive stvari. In kaj je bolj neoprijemljivo kot besede, izgovorjene v eter? Prisluhujemo jim, jih pozabimo in že v naslednjem trenutku pričakujemo novo, aktualnejše sporočilo.

In tako živi z nami iz dneva v dan tudi radijska postaja Brežice, rojena za občinski praznik pred desetimi leti. Na pomoč moramo poklicati številke, da bomo laže izmerili opravljeno delo: 1600 oddaj v desetih letih, to je že uspeh!

Ledino so zaorali postopoma, najprej z eno, potem z dvema oddajama na teden, pozneje pa so prešli že na štiri oddaje. Leta 1964 so imeli 230 ur lastnega programa, lani že 561. Razmerje med govornim in glasbenim programom je bilo 42 proti 58, čistejša informativnega sporeda pa so imeli nekaj nad 30 odst. V prvem desetletju obstoja je Radio Brežice imel 4300 ur lokalnega programa. Predstava bo

nazornejša, če povemo, da je to 180 dni neprekinjenega oddajanja podnevi in ponoči.

Hkrati s količino je rasla tudi vsebinska vrednost programa. V sporedu so se razen poročil vedno pogosteje pojavljale reportaže, komentarji, razgovori, magnetofonski zapisi in neposredni prenosi dogodkov. Dvoje anket med poslušalci je potrdilo, da je uredništvo na pravi poti. Občane so pritegnile predvsem nekatere stalne rubrike, serija obiskov krajevnih skupnosti, reportaže, športni komentarji in tudi glasbene oddaje. Radio Brežice je zadnje čase navezal nase poslušalce iz sosednje krške občine, ki jim zdaj odmerja že dobro četrtino programa. Tako povezuje obe občini. Prisoten je pri vseh dogodkih, še posebej pa se je doslej izkazal pri akcijah, kot so bili na primer referendumski za samoprispevek v obbeh občinah.

Lokalna radijska postaja se torej uveljavlja kot sestavni del samoupravnega sistema. Pomembna ni le kot informativno sredstvo, ampak tudi kot soustvarjalec javnega mnenja, saj je dobro informiranje bistveni element političnega dela.

Vrtec za 4,5 milijona din

Lepo je biti mlad v tako prikupnem domu

V skrbi za otroke se kaže humanost družbe. Prišli smo tako daleč, da nam ni žal seči v žep, če gre za mladi rod. Samo desetletje se ozrimo nazaj, v čas, ko so imeli skromen vrtec edinole v Brežicah, pa še tega v najbolj vlažni in mrzli gradbi v mestu. Danes imajo varstvo predšolskih otrok že tudi v Dobovi, v Artičah in Cerkljah, v Brežicah pa bo v soboto slovesno odprta nova varstvena ustanova za 170 otrok. Komaj pred šestimi leti je dobilo mesto oddelek vrta za otroke od 3. do 4. leta starosti v stanovanjskem bloku na cesti 21. maja. Lani so od tam preselili malčke v staro šolo, kjer sta imela prostor dva oddelka. Prvič je bilo v varstvu 105 otrok, a še kljub

temu so jih morali odklanjati. Šele ob letošnjem junijskem vpisu so ustregli vsem željam staršev. Sprejeli so tudi 24 dvehletnih malčkov in tako ustregli zaposlenim materam.

Do zdaj se je v vrtcu nabralo že 48 novih prošenj za sprejem. Upoštevali jih bodo prihodnje leto. To pa že daje misliti, da bo za vrtec kmalu več kandidatov, kot je na voljo prostora. Seveda pa v nujnih primerih varstva ne bodo odrekli. Varovanci so deležni udobja, ki ga do zdaj niso poznali. Na toplem so, prav nič jih ne utesnjuje, edinole igrišče pogrešajo. Pa vzgojiteljic manjka, ker zanje nimajo dovolj stanovanj. Torej bo treba misliti v načrtih za varstvo tudi na te stvari.

Splošno livarstvo iz Dobove je lani zgradilo nove proizvodne prostore, sedaj pa gradi skladišče. Kolektiv priporoča svoje izdelke in čestita za praznik!

Program proslav in prireditev za praznik brežiške občine

ČETRTEK, 25. OKTOBRA:

ob 15. uri — Otvoritev prostorov nove pošte in ATC v Cerkljah ob Krki
ob 16. uri — Otvoritev moderniziranih cestišč v Cerkljah ob Krki
ob 17. uri — Telovadna akademija na osnovni šoli v Cerkljah ob Krki

PETEK, 26. OKTOBRA:

ob 16. uri — Otvoritev vodovoda na Dobenem
ob 16. uri — Svečana predaja motorne črpalke gasilskemu društvu Pečice
ob 17. uri — Rokometni turnir članov na rokometnem igrišču v Brežicah
ob 19. uri — „Mladina preizkuša svoje znanje“ v gasilskem domu Cerklje ob Krki

SOBOTA, 27. OKTOBRA:

ob 10. uri — Otvoritev komercialnih hlevov „Grude“ iz Ljubljane v Dobovi
ob 11. uri — Otvoritev proizvodnih prostorov „Beti“ iz Metlike — obrat Dobova
ob 15. uri — Otvoritev novih prostorov otroškega vrta v Brežicah
ob 18. uri — Prvenstvena rokometna tekma II. zvezne lige za ženske med RK „Partizan“ Brežice in RK „Triko“ iz Bosanske Gradiške
ob 19. uri — Svečana akademija v prostorih Prosvetnega doma v Brežicah združena s proslavo 10. obletnice RADIA Brežice

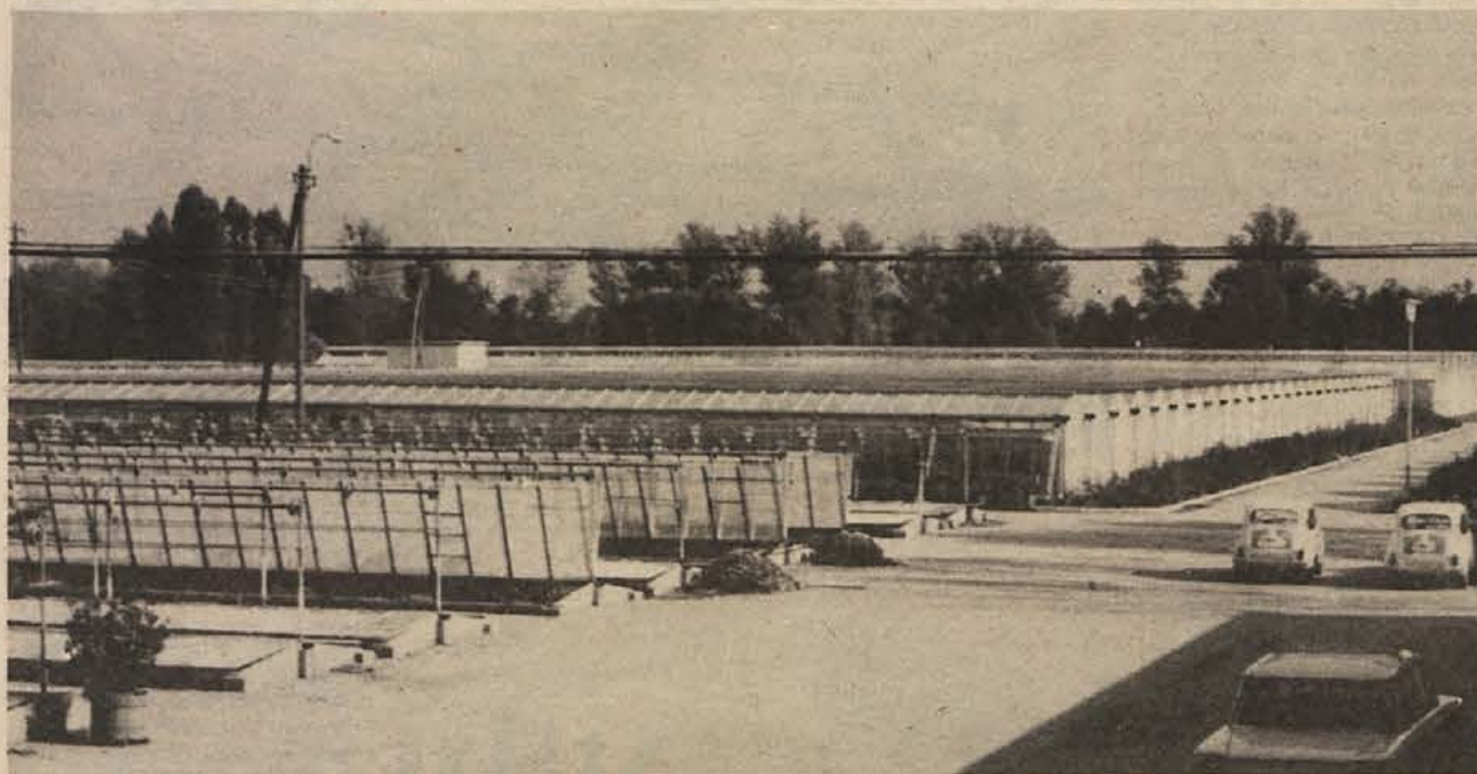
NEDELJA, 28. OKTOBRA:

ob 8. uri — Svečana razglasitev rezultatov delavskih športnih iger, podelitev prehodnih pokalov, plaket, diplom in priznanj
ob 9. uri — Svečana seja splošnega zbora občine Brežice v Cerkljah ob Krki
ob 10. uri — Javno zborovanje v Cerkljah ob Krki
ob 11. uri — Otvoritev adaptiranih in novozgrajenih prostorov osnovne šole Cerklje ob Krki

PONEDELJEK, 29. OKTOBRA:

ob 10. uri — Delovno srečanje predstavnikov slovenskih lokalnih radijskih postaj v Brežicah
ob 12. uri — Otvoritev ATC Bizeljsko

Čez štiri leta sto hektarov novih sadovnjakov - Na čateški vrtnariji bodo razširili rastlinjake še za pet hektarov - Na leto bodo v njih pridelali 1250 ton kumar in paradižnika - Kokoši bodo v 16 hlevih znesle letno po 15 milijonov jajc - Kooperanti bodo pridelovali velike količine krompirja in povečali nasade jablan, hrušk, ribeza, malin in jagod - Na leto bodo oddali po 4 milijone litrov mleka

Čez dve leti bodo rastlinjaki na Čatežu še obsežnejši. Razširili jih bodo za pet hektarov. Na novih površinah ne bodo gojili cvetja, ampak kumare in paradižnik. Na leto bodo v njih pridelali 1250 ton vrtnin. (Foto: Jožica Teppey)

Samo v svojih nasadih bo Agraria povečala pridelok od 30 vagonov na 200 vagonov v kooperaciji pa na 80 vagonov.

Vzpon Agrarie Brežice, proizvodnega in trgovskega podjetja s pravico izvoznega in uvoznega poslovanja, se je začel po 1960. letu. Z združenimi močmi in sredstvi, z novimi programi in prizadevanostjo celotnega kolektiva je delovna organizacija dosegla velik napredek. Večina obratov, sedaj TOZD, se je gospodarsko okrepila. Uveljavili sta se kmetijski posestvi Globoko in Trnje, njive na Čatežu pa so spremenili v rastlinjake za vrtnarijo. Na nekdanji gmajni so zrasli objekti kmetijskega posestva Cerklje. Mnoga negospodarsko izkoriščena zemljišča so po zaslugi razvojnih programov Agrarie Brežice usposobili za kmetijstvo. Tako je cerkljanska gmajna spremenjena v polja, na čateški gmajni je vzoren nasad breskev, zamočvirjeni travniki, ki se razprostirajo skoraj dva kilometra od Globokega proti Cundrovcu in Bukošku, pa so zdaj izsušeni in spremenjeni v njive.

V tem času je bilo zgrajeno centralno skladišče s polnilnico pijač exorado, mehanična delavnica, povečali in tehnično izpopolnili so klavnico ter uredili prodajalne mesa ter druge trgovine. Na novo so odprli skladišča cvetja v Ljubljani, v Mariboru, Celju, in Zagrebu, cvetličarne pa so uredili v Brežicah, Krškem, Trebnjem, Grosupljem in Dravogradu.

Agraria Brežice se je uveljavila kot pomembna proizvajalka mesa, valilnih in konzumnih jajc, sadja, hmelja in predvsem cvetja. Organizirano ima prodajo cvetja in okrasnega rastlinja. V zadnjem obdobju izdeluje tudi brezalkoholne pijače exorado.

Ob večanju podjetniške dejavnosti se izboljšuje tudi tehnična usposobljenost in večja število zaposlenih, ki je v minulih dveh letih poraslo od 280 na

380. Večino kmetijskih del opravijo stroji in zadnje čase strojno obirajo tudi hmelj, koruzo pa pospravljajo s kombajni.

SADOVNJAKI, DO KODER BO SEGLO OKO

Čeravno podjetje vsako leto preseneča z novostmi, zaposleni pri Agrarii ne mirujejo, temveč snujejo nove obsežne programe za razširitev dejavnosti v naslednjih letih. Na prvem mestu je vreden omembe program za izboljšavo kmetijskih zemljišč in izkoriščanje teh z gojenjem takih kmetijskih rastlin, ki dajejo velike pridelke in veliko vrednost na površinsko enoto. V tekočem letu so na tak način že zasadili večje površine s hmeljem. Hmeljevi nasadi obsegajo sedaj nad 30 hektarov zemljišč. Površine sadovnjakov bo

Agraria v naslednjih štirih letih povečala od sedanjih 22 na več kot 100 hektarov. Dosedanji pridelok 26 do 30 vagonov na hektar se bo povečal na 200 vagonov in več. Skladno s programom bodo že prihodnje leto zasadili 17 hektarov novih površin s hruškami in breskvami.

Število konzumnih jajc s perutninarskega obrata bodo povečali od sedanjih štirih oziroma šestih milijonov na petnajst milijonov. Nesnice bodo nastanili v 16 hlevih, ki jih bodo preuredili za perutnino. Goved bodo pitali okoli 500 glav na leto.

Vsi ti načrti zahtevajo tudi velike naložbe. Za organizacijo pravkar našete proizvodnje bo Agraria potrebovala okoli štiri milijarde starih dinarjev. Člani kolektiva niso prav nič pesimistični. Dosedanji uspehi in izkušnje jim zagotavljajo, da bodo z enako zavzetostjo tudi v prihodnje lahko uresničili svoje programe.

„KOPERACIJA„ ZDRUŽUJE KMETE

Tudi TOZD „Kooperacija“ je imela v zadnjih letih pomembne uspehe pri sodelovanju s kmeti, pri pospeševalni službi, hranilno-kreditnem poslovanju in kooperacijski proizvodnji.

Kooperacija združuje tisoč kmetov. Predvsem se je povečalo pridobivanje mleka. V zadnjih štirih letih je količina odkupljenega mleka narasla od

800 tisoč na tri milijone litrov na leto. Kooperanti spitajo na leto po 600 telet in 150 mladih goved.

Pomembni so tudi uspehi pri selekciji goveje živine. V molzno kontrolo je vključenih 1600 plemenic. Slabše živali izločajo, kooperantom pa posredujejo in kreditirajo nakup rodovniških živali. Pred leti so nakupili 120 rodovniških krav in brejih telic z drugih območij.

Pravilno in polno gnojenje z umetnimi gnojili je pri kooperantih povečalo in izboljšalo pridelok osnovne krme, kar se kaže na povečani mlečnosti. Na območju vasi Črnc, Zakot in Bukošek se že razvija središče za sivorjavo govedo. Rejci rodovniških živali prodajajo plemence preko TOZD „Kooperacija“, kjer strokovna služba živali oceni. V kooperaciji so kmetje zasadili tudi 15 hektarov črnega ribeza, 4 hektare jagod in nekaj poskusnih nasadov leske in malin.

S kreditiranjem z nasveti za polno gnojenje travniških in njivskih površin, z uvajanjem pašno-košnega sistema, z dosuševanjem, vpeljevanjem štirostrojnih linij za pridelovanje koruze in več manjših linij za pridelovanje krme ter z ustanovitvijo nekaj kmečkih skupnosti za sadjarstvo in živinorejo je dosegla lepe uspehe pospeševalna služba. Organizirala je tekmovanje za pridelovalce koruze ter izpeljala sortne poizkuse s sedmimi novimi sortami hibridne koruze na desetih mestih.

Nekatere nove sorte SK hibridov so pokazale tudi do 30 odstotkov večje pridelke od dosedanjih.

Hranilno-kreditna dejavnost se razvija kot pomemben dejavnik pri razvoju zasebnega kmetijstva. Z združevanjem sredstev kmetov kooperantov, hranilnice in dodatnih sredstev banke ter republike so doslej financirali preusmeritev 32 kmetij. Razen tega so namenili veliko naložb za stroje, plemensko živino, kmetijske gradnje, nasade in umetna gnojila. Samo za letos je predvidenih v predračunu za 50 milijonov starih dinarjev naložb, od tega polovico iz kreditov.

SPECIALIZIRANE KMETIJE

TOZD „Kooperacija“ bo v prihodnje razvijala predvsem specializirane kmetije. Planira jih 140. Odkup mleka se bo v naslednjih letih povečal na 4 milijone litrov. Kooperanti bodo spitali na leto po tisoč telet in 400 goved. Pitanje bodo razširili tudi na prašiče.

Večletno sodelovanje s tovarno za predelavo krompirja v Mirni na Dolenjskem bo omogočilo zasaditev večjih površin s krompirjem. Tako se bo kooperacija razširila tudi na predelovanje krompirja. Strojnimi skupnostim za pridelovanje krompirja bodo dajali kredite za celotne strojne linije in kombajne. Predvidevajo, da bodo dali posojila

za nakup dvanajstih traktorjev, sedmih kompletnih linij za pridelovanje krompirja in petih kombajnov za spravilo. V tem primeru bi pridelali v kooperaciji okoli dva tisoč ton krompirja na leto.

Brežiško območje ima tudi odlične naravne možnosti za sadjarstvo in za gojenje jagodičevja. Leta 1974 bodo v kooperaciji zasadili štiri hektarje intenzivnih nasadov jablan in hrušk. V naslednjih šestih letih nameravajo nasade jablan in hrušk v kooperaciji povečati na 39 hektarov in tako pridelati nad 80 vagonov kakovostnega sadja na leto.

V tem obdobju bodo zasadili v kooperaciji še 15 hektarov ribeza in 15 hektarov malin. Nasade jagod bodo od sedanjih 4 hektarov povečali na 30 hektarov in tako pridelali na leto več kot tristo ton sadžev. Posaditi nameravajo še pritične češnje na petih hektarih. To bodo poizkusni nasadi.

Za uresničevanje teh načrtov čaka kolektiv TOZD „Kooperacija“ veliko trdega dela. Zaposleni se tega zavedajo, vendar imajo pred očmi tudi to, da bo izpolnitev njihovih načrtov pomembno vplivala na delež Agrarie pri ustvarjanju narodnega dohodka v občini, predvsem pa na dvig življenjske ravni na podeželju, da mladim ljudem ne bo treba iskati kruha v tujini. Kolektiv računa na družbeno pomoč pri kreditih in financiranju pospeševalne službe.

Sami repi. Petsto jih boste našeli, če obiščete živinorejski obrat Agrarie.

Koruzo za živinsko krmo Agraria sama prideluje. Pospravljajo jo s kombajnom, ki opravi vse delo na njivi. Zrnje sproti nalaga na traktor, ki ga odvažna v silos. (Foto: Jožica Teppey)

JEKLENE KONSTRUKCIJE IN OPREMA

Dobro leto za kolektiv Obrtnega kovinarskega podjetja iz Dobove – Ogromne tovarniške hale so delo njihovih rok – Komaj dohajajo naročila

KOVINARSKEGA PODJETJA iz DOBOVE. Razen tega izdelujejo kovinarji iz Dobove tudi industrijska kovinska harmonika vrata, okna za industrijske objekte in podobno.

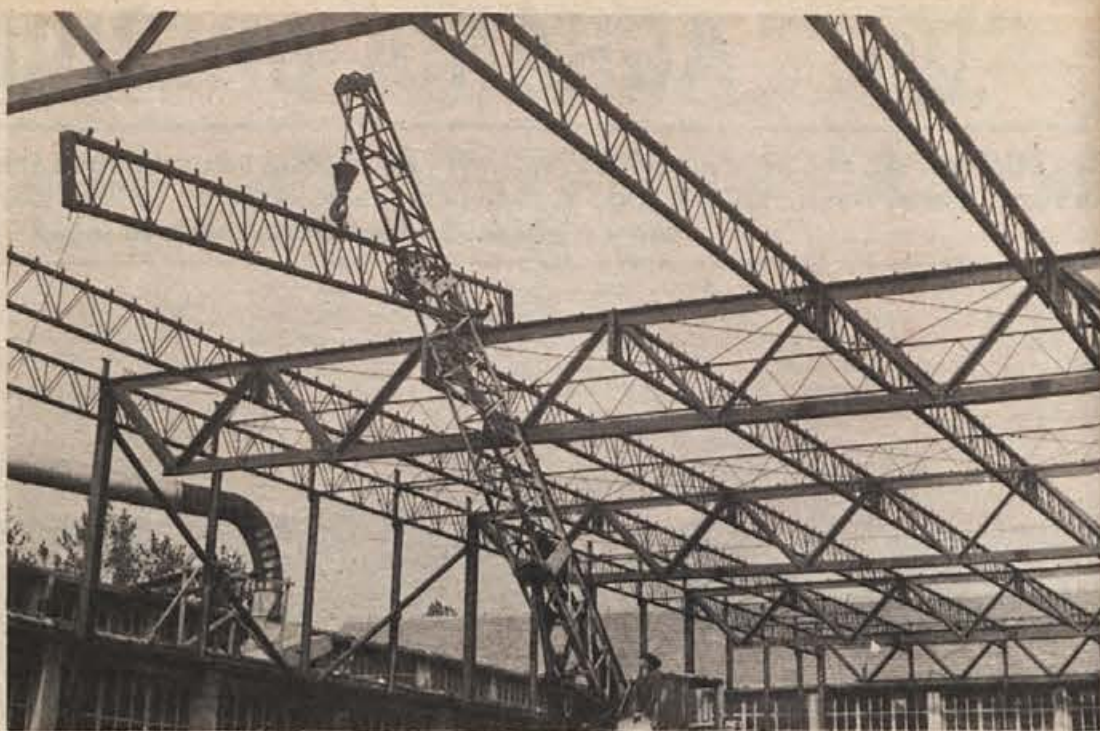
Preteklo leto so delali pri rekonstrukciji tovarne papirja v Količevem, pri gradnji prodajnega skladišča Slovenijalesa v Celju, višji upravni šoli v Ljubljani, osnovni šoli v Zalogu, sedaj pa delajo kovinske konstrukcije za proizvodni obrat Inlesa v Ribnici, za proizvodne in skladiščne prostore Tovarne pohištva v Brežicah in v drugih krajih po vsej Sloveniji.

Naročil imajo dovolj in vseh niti sprejeti ne morejo. Takoj bi

zaposlili še najmanj 10 kvalificiranih in prav toliko priučenih kovinarjev, pa jih ne morejo dobiti, čeprav so povečali osebne dohodke in nadomestila za delo na terenu. Podjetje daje možnost zaslužka tudi z akordnim delom v popoldanskem času. Tudi vajencev za svojo stroko že nekaj let ne morejo dobiti.

Delovne prostore v Dobovi nameravajo urediti in so zato zaprosili za kredit. Uredili bodo instalacije, centralno ogrevanje in pročelja poslopij.

Kolektiv Obrtnega kovinarskega podjetja iz Dobove čestita občanom in kolektivom za praznik občine!

Kovinarji iz Dobove nameščajo jekleno konstrukcijo za nove prostore tovarne pohištva v Brežicah. (Foto: M. Vesel)

V nekdanjem šolskem poslopiju v Stari vasi bo odslej obrat tovarne ŠEŠIR iz Škofje Loke, kjer bodo izdelovali otroška pokrivala. (Foto: M. Vesel)

ŠEŠIR ODPIRA OBRAT V STARI VASI

Piccadilly

škofja loka

saj proda na tujem tržišču četrtno izdelkov. Izdelki z oznako PICCADILLY so kvalitetni in izdelani po zadnji modi ter priljubljeni med potrošniki.

Ker želi kolektiv škofjeloške tovarne še bolj zadovoljiti potrebe tržišča, se je odločil obseg dela povečati z izdelovanjem pokrival iz različnega tekstilnega blaga. Prav zato se je odločil odpreti svoj obrat v Stari vasi pri Bizeljskem, ki bo specializiran za izdelavo otroških pokrival. Sedaj obnavljajo opuščeno šolsko poslopje, v katerem bodo lepo urejeni delovni prostori in kjer bo dobila zaposlitev prva skupina občanov z Bizeljskega.

Tovarna klobukov ŠEŠIR iz Škofje Loke je znana slehernemu občanu. Podjetje se je specializiralo za proizvodnjo vseh vrst pokrival za moške, ženske in otroke. Kolektiv tudi izvažata,

Kolektiv tovarne klobukov ŠEŠIR iz Škofje Loke priporoča svoje izdelke, ki nosijo znak PICCADILLY, in hkrati čestita občanom brežiške občine za praznik.

USPEH V PRVEM LETU POSLOVANJA

MOTEL

PETROL
ČATEŽ OB SAVI

Kolektiv motela PETROL na Čatežu pri Brežicah ima za seboj prvo leto obratovanja. V tem obdobju se je sodobno urejeni gostinski lokal že močno uveljavil, namenjen pa je predvsem prehodnim gostom. Motel ima restavracijo z 250 sedeži, poleti pa na terasi z lepim razgledom na Brežice, Posotelje in Hrvaško Zagorje še 250 sedežev. Za posebne priloznosti imajo na voljo sobo z 20 sedeži in aperitivno sobo s prav toliko sedeži. Za poslovne sestanke in proslave imajo banke-

tno sobo s 35 sedeži. V pritličju je snack-bar in v njem lahko postrežejo blizu 200 gostov hkrati. V motelu je 40 ležišč v modernih opremljenih dvoposteljnih sobah. Omeniti je vredno še velik parkirni prostor za 200 osebnih avtomobilov in 30 avtobusov. Kuhinja je najsodobnejše opremljena, v njej pa lahko visoko kvalificiran kader vsak čas pripravi najrazličnejše jedi in kulinarne posebnosti. Tudi strežno osebje opravlja svoje delo prizadevno in vestno. Cene so zmerne.

V sezoni je primanjkovalo prenočišč. Čeprav imajo pri zasebnikih rezerviranih 30 ležišč, bi imeli še veliko več prometa, če bi imeli več postelj. Odločili so se, da bodo za motelske garaže predvidene prostore preuredili v sobe in pridobili 24 ležišč. Ker tudi tona bo zadostovalo, nameravajo

trakt s sobami dvigniti za eno nadstropje in urediti še 50 ležišč.

Kot smo že omenili, obiskujejo motel največ prehodni gostje. Kar 75 odst. nočitev odpade na inozemce; največ je Nemcev, zatem Italijanov, Francozov in drugih.

Kolektiv motela PETROL na Čatežu šteje že 110 zaposlenih in 30 vajencev obeh gostinskih poklicev. Kolektiv je sedaj še samostojna delovna organizacija, od novega leta naprej pa bo temeljna organizacija združenega dela v okviru trgovskega podjetja PETROL. TOZD GOSTINSTVO bo predvidoma združevala vse dosedanje gostinske enote pri Petrolu. O tem je sklepala tudi že delovna skupnost motela na Čatežu.

Kolektiv želi občanom in vsem gostom veselo praznovanje občinskega praznika.

Pogled na motel PETROL na Čatežu pri Brežicah, ki je eden najsodobnejših gostinskih objektov na Dolenjskem. (Foto: M. Vesel)

Okrasno grmičevje v drevsnici Rimž pri Raki. (Foto: M. Vesel)

OKRASNE SADIKE IN UREJANJE OKOLJA

V zadnjem letu se je Gozdno gospodarstvo Brežice začelo ukvarjati z novo dejavnostjo: proizvodnjo in prodajo okrasnega drevja in grmičevja ter urejanjem okolja. Tovrstne dejavnosti doslej v tem delu Slovenije ni bilo. Lastniki hiš in vodstva podjetij, ki so želeli urediti okolico poslopij, so le s težavo dobili strokovnjake za to dejavnost, po sadike pa so morali v oddaljene kraje. Urejanje okolja, v katerem živimo, je bilo torej prepuščeno iznajdljivosti posameznikov.

Da bi prispevali k tej dejavnosti, je Gozdno gospodarstvo Brežice že pred nekaj leti, sicer v skromnem obsegu, pričelo v lastni drevsnici proizvodnjo okrasnih vrst dreves in grmičevja. Zanimanje, ki so ga pokazali ljubitelji urejenega okolja, je spodbudilo vodstvo podjetja, da

je dejavnost še pospešilo.

V drevsnici RIMŠ pri Raki, kjer so prej gojili le nekaj vrst sadik za pogozdovanje, lahko sedaj izbirate med več desetimi vrstami dreves in grmičevja. Tu lahko dobite marsikaj, kar si želite v svojem vrtu: srebrno smreko, omoriko, kriptomerijo, thujo, ciprese, razne grmovne vrste brinj, sadike za žive meje in drugo.

Ker je proizvodnja sadik od semen ali potaknjencev do velikosti, primerne za prodajo, dolgotrajna, so uvozili 40 vrst sadik iz Holandije. To so dve do tri-letne sadike. Nekaj teh sadik je že naprodaj, nekatere pa morajo še doraščati v drevsnici. Poleg tega imajo za presaditev v drevsnico pripravljenih nekaj tisoč potaknjencev lastne proizvodnje.

Razen okrasnih vrst sadik, ki

so večina tujega izvora, pa pripravljajo tudi proizvodnjo domačih vrst grmičevja in dreves, primerne za ureditev okolice novozgrajenih cest in drugih objektov, kjer tuje vrste ne bi uspevale.

Gozdno gospodarstvo iz Brežic pa je hkrati organiziralo obrat, ki bo po naročilu urejal okolico pri vseh novih gradnjah, urejal parke, zelenice in podobno. Dela bodo opravljali po načrtih in željah naročnika, pripravljali pa bodo tudi načrte in projekte za ta dela. Podjetje ima sodelavce za to dejavnost na Inštitutu za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije, oddelku za urejanje krajine.

Hitro razvijajoča se Dolenjska je tako dejavnost potrebovala, saj je urejeno okolje stanovanjskih naselij, tovarn, šol in drugih objektov še kako pomembno za normalno življenje.

Metliška tovarna BETI je leta 1964 odprla v Dobovi svoj obrat. Delovne prostore so uredili v starem poslopju. Obrat so širili, kolikor se je to dalo, saj je zanimanje za delo v tem kraju veliko. Ker se pa v nemogočih delovnih pogojih ni dalo več dobro delati, je kolektiv začel misliti na nove prostore.

Leta 1971 so se začele priprave, minulo zimo pa že gradnja. V novi, svetli in moderno urejeni proizvodni hali je blizu 1000 kvadratnih metrov delovne površine. V njej so uredili dva tekoča trakova, kjer izdelu-

jejo ženske bluze, spalne srajce, kombineže in drugo. V novem prostoru je še krojilnica, kontrola kvalitete, pakirnica in prostor za vzdrževalce strojev. V prizidku so tudi novi prostori za vodstvo obrata.

V starih prostorih je delalo blizu 100, v novih pa je sedaj 128 zaposlenih in 22 vajenk. Ko bosta stekli dve popolni izmeni, bo imelo zaposlitev blizu 200 ljudi. Največ zaposlenih je iz Dobove, prihajajo pa tudi iz okoliških krajev in bližnje Hrvaške. V obratu sami organizirajo priučevanje za in-

terno kvalifikacijo.

Stare prostore sedaj preurejujejo in bodo uredili menzo, skladišče, garderobo, bolniško sobo, sanitarije in podobno. Za novo gradnjo in celotno ureditev prostorov so porabili okoli 6,5 milijona dinarjev.

Sicer pa je obrat BETI v Dobovi pomembna pridobitev za Dobovo in brežiško občino, kjer še vedno primanjkuje delovnih mest za ženske. V dobovskem kolektivu BETI so delavne vse organizacije, poseb-

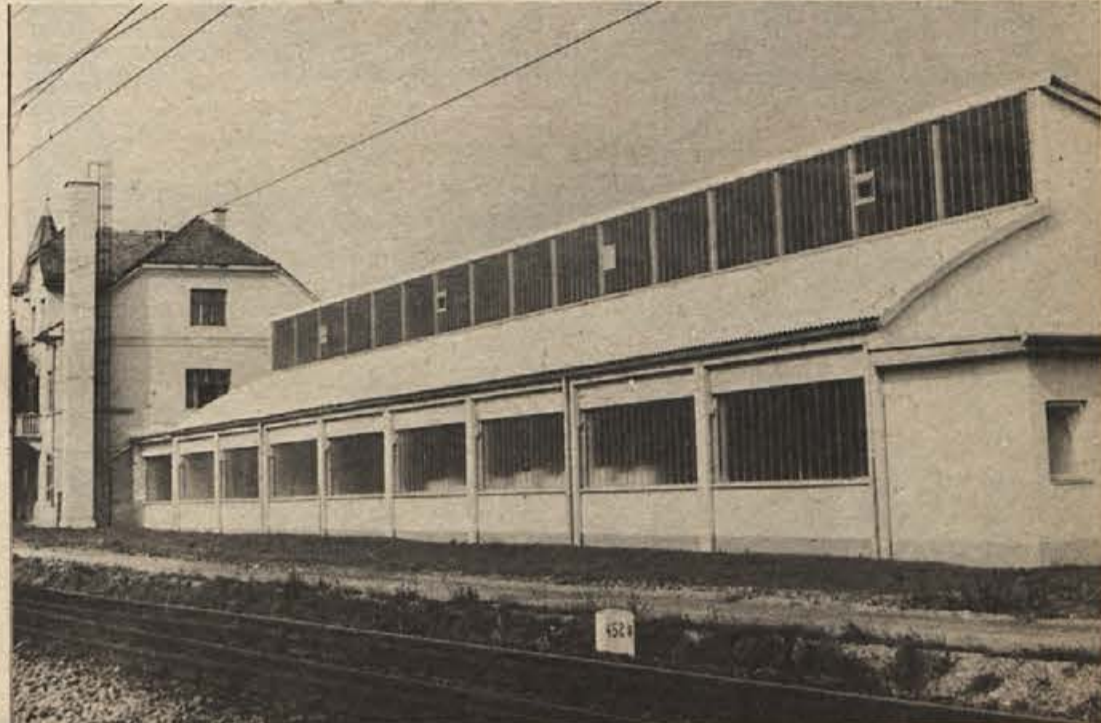
no pa mladinska in sindikat. Omenimo naj akcijo sindikata za zbiranje lončnic za okrasitev prostorov, zbiranje pomoči za poplavljenice in obisk bolnih sodelavcev.

Ko bodo sprejeti samoupravni sporazumi v tovarni BETI, bo dobovski obrat posloval kot samostojna TOZD.

Nove proizvodne prostore in preurejene stare bodo svečano izročili namenu za letošnji praznik občine Brežice. Kolektiv BETI čestita občanom brežiške občine za praznik!

V novih delovnih prostorih v Dobovi je delo organizirano po sodobni tehnologiji. (Foto: M. Vesel)

Pogled na prostore BETI v Dobovi. (Foto: M. Vesel)

V ČATEŠKIH TOPLICAH GRADIJO

imeli moderne čistilne naprave. Nove štiri bazene gradijo v podaljšku sedanjega olimpijskega bazena. Nared bodo do 20. aprila prihodnjega leta in za majske praznike pričakujejo že prve kopalce.

Do 10. maja 1973 pa bo zgrajeno tudi novo poslopje, v katerem bo 7-stezno avtomatsko kegljišče, mini casino, dve točilnici, prostor za biljard in drugi potrebni prostori. Za zgraditev naštetih objektov bodo porabili 11 milijonov dinarjev.

V naslednji etapi gradnje bodo ves kopalniški kompleks uredili z novim vhodom in blagajnami, garderobami in slačil-

nicami ter sanitarijami.

Največja naložba v Čateških Toplicah bo sledila z gradnjo novega hotela A kategorije s 500 ležišči in z vsemi pripomočki ter bazenom za sodobno vodno terapijo. S tem objektom bodo Toplice postale pravi turistični velikan.

Sicer pa so imeli letos v Čateških Toplicah kar lep promet. V prvih 9 mesecih so zabeležili 48.091 nočitev, kar je blizu 2000 več kot lani v istem obdobju. Porast je pri tujcih, saj jih je bilo kar 20 odst. več kot lani.

Kolektiv zdravilišča Čateške Toplice čestita kolektivom in vsem občanom za praznik občine!

V Čateških Toplicah so začeli graditi nove bazene in poslopje za kegljišče ter gostinske prostore. (Foto: M. Vesel)

Kmetijski stroji iz Brežic

stroje. V programu imajo sadilec in stroj za izkopavanje krompirja. Za letos predvidevajo, da bodo izdelali 4 tisoč strojev in priključkov. Ko se bo začela redna proizvodnja, bodo številke še bolj obetavne.

Prvega oktobra letos je Agrotehnika iz Ljubljane ustanovila v Brežicah obrat za proizvodnjo kmetijske mehanizacije v izgradnji. Poskusna proizvodnja je že stekla in do konca leta se bo njena vrednost približala desetim milijonom dinarjev.

V novem obratu s sedežem v zgradbi bivšega Posavja izdelujejo trosilnike za umetni gnoj, dele za kosilnice, traktorske kabine, kosilnice za parke in kultivatorje, pozneje pa bodo proizvodnjo razširili še na druge

obratna sredstva je namenila 2,8 milijona din, trenutna investicija za skladišča in lakirnico pa jo bo veljala poldrugi milijon dinarjev.

Brez skladišča obrat ne bo mogel dolgo vzdržati. Trenutno je v delu 1200 strojev. Samo za eno pošiljko potrebujejo en hektar zemljišča. Začasno vozijo stroje v staro dobovsko livarno in v Mokrice, do zime pa upajo, da bodo imeli zanje več strehe doma.

agrotehnika

V novem brežiškem obratu AGROTEHNIKE izdelujejo serijsko kmetijsko mehanizacijo. Na sliki vidimo posipalnik za umetna gnojila. (Foto: M. Vesel)

**Stanovanjsko in komunalno podjetje
BREŽICE**

OBČANOM IN SODELAVCEM ČESTITAMO ZA PRAZNIK!

AGROSERVIS BREŽICE
Obrat Agrotehnike Ljubljana

Popravljamo avtomobile in kmetijsko mehanizacijo. Za praznik čestitamo!

Kolektiv Tovarne pohištva v Brežicah se je letos zagrizel v rekonstrukcijo. Vrednost investicij cenijo na 15 oziroma 16 milijonov dinarjev. V tej vsoti predvidevajo 4,5 milijona dinarjev za opremo, 4 milijone za objekte, ostalo pa za obratna sredstva. Podjetje je tokrat prvič prisotno s 70-odstotno udeležbo lastnih sredstev. Tovarna bo z drugo etapo rekonstrukcije zaokrožila tehnologijo in se povzpela med največje proizvajalce spalnic. V letu 1974 jih napoveduje 16 tisoč, leto dni pozneje pa nas bo presenetila že s številko 20 tisoč.

POGUM O PRAVEM ČASU VELIKO VELJA

Puhner o letošnjem poslovanju?

„Bili smo izpostavljeni vsem možnim vetrovom, od devalvacije do zamrznitve OD in zvišanja cen reprodukcijskega materiala. Vse te stvari so zmanjšale predvideni dohodek kolektiva za 2,6 milijona dinarjev. Najbolj sta nas prizadela devalvacija dolarja in sedanji drseči tečaj dinarja do dolarja. To pa predvsem zaradi tega, ker smo spričo zastoja na domačem trgu izvažali več na konvertibilna območja. Resno smo že razmi-

šljali, če naj s tem prenehamo ali naj še naprej plačujemo davek zato, da bomo obdržali tuje kupce.

V RESNIH DVOMIH

Tako smo bili v prvem tromesečju primorani pretehtati vse pluse in minuse, nakar smo zaradi izvoza znižali finančni plan od 80 na 75 milijonov. Odločili smo se tudi za umirjeno rast osebnih dohodkov, za tako, ki bo odsevala produktivnost.

V devetih mesecih smo dosegli za 40 odst. večjo proizvodnjo. Na povečanje je vplivala sprememba programa hkrati z novo tehnologijo in zmogljivostmi strojne opreme. Osebnih dohodki so porasli samo za 16 odst. Krizo smo prebrodili tako, da smo več ustvarili in si na ta način zagotovili kruh za leto 1974.

Pogum in prisotnost duha, ki ju je kolektiv pokazal v kritičnem obdobju letos, izvirata iz drugačnega gledanja na jutrišnji dan, kot smo bili vajeni prejšnje

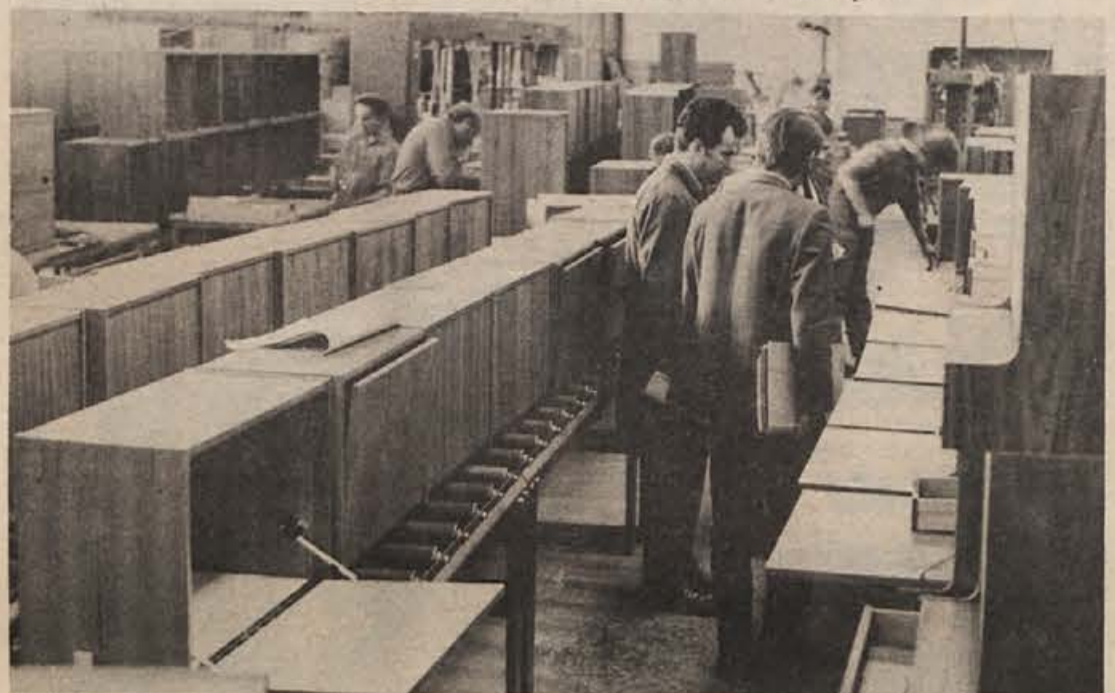
čase. To je zagotovilo, da se naši delavci ne bodo ustrašili stabilizacijskih ukrepov, za katere ta hip še ne vemo.“

PA SO LE IMELI PRAV

Druga etapa investicije gre h koncu. Objekti morajo biti zaključeni do 29. novembra, opremljeni pa v januarju 1974. Kolektiv se zaveda velikih nalog, ki ga čakajo po Novem letu. Finančni plan je zasnovan na 100 milijonih dinarjev, proizvodna zmogljivost pa bo 16.000 spalnic.

Tovarna pohištva v Brežicah gradi nove proizvodne in skladiščne prostore. (Foto: M. Vesel)

Serijska proizvodnja pohištvenih elementov, namenjenih za izvoz. (Foto: M. Vesel)

ZA POTROŠNIKE BO SKRBELO »POSAVJE«

ZADNJA VEST

Kolektiva obeh podjetij sta 22. oktobra 1973 izglasovala združitev.

V Brežicah poslujeta dve trgovski podjetji: LJUDSKA POTROŠNJA od leta 1951 in KRKA od leta 1954. Medtem ko se prvo ves čas bavi s prodajo na drobno, se je drugo v začetku bavilo s prodajo na veliko, od leta 1959 pa tudi na drobno. Obe trgovski podjetji

sta si ves čas prizadevali svojo dejavnost razširiti in nuditi potrošnikom veliko izbiro blaga. KRKA ima 3 skladišča za prodajo na veliko in 21 poslovalnic, LJUDSKA POTROŠNJA pa 17 prodajal, od leta 1970 pa tudi gostinsko enoto s hotelom TURIST v Brežicah.

Poslovanje obeh trgovskih podjetij je bilo vsa leta uspešno in sta v času, ko je bila večja možnost za investiranje, preuredili vse svoje prodajalne in zgradili veliko novih.

Ker kolektiva podjetij ugotavljata, da je kupna moč v Brežicah vsak dan večja – v občini se zadnja leta odpirajo številna nova delovna mesta – in da se kupna moč odliva v druge kraje, največ pa v Zagreb, se že dlje časa pripravljata na združitev, saj ekonomski pokazovalci kažejo koristnost take odločitve.

Ponovna akcija za združitev se je začela v obeh kolektivih. Izbrali so skupno komisijo, ki je pripravila osnutek sporazuma.

Delavska sveta obeh podjetij sta predlog sporazuma obravnavala in ga sprejela s 100-odst. večino, saj zagotavlja združitev večje poslovne uspehe, hkrati pa bo novo večje podjetje lahko nudilo občanom in vsem potrošnikom boljšo preskrbo in storitve.

Razpisali so referendum, ki bo proti koncu oktobra. Novo podjetje bo organizirano po TOZD. Te bodo tri: grosistični oddelek, maloprodaja in gostinska dejavnost. Skupne službe

bodo posebna organizacijska enota in bo opravljala določene naloge za vse tri TOZD v okviru novega podjetja.

Združeni trgovski podjetji bosta od novega leta poslovali pod novim imenom: Trgovsko – gostinsko podjetje na veliko in malo POSAVJE Brežice. Imelo bo 330 zaposlenih in 120 vavencev trgovske in gostinske stroke. Dejavnost se bo odvijala v treh skladiščih, 38 prodajalnih na drobno in 5 gostinskih obratih. V prvem letu skupnega

gospodarjenja predvidevajo 220 milijonov prometa.

Z združitvijo Ljudske potrošnje in Krke v novo trgovsko podjetje se brežiški trgovini obeta napredek. Možne bodo nove investicije in večji izbor blaga, zmanjševalne poslovne stroškov pa bo ugodno vplivalo tudi na cene blaga.

Kolektiva obeh trgovskih podjetij čestitata občanom in vsem potrošnikom za praznik brežiške občine!

Hotel Turist v Brežicah je sodoben gostinski objekt, ki ga je uredilo trgovsko podjetje LJUDSKA POTROŠNJA. (Foto M. Vesel)

Market KRKA v Brežicah je največja prodajalna v tem kraju. (Foto: M. Vesel)

ŽIVINA IN MESO IZ DOBOVE

ustvarili 32 milijonov dolarjev prometa, 40 odst. govedi bodo prodali na domačem trgu, ki bo tako dobil približno 6.000 ton kvalitetnega mesa.

Ker zadnje mesece omejujejo izvoz živine, je padel interes za to dejavnost, saj je le z izvozom mogoče doseči tako ceno, da je za rejce spodbudna. Prav zato bi morali povsod pospešiti in razširiti obseg pitanja in omogočiti izvoz, saj bi tako zaposlili predelovalno industrijo in pripravili tudi več mesa za domače mesnice.

Da bi tudi na našem območju pospešila svojo dejavnost, je GRUDA letos zgradila v Dobovi

pri Brežicah moderne hleve za vzrejo živine. Poleg hlevov s približno 500 stojišči so zgradili prostor za krmo, gnojilnice, nakladalno napravo s tehtnico, prostore za osebe in pisarniške prostore. Iz lastnih sredstev so namenili za objekte v Dobovi 3 milijone dinarjev. Do leta 1976 nameravajo zgraditi še nove objekte, tako da bo prostora za približno 3.000 glav živine. Nadaljnja širitev pa je seveda odvisna tudi od urejene in dolgoročno zastavljene vzreje goveje živine pri nas.

Kolektiv GRUDE čestita občanom brežiške občine za praznik!

Pogled na moderno urejene hleve, ki jih je v Dobovi zgradila GRUDA. (Foto: M. Vesel)

SLOVIN POVEZUJE PROIZVODNJO IN TRGOVINO

Nedaleč od železniške postaje v Šentlenu je sredi julija začelo veliko gradbišče Slovenija vina. Obrat Slovin Brežice ima tam dva in pol hektarja zemljišča, na katerem so medtem že zrasli nekateri objekti. Tačas je bila zgrajena prva faza predelovalnih naprav. V pravem trenutku so se ujeli trgater in že to sezono predelali 80 vagonov grozdja.

V prvi fazi bo dograjeno še skladišče s 3000 kvadratnimi metri prostora, polnilnica, instalacijska zgradba z vsemi pri-

ključki, transformatorska postaja, naprave za centralno ogrevanje, servisna delavnica za polnilnico, kuhinja in pomožni prostori za delavce. Ko bo vse to končano, bo stekla naslednja faza izgradnje. Tedaj bodo dozdali nove predelovalne prostore in za nekaj sto vagonov kleti.

Brežiški Slovin zaposluje 160 delavcev. Letos so povečali število zaposlenih za 30 zaradi dvoizemskega dela v polnilnici. Vpeljali so tudi nekaj novih služb, predvsem za delo s kooperanti.

Kolektiva obrata Kmetijske zadruge Bizeljsko in obrata v Brežicah sta se preli dvema mesecema izrekla za združitev v eno temeljno organizacijo združenega dela. V njej se bo razvilo tesnejše sodelovanje med proizvodnjo in trgovino, kar bo ugodno vplivalo na nadaljnji razvoj. Poskušali bodo povezati kooperante okoli novo zgrajene kleti v Brežicah, ki bo največja v Posavju in bo lahko sprejela 600 vagonov vina.

Obrat Slovin Bizeljsko se ukvarja z lastnimi vinogradi in

predelavo grozdja, zelo pa se angažira tudi pri odkupu grozdja in vina. Zdaj ima okoli 65 lastnih vinogradov v rodnosti, v Piščecah pa so jih zrigolali še nadaljnjih 8 hektarov. V tem kraju nameravajo zgraditi tudi novo trgovino.

V kooperaciji so na Bizeljskem dosegli izredno lepe uspehe. Kmetje so v zadnjih letih obnovili okoli 300 hektarov vinogradniških površin. Zanimanje za obnovo je v tem vinorodnem predelu vsako leto večje.

Gradbišče novih vinarskih objektov v Brežicah, ki jih gradi Slovin TOZD Brežice. (Foto: M. Vesel)

V Drenovcu, v Janežeci gorici in v Piščecah ima kmetijska zadruga Bizeljsko večino svojih vinogradov. Trgatev je mimo in v nasade vinske trte se je naselila tiha jesen.

MOKRICE SO VSELEJ PRIVLAČNE

usposobili nekaj tujskih sob in modernizirali kuhinjo, za kakšen večji poseg v obnovo pa ni denarja. Tako o Mokricah, ki so na meji med Slovenijo in Hrvaško, kroži med Slovenci naslednje mnenje: „Se pozna, da so blizu Hrvaške, zato so tako zanemarjene!“ Med Hrvati pa: „Kako morejo ti Slovenci Mokrice tako zanemarjati?“

Kolektiv je že leta 1962 naročil investicijski program za obnovo gradu po spomeniško-varstvenih načelih in gradnjo novih objektov: garnija, prireditvene dvorane, sprejemnih prostorov in kempinga ob avtocesti in drugo. Ta investicija bi sedaj veljala približno 6,5 milijarde starih dinarjev, pred leti pa neprimerno manj. Pred dvema letoma so začeli razgovore z novomeško tovarno zdravil, ki

ima v sestavi tudi gostinsko dejavnost. S Krko imajo še vedno občasne razgovore, samo konkretne odločitve še ni nobene.

Sicer pa so Mokrice privlačne predvsem za penzijske goste. Sem prihajajo zlasti taki, ki jih veseli konjska ježa. Na voljo imajo 12 jahalnih konj in 4 ponije. Pozimi je zanimiva vprega s sanmi. Pred enim letom so uredili hleve, sedaj pa najbolj potrebujejo zaprt jahalni prostor. Tako bi sedanjo privlačnost Mokric nudili tudi v slabem vremenu in pozimi.

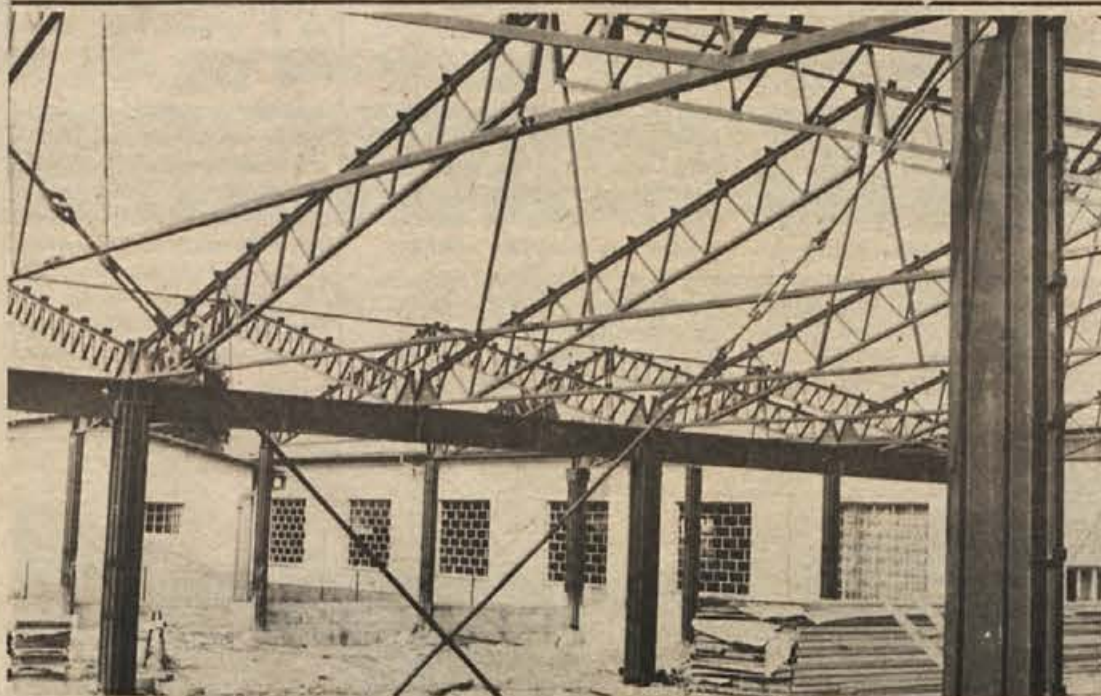
Kolektiv je naročil tudi projekt za ureditev mokriškega parka, ki je znan po eksotičnih drevesih in je redkost pri nas.

ČESTITAMO ZA PRAZNIK!

Mokrice so zanimive in privlačne za domače in tuje turiste. Posebnost je ta, da imajo na voljo konje za ježo.

Kolektiv gostinskega podjetja „Grad Mokrice“ si že vsa leta delovanja prizadeva, da bi širša družbena skupnost poskrbela za obnovo gradu in nove naložbe v gostinstvo na Mokricah, ki so po legi in znamenitostih izredno privlačne za domače in tuje turiste. Doslej se kaj konkretnega ni storilo. Ostanek dohodka, ki ga ustvari 38-članski kolektiv pa ni dovolj niti za sprotno vzdrževanje prostorov v gradu, ki jih uporablja v gostinske namene. Sicer so v zadnjih letih

PREVOZ gradi nove skladiščne in delavniške prostore. (Foto: M. Vesel)

Prevoz Brežice na vseh cestah

Novi delovni prostori „Prevoza“ bodo vsak čas pod streho. Kolektiv tega transportnega podjetja bo z njimi pridobil 1800 kvadratnih metrov pokrite površine. Med uspehe leta šteje „Prevoz“ tudi povečanje voznega parka za 160 ton nosilnosti. V podjetju se pravkar dogovarjajo za nakup desetih novih avtotrenov s skupno nosilnostjo 300 ton.

Od lani so povečali število zaposlenih za trideset. Kolektiv šteje zdaj 194 ljudi; všteti so tudi vajenci. Podjetje se širi in zavzema v občinskem gospodarstvu vedno pomembnejše me-

sto. Povečuje se vrednost, ki jo ustvarja s prizadevnim delom, vzporedno z njo pa narašča tudi čisti dohodek.

Cene za prevoz blaga so popravili šele v drugi polovici letošnjega leta in jih tako približali naraščajočim materialnim stroškom. Za osnovo so vzeli železniško tarifo.

V razpravah o integraciji prevoznih podjetij v Sloveniji „Prevoz Brežice“ ne stoji ob strani. „Prvi koraki so narejeni“ ugotavlja direktor Anton Kostanjšek. „Dosegli smo poslovno-tehnično sodelovanje v raznih oblikah. Imamo medsebojni sporazum o cenah in tako so osnovne tarife cestnoprometnih storitev v Sloveniji izenačene. Urad za cene je že dal svoj pristanek.

Velik napredek je tudi to, da imamo vsa transportna podjetja skupno strokovno službo, ki nas zastopa pri raznih organih in zbira podatke o poslovanju vseh cestno-transportnih podjetij.“

KOLEKTIV
PREVOZA
BREŽICE
ČESTITA KOLEKTIVOM
IN OBČANOM
ZA PRAZNIK OBČINE!

- IZDELUJEMO PROJEKTE ZA INDUSTRIJSKE IN STANOVANJSKE OBJEKTE,
- SREDNJEROČNO IN DOLGOROČNO EKONOMSKO PLANIRANJE,
- REGIONALNO PROSTORSKO PLANIRANJE,
- URBANIZEM

POSLOVNIM PRIJATELJEM IN OBČANOM ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE!

Projektivni biro
**REGION
BREŽICE**

SALONIT ANHOVO

je zrasel med velikane

Tovarna je pričela obratovati maja 1921 kot cementarna. Že naslednje leto je uvedla proizvodnjo azbestno-cementnih izdelkov z nazivom „salonit“. Do druge svetovne vojne oziroma do priključitve Slovenskega Primorja k Jugoslaviji septembra 1947 se je razvoj tovarne prilagajal zaledju in razmeram v Italiji. Z rastjo proizvodnje se je večalo število delavcev. Čeravno so pri zaposlovanju imeli prednost Italijani, so dobili delo v tovarni tudi mnogi domačini.

Dolgoletni fašistični teror ter zatiranje osnovnih delavskih in nacionalnih svoboščin sta zaposlene spodbujala za množično vključevanje v Osvobodilno fronto in NOB. V boju za sovobodo je padlo 51 anhovskih delavcev — partizanov. Okupator je pobil 25 talcev, v koncentracijskih taboriščih pa je bilo 120 delavcev, kjer jih je 20 podleglo hudemu trpljenju.

Spomin na zatiranje, na žrtve, padle borce in aktiviste je ohranil anhovske delavce enotne ves čas boja za svobodo in kasneje po vojni v zahtevah za priključitev k Jugoslaviji in v boju za stroje. Pod vodstvom prekaljenih borcev in aktivistov se je 700-članski kolektiv leta 1947 z orožjem uprl in preprečil namero bivših lastnikov, da bi odpeljali stroje. Močno nacionalno in delavsko zavest je kolektiv dokazoval tudi po priključitvi k Jugoslaviji.

Z voljo so obvladovali povojne težave

V težkih razmerah povojnega razdobja so delavci brez vodilnih strokovnjakov in specializiranih tehnologov (ti so odšli v Italijo) le s praktičnimi izkušnjami in pomanjkljivimi teoretičnim znanjem organizirali proizvodnjo in uspešno izpolnjevali ogromne planske naloge, ki jim jih je nalagala družba.

Zapleteni mednarodni odnosi po vojni, poslabšani odnosi Jugoslavije s Sovjetsko zvezo in izredno pasivna državna devizna bilanca so vse do leta 1953 slabo vplivali na razvoj gospodarstva. Za kolektiv Salonita je to pomenilo predvsem negotovo in neredno oskrbo s kvalitetnim azbestom, ki je bil nepogrešljiv reprodukcijski material. Slaba tržna afirmiranost azbestno-cementnih izdelkov v Jugoslaviji pa je vse težave še stopnjevala.

Po letu 1953 so se odnosi postopoma normalizirali. Izboljšala se je oskrba z azbestom, drugimi reprodukcijskimi materiali in rezervnimi deli. Kolektiv je pridobil nekaj strokovnjakov in pričel intenzivno vzgajati ter šolati lastne kadre. Proizvajal je vedno bolj kvalitetne izdelke v čedalje večjih količinah, ki so se začeli uveljavljati doma in v svetu. S pritrgovanjem pri delitvi osebnih dohodkov in z odpovedovanjem višjemu osebnemu standardu je kolektiv nekaj let zaporedoma zbiral sredstva za rekonstrukcijo proizvodnje azbestno-cementnih izdelkov ter zgradil novo cementarno z letno zmogljivostjo nad 200 tisoč ton cementa.

Izvoz na več celin

Z rekonstrukcijo, ki je bila dokončana v letu 1961, so zasnovali tudi novo tehnologijo: proizvodnjo cementa (klinkerja) v rotirni peči in avtoklaviranje azbestno-cementnih izdelkov. Salonit Anhovo je postal izdelovalec najkvalitetnejšega cementa v Jugoslaviji, v proizvodnji azbestno-cementnih izdelkov pa ima vseskozi vodilno vlogo v državi in se uvršča med največje tovarne azbest cementa v svetu. Izdelki z oznako Salonit se še naprej uspešno uveljavljajo na domačem trgu, prav tako pa tudi v mnogih državah Evrope, Afrike in Azije.

V razdobju od 1940. do 1972. leta je Salonit Anhovo dosegel izredne proizvodne rezultate: več kot 2,5-krat večjo proizvodnjo cementa in 13-krat večjo proizvodnjo azbestno-cementnih izdelkov.

Dosedanja politika zaposlovanja, izobraževanja in šolanja strokovnjakov je kolektivu

omogočila, da je prišel do potrebnega znanja v tehnologiji, tehniki, organizaciji in upravljanju. Posluje uspešno, se razvija, navezuje stike z različnimi znanstvenimi institucijami ter omogoča razvoj drugih dejavnosti v bližnji in širši okolici.

Po novem postopku hitreje in bolje

V proizvodnji azbestno-cementnih izdelkov je podjetje osvojilo novo tehnologijo — avtoklaviranje. Cevi proizvaja v celoti po novem tehnološkem postopku. Leta 1970 je razširilo avtoklaviranje tudi na izdelovanje plošč, zaenkrat le na eno proizvodno linijo. Z dograditvijo potrebnih naprav pa bo avtoklavirana celotna proizvodnja plošč. Z novo tehnologijo in pospešenim zorenjem azbestno-cementnih izdelkov so izboljšali njihovo kakovost, obenem pa dosegli znatne prihranke v proizvodnji. Čas zorenja cevi so skrajšali od 30 na 2 dni, čas zorenja plošč pa od 15 na 2 dni. Avtoklavirane azbestno-cementne cevi so vsestransko uporabnejše od klasičnih, plošče pa trdnjše in primernejše za oplemenitenje — barvanje in podobno. Kolektiv se je lotil tudi izdelovanja površinsko barvanih plošč. Razširitev postopka avtoklaviranja na celotno proizvodnjo plošč pa bo še povečala njen obseg in izboljšala kakovost.

Anhovo je osvojilo proizvodnjo najkvalitetnejše znamke portland cementa v Jugoslaviji — PC 550 in PC 25 s 450, kar omogoča nadaljnji razvoj gradbeništva, gradbene tehnologije ter znatne prihranke v gradbeništvu, v industriji gradbenih elementov in betonskih prefabrikatov. Podjetje porabi za lastno predelavo že nad 150.000 ton cementa na leto. Izdeluje tudi sulfatni odporni cement, antikoroziivni cement za zaščito armatur ter poseben cement za stabilizacijo spodnjega ustroja cest.

Kakovost azbestno-cementnih izdelkov je podjetju omogočila uspešen prodor na najzahtevnejša inozemska tržišča, v Italijo, Francijo, Zahodno Nemčijo, Švico, Avstrijo in drugam. Pomanjkanje tovrstnih izdelkov na domačem trgu pa trenutno zavira nadaljnjo rast izvoza.

Čas je zlato

Skladno z večanjem obsega proizvodnje je podjetje vpeljalo režim preventivnega vzdrževanja strojev, kar omogoča velik odstotek izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti. Od leta 1969

dalje se je odstotek teoretično razpoložljivega časa za proizvodnjo (24 ur x 365) v Salonitu povečal od 89 na 91.

Rotirna peč — osnovna in najdražja kapaciteta proizvodnje cementa — pa je izkoriščena celo 95 do 97 odstotkov teoretično razpoložljivega časa v letu. (Povprečna izkoriščenost zmogljivosti v cementni industriji v državah OECD je 80 do 85 odstotkov, v drugi industriji pa redko presega 75 odstotkov.)

Izredno velika izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti in nenehna rast proizvodnje na več kot 30 let starih osnovnih proizvodnih strojih dokazuje uspešno organizacijo preventivnega vzdrževanja. Delo v proizvodnji je organizirano v treh izmenah s štirimi posadkami. Ob prehodu na 42-urni delovni teden se je povečala izkoriščenost kapacitet, proizvodnja je narasla za okoli 13 odstotkov, nekoliko pa se je povečala tudi produktivnost.

Z rastjo proizvodnje, z množičnim izdelovanjem plošč in cevi so vpeljali tudi statistični nadzor nad kakovostjo izdelkov, kar je zahtevalo posebne napore kontrolnega oddelka. Po metodi slučajnega vzorca izberejo izdelke, ki jih nato v laboratoriju preiščejo in testirajo.

raziskovalno službo, ki je razen barvanih izdelkov in lepljenih specialnih izdelkov razvila azbestno-cementne filtre, izolacijske plošče ter emajlirane plošče in druge izdelke, ki jih bodo postopoma uvedli v proizvodnjo. Strokovnjaki podjetja sodelujejo pri raziskavah s 16 domačimi in tremi inozemskimi inštituti. Rezultati teh raziskav so bili in bodo še vneseni v proizvodnjo in konstrukcijo novih proizvodnih linij.

Anhovo - Brežice - Globoko

Po referendumu v začetku 1973. leta sta se Salonitu pridružila Opekarna Brežice in Rudnik Globoko. Združitev je bila utemeljena z razvojnimi načrti vseh treh kolektivov za bodoče proizvodno-tehnično sodelovanje, razvijanje nove tehnologije in osvajanje nove proizvodnje.

Salonit Anhovo bo za razširitev avtoklaviranja na proizvodnjo azbest cementnih plošč potreboval čedalje večje količine kremenovega peska. Na tej osnovi je bilo vzpostavljeno začetno sodelovanje med Salonitom in obema brežiškima kolektivoma.

V Globokem je mehanizacija in modernizacija rudnika peska in glin že v polnem teku z vsemi pripadajočimi napravami za oplemenitenje. Naporno, nezdruženo in nevarno delo rudarjev pod zemljo bo zamenjal dnevni kop s sodobnimi težkimi rudarskimi stroji. Ti bodo omogočili večjo produktivnost in večji zaslužek delavcem.

Nove tovarne

V Brežicah načrtujejo graditev nove tovarne silikatne opeke z velikimi zmogljivostmi, ki ustrezajo potrebam bližnjega tržišča. V naslednji fazi bodo v Brežicah začeli proizvajati tudi drug gradbeni material.

Tudi TOZD Opekarna Brežice se v okviru Salonita obeta hitrejši razvoj. Na sliki: opekarski delavec (Foto: J. Teppey)

Količinski podatki o rasti podjetja

Leto	Povpr. štev. zaposl.	Index	Proizvodnja cement		azbest cement	
			ton	Index	tona	Index
1940	750	86	90.000	77	14.050	95
1950	871	100	116.219	100	14.827	100
1960	1291	148	116.565	100	57.813	390
1970	1901	218	299.410	258	155.765	1.050
1972	2242	257	433.590	373	194.560	1.312

sko vrednostjo 10 milijonov dinarjev. Zgradili jo bodo 1976. leta. Pri financiranju tega objekta v Anhovem so poleg lastnih sredstev angažirali tudi kredite kupce cementa, kredite domačih in tujih bank ter posojila proizvajalcev opreme.

tudi precej naporov za vzgojo lastnih kadrov, za nadaljnje znanstvene raziskave, za poglobljanje delavskega samoupravljanja in krepitev neposrednega odločanja delavcev. Zlasti v Sloveniji je v teku dogovarjanje z drugimi sorodnimi kolektivi za tesnejše medsebojno sodelovanje in morebitno združevanje dela in sredstev za učinkovitejšo poslovanje. MARTIN KODELJA

Med največjimi

Salonit Anhovo se uvršča med 30 večjih podjetij v Sloveniji. Poudariti pa velja, da se njegova proizvodnja pričinja pri kamnu, z ekstraktivno industrijo, s surovinami in materiali nizke stopnje predelave in nizke relativne vrednosti. Vseh materialov, ki jih azbestno-cementni izdelki nadomeščajo in zamenjujejo, v našem gospodarstvu in v svetu primanjkuje. Azbestno-cementni izdelki so osvojili vrsto področij (vodovodi, kanalizacija, stacionarni namakalni sistemi in strehe za industrijske ter druge gospodarske objekte), na katerih je ob sedanjem razvoju tehnologije nesmiselno in negospodarno iskati zamenjavo.

Na Goriškem je Salonit Anhovo največje podjetje. Danes zaposluje nad 2250 delavcev, pretežno iz najbližjih naselij ob Soči, kakor tudi iz Brd in bolj oddaljenih hribovskih vasi, Benečije in Banjske planote. Podjetje ima pomembno vlogo pri ohranjanju slovenskega življa na ozemlju ob zahodni meji.

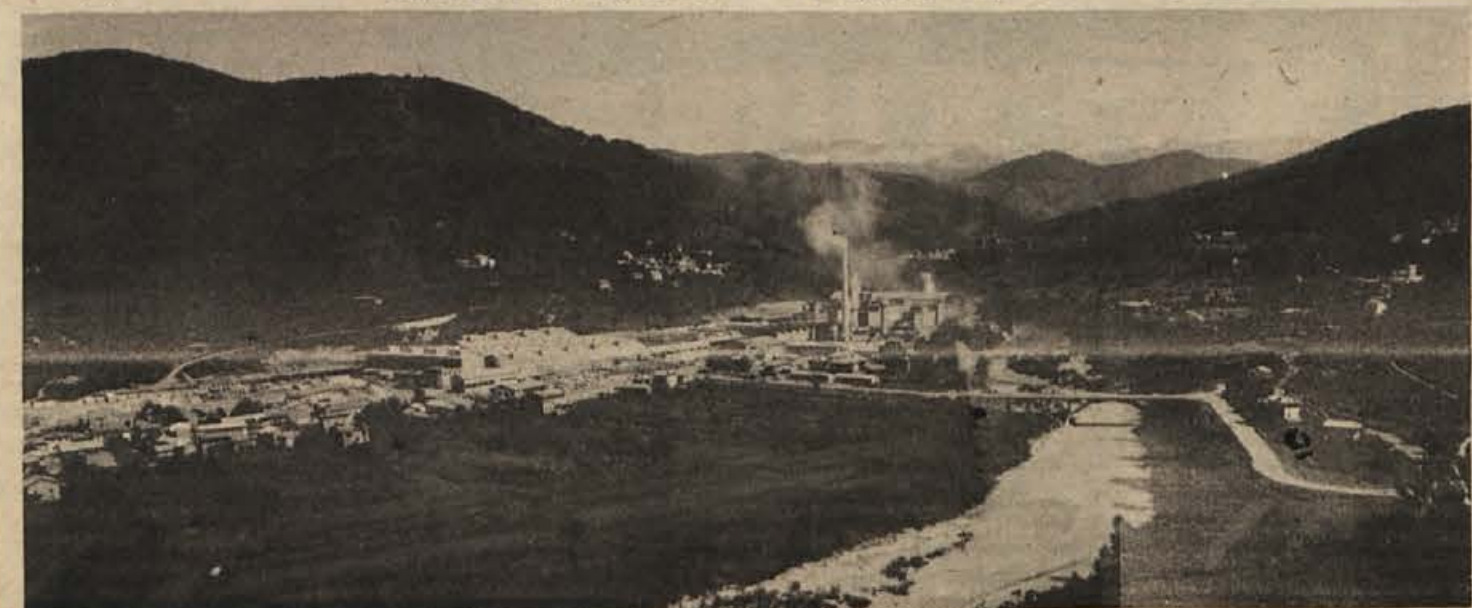
Težki rudarski stroji kopljejo in nalagajo pesek in glino v Globokem pri Brežicah. (Foto: Baškovič)

Kvaliteta izbranega vzorca daje sliko o celotni proizvodnji, kar se skoraj stoočstno ujema z dejanskim stanjem. S tem so odpravili dolgotrajno prebiranje in pregledovanje vsakega izdelka posebej, kar je pri nekaj milijonih kosov dejansko neizvedljivo.

Skladiščenje in odpremo izdelkov je znatno izboljšala uvedba paletizacije, pri čemer je bilo Anhovo med prvimi podjetji v Sloveniji in Jugoslaviji. Podjetje ima razvito lastno

Uresničevanje ustavnih dopolnil zagotavlja popolno enakopravnost delavcev v vseh pridruženih obratih, pravilno razdeljevanje ustvarjenega dohodka, obenem pa tudi smotno združevanje sredstev za uresničitev skupnih načrtov bodočega razvoja. Salonit Anhovo razen tega načrtuje razširitev obratov v Anhovem. Letos so bile zaključene priprave za graditev nove cementarne z zmogljivostjo 850.000 ton cementa na leto in predračun

Pomanjkanje cementa v Jugoslaviji, zlasti v severozahodni Sloveniji, ter velik ugled, ki ga uživa anhovski cement, utemeljuje to veliko investicijo. Nova cementarna bo v tem predelu odpravila kronično pomanjkanje cementa ter omogočila gradbeništvu in industriji gradbenega materiala normalne pogoje za delo. Pripomogla bo k nemotenemu razvoju celotnega gospodarstva. Vzporedno z intenzivno graditvijo proizvodnih zmogljivosti vlaga kolektiv

Pogled na industrijo cementa in azbestnega cementa „SALONIT ANHOVO“

Z naših vrstov

MAT V ENI POTEZI

Predsednik CK ZKS France Popit se je na posvetovanju članov poslovnega združenja „HRANA – PIJAČA“ na Mirni vrto zanimal za pravice delavcev in izkušnje o ustanavljanju TOZD. „Zaenkrat ne mislimo ustanovljati nobene TOZD,“ je dejal predstavnik kamniške ETE. Ob tem pa je nekako začutil pomanjkljivost svojega odgovora, zato je brž pristavil: „Hiti počasi – pravi pregovor!“ France Popit pa ga je posvaril: „Ravnajte se raje po drugem pregovoru: Kar lahko storis danes, ne odlašaj za jutri!“

ZNORELI SO – London je ponorel – vse govori le še o poroki med princeso Ano in njenim princem iz sanj. Da bi bilo vse v stilu, so med mladino zdaj najbolj v modi majice, poslikane z ženom in nevesto. Posel je posel!

	K I S I K	PREBI-VALEC BAVARSKA	ZIVAL IZ SKUPINE CLEHARJEV	X	KAMBOOZ POLITIK	100	KARDELJ EDVARD	PODSTREŠJE	
	PREZKUS TREZNOSTI								PERZ. KRALJ
	DEL COLNA								
	ALFI NIP IČ ZOB ETALISCE		LETECA POSAST	UVAJALEC NOVEGA	HRV. PETROL		S O S S		
								ORANJE	
								VR LINA	
ZVEPLO		OZVEZDJE	RUSKI PESNIK						SV. LETO-VISCE
			POMLAD						
KOOD LOVI				GARDNER			2		
				BLAGO				KOPER	
GR. BOG VOJNE				ZELEZOV OKSID PTIC			DUHOVN. STAN ORIENT. UT. M. RA		
KRAJ PRI SK. LOKI					TOPILNA SNOV TOMAZ TOMICELI				
MAURER			CIRKU-LACIJA					KESANJE	
								JUDOVSKI KRALJ	
1			MAVEC						

JAMES COOK:

TRUPLO V RIBNIKU

Stari Roy Hunter je udobno sedel v gugalniku in listal po knjigi. Ni se mogel povsem osredotočiti na to, kar je bral. Njegove misli so bile raztresene. Motil ga je ropot dimnika, katerega ena stran je bila že nekaj mesecev porušena in je neznožno klopotala ob najmanjši sapici.

Drugi vzrok, zaradi katerega je bil še posebno živčen, je bila vrnitev mladega Bobbyja Winterja v mesto. Kot njegov oče in kot stari Roy je tudi on doštudiral arheologijo. Vrnil se je s poti po Indiji, kjer je organiziral neka izkopavanja.

Bobby je bil zelo inteligenten in odločen fant in Roy se ga je bal. Bal se je možnosti, da bo Bobby zvedel resnico skrivnosti smrti svojega očeta.

Roy Hunter in Rihard Winter, Bobbyjev oče, sta bila tovariša že na univerzi. Pred petimi leti sta odšla v Indijo, da bi raziskala malo znano pokrajino, v kateri naj bi bila nahajališča diamantov.

Po dveh letih brezplodnega iskanja po pragozdovih južne Indije sta le našla kraj z določeno količino zelo lepih in dragocenih diamantov. Ni bilo kdove kako veliko nahajališče, kar pa sta našla, je predstavljalo izredno vrednost.

Ves ta čas sta se Roy in Richard odlično razumela. Roy je imel malce nesrečno naravo, toda Richard, ki je to vedel, je pogosto popuščal, tako da ni prišlo do prepira. Ko pa je minilo obdobje skupnega truda in odrekovanja in ko sta končno lahko uživala plodove svojega dela, je Roya začel razjedati črv pohlepa. Misel na to, kako bi bil bogat, če bi imel še Richardov del, ga je neprestano preganjala. Skušal se je znebiti teh grdih misli, pa mu ni uspelo. Te misli so postale prava mora. Nazadnje je pohlep premagal prijateljstvo. Začel je razmišljati, kako in kdaj bo ubil Richarda.

V divjini ni bilo težko ubiti človeka in to prikriti. Neko noč, ko je Richard trdno spal, je Roy vstal, se splazil k njemu in mu od blizu zasadil v vrat zastrupljeno puščico, edino orodje domačega prebivalstva. Vzel je diamante, ki so bili last obeh, in odšel, truplo pa pustil zverem.

Pozneje je svojim in Richardovim prijateljem povedal zelo prepričljivo zgodbo, da so Richarda ubili pripadniki nekega plemena. Isto zgodbo je povedal tudi Bobbyju. Diamantov ni omenil. Fant ni nič sumil. Čez nekaj let je tudi sam odšel v Indijo in Roy ni več slišal o njem.

Sedaj se je Bobby vrnil. Bil je starejši in bolj izkušen, to je bilo prvo, zaradi česar se je Roy bal, mimo tega pa bi Bobby v Indiji lahko na kak način izvedel resnico o očetovi smrti.

Odkar je slišal za Bobbyjevo vrnitev, je bil Roy samo doma in prevzet od črnih misli. Potem pa se je odločil. Z Bobbyjem bo napravil isto kot z njegovim očetom. Ubil ga bo in njegovo truplo vrgel v stari, zapuščen ribnik za hišo. Ta ribnik je bil že dolga leta obrasel s travo in plevelom, vedno pa je bil poln vode.

Nekega dne je Bobby res prišel. Vstopil je, ne da bi kaj slutil. Ko mu je pomagal slačiti plašč, mu je Roy vrgel okoli vratu že prej pripravljeno zanko in jo zategnil. Fant je bil zelo močan, in komaj ga je obvladal. Bobbyjevo ohlapno telo je zdrsnilo na tla.

Roy je delal hitro in spretno. Vzel je svinčeno kroglo, spomin iz vojske, in jo privezal fantu za vrat. Odprl je vrata in ga hitro zvelkel dol po stopnicah. Ko je prišel na vrt, je pozorno pregledal okolico, in ko se je prepričal, da ga nihče ne opazuje, je zavlekel truplo k ribniku in ga vrgel vanj. Umazana voda se je kmalu spet umirila.

Vrnil se je v stanovanje, se oprhal in sedel v naslonjač zraven kamina. Nekajkrat se je izprašal, ali je napravil vse tako, kot je treba. Nobene napake ni mogel najti. Najvažnejše je bilo, da ga ni nihče videl, ko je šel k ribniku.

Niti sam se ni zavedal, kako dolgo je sedel, ko je zaslišal zvok gasilske sirene. Nagonsko je stekel k oknu. Zagledal je dva gasilska avtomobila, ki sta se ustavila pred njegovo hišo. Hip nato je zaslišal močno trkanje na vhodna vrata. Stekel je in jih odprl. Eden od gasilcev je jezno zavpil:

— Človek, kaj nič ne opazite? Vaš dimnik je v plamenih. Lahko bi zgorela vsa hiša, vi pa bi še naprej mirno sedeli.

Zmedeno ga je gledal in ni vedel, kaj naj odgovori. Nič mu ni bilo jasno.

Vrgel je pogled na ostale gasilce, ki so nekaj delali na vrtu. Nenadoma mu je pogled obstal na enem od njih. Dajal si je opravka pri ribniku. Ko je dojel, kaj gasilec dela, je okamenel od strahu.

Gasilec je dal črpalkino cev v ribnik. Voda je začela nezadržno vreti skozi cev proti gorečemu dimniku.

Nemočno je mahal z rokami in nogami, vpil je in pretil. V splošnem hrupu ni bilo slišati nobene njegove besede. Voda je bliskovito izginjala iz ribnika. Vsak hip se bo pojavilo golo, blatno dno...

Venera sploh ni privlačna

Oblaki preprečujejo pogled na Venere - Na njej je vroče in temno - Kmalu tudi fotografije z Venere - Je na Veneri kot v »peklu«?

Človeško oko še ni videlo površja Venere. Kot jasna, svetla točka lebdi Venera nad Zemljo. Če pa jo opazujemo skozi teleskop, vidimo brezoblično gmoto, prekrito s skrivnostnimi oblaki, ki zakrivajo njeno površje. Včasih so lahko znanstveniki govorili še tako fantastične zgodbe o posameznih planetih, sedaj si tega ne morejo več privoščiti, saj lahko vesoljske posadke take trditve ovirajo.

Dolgo časa je vladala nejasnost, ali je Venera vroč ali hladen planet. Za zdaj je osvojena Saganova teza, ki so jo potrdili tudi podatki vesoljskih ladij, predvsem Marinerja 5 in Venere 4. Povprečna temperatura na Veneri, nam najbližjem pla-

netu, je 800 Fahrenheitovih stopinj, povprečen pritisk na površino pa znaša okrog 90 atmosfer. Čeprav vlada na Veneri približno enaka težnost kot na Zemlji, je v atmosferi Venere devetdesetkrat več molekul kot v zemeljski. Tako gosta atmo-

sfera nad Venerinim površjem zadržuje toploto. Kakih 40 milj nad površjem Venere pa se zadržujejo oblaki, ki jih vidimo z Zemlje. Sagan trdi, da obstajajo v Venerinem ozračju žveplena, klorovodikova in fluorovodikova kislina. Združene imajo veliko razkrojevalno moč, zato se kaj lahko zgodi, da bi vesoljsko ladjo, ki bi pristala na planetu za dalj časa, ozračje razjedlo.

Za zdaj še nimamo fotografij površja Venere. Verjetno pa jih bomo čez nekaj let že imeli. Znano pa je, da z Venere ni mogoče opazovati sončnih žarkov. Zaradi pregošte atmosfere, ki onemogoča pogled na površje tega planeta. Znano je tudi, da je na Veneri takrat, ko je najbolj obsijana s soncem, svetloba podobna zemeljski v mraku.

Na osnovi vsega, kar je doslej znanega o Veneri, lahko ugotovimo, da ta planet ni privlačen zaradi vročine, velikega pritiska, različnih plinov in teme. Zanimivo pa je, da so taka mesta opisovale že stare legende - tako so opisovali pekel.

JOŽE SPLICHAL

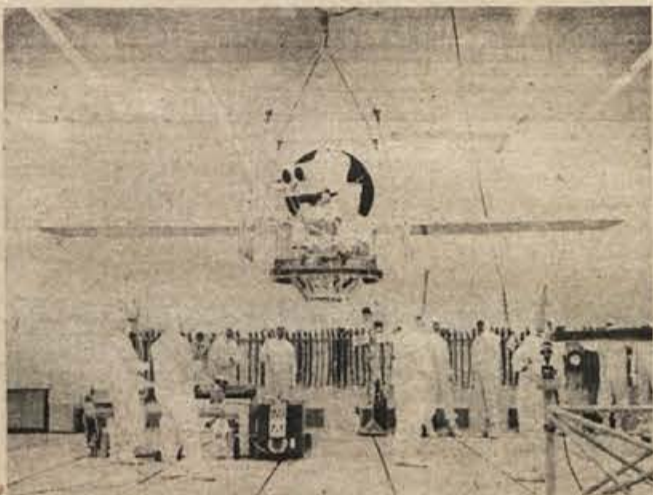
Upam, da Metličan Egon Petric bolje plava v davkariji, kot je na delavskih igrah, kjer je skoraj utonil!

Sekretar Laboda Milan Bratož je včasih ujel velike ribe, potem nič, zdaj, ko se bo začel oblačiti v Diorjeve srajce, pa upa, da bo ujel takooooo veliko ribo!

Novomeški odbojkarji so pomladili ekipo: v nedeljo je spet igral odbojkarški fosil, arhitekt Marjan Lapajne...

Rešitev prejšnje križanke:

	V	I	N	O	G	R	A	D	I	
	N	A	B	R	E	Ž	I	N	A	
	T	L	A	K	A		S	L	A	
	E	O	L						K	E
	T	R	S	A	T	E	V	S	T	E
	A	V	A							
	S	T	E	N	J					
	K	A	R	T						
	R	I	B	A						
	A	N	I	L	I	N				
	L	E	J							

„Mariner 10“ pred poletom proti Veneri.

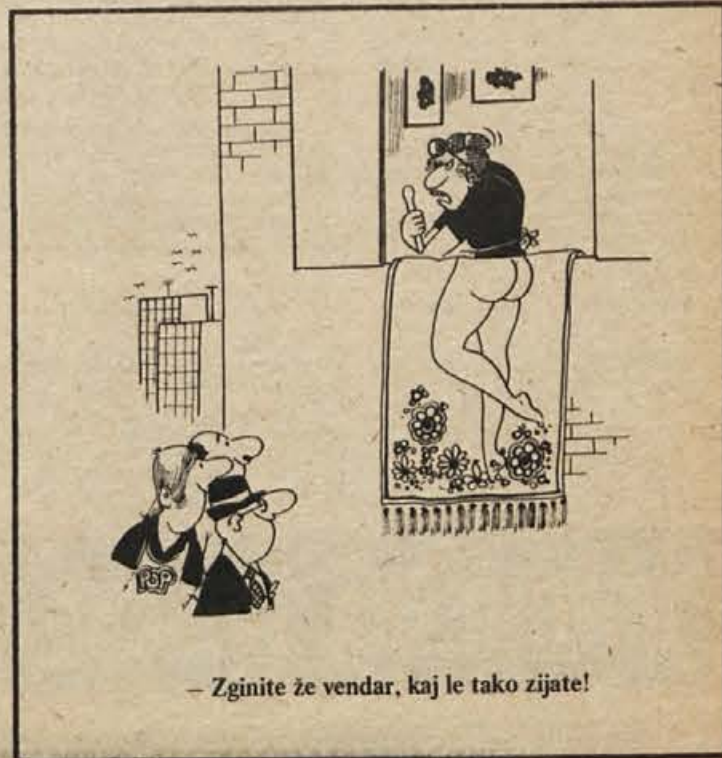
PRISTANEK V PRASKUPNOSTI

il k grmovju. Razklenil majhnega ognja sedelo lameni so skrivnostno pridušeno so govorili. vedeti! - je prislonil nje! „Piskroskledopro milijonov novih školjk

izgube. Do vratu brede v nelikvidnosti. Gline je leše za tri dni in prvega ne bo nič z osebnimi dohodki!“ je govoril prvi zarotnik. Drugi je razlagal: „Cene skačejo kot nore. Liter matovega mleka stane že tri školjke in kila bizonovega mesa, če ga sploh dobiš, je petdeset školjk! Za mestom, prijatelji, pa zevajo prazni hlevi.“ Oglasil se je tretji. „In pri vsem tem se nekateri -

ne bom rekel kdo! - šopirijo v šestsobnih stanovanjih in se vozijo v dragih kabrioletih!“ je zarečnal s hrupnim glasom. Paradižnik med grmovjem je začel mencati. Mrzel pot ga je obilval po hrbtu. Naj jo pobriše, naj vleče se na ušesa? Zmagala je radovednost. Slišal jih je še za poln koš. Od davčnih utaj pa do golih zadnjic v „Tri sto kosmatih“, reviji, ki jo je izdajala ugledna časopisna hiša...

- Zginite že vendar, kaj le tako zijate!

ČETRTKOV INTERVJU

Živijo z nami?

Učenci posebne šole se lahko vključujejo v družbo - Težaven položaj te šole

V zadnjem četrtkovem intervjuju je Rudi Hrvat in zastavil zanimivo vprašanje o zaposlovanju otrok, ki so končali posebno šolo v Šmihelu: ali morda učencem težko dobi zaposlitev in ali delovni kolektivi zavračajo interese te vrste. Za odgovor smo povprašali ravnateljico posebne šole v Šmihelu Slavko Keglovič.

„Ko učenci naše šole končajo šolanje, nimajo težav pri zaposlovanju. Tudi za tiste, ki končajo samo 7. ali 6. razred, ni večjih te-

ostalo le malo nezaposlenih. Podjetja ne delajo razlik in jemljejo učence posebne šole v redno delovno razmerje, kadar potrebujejo novih delavcev.

„Toda kakor sem že rekla, težava ostaja v zaposlovanju srednje prizadetih otrok. Ti so ravno tako enakopravni občani, z vsemi pravicami, ki jih daje ustava, samo družba še ni storila vsega, kar bi lahko in morala. Gotovo je – gledano s stališča ekonomike – nesmotrno, da ne nudimo možnosti proizvodnje tudi tem članom naše družbe, seveda v okviru njihovih zmožnosti. Po drugi strani pa je tu še moralno vprašanje. Naša družba, ki se imenuje socialistična, bi ne smela mimo njih. Omogočiti bi jim morala vključevanje v normalno življenje. Vsa večja slovenska mesta imajo urejene delavnice, kjer se mladi te vrste vključujejo v proizvodnjo, Novo mesto pa je ne premore.“

Na koncu razgovora je Slavka Keglovič potarala o nevezdržnih razmerah, v katerih deluje posebna šola. Prostori v Šmihelu so prejemajni, tako da ostaja precej otrok, ki bi morali obiskovati posebno šolo, v občajnih osemletkah ali kar doma, poleg tega pa so sedanji prostori povsem neustrezni.

„Radi bi, da vaše uredništvo poizve na ustreznem mestu, kdaj bo naš vzgojni zavod prišel do nove šole. Vemo sicer, da smo v planu, vendar ne moremo čakati. Prepričana sem, da bi morali mi priti kot prvi na spisek. Od vseh posebnih šol na Dolenjskem edino v novomeški občini delamo in se mučimo v slabih pogojih.“

M. MARKELJ

Slavka Keglovič

„Te je povedala Slavka Keglovič. Teže pa je za učence, ki spadajo v kategorijo srednje prizadetih in pravzaprav niti ne sodijo v naš vzgojni zavod, a jih kljub temu jemljemo. Njihova stopnja razvitosti jim ne dopušča, da bi lahko končali osemletko, kakršno imamo pri nas. Sposobni so le ročnega dela, ki pa bi morali biti seveda vodeno in nadzorovano. Toliko delovnih navad jim lahko vzgojimo, medtem ko samostojnega dela niso zmožni. Da bi se ti otroci lahko zaposlili, bi morali imeti ustrezno delavnico.“

Do sedaj je od preko sto učencev šole, ki so končali celotno ali delno šolanje,

Novoles (delno) potolažen

Odgovori predstavnikov občine in Dominvesta so le delno zadovoljili samoupravne organe straškega lesnega kombinata - Tak vtis po seji DS

Troje pomembnih vprašanj so obravnavali 18. oktobra na seji delavskega sveta v Novolesu: letališče, zadržavo v Straži in stanovanjsko graditev. Na razpravo so povabili predstavnike občine in Dominvesta.

Inž. Zmago Novak je obrazložil, zakaj Novoles tako zelo zanima, kaj bo z letališčem. „Podjetje se je v Stražo preselilo zato, da bi se nemoteno razvijalo,“ je poudaril. Po letu 1970 so sprejeli investicijski program za naslednje 10-letno obdobje. Bližnji načrti predvidevajo širjenje Novolesa proti letališču, ki ga – kot je slišati – ne gradijo v skladu z urbanističnim načrtom. V Straži so prepričani, da pomeni to poseg v življenjski prostor lesnega kombinata.

NOVO DPM

Predsednik Društva prijateljev mladine v Šmarjeti, ki so ga ustanovili 18. oktobra, je trgovski poslovodja Janez Perme. Društvo povezuje vse, ki se kakorkoli ukvarjajo z mladino, še posebej pa gasilce, rezervne oficirje itd., vanj je v celoti vključena komisija za socialna vprašanja pri krajevni skupnosti. Kaže, da bo delo z mladino v tem kraju posledic precej boljše.

Načelnik občinskega oddelka za upravne zadeve Jože Suhadolnik je menil, da ni bojzani, da bi letališče prehuo ogrozilo industrijsko cono, za katero je zainteresiran Novoles. Dodal je, da je v pripravi pomembna dokumentacija, s katero naj bi zavarovali tudi to cono. Predsednik občinske skupščine Avgust Avbar pa je poudaril, da moramo biti realisti, saj je jasno, da novomeško območje zaradi razvoja ne bo moglo biti brez letališča. Po njegovem gre do prizadevanja občine v smeri, ki zagotavlja, da interes industrijske cone ne bo bistveno okrnjen.

Prihodnje leto bodo dopolnili urbanistični načrt Straže, kar bo omogočilo tudi hitrejšo stanovanjsko zadržavo. Delavce v Novolesu zanima to temboj, ker sami precej gradijo. Na seji delavskega sveta so poročali, da podjetje izdatno pomaga graditeljem s krediti. Zgradili so 80 stanovanj, od tega jih 60 zasedajo neposredni proizvajalci. Podobno kot do zdaj namerava Novoles še nadalje pomagati pri razreševanju

stanovanjskih vprašanj zaposlenih. Kot smo slišali na seji delavskega sveta, so veliko pričakovali od solidarnostnega stanovanjskega sklada. Ne strinjajo se povsem z odločitvijo skupščine tega sklada, po kateri bodo prva stanovanja za delavce zrasla v Novem mestu. Novoles zlasti zanima, ali bo prišlo kdaj na vrsto tudi njihovo območje, saj je znano, da želi imeti delavce v neposredni bližini delovnih mest. Direktor Dominvesta Miha Hrovatič je delavski svet obvestil, da je upravni odbor solidarnostnega sklada že sklepal o programu, po katerem bodo delavska stanovanja v prihodnjih letih zidali tudi zunaj Novega mesta, v nekaterih večjih središčih, kamor sodi tudi Straža.

I. ZORAN

Suhokrajinski drobiž

OBCANI Z DVORA in sosednjih vasi so skupaj s krajevno skupnostjo obnovili del odtrpanega mostu čez Krko nad ribogojnico, ki vodi k dvorski žagi. To je sedaj edina povezava za prevoz z osebnimi avtomobili in vpražnimi vozili na Dvoru. Ko bo voda upadla, bodo most ojačili še z novimi piloti, vendar bo ostal le prevoz za vozila kot sedaj.

PIONIRJI ŽUŽEMBERSKE OSNOVNE ŠOLE bodo odsej skrbeli za čistočo na žužemberskem trgu, urejali pa bodo tudi zelenice in cvetlične nasade. Dela opravljajo pod vodstvom učiteljev, ki jim s tem vzgajajo smisel za urejevanje in varstvo okolja.

ZA POMOČ HRIBOVITIM KMETIJAM so se zavzeli na nedavnem sestanku odbora za splošni ljudski odpor in civilno zaščito pri krajevni skupnosti Žužemberk. Menili so, da je nujno preiti od besed k dejanjem. Hribovskim kmetijam je treba pomagati pri gradnji in urejevanju gospodarskih poslopij, pri izdaji gradbenih dovoljenj in pri najemanju kreditov ter pri urejevanju poti in naprav za boljše oskrbo z vodo.

VEČJO AVTOMATSKO TELEFONSKO CENTRALO bo novomeško PTT podjetje namestilo v Žužemberku, ko bo pošta v tem kraju imela ustrežnejše prostore. Priključek bo tudi za Šmihel pri Žužemberku, kjer si telefon že nekaj let želijo. Sedanja avtomatsko telefonska centrala nameravajo namestiti na Dvoru, da bodo naročniki z Dvora dobili direktno telefonsko zvezo.

MOST ČEZ KRKO pri Mizarstvu Dvor bo po zadnjih informacijah zgrajen in usposobljen za promet ob koncu novembra. Most bo montiran in z veliko nosilnostjo.

M. S.

MINI ANKETA:

Slovenske ceste pobirajo vsako leto velik krvni davek, kar je posledica različnih vzrokov, med katerimi je tudi alkohol. Zadnje čase se je razvnela precej burna debata o določilu, kolikšno stopnjo alkohola ima lahko voznik v prometu. Mnenja so različna: od tih, ki v kozarčku ne vidijo nobenega zla, do tih, ki so za popolno abstinenco voznikov.

Pol promila

ANTON JAKŠE, knjižničar: „Zanimivo je primerjati našo deželno s švedsko, kjer sem že več let zaposlen. Na Švedskem so problem alkoholizma za volanom rešili z 0,5 promila in jim ne povzročajo nobenih večjih težav. Tudi pri nas bi lahko tako rešili ta problem. Pristavitvi moram, da samo z določanjem gornje meje ni vse rešeno. Šele pogosta in stalna kontrola ter hude kazni za te prekrške bi napravile red.“

BREDA OKLEŠEN, učiteljica: „Gotovo je alkoholizem tisto zlo, ki tudi v prometu pobira svoje žrtve, in prav je, da se izločijo iz prometa vsi tisti, ki imajo kaj alkohola v krvi. Po moje voznik, ki je kaj popil, ne more reagirati povsem normalno, čeprav govori, da en kozarček ne vpliva na voznikovo sposobnost.“

MARTINA MATOH, uslužbenka: „Po moje majhna količina alkohola ne more voznika motiti pri vožnji. Če bo zakon predpisal popolno nezadržnost za volanom, bodo vikendi klavni in posledice bo čutilo gostinstvo, ki živi od prodanih pijač. In zakaj ne bi voznik spil enega vrčka piva?“

MARJETA VIRČ, uslužbenka: „Voznik, ki popije vsaj malo alkohola, nima več takih sposobnosti, kot če je popolnoma tizen. Alkohol je krivec mnogih prometnih nesreč. Opažam, da pri nas v Sloveniji ljudje veliko pijejo, četudi vozijo. Menda se ne zavedajo, da ne spravljajo v nevarnost samo svoje, ampak tudi življenje drugih. Prav je, da se voznikom prepove pred vožnjo uživanje alkoholne pijače.“

MARIJA RAVIER, uslužbenka: „Krivec mnogih nesreč, ki so na naših cestah veliko prepogoste, je zaužiti kozarček alkoholne pijače, zato je prav, da se z zakonom uživanje alkohola popolnoma prepove. Res je, da nekaterih ne ovira pri vožnji, toda vprašanje je, kako se bo voznik lahko držal nenevarne mere, saj se človek težko zadrži. Bolje je nič, kot pa malo.“

M. MARKELJ

NOVOLES: OSEM TOZD

V Novolesu so izdelali predlog, po katerem naj bi ustanovili osem temeljnih organizacij združenega dela. Šest TOZD bo po obratih, v samostojni TOZD bodo servisne storitve, v osmi TOZD pa naj bi bile skupne službe.

Šmarjeta vabi na dan šole

Po pevski reviji bo Niko Šilih govoril o napadu na Bučko - Na slavlju tudi učenci iz Rimskih Toplic

Šmarješka osnovna šola „29. oktober“ bo svoj dan proslavila 27. oktobra. Slavje se bo začelo ob 9. uri na šoli z revijo mladinskih pevskih zborov. Na reviji bodo peli zbori iz šmarješke, škocjanske in otoške šole ter osnovne šole „Anton

OTVORITEV VRTCA

V petek, 19. oktobra, so uradno odprli vrtec na Ljubljanski cesti, ki je otroke sprejel že pred otvoritvijo. Zbrane predstavnike družbeno-političnih organizacij, starše in samoupravljalce iz sosednjih občin je v kratkem govoru pozdravil podpredsednik občinske skupščine Novo mesto Niko Rihar. V govoru je poudaril, da z novim vrtcem vsa skrb družbe za olajšanje vzgojnih bremen delovnih žena še ni končana in da bo v nadaljnjem programu razvoja vzgojno-izobraževalnih ustanov treba še veliko narediti.

Otroci, gojenci vrtca, so gostom pripravili krajši kulturni program. Potem so si gostje ogledali prostore novega vrtca.

Aškerc“ iz Rimskih Toplic, s katero so Šmarječani aklenili prijateljstvo. Nastopilo bo nad 160 mladih pevcev. Šmarješki zbor se bo predstavil s sporedom, s kakršnim je 20. oktobra nastopil v Stubici. Kulturni spored bo dopolnil s koncertom solist na elektronski harmoniki Silvester Mihelčič. Sledila bo literarna ura, na kateri bodo svoja dela brali šmarješki učenci. Športniki gostujoče šole iz Rimskih Toplic pa se bodo pomerili z domačini na šmarjeških igriščih.

V Šmarjetu so za ta dan povabili tudi Nika Šilaha. Pripovedoval bo o napadu na Bučko leta 1941. Tedaj je bil tovariš Šilih brigadni politični komisar. Dogodkom pred dvaindesetimi leti bo posvečena tudi prvič v tem šolskem letu izdana številka Šolskega glasila „Kamenčki“.

Srečanje mladih v osnovni šoli „29. oktober“ bodo v Šmarjeti izvedli ob izdatni gmotni pomoči pokrovitelja – trgovskega podjetja Novotehna iz Novega mesta.

NOVOMEŠKA KS DOBILA VODSTVO

Na nedavni prvi seji skupščine novomeške krajevne skupnosti so za predsednika izvolili Štefana Seničarja. Predsednik sveta KS je postal Jože Majerle, člani sveta pa Julij Kavšek, Rudi Mraz, Stane Hladin in Pavle Ajdič. Tajnik bo še nadalje Franc Avsec. Na seji so obravnavali tudi osnutek zveze in republiške ustave ter delovni osnutek občinskega statuta. Izvolili so komisijo, ki bo pripravila statut krajevne skupnosti.

V njej so: Anton Trunkelj (predsednik), Franc Avsec (tajnik), Franci Cvelbar, Rudi Piletič in Miran Simič. Predlagali so štiri sodnike porotnike za okrožno sodišče, člana v začasno skupščino kmetijske skupnosti in člana v svet za preventivno in vzgojno v cestnem prometu. V počastitev krajevnega praznika 29. oktobra bo 26. oktobra popoldne v telovadnici osnovne šole Katja Rupena skupna slavnostna seja skupščine KS in delovne skupnosti te šole.

»Dolenjski list« v vsako družino

I. Z.

organizacije in krajevna skupnost so začele veliko akcijo za red po urbanističnem načrtu. Tokrat o tem ne govorimo prvič, ampak so stvari že stare.

Na sestanku, ki sta se ga udeležila tudi načelnik inšpekcijskih služb Franc Kotnik in urbanistični inšpektor inž. arh. Jovo Grobovšek, so se zavzeli tudi za red na Trški gori. Menili so, da bi morali biti pri tem dosledni: porušiti je treba vse, kar je bilo zgrajeno mimo dogovorov in načrtov, torej poleg Zajčeve zidanice tudi še katero. Udeleženci so tudi ponovili zahtevo, naj pristojni izdelajo tip zidanice za Trško goro, ker ni dopustno, da bi po tej znani turistični in vinski gorici gradili najrazličnejše vikende pod pretvezo, da so to zidanice.

pogovarjamo o tem, da bi bil že skrajni čas, da bi našli skupni jezik. Naj nam naposled dajo urbanistično dokumentacijo v roke, pa ne bo več divjih gradenj in ne težav z lokacijami.

Jože Beg, član sveta KS: „Menim, da bi z rušitvijo obeh črnih gradenj počakali do sprejema urbanističnega načrta, potem bomo pa videli, ali na primer Junčev na črno postavljeni objekt res tako kvari. Kajpak nisem proti temu, da bi črne gradnje, rušili.“

Jože Prosinečki: „Otočec je bil dolgo neurejen. Turistični značaj kraja in bližina gradu sta zahtevala, da nepravilnosti odpravimo in vzpostavimo red. Družbeno-politične

ZK SPODBUJA

Na pobudo osnovne organizacije Zveze komunistov bo 6. novembra v Šmarjeti razširjen stanelek sveta krajevne skupnosti. Govorili bodo o napredku kraja, učiteljskih stanovanjih, asfaltiranju ceste in drugem. Povabili bodo predstavnike gospodarskih organizacij iz Novega mesta.

Ponovno zahtevajo U-načrt

Otočec: izjava načelnika inšpekcijskih služb zbudila predstavnike kraja - Na sestanku so ponovili, da mora kraj čimprej dobiti urbanistični načrt - Z večjim poslušom za red tudi na Trško goro

V Dolenjskem listu nedavno objavljena izjava Franca Kotnika, načelnika medobčinskih inšpekcijskih služb v Novem mestu, o nujnem rušenju dveh črnih gradenj v krajevni skupnosti Otočec je spodbudila predstavnike družbeno-političnega življenja v Otočcu, da so prejšnjo sredo sklicali krajevni posvet in nanj povabili urbanistično inšpekcijo.

Franc Kirn, predsednik krajevne skupnosti Otočec, je poudaril, da najbrž nihče ni proti rušenju objektov, ki jih ljudje postavljajo brez dovoljenja, da pa je v primeru črnih gradenj v njihovi krajevni skupnosti vendarle pogledati resnici globlje v oči. „Ne zdi se mi prav povečevati napake, ki so se pojavile pri nas, če hkrati vemo, da bi bilo črnih gradenj znatno manj ali pa jih sploh ne bi bilo, če bi Otočec že imel urbanistični načrt. Ljudem dopovedujemo, da tu in tu ne smejo graditi, ko pa nas sprašujejo, kje lahko, smo tiho. Sprašujejo nas tudi, kam se bo širila šola, za katero smo lani uvedli samoprispevek. Odgovora ne dobe, ker jim ga ne moremo dati. Ali ni po vsem tem čas, da se odgovorni za urejanje naše urbanistične dokumentacije zganijo?“

Franc Pavkovič, predsednik krajevne organizacije SZDL: „Z zahtevami po urbanistični ureditvi naselja in območja smo vzbudili pozornost, zato se je menda vse to zdaj nalašč zgrnilo nad nami... Resnica je, da bi se kraj rad širil in dobil nove objekte.“

Franc Kirar, sekretar osnovne organizacije ZK: „Toliko časa se že

»Dolenjski list« v vsako družino

STEGNO
BIZEL
10/911
37,40,-

STEGNO
BIZEL
10/911
31,80

STEGNO
BIZEL
10/911
35,00

hrka blagovnica

- Pri mesu sicer ni izbire, je pa izbira v cenah -

Novomeška kronika

KOSTANJ - Na Glavnem trgu se je tudi letos pojavila prodajalka pečenega kostanja. Ljudje ga radi in precej kupujejo. Priznati pa je treba, da so Novomeščani letos bolj redoljubni in ne mečejo kostanjevih lupin vsepovsod. Seveda so tudi izjeme, ki jim je čisto mesto neustrezno okolje in ga smetijo, da se počutijo prijetneje.

KULTURA NA CESTI - V tem primeru to ne pomeni, da je na psu, ampak da so iznajdljivi prodajalci knjig odkrili, da je možno knjige prodajati tudi na cesti. Če jim je kaj uspelo prodati, pa je ob poplavi akviziterjev vprašanje.

OŽIVLJENJE - Fotokino klub Novo mesto, ki je dolgo spal, se je prebudil in oživel. Za začetek so organizirali tečaj o snemanju in fotografiji, ki je namenjen vsem ljubiteljem fotografije in filma. Cena tečaja je 30 din za osebo.

NAROČIS-DOBIS - Dogodi se, da občan naroči pri Kurivu bukova dva, naročeno dobi šele po dveh mesecih z računom, ki ima vpisano ceno za bukova dva. Toda med drvni, ki jih občan dobi, je bukovi-ne bolj malo.

TRŽNICA - Živo srebro je padlo, cene so se dvignile, prodajalke na tržnici pa žalostno cepetajo na mrzlem betonu in upajo, da jim bodo morda le položili kakšne deske na tla. Jajca so dosegla že ceno 1,70 din, pa tudi jurčki po 50 din kilogram niso za vsak žep. Druge cene: solata 8 din, smetana 8 din, fižol 3 din, lešniki 20 din, sirček 1 dinar, redkvice 2 din in peteršilj 10 dinariev.

SMRTI - Umrla sta: Edvard Lesjak, upokojenec iz Adamičeve 18, v 66. letu in Alojz Saje, upokojenec iz Ob Težki vodi 1, v 64. letu starosti.

ROJSTVA - Rodile so: Ivanka Šmalc iz ulice Pod Trško goro 5 - Aleša, Marija Oberstar iz Gubčeve 39 - Jožeta, Marija Strajnar iz Volčičeve 7 - Sabino, Zdenka Prizmič iz Kristanove 30 - Mitja, Zdenka Kostadinovska iz ulice Milana Majcna 1 - Rosano in Jožeta Kovačič iz ulice V brezov log 1 - Iztoka.

Ena gospa je rekla, da so si etnologi med ogledom Novega mesta ogledali tudi stebriček pred kavarno na Glavnem trgu, a jim vse znanje ni pomagalo, da bi ugotovili, zakaj tam stoji. Domnevajo, da je ostanek spomenika malomarnosti.

NOVOMEŠKA TRIBUNA

Sredstva kulturne skupnosti so razdeljena

Izvršni odbor temeljne kulturne skupnosti v Brežicah je dokončno izoblikoval finančni načrt za leto. Vsem uporabnikom so odobrili 12,5 - odstotno povečanje sredstev v primerjavi z minulim letom. Posamezne kulturne akcije bodo financirali posebej.

Tudi tokrat so rezervirali nekaj denarja za gradove v Brežicah, v Orežju in v Pišcah. Predvsem bo treba urediti brežiški grad, če hočemo, da bo zares postal žarišče kulturnih dejavnosti. Na obnovo čaka dvoriščna fasada, pa tudi notranjost, stopnišče in prvo nadstropje, kjer se stanujejo stranke. Za prireditve v dvorani sedanjosti ni primeren.

Temeljna kulturna skupnost tudi letos daje denar zavodu za kulturo, Posavskemu muzeju, občinski Zvezi kulturno-prosvetnih organizacij, področnemu posavskemu odboru Združenja gledaliških skupin Slovenije, zgodovinskemu arhivu in spomeništvu.

Pomoč so dobili kapelska godba na pihala in mladinski pihalni orkester glasbene šole, prosvetno društvo v Dobovi za knjiznico in drugi. Za vse to je bilo letos na voljo nekaj več kot milijon dinarjev. Posebno pozornost so posvetili gostovanjem poklicnih gledališč, za kar so namenili 5000 din.

V razpravi se je porodilo še

nekaj predlogov, med njimi zamisel o prenosu prosvetnega doma v upravljanje Zavoda za kulturo in predlog za ureditev spominske sobe jezikoslovcu Maksu Pleteršniku v Pišcah. V. P.

Na občinskem tekmovanju v poznavanju zgodovine kmečkih uporov se je v Brežicah uvrstila na prvo mesto ekipa osnovne šole bratov Ribarjev. Zmago je spremljal navdušen aplavz navijačev v dvorani. Ekipo čaka 9. novembra nova preizkušnja znanja na republiškem tekmovanju, ki bo prav tako v Brežicah. (Foto: Jožica Teppey)

„KRKA“ IN „LJUDSKA POTROŠNJA“ ZDRUŽENI

V ponedeljek, 22. oktobra, sta se kolektiva obeh brežiških trgovskih podjetij izrekla za združitev v eno delovno organizacijo. Poslej bo ta poslovala pod imenom Trgovsko in gostinsko podjetje na veliko in malo POSAVJE Brežice.

Glasovanje je v obeh kolektivih pokazalo veliko samoupravno zrelost in skupno željo po napredku

Sedem let prijateljstva. Pobratenje brežiške občine z Veliko Plano v Srbiji sega v 1966. leto. V tem času so izmenjali medsebojne obiske odborniki obeh občinskih skupščin, amaterske kulturne skupine in lokalni kolektivi. Predstavniki skupščin in družbenopolitičnih organizacij pa se vsako leto srečajo na praznovanju občinskih praznikov. Na sliki: predsednik brežiške občinske skupščine Vinko Jurčan (levo) in predsednik skupščine Velika Plana Borivoje Živanović. (Foto: Jožica Teppey)

NOVO V BREŽICAH

V SOBOTO ZDRUŽEN NA PRIZEMNEM Na slavnostni akademiji v sodelovanju občinskega praznika in 100-letnice Rada Brežice bosta nastopila pevski zbor iz Artič in pevski zbor pod vodstvom Mihe Hladnika. Zatem bo imel besedo poslanec Miro Poljanšek. Tokrat je v Brežicah vključen tudi zabavni del: pevsko skupino, Franca Babiča, Andreja Pinteriča, ob spremljavi harmonike Silvestra Miheličič z električnim harmoniko, humorist Tone Čušteršič pa bo poskrbel za dobro zabavo.

OBNOVA VARNOSTI Voznišča in tovornih vozil kljub zimski sezoni osnovne šole bratov Ribarjev so v varnosti šolarjev, razen tistih, ki pa kvarijo cestnice, ki ni bilo nobenih težav. Zvečana pomoč; Odborniki občinske skupščine so na četrtkovni

seji potrdili spremembo v statutu sklada za študijske pomoči. Te znašajo za študij na visokih in višjih šolah 800 din na mesec, na srednjih šolah pa 700 din.

SE VEČ PODATKOV! Ko je komisija za družbenoekonomske odnose pri občinski konferenci ZK ocenjevala poslovne uspehe delovnih organizacij za prvo polletje, je pogršala podatke o ekonomičnosti, izpolnjevanju izvoznih načrtov, podatke o stanovanjskem in komunalnem gospodarstvu ter oceno letošnje turistične sezone. O dopolnitvenem gradivu bodo ponovno razpravljali. Do takrat želijo imeti tudi pregled poslovanja za devet mesecev.

KULTURNA KRONIKA. Radio Brežice uvaja novo štirinajstnevno rubriko, v kateri bo obveščal poslušalce o pomembnejših kulturnih dogodkih v brežiški in krški občini. Razen informacij bo posredoval tudi komentarje.

„DOM BERNARDE ALBE“: GLEDALCEV LE ZA POL DVORANE

Za začetek gledališke sezone se je brežiško občinstvo kaj slabo odrezalo. Med nedeljskim gostovanjem Primorskega dramskega gledališča je bila polovica sedežev v dvorani praznih. Prejšnji večer so igralci z istim delom (Dom Bernarde Albe) gostovali v Kostanjevici, kjer se jim kaj takega ni pripetilo, čeprav je mestice dosti manjše od Brežic.

Kaj smo napravili za otroke?

V treh letih dva vrtca, v šolah kosila in podaljšano bivanje učencev - Na vrsti so krajevne skupnosti, ki lahko veliko naredijo za mladi rod

Ustvarjanje boljših družbenih razmer za rast in razvoj otrok je vodilna misel, ki preveva vso dejavnost Zveze prijateljev mladine v krški občini. Na tem območju je zaposlenih 30,1 odst. žensk, zato nekaj let posvečajo pozornost družbenemu varstvu otrok. V zadnjih treh letih so v občini odprli dve novi varstvenovzgojni ustanovi: na Senovem in v Kostanjevici. Vrtca v obeh krajih lahko sprejmeta po 64 otrok in sta grajena tako, da ju bodo po potrebi pozneje lahko razširili.

V krški občini je zdaj v predšolskem varstvu 14 odst. otrok, razen tega pa ibiskujejo vsi šestletni otroci malo šolo. Letos je trajala 142 ur. Sole v Brestanici, v Krškem in na Senovem so vpeljale varstvo tudi za učence. Trenutno je v občini 5 oddelkov za podaljšano bivanje otrok.

Večina šol nudi učencem razen malice tudi kosila. Za izboljšanje in pocenitev malice so društva prijateljev mladine sodelovala pri jesenskih akcijah za zbiranje zelenjave in sadja. Na priporočilo inšpekcije Zavoda za napredek gospodinjstva bodo šolske kuhinje v občini nudile otrokom več mleka in mlečnih izdelkov. Šolarji naj bi vsaj enkrat na teden pili pakirano alpsko mleko.

Med nalogami, ki jih je na konferenci 11. oktobra sprejela Zveza prijateljev mladine v Krškem, je na prvem mestu ustanavljanje svetov za otroško varstvo po krajevnih skupnostih. Povezovali bodo starše, druž

štva, organizacije in posameznike, ki se želijo posvetiti reševanju teh vprašanj.

Nov je tudi predlog, da bi vrtci,

šole in društva v prostem času organizirali ure pravlji, mali kino, lutkovne igre in podobne prireditve za otroke, za kar so dali zgled na Zdoblah in v Velikem Podlogu. Povsod tam, kjer se nimajo otroških igrišč, naj razmislijo, kje in kako bi jih lahko čimprej uredili, saj jim občinska zveza ne bo odrekla pomoči. Društva morajo še vestneje skrbeti za prehrano šolarjev in se vključevati v akcije za zbiranje poljskih pridelkov in sadja.

J. TEPPEY

Prišla je zlata jesen

Hitro je minilo njunih petdeset let

Najbolj pristrčen in najbolj ganljiv trenutek na jubilejnim slavlju Jožefa in Antona Milerja iz Mrtvic sta pričarala vnuka Rudi in Lilijana s prikupno pesmico na čast starega ata in stare mame. Glas dobrih želja iz otroških ust je bil iskreno ubran na strune srca.

Cestitk za 50-letnico ni bilo ne konca ne kraja. Z darili so se spomnile zlatoporočencev številne družbene organizacije v kraju in občini, saj Anton Miler še vedno dela v njih. Bil je tudi borec generala Maistra za osvoboditev slovenske Koroške.

Po vojni je delal kot gradbeni delovodja, v stari Jugoslaviji je šel s trebuchom za kruhom po vseh banovinah. Žena je skrbela za otroke in domače ognjišče. Od osmih otrok jih živi še sedem; najstarejši, Rudi, je podlegel v koncentracijskem taborišču Dachau. V letu v 1941 je tudi Milerjevo družino doletelo izgnanstvo.

Po vrnitvi v domovino je postal Miler predsednik vaške obnovitvene zadruga. Tudi potem ni miroval. Povsod je bil zveren: pri elektrifikaciji Drnovega, Mrtvic, Viher in Bregov, pri napeljavi vodovoda pred tremi leti in še letos, ko so zbirali prispevke za asfalt skozi vas.

„Pa zapišite, da bi radi tudi trgovino!“ mi je naročil. Se sva kramljala, dokler ni dogorela njegova cigara. „Druge dni kadim cigarete, danes pa sem si prižgal cigaro, ker sem ženin,“ je ponosno dejal in se hip nato z erno kot mladenič zavrtel s plesalko po dvorišču.

JOŽICA TEPPEY

DELA VCI O USTAVI: „BESEDILO JE PRETEŽKO“

O ustavnih besedilih so doslej razpravljali v več kot 40 delovnih organizacijah brežiške občine. Obisk je bil zadovoljiv. Večina zaposlenih meni, da sta osnutka težko razumljiva delovnemu človeku s povprečno izobrazbo. Posamezni člani bi morali biti napisani tako, da ne bi dopuščali dvomljivih razlag. Ponekod so izjavljali, da bi zadostoval enoten zbor združenega dela, okreplili pa naj bi položaj samoupravnih interesnih skupnosti. Drugod so se zopet zavzeli za vse zbere, da bi lažje reševali probleme s področja kulture, zdravstva, prosvete in šolstva. V novi ustavi naj bi razen tega zapisali, da mora biti obvezno šolanje brezplačno. Več bomo poročali potem, ko bodo predlogi zbrani iz vseh razprav.

SMO JIH OPAZILI?

Spet se bliža praznik in spet bo po mestnih ulicah igrala mladinska godba glasbene šole. Vsako leto prihajajo vanjo novi godbeniki, starejši pa odhajajo, zato je delo z orkestrom zelo naporeno in godba ni vedno najbolj uigrana.

Mladi pa se kljub temu radi pokažejo v javnosti. Doslej so imeli okoli dvajset nastopov ob raznih priložnostih, a so samo enkrat ali dvakrat doživeli, da so jih pogostili s sendvičem in oranžado. Kdor je tedaj opazoval veselo otrok zaradi skromne malice, bi jim jo prihodnjic težko odrekal.

Saj ne igrajo zato, ker čakajo na nagrado, pa tudi nihče ni lačen doma. Vendar pomeni skromna malica zanje priznanje, ob katerem začutijo, da so pomembni, da so jih opazili in da cenijo njihovo igro ter praznično vzdušje, ki so ga pričarali s svojim igranjem.

J. T.

VZOREN SPORAZUM

Sporazum, ki so ga pripravili za združitev trgovskih podjetij Krka in Ljudska potrošnja v Brežicah, je komisija za družbenoekonomske odnose pri občinski konferenci ZK zelo ugodno ocenila. Člani so menili, da je sestavljen v duhu ustavnih dopolnil in da omogoča razvoj temeljnih organizacij združenega dela.

ŠPORTNO SREČANJE UČITELJEV V CERKLJAH

V ponedeljek, 22. oktobra, so se na igrišču ob novi šoli v Cerkljah pomerili učitelji in profesorji telesne vzgoje v košarki. Tekmovalec so prišli iz vse občine in s srečanjem počastili občinski praznik.

PRAZNIČNA KOSTANJEVICA

V nedeljo, 21. oktobra, je bila pred domom kulture žalna slovesnost, na kateri so se Kostanjevčani poklonili spomenu 39 talcev, ki so jih Nemci ustrelili na ta dan pred 30 leti. Krajevna skupnost si je izbrala 21. oktober za svoj praznik. Na svečani seji, ki jo je vodil predsednik Ivan Abram, so letos prvič podelili plakete mesta Kostanjevice. Prejeli so jih občinska skupščina Krško, Dolenjski kulturni festival, Ludvik Selan (ustanovitelj Kleparstva) in Roman Dular, direktor Splošnega mizarstva.

POHOD MLADINE NA PLANINO

Člani mladinske organizacije iz Kostanjevice so v soboto, 20. oktobra, krenili na dvodnevni pohod po poteh Kostanjeviške čete. Ustavili so se na Planini, nato pa so se utaborili v šoli Brezje. Tam so zvečer priredili miting, naslednji dan pa so se vrnili v Kostanjevico.

OTROŠKI DODATKI V KMEČKIH DRUŽINAH

Socialno šibke kmečke družine so končno le prišle do tega, da tudi njihovi otroci prejmejo otroški dodatek. Ta denar jim veliko pomeni zlasti tam, kjer imajo šolarje v hiši. Koliko takih družin je v krški občini, nam pove podatek, da prejema otroške dodatke 243 kmečkih otrok. Dobijo ga samo tam, kjer imajo manj kot 300 din katastrske osnove na družinskega člana.

SPROTI O PROBLEMIH

Delavska univerza Krško prevzema v svojem programu tudi del informiranja, ki je potrebno za ocenjevanje tekočih dogodkov in za uspešnejše politično delo. V ta sklop sodijo predavanja o aktualni družbenoekonomski problematiki, seminarji za interesne skupine, seminarji o perečih idejnih vprašanjih, seminarji za vodstva družbenopolitičnih organizacij, seminarji za člane delavskih svetov, seminarji za novo sprejete člane ZK in družbeno-politična šola za mladino.

NA VRSTI LETA 1977

Tri in pol kilometra dolgi odsek ceste od Križaja do Cerklj povzroča pri voznikih nemalo jeze. Po tej cesti pelje vsak dan po 40 avtobusov v obe smeri. Težko je razumeti, da na relaciji od Brežic do Novega mesta samo ta del makadama prekinja asfaltni trak. Odborniki občine Krško predlagajo, naj bi cesto modernizirali v letu 1977.

MEJNIK NAPREDKA

V Kostanjevici so letos lepo napredovali. Poleti so obnovili asfalt skozi mesto, pred kratkim pa so dogradili industrijsko halo za obrat Splošnega mizarstva, ki se je že preselil v nove prostore na levem bregu Krke. Vrsta gorjanskih vasi je dobila vodovod. Vrtca in Vrbeje pa vodovod. Za cesto so prebivalci žrtvovali veliko prostovoljnega dela, zato je bilo veselje nad to pridobitvijo na sobotnem slavlju toliko večje.

Krajevna skupnost že zdaj razgrinja nove načrte. Med njimi sta napejlava vode do slehernega gorskega zaselka in dokončanje kanalizacije v Kostanjevici. Predvsem pa si bodo prizadevali, da bi mesto dobilo nov industrijski obrat, v njem pa kruh za okoliške ljudi.

Slavljenca: „Imava veliko družino: tri sinove, pet hčera, 14 vnukov in štiri pravnuke.“

KRŠKE NOVICE

PRED USTANOVITVIJO - Člani pripravljalnega odbora za ustanovitev telesnokulturne skupnosti so na zadnji seji pripravili dokočno besedilo začasnega statuta, tako da se bo ustanovna skupščina sestala že v novembru. Stela bo 39 delegatov: 12 jih bo iz gospodarskih organizacij, 8 iz krajevnih skupnosti in 10 iz športnih društev, ostale bodo prispevale temeljna izobraževalna skupnost, šole in planinci.

čen pridelek, vendar slabšo kvaliteto grozdja. Vinogradniki tokrat prvič v večjih količinah prodajajo grozdje, ki ga predelejujejo v novi leskovski kleti. Poprečno dobijo za kilogram grozdja 6 novih dinarjev, s tem da prejmejo najprej predujem, nato pa še doplačilo.

NOVA PROGA - Enota za kooperacijo pri krškem Agrokombinatu je z Ljubljanskimi mlekarjami ta mesec uvedla novo odkupno mlečno progno na območju bohorskih naselij. Zahtevalo jo je tamkajšnje prebivalstvo, ki pa je doslej za novost pokazalo le malo zanimanja. Odkup mleka je zaenkrat še tako majhen, da bo progna poskusno delovala le do konca decembra in jo bodo nato ukinitili, če se razmere ne bodo izboljšale.

SKLEPNE PRIREDITVE - Tekmovanje slovenskih pionirjev za „Plaketo Matije Gubca“, ki ga je organizirala občinska Zveza prijateljev mladine, se izteka. Minulo soboto so pionirji sodelovali na velikem zborovanju v Dolnji Stubici na Hrvaškem, v Kostanjevici, Krškem in Sevnici pa so odprli Tretji bienale grafik jugoslovanskih pionirjev.

ZADOVOLJIVA LETINA - Te dni so v krški občini zaključili letošnje trgatve, ki je prinesla nadpore-

KDAJ POMOČ? - Zgledu krškega obrata novomeškega „Laboda“, ki je vsem zaposlenim in upokojenecem pomagal pri nakupu ozimnice, naj bi se pridružili tudi po drugih delovnih organizacijah. Na to jih je pozval občinski sindikalni svet s pismom, ki so ga odposlali z zadnje seje članov predsedstva. Akcijo, ki naj bi jo čim prej izpeljali, je podprl z denarjem tudi občinski svet.

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

Ne banka, vlagatelj naj odločajo

Na računu združenih sredstev pri banki samo v 9 mesecih 1,14 milijona dinarjev, do kraja leta najmanj 1,40 milijona - Za kaj bo šel denar?

Na pobudo občinskega sindikalnega sveta Sevnica se je 16. oktobra sestal na prvi seji zbor vlagateljev, predstavniki gospodarstva in ustanov, ki po novih predpisih odločajo o denarju, obvezno združenem za kreditiranje stanovanjske graditve. Zbor je izvolil za predsednika Lojzeta Motoreta, vodjo planiranja v JUTRANJKI.

S tem je odpravljeno stanje, da so denar odvajali eni, o njem pa so odločali drugi. Predvidenih 1,40 milijonov dinarjev, kolikor naj bi se jih nateklo do konca leta, bo nedvomno še preseženih. „To vsekakor niso majhni denarji in lahko mnogo pripomorejo, da bodo v občini bolj poskrbeli za stanovanja,“ je dejal med drugim v uvodni besedi predsednik občinskega sindikalnega sveta Slavko Vilčnik.

VELEPODJETJE?

V razpravi o požarnovarnostnem načrtu sevniske občine na občinski skupščini je odobrniki in sekretar Kmetijskega kombinata ZASAVJE Rudi Cimperšek izražal pomisleke o primerosti gasilskih trojk v obratih: „Proizvodnjo imamo tako razbito, da niti ne vemo, kje imamo kakšen obrat...!“

Gradbeno podjetje ZASAVJE je že ponudilo 38 stanovanj, ki bodo nared prihodnje leto. Cena metra stanovanjske površine je zaenkrat še ugodna, zato je pomembno, kdaj je na voljo denar za gradnjo. Na sliki: trenutno so najbližje ključem za nove prostore uporabniki poslovno-stanovanjske stavbe komunalno-stanovanjskega podjetja in ljubljanske banke. (Foto: Železnik)

SEVNIŠKI PABERKI

KDOR IŠČE, NE NAJDE! To velja za tužce, ki pridejo preko lesenega mostu in ugledajo na križišču pri STILLESU med bolj ali manj skrivljenimi in drugače poškodovanimi tablam sorazmerno še najbolje ohranjeno, ki obeta avtomehnika. Gre za tablo AMD Sevnica, ki pripo-roča svojo delavnico na Poljski poti! Medtem pa so Poljsko pot že preimenovali v Prvomajsko, AMD se je že preselilo in prodalo te prostore, avtomehnik pa dela že lep čas na svoji! Vsekakor obetavna ponudba v sil!

DENAR BO, IZVAJALEC TUDI - Vse je že bilo: objube in marsikaj, da se bo slednjic premaknilo tudi glede gradnje stanovanj za učitelje na Studencu. Slišati je bilo tudi, da ni gradbenega podjetja, ki bi se lotilo priprave kleti in podobnega, da se na to lahko postavi Marlesova montažna hišica. V resnici pa ni bil zagotovljen denar. Le-ta se bo našel šele sedaj iz denarja, obvezno odločenega pri banki iz sevniskih delovnih organizacij in ustanov. Tako je namreč sklenil zbor vlagateljev. Iz tega vira bosta dobili po dve stanovanji še LISCA in JUTRANJKI, nekaj TRGOVSKO PODJETJE, Kmetijski kombinat in šola za adap-

tacije. Kdor bo prikrajšan, naj to pripiše sebi, udeležba iz nekaterih tovarn na zboru je bila namreč slaba.

MLADI SPET NA POHOD - Pohodniki iz vrst članov občinske konference ZMS Sevnica bodo za občinski praznik odšli po poteh herojev Staneta Majcna in Jančija Mevžija. Ob tej priliki bodo, kot vse kaže, izdala novo številko glasila. Prva številka z vsebino iz prejšnjih pohodov je v zanimivi obliki prinesla doživetja mladih s pot slavnih borcev.

ZA ENE PREVEČ, ZA DRUGE PREMALO - Boštanski odbornik je na zadnji seji občinske skupščine izrazil nejevoljo, ker voz, kot je dejal, delavski avtobus v Boštanj in nazaj v glavnem prazen. Medtem pa je odbornica z drugega konca občine izražala bojazan, da avtobus sploh ne bo več vozil na Marof in za Lončarjev dol, če občina ne bo uredila ceste. Sicer pa tudi boštanski avtobus ne vozi zastoj, le ljudje se ga niso navadili. Najbolje pa bi bilo, če bi peljal dlje, po dolini Grahovice!

da bi morala veljati različna dolžina roka za vračanje, in ne le najdaljša, 25 let! Že sedaj so namreč v marsikateri delovni organizaciji zaradi hude stanovanjske stiske in različne posojilne sposobnosti posojilojemalcev imeli krajše roke vračanja, kar je mnogo gospodarnejše. Vlagatelji so tudi zahtevali, naj banka predloži predračun za administrativne storitve. Na zboru so sprejeli družbeni dogovor, ki omogoča takojšnjo razdelitev letos zbranega denarja, kar je zaradi trenutno ugodne cene gradnje v Sevnici pametna odločitev.

A. ŽELEZNIK

Nevredni odgovora?

„Vprašanje, kako bo pri nas z veterinarsko službo, smo zastavljali na sestankih našega kmečkega društva za vzajemno pomoč, na sestankih SZDL in sejah krajevne skupnosti. Pisali in pošiljali smo zapisnike, tudi na občinsko skupščino. Skoraj tri mesece je že tega, odgovora pa ni. O naših težavah smo pisali tudi na zvezo društev v Ljubljani,“ je bilo rečeno na sestanku predsednikov krajevnih skupnosti, koordinacijskih odborov SZDL z območja KS Šentjanž, Krmelj in Tržišče v torek, 16. oktobra.

„Zakaj ne registrirate kmečkega društva za vzajemno pomoč, ustanovljenega v Tržišču? Vlogo smo poslali že pred pol leta!“ so se spraševali Tržiščani.

Odgovore o veterinarski službi so dobili na sestanku. Dobili so tudi objubo, da bodo imeli v tem delu sevniske občine svojega veterinarja, ki bo imel sedež v Krmelju. Seveda če se bo kdo javil na razpis. „Tudi tržiško društvo bodo na občini registrirali,“ je bilo ljudem pojasnjeno.

Vseeno pa so ljudje zapuščali sestank z mehanimi občutki. Niso mogli razumeti, zakaj niso dobili odgovora, ko so zanj pisмено zaprosili. Niso bili zadovoljni z obrazložitvijo, češ da na občini odgovora niso vedeli. Bolj verjetno se jim je zdelo, da gre za podcenjevanje ljudi, za odnos, ki je vreden graje.

A. Z.

„Komu škodujejo?“ se kaže vprašati. Delovništvo novomeškega Cestnega podjetja je to poletje končno postavilo sodobnejše prometne znake, ki so dobrodošli zlasti na črnih točkah vzdolž ceste 2. reda ob Savi. Žal so zlikovci kmalu po postavitvi hudo zdelali tablo z označenim obvozom pri mirenskem mostu. Tako načeta in izdelana nova tabla je slaba spričevala za ves kraj. Tabla ali znak velja 750 dinarjev. Ko bi koga od zlikovcev izsledili in mu naložili nekajkratno povračilo škode, bi takšno početje kaj hitro opustili! (Foto: Železnik)

DRUŠTVO KNJIGOVODIJ: ŽE 130 ČLANOV

Sevniško Društvo knjigovodij prireja redne debatne večere, kjer se posvetujejo o tekočih nalogah, proučujejo predpise in podobno. Tako srečanje so imeli v prostorih LISCE tudi 9. oktobra. Upravni odbor društva bo v kratkem razposlal delovnim organizacijam in ustanovam poziv, naj prijavijo slušatelje za začetni knjigovodski tečaj. Finančnih strokovnjakov močno primanjkuje, iz srednjih šol jih pride v podjetje vse premalo. Če bodo podjetja prijavila vsaj minimalno število slušateljev, se bo tečaj nemudoma pričel. Vodstvo društva pripravlja tudi nekajdnevni študijski izlet članov v Beograd in Djerdap.

Ob koncu tedna daruje kri

„Zakaj ste prišli prav k meni?“ - se mi je preko telefona v vratarnici KPD Dob izvijal vzgojitelj Peter Šemrov, ko sem mu povedal, da bi pred krvodajalsko akcijo v trebanjski občini konec tedna rad govoril z njim. Po koncu službe mi je nato razgrnil svoje dolgoletno človečnost: do septembra je že 28-krat dal kri!

Pravzaprav sem skušal dobiti jasnejše odgovore, ki jih niti ne poznajo na občinskem odboru Rdečega križa v Trebnjem. Peter je namreč krvodajalec, ki ne čaka na redne odvzeme v občini. Zato so bili tudi podatki o 25 odvzemih v njegovi kartoteki v Trebnjem nepopolni. Lani je dobil priznanje Rdečega križa za ta dosežek. Še vedno se z radostjo spominja lanskega praznovanja krvodajalcev iz vse občine na Veseli gori.

Se še spominjate prvega odvzema? - sem vprašal. „To je bilo leta 1955, ko sem služil vojake v Titovi gardi v Beogradu. Takrat doma krvoda-

jalstvo sploh še ni bilo kaj prida znano. Tedaj sem pričel dajati kri redno. Kadar grem ob prostih sobotah z družino na nakupovanje ali kaj podobnega v Ljubljano, pustim družino po

opravkih, jaz pa se zapejem na transfuzijski zavod...

Ko se iztečejo trije meseci, grem na odzem. Letos bom tako dal do kraja leta kri še enkrat. Tako bom delal vse do tlej, dokler bom zdrav. To lahko stori vsak zdrav človek.

Seveda bi lahko storil, a ne stori. Čeprav dosegajo v krvodajalstvu v vsej občini iz leta v leto lepše rezultate, Peter še vedno predlaga: „Sedaj je priložnost, da zapišejo v vseh kolektivih v statute, da bi imel krvodajalec vsaj pol, če ne že ves delavnik prost, kadar da kri. To že lep čas s pridom izvajajo v mirenskih tovarnah. Kot član izpitne komisije za voznike motornih vozil se zavzemam tudi za predlog republiškega sveta za varnost v cestnem prometu o popolni prepovedi uživanja alkohola za voznike v cestnem prometu. Ni statistika hudih nezgod in družinskih tragedij dovolj zgornova?“

To je skromni Peter, ki na vsake tri mesece da kri. A. ŽELEZNIK

Dobre priprave, vse dobro

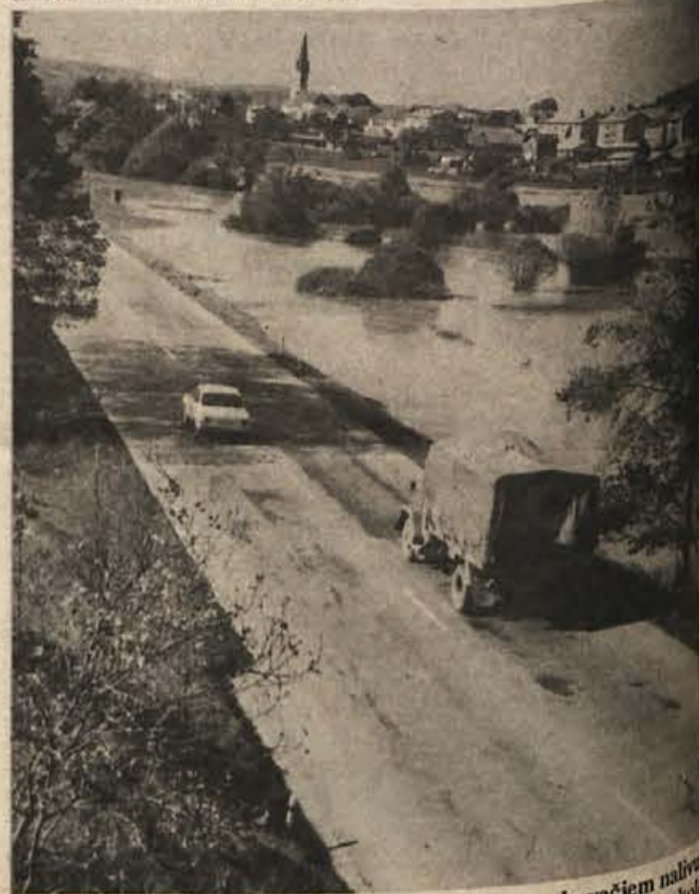
V pičlih 14 dneh se je seznanilo z ustavnimi dokumenti 2.277 občanov

Občinska konferenca SZDL je na seji 15. oktobra ugodno ocenila tako priprave na ustavno razpravo, kot tudi vsebino pripomb občanov. Izrekli pa so nezadovoljstvo, ker se seminarja za politični aktiv, ki je vodil razpravo po krajevnih skupnostih in kolektivih, ni udeležil noben predstavnik republiškega aktiva, čeprav so jih večkrat vabili. Republiški aktiv pa je pošiljal svoje člane, večkrat celo po dva in celo tri, v občine, ki so kadrovsko močnejše od trebanjske!

Občani so pokazali veliko zavzetost za nadaljnji razvoj in način financiranja krajevnih skupnosti. Zavzeli so se za povsem določno rešitev: v občini naj ustanovijo solidarnostni sklad, ki naj pomaga najmanj razvitim krajevnim skupnostim, posebno tistim, kjer nimajo delovnih organizacij. Poudarjali so odgovornost delegatov, da bodo res zastopali interese krajevnih skupnosti občanov in delavcev, ne le osebnih ali ozkih skupin. Glede položaja kmeta in kmetijstva v novih ustavnih tekstih so menili, da je nejasen in pomanjkljiv. Obravnavali so veliko vprašanj, ki se nanašajo na zakone, ki urejajo prodajo in nakup zemljišč, dedovanje zemlje, izenačevanje pravic delavcev in kmetov, varstvo človeka in okolja, zaščito ljudi in posevkov pred divjačino ipd. Živo se se zanimali tudi za vprašanje vzgoje in izobraževanja, za razvoj industrije, še posebno pa za komunalne dejavnosti.

Po delovnih organizacijah je bilo celo več razprav, kot so jih predvideli. Kar dvoje razprav so imeli v TRIMU, TIP-TOPU, DANI, v IMV pa kar trikrat. Temeljna izobraževalna skupnost je priredila specializirano razpravo za vse zaposlene in tudi upokojene prosvetne delavce v občini. Kot prva je začela ustavno razpravo občinska skupščina za odbornike obeh zborov. Tudi predsedstvo občinske konference ZMS je imelo svojo razpravo. V občini so nezadovoljni edino le s premajhnim nepo-

srednim vključevanjem v razpravo kmetov in obrtnikov. Delavci so se v

TREBNJE OB JEZERU? Takole je ob vsakem malo večjem nalivu Rečica, ali bolje, potok Temenica zaradi neurejene struge takole spreminja pokrajino od občinske meje z Grosupljim pa dokler ne zapusti trebanjske občine. Na sliki: Odrga 17. oktobra dopoldne. (Foto: Železnik)

TREBANJSKE IVERI

KDO SO REKORDERJI? Zadnja tri leta so se najbolj izkazali naslednji krvodajalci, ki so darovali kri že 25-krat; leta 1971 Frančiška Prah iz Trebelnega in Tone Gole iz Grma; leta 1972 Peter Šemrov z Mirne, Franc Lindič iz Lakenc in Tone Kresc iz Mokronoga, letos pa sta priznanje prejela, kot smo že poročali, Tone Petje z Mirne in Tone Gole iz Trebnjega.

LARFARJI ŽE NA PLANEM? Vse kaže, da bo prihodnji pust sila „resen“, saj so mokronoški larfarji že imeli prvi delovni sestanek. Ugotovili so, da znajo še vsi mokronoški himno, čeprav še ni stara leto dni. Delovni sestanek se je pričel zvečer in končal za najbolj vztrajne ob peti uri zjutraj. To naj da misliti konkurentom na Mirni!

V TRETJE GRE RADO - 26. novembra bo potekel drugi mandat predsedniški mokronoške krajevnne skupnosti dr. Jeleni Pavičević. Čeprav je do predaje „malega županstva“ še dokaj dno, obstaja v kraju resna bojazan, kdo bo prevzel to odgovorno in težko nalogo. Krajev-

na skupnost Mokronog se je zadnja leta lepo razvijala, zato bi bilo najenostavnejše, če dr. Pavičevićova prevzame to dolžnost še tretjič. Tako menijo nekateri člani sveta krajevnne skupnosti.

VETERINARJI PRI SVOJEM - Ker sevniska veterinarska postaja nikoli ni v roku plačevala storitev trebanjske postaje, ji je leta nazadnje dala odpoved za osemnemevanje. Sevnščani so bili tudi glede tega nekaj časa tihi, kot so bili tudi glede plačila zapadlih računov. Naenkrat pa so kot strela z jasnega Trede plačila zapadlih računov odpoved za banjci dobili sevnisko kot tudi za kurativno! Kmetje v kar treh krajev-nih skupnostih sevniske občine (Šentjanžu, Krmelju in Tržišču) so bili jezni na Sevnščane, ker morajo drugim na Sevnici dražje osemnemevanje, in še kup težav je. Med sedaj le-tem plačevati dražje osemnemevanje, se morajo držati za dobro delo še to kľofuto, da so morali drugim dobiti Trebanjci za dobro zmanjšati obseg dela za enega veterinarja, Sevnščani pa sedaj iščejo enega s časopisnim oglašom. Žal je še vedno tako, da je udarjen tisti, ki dela dobro in s srcem.

Prehiteti povprečje republike

Predvideni so lepi gospodarski uspehi, - Cilj je dohiteti in prehiteti republiško povprečje narodnega dohodka

Letos bo v kočevski občini dokončana investicija v ITAS (60 milijonov dinarjev), zgrajena je bila nova hala za proizvodnjo šolskega pohištva pri LIK (14.360.000 din), v Osilnici je bil odprt obrat za izdelavo plastične embalaže, te dni bo dana v obratovanje nova sirarna z zmogljivostjo predelave 100.000 l mleka na dan (17.600.000 din), v gradnji pa so še trgovina v Željnah, skladišča pri KOVINARJU in INKOP, nova barvarna v TEKSTILANI, hlev za 200 glav živine v Cvišlerjih, avtobusna postaja v Kočevju in več manjših

komunalnih objektov. Ena najpomembnejših investicij pa je posodobljenje ceste Kočevje-Brod na Kolpi, ki bo končana predvidoma do leta 1975.

Vse te investicije in tiste iz preteklih let pa omogočajo stalno rast družbenega proizvoda, čeprav občina izgublja rudnik rjavega premoga. Po pričakovanih bo letos porastel družbeni proizvod v primerjavi z lani za 25 odstotkov, družbeni bruto proizvod za 20 odstotkov, narodni dohodek na prebivalca za 17 odstotkov (in bo znašal 18.500 din), povprečni mesečni osebni dohodek pa bo nekaj nad 2.000 din. Danes je v občini zaposlenih že 5.800 ljudi.

Predvideni rezultati bodo seveda doseženi le ob povečani produktivnosti v zadnjem tromesečju, saj je

bilo gospodarstvo močno prizadeto z redukcijo električne energije in poplavami od 24. do 29. septembra. Cilj programa srednjeročnega razvoja občine za republiškim povprečjem in celo da dohiti republiško povprečje pri narodnem dohodku na prebivalca.

Napredek bo dosežen z večjo prizadevnostjo vseh. Pri tem pa bo odigralo pomembno vlogo sodelovanje in združevanje kočevskega gospodarstva z večjimi podjetji izven občine, večji priliv kapitala in znanja v občino, domače investicije, visoka produktivnost dela, zniževanje stroškov itd.

Pomembno mesto v srednjeročnem načrtu zavzema tudi razvoj družbenih dejavnosti, saj je od vzgoje, izobraževanja, zdravstvenega varstva in socialne politike odvisno, kako in v kakšni meri se bo delovni človek vključil v neposredno proizvodnjo. Skrb za razvoj poudarja pa je zajeta v načrtu tako, da je dan poseben poudarek razvoju turizma, zasebnega kmetijstva in ustanavljanju manjših proizvodnih obratov. Cilj je, da podožele ne bi izumiralo, ampak da bi se strnilo okoli vodilnih krajev in se gospodarsko, pa tudi socialno krepilo.

(Napisano po podatkih iz govora predsednika občinske skupščine Mira Heglerja na svečani seji občinske skupščine v počastitev 30-letnice Kočevskega zborna, ki je bila 6. oktobra.)

J. PRIMC

Vprašanja Osilničanov

ZA UVOD - Ljudje smo pozabljivi, namerno ali nenamerno, zato bi obudili nekaj osilniških želja, ki so bile že večkrat zaman izrečene.

SODOBNEJŠO TRGOVINO - Osilničani si žele sodobnejšo trgovino, ki bo imela večjo izbiro blaga. Vedeti moramo, da ima Osilnica močno zaledje, toda majhno, staro trgovino.

ZVONEC ZA AMBULANTO - Bolniki si žele električnega zvonca na vhodnih vratih šole, v kateri je tudi ambulanta. Tako bi tudi ponoči lahko poklicali zdravniško pomoč. V ambulanti je tudi edina telefonska zveza Kolpske doline s svetom, ko je pošta zaprta!

ZA DVOJNO ZVEZO - PTT se na osilniškem območju noče posodobiti, niti noče osilniške pošte ponovno priključiti še na hrvaško telefonsko linijo.

DELO ZA MOŠKE - Osilnica je dobila industrijski obrat, toda moški si morajo še vedno iskati zasluzka drugod. Ko bo Osilnica dobila takšen obrat, ki bo zaposlil moške, bo začela mnogo hitreje napredovati.

VPRASANJA O ASFALTU - Asfalt je sicer položen skozi tri naselja, ne pa na vsem območju (8 km). Pristojni v kočevski občini pa naj odgovore: Zakaj ni bil porabljen ves denar, ki je bil namenjen za asfaltiranje osilniškega območja? Ali se ni dalo asfaltirati še tistih 20 do 30 metrov ceste v Osilnici? Kdo je kriv - investitor ali izvajalec? Kdo je dopustil asfaltiranje, če ni urejena kanalizacija skozi vas? (Op. ur.: Pri občinski skupščini smo zvedeli, da je ves denar porabljen in da so ostale ceste v mnogih vaseh še neasfaltirane, ker ni denarja. Krivdo za asfaltiranje, dokler še ni urejena kanalizacija, pa je treba pripisati vsem, ki so za to vedeli in so za to odgovorni, pa niso ukrepali.)

STARA ŠOLA POŠKODOVANA - Staro Bračičevo šolo v Kočevju sta vihar in poplava precej poškodovala. Vihar je odkril 35 kvadratnih metrov strehe, streha pa je puščala povsod. Stropi so bili mokri v vseh učilnicah razen v eni. Novi belež je uničen, na stenah pa so se pokazale razpoke. Voda je stala tudi v telovadnici, vendar ni povzročila posebne škode, ker na tleh ni parketa.

DELEGATKE V LJUBLJANO - Pet delegatki iz kočevske občine se je udeležilo svečanosti ob 30-letnici Slovenske protifašistične ženske zveze, ki je bila 17. oktobra v Ljubljani.

MRTVE PTICE - Ptice so bile v zadnji nevihti nad Kočevjem množično uničene. Nevihta, ki se je pričela okoli 20. ure, ko so ptice že v gnezdih, jih je preplašila, zletele so na prosto, to pa je bilo zanje usodno. Po nevihti je ležalo po oarjg vekuri vrabcev sinic in ščinkovcev, ki jih je pobila toča. Našli smo celo grlice s polomljenimi peruti. Po mestu, posebno v okolici kavarne ZVEZDA, je bilo med mrtvimi pticami precej golobov.

POLHARJI - Poišji lov je nekoliko zastal zaradi vremenskih neprilik. Vendar nekateri polharji ujamejo do 100 polhov v eni noči, če pobirajo dva do trikrat na noč. Nekateri pa ujamejo zelo malo. Nad območjem, kjer je bila nevihta, je toča oklestila ves žir. Posebnost letošnjega lova je, da so v Mali gori in okoli Starega loga nalovili veliko čisto belih polhov, pri Mozlju pa so ujeli popolnoma črnega.

ANTON SOTOŠEK - Pokojni Anton je bil sin kmečkih staršev, ki so imeli 8 otrok. Mladost mu je bila težka. Po vojaščini je bil nekaj časa mlinar, a je moral kmalu obrt opustiti in se podati s „trebuhom za kruhom“. Prepotoval je velik del Slovenije, bil tudi v Ribnici, nazadnje pa se je ustabil v Kočevju, kjer se je zaposlil v rudniku. Tu je prišel v stik z naprednimi rudarji. Leta 1939 se je poročil. V rudniku je ostal vse do odhoda v partizane leta 1943. V borbah za osvoboditev domovine je bil ranjen in odlikovan z medaljo za hrabrost ter z redom zasluge za narod III. stopnje.

Po vojni se je najprej zaposlil pri SGP ZIDAR v Kočevju, nato v TEKSTILANI in končno v MELAMINU. Leta 1964 se je upokojil. Bil pa je vseskozi tovariški in predan revolucionarju.

Na zadnji poti so ga spremljali 16. oktobra s praporom soborci in upokojenci.

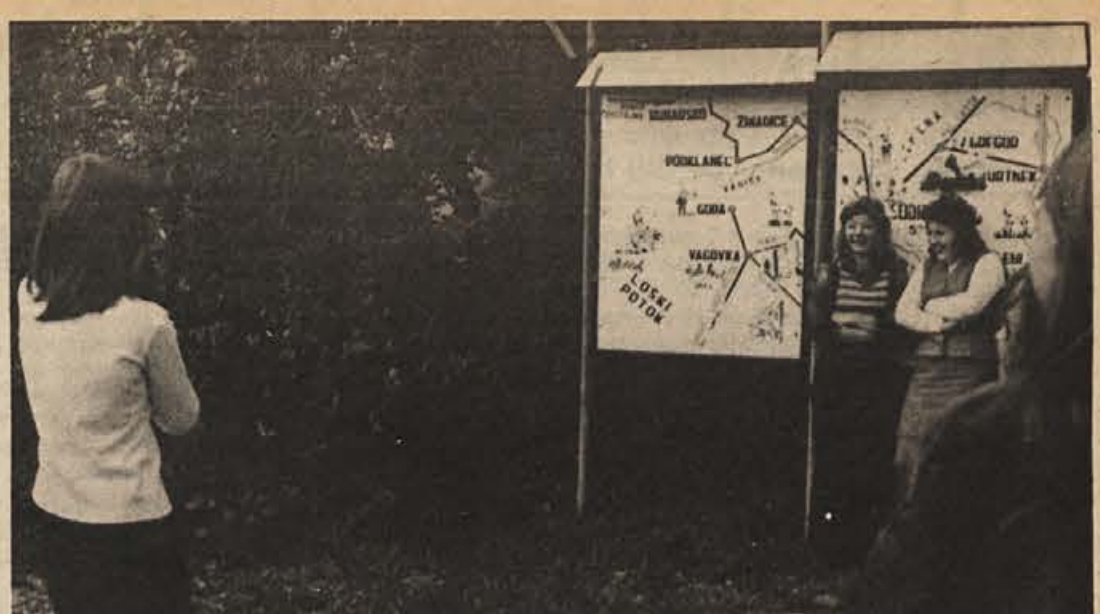
VEKOSLAV FIGAR

DROBNE IZ KOČEVJA

KORIST POPLAVE - Voluharji so imeli hudo uro ob poplavi okoli doma telesne kulture in v cvetnih gredicah v parku Gaj. Preko polja so naredili v tem okolišju veliko škode. Lovili in uničevali smo te gladolce na vse načine, a žal z zelo malo uspeha. Sedaj jih je zalila voda. Prilezli so iz zemlje, precej jih je priplavallo k stopnišču doma telesne kulture, kjer jih je uničeval dežurni opazovalec vode. Poplava je uničila tudi veliko bramorjev, poljskih miši in drugih škodljivcev. Torej je vsako zlo za nekaj dobro.

SREČA V NESREČI - Kegljisče NAME v Gaju je imelo svojevrstno srečo, čeprav je bilo v njem nad 50 cm vode. Za keglijščem so rasti znani Marincljevi hrasti. Nevihta je te dvestoletne hraste izruvala s koreninami vred. Sreča za keglijšče je, da so hrasti padli ob objektu. Če bi padli na streho, ki nima močnega ostrešja, bi bilo keglijšče popolnoma uničeno. Kljub temu keglijšče se ne obratuje, ker so bili poškodovani avtomati, steze in lučalne deske. Za kegljšče je to hud udarec in zastoj sedaj, ko se je pričela tekmovalna sezona.

KOČEVJSKE NOVICE

Na osnovni šoli v Sodražici dela tudi fotokrožek, ki ga vodi učitelj Košmrj. Pričakujemo, da bo krožek poslal tudi nam včasih kakšno fotografijo o zanimivih dogodkih ali zanimivostih Sodražice. Člane fotokrožka smo ujeli pri delu. (Foto: J. Primc)

V primerjavi z lani lep uspeh

Analiza gospodarjenja za letošnjega pol leta kaže v primeru z lani uspeh - ZK pa je ugotovila, da je uspeh slabši, če ga primerjamo z leti 1970 in 1971, ko je ribniško gospodarstvo najhitreje napredovalo

Gospodarske organizacije ribniške občine so v letošnjem prvem polletju dobro poslovale in dosegle celo boljše rezultate kot v istem obdobju lani. Tako ugotavlja zadnja analiza, o kateri je na zadnji seji razpravljala tudi občinska skupščina.

Celotni dohodek je porastel za 28,8 odstotka (ali za 2,8 odstotka več kot znaša republiško povprečje), porabljena sredstva so bila za 28,5 odstotka večja (kar je za 0,3 odstotke manjši porast v primerjavi z republiko), dohodek pa je bil za 30 odstotkov večji (ali za 9 odstotkov večji, kot je znašal republiški

O ČEM ŠE ZK?

Na prihodnji seji občinske konference ZK Ribnica, ki bo v kratkem, bodo predvidoma razpravljali o vplivu cerkve na družbeno življenje, kadrovske pripravah na volitve v občini, o idejnopolitičnem izobraževanju in o osnutku sklepov o gospodarstvu v občini. Na zadnji seji v tem sestavu, ki bo predvidoma decembra, bodo govorili še o stanju po pismu in 29. seji, volitvah in o obratnem delu konference.

porast). Amortizacija je bila za 40,3 odstotka večja, ostanek dohodka za 11,5 odstotka večji, družbeni proizvod za 30,9 odstotka večji (za družbeno skupnost 47,7 odstotka in za delovne organizacije 24,5 odstotka večji), dohodek na zaposlenega je bil za 16,6 odstotka večji, osebni dohodek na zaposlenega pa za 12,5 odstotka večji.

Nadaljnji podatki povedo, da je bila ekonomičnost (gospodarnost) za 0,2 odstotka večja, produktivnost za 16,2 odstotka večja, rentabilnost pa se je zmanjšala za 27,9 odstotka.

Glede na posamezne gospodarske panoge je dohodek najbolj porastel v prometu, in sicer za 44,4 odstotka, v trgovini in gostinstvu za 25,7 odstotka, v stanovanjsko-komunalni dejavnosti za 19,8 odstotka in industriji za 11,9 odstotka, medtem ko je v kmetijstvu celo nekoliko padel, in sicer za 0,4 odstotka. Pretežni del dohodka je bil razporejen za osebne dohodke, katerih vsota je letos za 27,5 odstotka večja. Povprečni osebni dohodki na zaposlenega pa so porasli od lanskih 1.629 din na 1.831 din ali za 12,5 odstotka, medtem ko so v republiko porasli od 1.765 din na 1.975 din ali za 11,9 odstotka. Povprečni osebni dohodki so v ribniški občini v odstotku torej porasli bolj kot v republiko, dejansko so pa še vedno nekoliko manjši.

Ribniško gospodarstvo je torej donosno poslovalo. Po pokritju vseh obveznosti in izplačilu osebnih dohodkov je gospodarskim organizacijam letos ostalo za 11,5 odstotka dohodka (za sklade) več kot lani. Podjetjem je tudi letos manjkalo obratnih sredstev. Niso tudi vedno dobila dovolj potrebnega materiala. Posebno pa je na doseganje boljših uspehov vplivalo hitro naraščanje

VEČ ZDRUŽITEV

V ribniški občini je predvidenih že v bližnji prihodnosti več združenj delovnih organizacij. Tako naj bi se združili najprej obe kmetijski zdruzi, ki bi se nato že s 1. januarjem združili z Ljubljanskim mlekar-nami. Tudi Trgovsko podjetje JELKA je sklenilo, da se v novem letu združi z MERCATORJEM. O tesnejšem sodelovanju in združitvah razmišljajo tudi v drugih delovnih organizacijah, celo največjih, med drugimi v INLESU in RIKU.

RIBNIŠKI ZOBOTREBICI

TRGOVSKI DOM - Blagovno hišo oziroma trgovski dom bo dobila Ribnica predvidoma leta 1976. Prihodnje leto bi morali opraviti vse priprave za gradnjo, leta 1975 bi se gradnja začela, naslednje leto pa bi dom že odprli. To naj bi bila tudi ena izmed posledic združitve domače JELKE z MERCATORJEM. Nekateri pravijo, da gradnjo lahko prepreči oziroma zavleče le, če ne bi dobili primerne lokacije.

LUKNJASTA CESTA - Kolo-dvorska ulica v Ribnici je polna lukenj. Ze leta in leta jih je največ v asfaltu pred železniško postajo, zdaj pa tudi na kockani cesti. Luknje so nevarne za pešce, posebno pa za avtomobiliste, ki jih kasno zagledajo ali pa sploh ne, če jih na primer ob deževju zalije voda.

SPET POPLAVA - Pretekli teden so zaradi dežja vode spet začele naraščati. Ponovno je voda zalila del Dolenjevaškega polja.

cen nekaterih materialov, saj so bile hkrati za proizvode ribniških podjetij cene zamrznjene. To pa je seveda povečalo stroške poslovanja.

J. PRIMC

REKLI SO...

MILENA BOROVIČ, ravnateljica osnovne šole Ribnica: V občini moramo razvrstiti vse težave (probleme) v take, ki jih lahko rešimo doma, v občini ali delovni organizaciji, in v take, za rešitev katerih je pristojna republika ali zveza. Naše zadeve moramo rešiti sami, rešitev ostalih pa moramo zahtevati od republiških ali zveznih organov.

KAREL ORAŽEM, tajnik občinskega sindikalnega sveta Ribnica: Samouprava je v obratih, ki imajo sedež podjetja izven naše občine, razmeroma zelo slaba. Kolektivni niti ne vedo, koliko ustvarijo. Obratni delavski svet v SUKNU se ni sestal tri leta. Kakšno bo torej tu samoupravljanje z novim letom, ko bodo ustanovljena TOZD?

IVAN GRADIC, član občinske konference ZK Ribnica: Na dosedanjih sejah smo sprejeli veliko sklepov, nismo pa jih izvršili oziroma poklicali na odgovor tistih, ki jih niso izvršili. Zdaj jasno povejmo vsaki delovni in osnovni organizaciji ZK, kaj zahtevamo od nje in do kdaj! Naše dogovarjanje mora biti kratko in jasno.

DAVID TUZOVIČ, član občinske konference ZK Ribnica: Po bitki je lahko biti general... Mi smo krivi, ker zaradi familiarnosti (domaćnosti) nismo ukrepali v primeru STANGRA-GRAD, čeprav je vsak otrok videl, kakšen je položaj v tem podjetju.

IVAN LAVRIČ, član občinske konference ZK Ribnica: Direktor STANGRA-GRAD je hotel dokazati, sicer bo tožil, dokazov pa nisva imela ne jaz ne SDK, pa sem kljub temu imel prav, kot se je zdaj pokazalo. Sicer pa so bili v upravi STANGRA-GRAD sami taki, ki so bili včasih v občinski upravi.

KASNE TERJATVE - Šele oktobra so začeli dobivati občani zahtevke za plačilo davka od skupnega dohodka občanov za lani in akontacij za letos. Začetek šolskega leta in nakup ozimnice sta jim žepo dobro spraznila, zato so na občinski seji sklenili, da bi ta davek lahko plačali v obrokih, v prihodnje pa naj bi zahtevki za plačilo redneje prihajali.

Zakaj v ribniški dolini ni v gostilnah pijancev? Ker jih načelnik za gospodarstvo lastnoročno meče ven.

Izkušnje so drage

Poplava je mimo; za naprej moramo biti bolj pripravljeni

Franc Levstek, odbornik občinske skupščine Ribnica iz Loškega potoka, je dejal: „Ni res, da bi med poplavo pri nas reševali gasilci ali civilna zaščita. Iz svoje hiše sem moral reševati sam s pomočjo sosedov.“

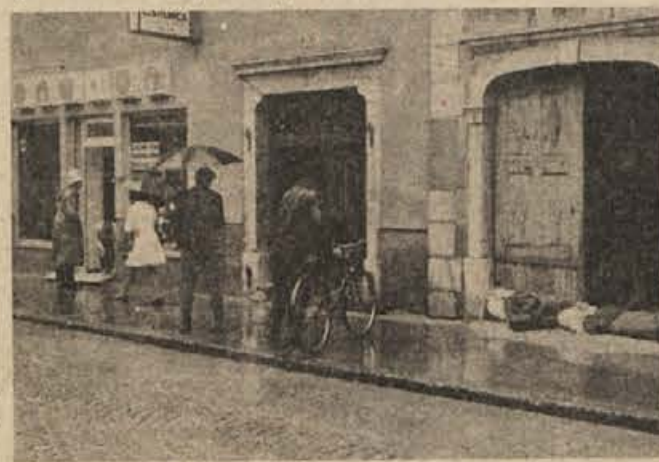
Tudi iz Kočevja je bilo nekaj pripomb o delu občinskega štaba in posameznih enot CZ oziroma služb. Tako nihče ni načrtno obiskoval stanovanjskih in drugih zgradb na poplavljenem območju in ugotavljal, kaj je potrebno storiti za ljudi. Po poplavljenih ulicah so drveli razni osebni avtomobili in delali velike valove, tako da je voda prišla nekaj 10 cm višje, kot bi sicer.

Pripomba, kritik, predlogov in nasvetov je bilo pre-

cej. Prav bi bilo, da bi se zdaj odgovorni tovariši v obeh občinah zbrali in napravili analizo, kaj je bilo opravljeno v redu, kje so bile pomanjkljivosti in kako bi te pomanjkljivosti pri morebitni prihodnji poplavi odpravili.

Poplava je draga stvar. Zdaj je sicer ni več, vendar ne smemo pozabiti nanjo. Zdaj, ko so še sveži spomini na komaj preteklo, je treba podrobno analizirati vse slabosti in narediti podrobne načrte, kako je treba ukrepati, ko doseže voda določeno višino. Prav pa bi bilo, da bi z ugotovitvami in načrti za zavarovanje ob poplavi seznanili vse delovne organizacije in občane na poplavljenem območju.

J. PRIMC

V Ribnici so z deskami, vrečami peska in drugim materialom zavarovali vhode v trgovine in na hodnike, da voda ni zalila nekaterih zgradb, čeprav so bile na poplavljenem območju. V Kočevju tega ni bilo opaziti, razen pri kinu „Jadrani“. (Foto: J. Primc)

REŠETO

Luksuznih stanovanj ne bo!

Kdaj start za gradnjo delavskih stanovanj? - Združiti ves denar, namenjen gradnji stanovanj - Gradili bodo samo standardna stanovanja

Pred dnevi je širši politični aktiv črnomaljske občine obravnaval stanovanjsko problematiko v občini, predvsem pa so člani spregovorili o gradnji stanovanj za delavce, ki jih v občini še niso začeli graditi. Sklepi, ki so jih sprejeli, naj bi pomagali hitreje premagati trnovo pot, ki vodi od besed h gradnji stanovanj.

Med drugim so sklenili, da bodo v občini združili ves de-

nar, namenjen gradnji najemnih stanovanj, ki leži sedaj v raznih skladih. Denar solidarnostnega stanovanjskega sklada, vročena sredstva pri banki, denar, ki ga imajo za stanovanjsko gradnjo nekdanji borci ter invalidi, in denar, ki je sedaj v delovnih organizacijah namenjen za gradnjo družbenih stanovanj, bodo združili, saj upajo, da ga bodo tako bolje uporabili, kot pa bi ga, če bo še naprej ostal razdrobljen v več blagajnah.

Organizacije ZK in sindikatov v delovnih kolektivih ter interesne samoupravne skupnosti pa so zadolžili, da morajo do konca leta izdelati srednjeročni program financiranja gradnje

stanovanj in program delitve družbenih stanovanj zaposlenim v organizacijah združenega dela in v TOZD.

Razen namenskih sredstev, ki se zbirajo za gradnjo stanovanj, naj bi denar za stanovanja iskali še drugod. Načrtovalci in graditelji stanovanj naj bi upoštevali trenutno hudo stanovanjsko stisko v občini in gradili hitro in le standardna stanovanja, taka kot doslej, saj je posebna komisija ugotovila, da v občini ni nobenega luksuznega stanovanja.

B. P.

PREMALO PROSTORA

V tekočem šolskem letu obiskuje črnomaljsko gimnazijo 171 dijakov. V gimnaziji imajo letos prvič osem oddelkov, še vedno pa imajo težave s prostori, saj si ne morejo urediti predavalnice za biologijo.

Beg učiteljev v mesta

Učitelji beže pred slabšimi delovnimi pogoji - Pri- tožbe nad zobozdravniki v Črnomlju

Prizadevanja večine prosvetnih delavcev so črnomaljski občini že obrodila sadove, saj so rezultati marljivejšega in kvalitetnejšega dela že vidni. Tako so ugotovili na zadnji seji občinske skupščine črnomaljski odborniki, ko so razpravljali o šolstvu. S tem so hkrati izrekli priznanje vsem, ki se kakorkoli ukvarjajo s to zahtevno dejavnostjo.

Predstavniki šol so na seji skupščine opozorili na dva problema: beg učiteljev s podružničnih šol in pomanjkanje stanovanj za prosvetne delavce. Učitelji, ki naj bi poučevali v podružničnih šolah na podeželju, se tega vztrajno otepajo, kljub temu pa jim tega niti zametati ni mogoče. Tam so slabši življenjski pogoji, materialna spodbuda pa običajno ne zadošča, ko se je treba odločiti ali ostati na deželi ali oditi v mesto. K taki odločitvi vodi učitelje običajno še dejstvo, da so stanovanja, ki jim jih ponudijo na deželi, zelo slaba, še večkrat pa jih sploh ni.

Zato so odborniki sklenili, da bodo priporočili skupščini samoupravne stanovanjske skupnosti, naj v bodočem stanovanjskem gospodarstvu računa na prosvetne delavce, saj je potrebna večja družbena skrb zanje. To pa se lahko pokaže tudi z dodelitvijo stanovanj.

Odborniki so naročili upravnim organom občinske skupščine, naj zahtevajo od črnomaljskega zdravstvenega doma, da naredi red v zobozdravstveni službi za šolske otroke. Predstavniki štirih šol so se namreč pritožili, da zobozdravniki v omenjenem domu otrokom prepočas in slabo zdravijo zobe.

Kratkovidnost

O pomanjkanju kadrov v črnomaljski občini je bilo izrečenih in tudi napisanih že mnogo besed. Pa ne bo odveč, če na ta problem, ki sicer ni le črnomaljski, še enkrat opozorimo, saj postaja vse težji, in kolikor bolj se mu ponekod izmikajo, kot da ga nočejo videti, toliko hujše posledice jih bodo doletele.

Šolniki v črnomaljski občini se pritožujejo, da jim podjetja posredujejo na zelo formalen način svoje tekoče potrebe ali pa jim to pošljejo le v vednost. V svoji kratkovidnosti nekatere delovne organizacije še niso spoznale, da imajo lahko prav šole oziroma učitelji v njih odločilen vpliv pri zagotavljanju bodočih potrebnih delavcev v posameznih podjetjih. Kdo pa lahko uspešneje in načrtnije poklicno usmerja učence kot učitelj? Niso vsi učenci sposobni za študij, pa tudi za posamezne poklice niso vsi enako nadarjeni. In prav učitelji lahko že izvedejo delno diferenciacijo na tem področju. Ne bodo pa je izvajali, kar je normalno, vse dotlej, dokler se delovne organizacije ne bodo povežale s šolami in jim sporočale svojih kadrovskih potreb. Šele takrat bi lahko začeli govoriti o načrtnem kadrovanju in o usmerjanju učencev v iskane poklice.

B. PODOBNIK

Na metliškem sejmskem prostoru je vsak drugi torek zelo živahno. Mesa je na pretek, mesnice pa so še naprej prazne... (Foto: B. P.)

Banke so že obljubile pomoč

V prihodnjih treh letih bo metliško gospodarstvo vložilo v razvoj 150 milijonov din - Realni načrti - Potrebno bo dobiti strokovnjake

Pred kratkim so obiskali Metliko predstavniki Ljubljanske in Dolenjske banke in se pogovarjali s predstavniki občinske skupščine ter gospodarskih organizacij o načrtih razvoja metliškega gospodarstva in potrebah po novih vlaganjih v gospodarstvo občine v naslednjih treh letih. Med pogovori se je pokazalo, da metliško gospodarstvo v svojem nadaljnjem razvoju lahko računa na pomoč bank.

Načrti, ki so jih pripravile „Beti“, „Transportno gradbeno podjetje“ in „Komet“, če omenimo le največje, so se pokazali za uresničljive in lahko upravičeno računajo na podporo bank. Gospodarske investicije v občini do 1976. leta naj bi znašale okrog 150 milijonov dinarjev. Več denarja kot za odpiranje novih delovnih mest naj bi bilo med novimi vlaganji namenjeno modernizaciji že obstoječe proizvodnje in opremlenosti, sodobnimi stroji. V vsoti, ki smo jo navedli, niso upoštevana vlaganja obrata „Novoteks“, ki bo že v prihodnjem letu pričel širiti svoje proizvodne obrate.

Predstavniki obeh bank so bili s pripravljenimi projekti, katerih izvedbo naj bi banke podprle, zadovoljni in so obljubili pomoč bank.

ZDRAVNIK V „BETI“

V razvojnem programu metliške „Beti“ tudi skrb za družbeni standard ni zapostavljena. Seveda so največ pozornosti posvetili reševanju stanovanjske problematike svojih zaposlenih, urediti si nameravajo prostor neke ob morju, kjer bi njihovi zaposleni preživljali počitnice v prikolicih, prodali pa naj bi počitniški dom, v katerem so doslej letovali. Razen tega nameravajo v tovarni urediti obratno ambulanto, saj izgubijo zaposleni mnogo dragocenega časa, ko čakajo na zdravniško pomoč v mestnem zdravstvenem domu. V prvih sedmih mesecih letos je bilo v staležu vsak dan povprečno 50 zaposlenih.

STOP ZA PRODAJO

V Metliki bo odslej na območjih, kjer je predvidena stanovanjska gradnja ali gradnja komunalnih in drugih objektov - za to območje bodo izdelali tudi zazidalne načrte in ponekod uvedli postopke za razlastitev zemljišč - prepovedana parcelacija, gradnja ali sprememba kulture na teh zemljiščih. Tako pravi odlok o začasnih prepovedih graditve, prometa z zemljišči in spreminjanja kultur na njih, ki so ga sprejeli na zadnji seji odborniki občinske skupščine.

PODPRLI OBA OSNUTKA

Na skupni seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta in izvršnega odbora občinske konference SZDL, ki je bila 19. oktobra, so člani ugodno ocenili pretekle javne razprave o osnutkih obeh ustanov ter uspeh pri evidentiranju kandidatov za poslance na prihodnjih skupščinskih volitvah. Razpravljali so povsod podprli osnutka obeh ustanov. Udeležba je bila zelo dobra. Evidentirali so tudi precej kandidatov za bodoče poslance. Na seji so podprli kandidature Zvoneta Hauptmana za sekretarja občinskega sindikalnega sveta in Milana Vajde za predsednika občinske konference SZDL.

PRORAČUN PO NAČRTU

V prvih osmih mesecih se je steklo v občinsko proračunsko blagajno nekaj nad en odstotek več denarja, kot so predvidevali sestavljalci proračuna. Več denarja se je zbralo zlasti od davkov iz osebnih dohodkov iz delovnega razmerja, davkov od obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti ter od davkov od avtorskih pravic. Manj denarja, kot so predvidevali, pa se je v proračunski blagajni zbralo od davkov iz kmetijske dejavnosti. Računajo, da bo ob koncu leta proračun tak, kot so predvideli.

tega denarja ne bi moglo zbrati in bi zato vsi dobri načrti zvođeneli.

Pa še nekaj bodo morali storiti v Metliki! Vse nove naložbe ne bodo prinesle pričakovanih rezultatov, če gospodarstvo ne bo imelo potrebnih strokovnjakov. Sedaj jih pa nima. Primerni kadri so jamstvo vseh novih vlaganj. Kljub štipendijam, ki jih podeljujejo gospodarske organizacije, v občini strokovnjakov najbrž ne bo, dokler jim ne bodo mogli zagotoviti vsaj približno takih pogojev za družbeni in osebni standard, kot jih imajo drugje.

B. PODOBNIK

Uspeh ne sme uspavati

Osnovna naloga osnovnih organizacij ZK je sprejemanje novih članov - Izvoliti najboljše

Ena od glavnih dolžnosti vsake osnovne organizacije ZK je sprejemanje novih članov v vrste Zveze komunistov. To so poudarili na zadnjem sestanku člani metliškega občinskega komiteja ZK. Ugotovili so sicer, da so v zadnjem času pri sprejemanju novih članov imeli precej uspeha, kar pa ne sme biti razlog za uspavanost, nasprotno, prav ta uspeh nalaga nove dolžnosti.

Po mnenju članov komiteja v nekaterih osnovnih organizacijah ZK še vedno nimajo prave metode pridobivanja novih članov. Organizacije bi morale še vedno uporabljati „posamično metodo“, z vsakim kandidatom bi se morali pogovoriti, ga dodobra spoznati in se šele nato odločiti za sprejem v ZK ali pa njegovo kandidaturo zavrniti. Člani komiteja so tudi poudarili, da je sprejemanje v ZK stalna, ne pa enkratna naloga.

Na seji so spregovorili tudi o kadrovanju v organizacijah ZK, saj se bližajo volilne konference osnovnih organizacij ZK in občinske konference ZKS. Treba bo najti člane za vodstva osnovnih organizacij ZK, za člane občinske konference ZK, kandidirati kandidate za VII. kongres ZKS in X. kongres ZKJ. Člani komiteja so poudarili, da morajo biti v vodstva osnovnih organizacij ZK, člane občinske konference ZKS in za delegate izvoljeni taki komunisti, da bo njihovo delo zares uspešno in učinkovito.

Na seji so opozorili še na to, da je potrebno čim hitreje izdelati in sprejeti družbeni dokument o kad-

ovski politiki, ki bi med drugim preprečil „kraj“ kadrov, ki je sedaj pogost, čeprav zelo škodljiv pojav.

B. P.

Nov sekretar

Komunisti vodijo kadrovanje

Na zadnji seji metliškega občinskega komiteja ZK so člani med drugim poudarili, da komunisti ne bodo spustili iz rok vajeti kadrovske politike. Pri tem so mislili predvsem na kadrovanje na vodilna delovna mesta v občinski upravi ter v družbeno-političnih organizacijah. Poudarili so, da mora biti izbor kandidatov za ta delovna mesta številen, ne pa da posameznike preobremenjujejo s (pre) številnimi dolžnostmi.

Člani komiteja so podprli predloge, naj bi za novega profesionalnega sekretarja občinskega sindikalnega sveta izvolili Zvoneta Hauptmana, dosedanjega referenta pri občinski skupščini, za novega predsednika občinske konference SZDL pa sekretarja kmetijske zadruge Milana Vajde, ki bo, če bo izvoljen, nepoklicno opravljal dolžnost predsednika SZDL.

SPREHOD PO METLIKI

O NAČRTOVANJU DRUŽINE - 21. oktobra je bila v prostorih gasilnega doma javna razprava o načrtovanju družine in zakonu o prekinitvi nosečnosti. Razpravo so organizirale občinske družbeno-politične organizacije in občinski odbor RK in se je je udeležilo mnogo deklet in žena, med njimi tudi predstavnica republiške konference SZDL.

OBCINSKI PRAZNIK - Zadnji ponedeljek so se sestali člani občinskega političnega kolegija in se pogovorili o poteku praznovanja dneva republike in občinskega praznika. V novembru bo več kulturnih in športnih prireditev, odprli pa bodo tudi knjižnico in nove mladinske klubske prostore.

TEKME - Delavske športne igre, posvečene prazniku republike in občinskemu prazniku, se nadaljujejo. V rokometu so bili najboljši igralci „Beti“, v odbojki in streljanju z zračno puško pa tekmovalci kmetijske zadruge. Sedaj pa se bodo v streljanju, kegljanju, odbojki in šahu pomerila še dekleta. Moški bodo tekmovali še v namiznem tenisu, kegljanju in šahu. Ob občinskem prazniku bodo najboljšim podelili pokale in diplome.

REKRUTI - Prejšnji torek je bilo v mestu živahneje kot običajno. Za to so poskrbeli mladi fantje, ki so prišli na rekrutacijo. Slišati je bilo tudi petje in vrskanje.

metliški tednik

AVTOBUSA PA NE!

V Semiču imajo pa kar cel avtobus odveč. Pravi avtobus, ki kar stoji in - propada. Včasih so v njem vozili šolarje, ko pa je prevzel prevoze „Viator“, so mislili, da ga bo odkupil. Ta pa nič! Ponudili so ga še nekaterim avtobusnim podjetjem, a odpeljal ga ni nihče. Semičani si prizadevajo, da bi za avtobus iztržili denar, še preden ga bo „oglodal“ zob časa. Upajmo, da se jim bo posrečilo.

OČE IN MENTOR

Na zadnji seji črnomaljske občinske skupščine so se predstavniki občinske skupščine, šol in kulturno-prosvetnih organizacij s skromnimi, a prisrčnimi besedami poslovili od Dušana Muca, ki je kar 16 let delal v Beli krajini kot pedagoški svetovalec, še prej pa kot učitelj, in sedaj odhaja v zaslužni pokoj. „Dušan Muc je bil oče in hkrati mentor vsem belokranjskim učiteljem, vedno je rad pomagal, za vsakega je našel toplo in spodbudno besedo. Njegov prispevek pri razvoju šolstva v Beli krajini je ogromen, vidni pa so tudi rezultati njegovih prizadevanj pri razvoju kulturnih dejavnosti,“ je v poslovnih besedah med drugim poudaril predsednik skupščine inž. Martin Janžekovič.

B. P.

Hitre in natančne roke ter veliko znanja je potrebno imeti za delo pri zapletenih strojih...

ČRNO MALJSKI DROBIR

POMOČ - Na zadnji seji črnomaljske občinske skupščine so odborniki potrdili predlog komisije, ki je predlagala skupščini, naj potrdi njeno odločitev o dodelitvi priznanja, o povečanju letnih in pomoči pri šolanju nekaterim otrokom nekdanjih borcev. Odslej bo dobivalo na novo pomoč pri šolanju 21 dijakov in študentov, 23 upravičencev bo pričelo dobivati priznanjine, 29 upravičencev pa bodo priznanjine povečali.

ne, sprejema pa jih oddelček za gospodarstvo pri občinski skupščini.

NOVI ČLANI - Odborniki občinske skupščine so na zadnji seji zaradi prezaposlenosti razrešili tri člane občinske komisije, ki pripravljajo nov občinski statut. Seveda niso pozabili imenovati njihovih namestnikov.

HITILJO KOT POLŽI - Črnomaljski odborniki so izrekli mnenje številnih občanov, ko so kritizirali počasnost del pri gradnji ceste Črnomelj - Kanizarica, ki jih izvajajo delavci novomeškega Cestnega podjetja. Kljub vsemu pa bodo dela menda v prihodnjem letu le zaključena.

KONEC PRIPOMB - Še do konca tega tedna lahko občani črnomaljske občine posredujejo svoje pripombe k načrtu razvoja občine do 1975. leta. Pripombe bodo seveda upoštewane le, če bodo upravič-

Črnomaljski poročevalec

Vplivati na službe splošnega pomena

Šolstvo, zdravstvo, skrb za ceste itd. so službe splošnega družbenega pomena, zato naj v samoupravnih organih teh služb enakopravno odločajo tudi predstavniki družbenih skupnosti oziroma zainteresirani

V kočevski občini še vedno poteka razprava o ustavnih dopolnilih, in sicer v delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih in drugih organizacijah. Tokrat ne bomo ponavljali zadev, ki so bile predlagane že na prejšnjih sestankih in smo o njih že poročali.

V OPREMI so med drugim izrazili bojazen, da ne bi z ustanovitvijo TOZD drobili delovne organizacije v več manjših, ki smo jih pred leti komaj združili. Zanimala jih je tudi nova vloga delavskega sveta.

V ELEKTURU so opozorili, da bo poglobljena samouprava terjala več razprav in sestankov, s tem pa bo tudi več stroškov. Sestanki so namreč običajno med delovnim časom. Pri njih pa bo več stroškov še zato, ker je veliko delavcev stalno na delu na terenu.

V INKOP so zahtevali zagotovilo, da na osnovi družbenih dogovorov ne sme biti gospodarstvo preveč obremenjeno. Zato je treba res upoštevati, da bodo pri dodeljevanju denarja oziroma pri razpolaganju z

denarjem imeli odločilno vlogo proizvajalci.

V več podjetjih so razpravljali o minulem delu in kako zagotoviti pravično udeležbo pri

JOŽE KOVAČ

14. oktobra je umrl družbeni delavec Jože Kovač, štitrenski Jožek, iz Osilnice. Rodil se je 1. februarja 1911, se izučil za urarja in se do zadnje vojne bavil z urarsko-krošnjarsko obrtjo kot veliko mož in fantov iz tega kraja.

V NOV in POS je sodeloval od kapitulacije Italije. Postal je zelo znan borec in četni vodja v IX. SNOUB. Odlikovan je bil z redom za hrabrost in redom zaslug za narod. Bil je rezervni kapetan JLA.

Po vojni je bil vse do upokojitve logar za območje bivše občine Osilnica. Osnovni je drevesnicar ter pogodboval gozdove, pašnike in planine levega brega Cabranke in Kolpe, kar bo še dolgo spominjalo nanj. Deloval je v vseh krajevnih družbenih organizacijah in organih oblasti ter se zavzemal za napredek svojega kraja. Bil je sekretar partijske organizacije in nekdanjega občinskega komiteja ZKS Osilnica. Zavzemal se je za gradnjo šole in veliko prispeval zanj ter za napredek zadruga, ki je vse do njene ukinitve „od zgoraj“ uspešno poslovala. Skrbel je za gradnjo, vzdrževanje in popravilo vaških in gozdnih poti, za elektrifikacijo, delo obrtnih dejavnosti in zaposlitev ljudi. Vse do smrti se je upiral izseljevanju iz te doline. Ko je preteklo leto občina Kočevje pokazala več razumevanja in zavzetosti za te kraje, se je spet oddahnil in srečneje zadihal. Vsem je bil na razpolago, kadar je šlo za skupne koristi kraja in napredek.

Na zadnji poti 16. oktobra ga je spremlilo veliko ljudi iz domačega kraja. V njihovem imenu se je od njega poslovil Drago Štimec, v imenu ZKGP Kočevje inž. Saša Cvetko in v imenu občinskega odbora ZZZB NOV Peter Šobar.

tem predvsem tistih, ki so zamenjali službo pri več delovnih oziroma drugih organizacijah.

Na podeželju (Vas-Fara) so spet opozorili, da zaostala območja občine (Kolpska dolina, Draga, Poljanska dolina, Struge) nimajo dovolj prosvetnega kadra. Posebno so poudarili, da problemi šolstva, zdravstva, energetike, cest itd. niso le stvar posamezne organizacije združenega dela, ampak vsaj republike, če že ne države. Zgrešeno je samo kolektivom teh panog prepustiti samoupravo, ker so to službe splošnega pomena. To je treba tudi v ustavi pametno urediti.

Marsikje so poudarili, da odnos družina : država (oziroma družba) ni nikjer točno opredeljen, čeprav je družina osnovna celica družbe. Ob tem so opozorili tudi, da bi moral vsak otrok dobiti otroško doklado, te pa bi morale biti večje. Zdej se že dogaja, da ponekod zaposleni nočejo več proizvajati, da ne bi presegli cenzusa (določene meje) in s tem izgu-

bili pravice do otroškega dodatka.

O sodelovanju med trgovino in proizvodnjo so razpravljali v TRGOPROMETU. Ob tem so opozorili, da je treba najti pametno mero pri udeležbi na dohodku med obema panogama, pri čemer je treba upoštevati tudi tveganje, ki ga panogi prevzemata.

J. PRIMC

ANGELA AŽMAN

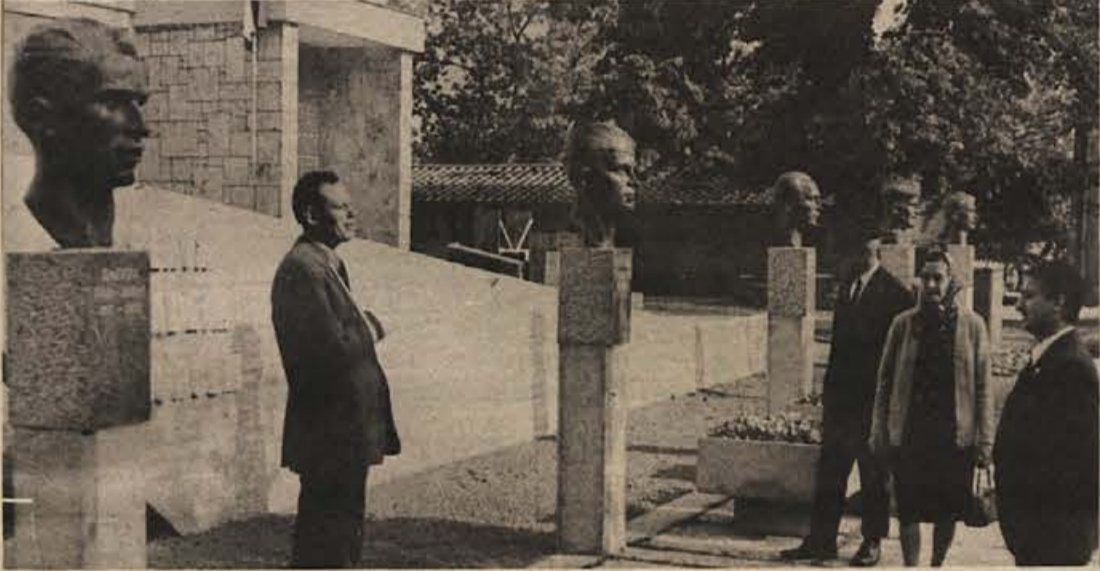
Angela Azman je bila rojena leta 1927 v narodno zavedni družini Rački v Grivcu pri Fari. Vsa družina je med NOB sodelovala s partizani. Brat Jože je padel leta 1942. Komaj 15 let staro so Italijani skupaj z ostalimi člani družine med ofenzivo leta 1942 odpeljali v internacijo v Gonars. Ko so se leta 1942 peš vrnili domov, so našli le razvaline. Pokojna Angela je sodelovala z NOB do osvoboditve. Po vojni je bila zaposlena v soli LM in ZZB v Kočevju, dokler se ni leta 1951 poročila in se posvetila družini. Z možem sta vzgojila in spravila do kruha troje otrok.

Od nje se je poslovila 16. oktobra razen domačih še velika množica prijateljev in občanov.

VEKOSLAV FIGAR

Recital „Narod si bo pisal sodbo sam“ je povezoval v celoto zborovanje ob 30-letnici Kočevskega zbora. V njem so nastopili učiteljski pevski zbor „Emil Adamič“ iz Ljubljane, dramski igralci in televizijski napovedovalci ter domača delavska godba. (Foto: J. Primc)

Padli narodni heroji Kočevske so dobili pred kratkim lep spominski park, ki si ga domačini in obiskovalci radi ogledujejo. (Foto: J. Primc)

Poslovanje je drago in delavcu nerazumljivo

Kako je nekdo romal od pisarne do pisarne za vrečo sladkorja za čebele - »Proizvajalci zahtevamo poenostavljenje poslovanja tako v podjetjih kot službah in organih oblasti« - Pisati razumljivo

Na zadnjem sestanku so člani aktiva delavcev-komunistov iz kočevske občine poslušali predavanje o ustvarjanju in delitvi dohodka. V kasnejši razpravi so

delavci-komunisti poudarili, da je delitev dohodka zelo zapletena, da se delavec na vse to težko spozna in se zato čuti manjvrednega.

Veliko je raznih dajatev, prispevkov in drugega. Zato je potrebno veliko pisanja in s tem birokracije. Poudarili so, da na primer manjše podjetje (hotel) vodi v sosednji Italiji le nekaj ljudi, pri nas pa cel kup.

Ko je eden izmed delavcev navajal praktičen primer o odvečni birokraciji, je povedal, kako je kupoval vrečo sladkorja za čebele. Najprej je šel v skladišče trgovskega podjetja, potem so ga poslali v pisarno po dobavnico, od tam pa v blagajno plačat. Zenske pri kavici so ga poslale še enkrat v skladišče, češ da je treba še nekaj napisati, kasneje pa se je izkazalo, da je bilo že prej vse v redu. »Birokratska kasta se preveč razrašča. Proizvajalci zahtevamo poenostavljenje poslovanja tako v delovnih organizacijah kot v organih oblasti in drugih služb« je poudaril Franc Lampe. S preprostejšim poslovanjem bi se prihranili marsikateri dinar, delavec in pravi strokovnjak bi bila lahko bolj plačan, to pa bi tudi zajezilo odhod naših najboljših na delo v tujino.

Ob zaključku, ko so razpravljali še o delu aktiva in rezultatih, so poudarili, da je treba stalno ugotovljati, če stališča in sklepe aktiva delavcev odgovorni izvajajo. Ugotoviti je treba, če je kje zastoj in zakaj. Delavce bodo še bolj vključevali v delo ZK, saj je ZK avantgarda delavskega razreda. Delo pa bo uspešno le, če bodo komunisti razgledani, zato se bodo še naprej usposabljali in izobraževali.

Spregovorili so tudi o obveščanju in omenili, da niso dovolj le sestanki z delavci in zapisniki, izobešeni na stenčias. Časopisi v podjetju in drugi naj bi poročali preprosto in delavcem razumljivo. Poudarili so, naj bi bilo v njih vsakega nekaj: od zabave

do resnih člankov, izogibali pa naj bi se tudi tujk. Tudi s pisanjem „Komunista“ niso bili zadovoljni, češ da ne piše zanje dovolj razumljivo.

J. PRIMC

Še: »Spet zmrzujejo«

Glede na prispevek, objavljen pod tem naslovom v 41. številki Dolenjskega lista, dajemo prizadetim stanovalcem naslednje pojasnilo:

1. Skupščina občine Kočevje je 25. 7. 1973 izdala sklep o soglasju o povečanju cene za centralno ogrevanje v višini 70 odst. na ceno, ki so jo potrošniki plačevali v sezoni 1972/73, oziroma 0,148 din za 1000 K cal. Na osnovi tega je Stanovanjsko podjetje Kočevje pripravilo nov cenih ogrevanja posameznih stanovanj v prizadetih objektih in sklicalo sestanek kurilnega odbora, preko katerega je seznanilo stanovalce o novi ceni ogrevanja. Medtem pa so pri MELAMINU izdelali kalkulacijo stroškov ogrevanja in nas z dopisom z dne 11. t.m. obvestili, da ne bodo dajali toplotne energije pod lastno ceno, ki znaša 0,246 din za 1000 K cal, kar bi predstavljalo povečanje cene za 66 %.

Stanovanjsko podjetje je takoj sklicalo sestanek s predstavniki Melamina in občinskih organov, na katerem je bila postavljena zahteva organov, pristojnih za kontrolo cen, da nova podražitev v nobenem primeru ni dopustna, ker bi to dovedlo do kršenja dovoljene ravni cen komunalnih storitev. Končni sklep je bil, da se ogrevanje v sezoni 1973/74 obračunava po odobreni ceni s pogojem, da se toplotna energija troši bolj racionalno in s tem zmanjša poraba.

2. Stanovanjsko podjetje Kočevje je že 17. 7. 1973 pisмено naročilo pri podjetju „Kovinar“ generalni servis zunanje in notranje napeljave centralnega ogrevanja pri vseh prizadetih stanovanjskih hišah. K sodelovanju je bil poklican tudi projektant iz Ljubljane, da bi napravil proračun ogrevalnih naprav, na podlagi katerega bo mogoče ugotoviti ter odpraviti morebitne napake v sedanji instalaciji. Stanovanjsko podjetje je že večkrat uredilo pospešitev del, ki so v teku in ki jih po izjavi izvajalca lahko opravijo le tik pred začetkom kurilne sezone, ker je treba kontrolo izvajati, ko je ogrevanje v pogonu.

3. Avtorju uvodoma citirane-ga prispevka priporočamo, naj pred objavljanjem takih prispevkov dobi podatke o resnični situaciji — za kar so odgovorni delavci pri Stanovanjskem podjetju vedno na razpolago — seveda če ni njegov izrecni namen blatenje in žalitev nekoga, pa četudi je to delovna organizacija, ki je zaradi 8-letne zamrzitve dohodkov danes vse prej kot v zavladanja vrednem položaju.

Zaradi objavljanja neutemeljenih, zlonamernih in pavšalnih ocenjevanj poslovanja naše delovne organizacije pa bomo iskali zadoščenje na drugem mestu.

STANOVANJSKO PODJETJE
KOČEVJE
POSLOVNI ODBOR

PEVCI V STUBICO

Na proslavi kmečkih uporov v Stubici je preteklo soboto pel tudi mladinski pevski zbor osnovne šole iz Kočevja. Na pot je odšel avtobus mladih pevcev, ki jih je pripravljaval za nastop učitelj Ivo Stanič.

Letošnji kočevski praznik se je začel z otvoritvijo razstave del slikarja Ivana Seljaka-Čopiča (zgoraj), zaključil pa se je s Tekom kočevskega zbora (spodaj), ki je bil 9. oktobra. (Foto: J. Primc)

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 25. oktobra - Darinka Petek, 26. oktobra - Lucijan Sobota, 27. oktobra - Sabina Nedelja, 28. oktobra - Sinon Ponedeljek, 29. oktobra - Narcis Torek, 30. oktobra - Sonja Sreda, 31. oktobra - Krištof Četrtek, 1. novembra - Dan mrtvih

KINIO

BRESTANICA: 27. in 28. 10. italijansko-francoski film „Nevidni sovražnik“.
BREŽICE: 26. in 27. 10. ameriški barvni film „Osvoboditev Bayroma Jonsona“, 28. in 29. 10. ameriški barvni film „V vroči noči“, 30. in 31. 10. angleški barvni film „Ljubezenski glasnik“, 2. in 3. 11. angleški barvni film „Zadnji Drakula“.
CRNOMELJ: 26. 10. angleški barvni film „Normanove hipi avanture“, 28. 10. ameriški barvni film „Ne draži kavboja, ko ljubi“, 31. 10. ameriški barvni film „Na severu Aljaske“.

KRSKO: 27. in 28. 10. ameriški barvni film „Buch Casydi in Clead“, 31. 10. italijanski barvni film „V dobi charlestona“.
METLIKA: Od 26. do 28. 10. ameriški barvni film „Kje je pot na fronto“, Od 26. do 28. 10. italijansko-španski barvni film „Apokalipsa“, 31. 10. in 1. 11. ameriški film „Heroji Ford Apača“,
MOKRONOG: 27. in 28. 10. ameriški barvni film „Tepepa“,
MIRNA: 27. in 28. 10. „Tobruk“,
NOVO MESTO: Od 26. do 28. 10. italijansko-jugoslovanski barvni film „General in vojak“, 28. 10. jugoslovanski barvni film „Bomba“, Od 30. 10. do 1. 11. nemški barvni film „Heintje - sonce bo spet zasijalo“,
RIBNICA: 27. in 28. 10. ameriški barvni film „Clovek katerega je težko ubiti“,
SEVNICA: 27. in 28. 10. ameriški film „Balada o Dingasu Magiju“, 31. 10. jugoslovanski film „Dekle s Kosmaj“,
SENTJERNEJ: 27. in 28. 10. „Siera Nevada“,
TREBNJE: 27. in 28. 10. ameriški barvni vojni film „Catch 22“.

DNE 28. oktobra 1973 ob 13. uri popoldne bo javna dražba vinograde na Velikem Cerovcu št. 23 pri Antonu Simcu.

RAZNO

UPOKOJENEC želi spoznati samsko žensko ali vdovo v starosti od 48 do 58 let ali upokojenko. Ponudbe pod šifro „POTREBUJEM GOSPODINJO“.
FANT (36/168) želi spoznati dekle, staro do 30 let, za skupno življenje na Svedskem. Zelen je tudi sliko, ki jo vrnem. Ponudbe pošljite na upravo lista pod „SAMO RESNO“.
POROČNI PRSTANI! - K moderni obleki - sodoben nakit! Dobite ga po naročilu ali izbiri pri zlatarju v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univerze). - Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!
ISCEM DOBRO ZENSKO, ki bi vzel v popolno oskrbo enoletno punčko za dobro plačilo. Pišite na naslov: Jože Turk, Sevano 1 pod Trško goro, Otočec.

Boštjana, Ana Gajšak iz Trebč - Franca, Breda Balon iz Brežic - Alenko, Zdenka Koletič z Velike Rakovice - deklko, Andreja Povh z Orešja - deklko, Marija Tomše iz Ponikev - Dušana, Renata Adamič iz Brežic - Katjo in Anica Plevko iz Rud - Kronoslava.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Zvonko Gajski si je pri prometni nesreči poškodoval desno roko; Elvira Još je padla na dvorišču in si poškodovala roko in nogo; Riza Morina se je pri delu udaril s kladivom po nogi; Marija Punk je padla na dvorišču in si poškodovala nogo; Ana Zorenč je padla na štedilnik in se opekla po telesu; Antona Cingulina je nekdo napadel z nožem in mu poškodoval roko in prsti; Anton Horvatin si je pri prometni nesreči poškodoval ramo; Franca Kojša je nekdo podrl z avtom in mu poškodoval roko glavo in nogo; Anton Sever je padel z motorjem in si poškodoval glavo; Ernest Koritnik je padel z motorjem in si poškodoval desno koleno; Franc Salmič je padel z avtomobila in si poškodoval kolk; Edvard Arh je padel po stopnicah in si poškodoval desno koleno; Ivan Hervol je padel pod voz in si poškodoval glavo; Minko Klent je padel s hiše in si poškodoval glavo; Kostadin Tomič je padel z zidarskega odra in si poškodoval glavo; Jerneja Stefančiča je podrl avto in mu poškodoval levo roko.
 Pretekli teden so v brežiški bolnišnici umrli: Franc Malneršič, upokojenec iz Brežic, star 81 let, Jožefa Zorko, upokojenka iz Kale, stara 76 let, in Franca Šatovič, kmetica iz Klak, stara 62 let.

EDIJA LESJAKA

iz Novega mesta, Adamičeva 18

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sostanovalcem, sosedom in vsem prijateljem ter delovnim kolektivom iz Novega mesta in Kranja za podarjene vence in cvetje ter za izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljujemo za pomoč v bolnišnici zdravnikom in strežnemu osebju kirurškega oddelka in tov. Stibriču za poslovilne besede. Prav lepa hvala vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti. Vsem še enkrat najlepša hvala.
Zalujoča žena Danica z družino in sin Edi z družino

ZAHVALA

Ob prerani izgubi naše drage mame, stare mame, sestre in tete

IVANKE BARTOLJ

roj. Rozman

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nas v neizmerni žalosti tolažili, nam stali ob strani in darovali cvetje. Hvala tudi dekanu za opravljeni obred.
Zalujoči: moč Tone, sinovi Janez, Jože, Mirko, Štefan in Tone, hčerke Ivanka, Tončka, Angela in Milena ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob težki in boleči izgubi dragega moža, očeta, tasta in starega očeta

FLORJANA HRENA

iz Ločne

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, spremlili pokojnika na zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje. Posebna zahvala zdravniškemu osebju, župnikom za spremstvo, obred in poslovilni govor. Zahvaljujemo se tudi kolektivom tovarne zdravlil Krka, IMV GG iz Novega mesta in kolektivu Fructala iz Ajdovščine. Vsem še enkrat iskrena hvala.
Zalujoči: žena Francka, sinovi Lojze, Tone, Ivan z družinami in Cvetko, hčerki Mimi in Anica z družinama in drugo sorodstvo

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Jože Cimprič, Anton Kraševc, Martin Luzar, Franc Brulc, Stanislav Šiler, Milan Bašič in Milan Goršič, člani IMV Novo mesto; Mirko Zupančič in Janez Smole, člana Krke, tovarne zdravlil Novo mesto; Martin Plantan, Joža Dragič, Marija Božovičar, Ana Cesar, Tončka Gorenc, Jožica Florjančič, Roz Medle, Jože Žagar, Franc Božič, Tatjana Bogovič, Franc Zupančič, Lojzka Rapuš, Franc Franko in Anton Gole, člani Novoteksa Novo mesto; Anton Kraševc, član Iskre Novo mesto; Franc Kren, član Gorjancev Straža; Jože Gnidovec, Fani Čečelič, Silva Kavčec, Slavka Klobučar, Silvo Kramaršič, Edi Murn, Marjan Dragman, Franc Aš in Franc Klobučar, člani Novoteksa Straža; Jože Rauh, član OMP Inštalater Novo mesto; Marjeta Antončič, Marica Nose, Marica Petrov, Marija Cesar, Marica Zupančič, Lidija Zupančič, Minka Pezelj, Marija Terče, Jožica Molan, Milena Prevalšek, Vesna Leko, Jožica Frankovič, Martina Kukovičič in Vesna Godec, dijakinja Sole za zdravstvene delavce Novo mesto; Štefka Simič, članica Dolenjke Novo mesto; Slavka Božič, fotografka iz Crnomlja; Jožica Hudoklin, članica Splošne bolnice Novo mesto; Vlado Magnik in Miroslav Gutman, študenta iz Novega mesta.

maliglasasi

SLUŽBO DOBI

SPREJMEM žensko za varstvo otroka na mojem ali njenem domu. Naslov v upravi lista (2706/73).
ISCEM frizersko pomočnico in vajenka. Frizerski salon Franja Uhl, Novo mesto, Koštalova 8.
ISCEM mlajšo upokojenko za petčlansko družino. Dam stanovanje, ostalo po dogovoru. Tončka Žužek, Gabrijela 20, Krmelj.
ISCEM MLADO DEKLE za varstvo otrok v Novi Gorici. Hrana in stanovanje v hiši. Preskrbam tudi zaposlitev. Informacije dobite v trgovini Borovo, Trebnje.
GOSPODINJSKO POMOČNICO, tudi začetnico, sprejememo. Nudimo opremljeno in ogrevano sobo, hrano, osebni dohodek in socialno zavarovanje. Po dogovoru možnost večernega solanja. Pisarne ponudbe pošljite na upravo lista pod „TAKOJ“.

STANOVANJA

NA STANOVANJE sprejemem pošteno dekle. Naslov v upravi lista (2725/73).
ODDAM SOBO osebi, ki bi bila pripravljena instruirati angleščino. Ponudbe pod „POSEBEN VHOD“.

Motorna vozila

PRODAM karamboliran fiat 124. Informacije na telefon 71-108 vsak dan od 6. do 14. ure.
PRODAM fiat 750, letnik 1967, karamboliran, lahko po delih. Naslov v upravi lista (2708/73).
PRODAM fiat 850, letnik 1968. Informacije: Janez Hočevar, Belšinja vas 5, Trebnje.
PRODAM motor na štiri prestave po ugodni ceni. Kovačič, Goriška vas 12 pri Mirni peči.
PRODAM traktor Deutz 20, mlatlilnico in nemško slamoreznico na pihalnik. Pštata 32, p. Dol pri Ljubljani.
NUJNO PRODAM avto znamke NSU 110 SC, letnik 1967, po ugodni ceni. Jože Blažinec, Kettejev drevored 35, Novo mesto.
PRODAM ŠKODO MB 1000, letnik 1967. Informacije na telefon 21-826, interna 66, Pavlič.
ŠKODO 1000 MB, letnik 1968, prodam. Ogled med 16. in 18. uro. Danilo Adamič, Mirana Jarca 29, Novo mesto.
TOVORNI AVTO IMV 1600 super, letnik 1969, malo karamboliran, z ogrodjem in novo cerado, prodam. Ogled vsak dan po 14. uri. Kotarjeva 7, Novo mesto.
PRODAM KOMB IMV 1600 moris ali zamenjam za osebne. Naslov v upravi lista (2738/73).
PRODAM po ugodni ceni austin 1300, letnik 1970. Bukovec, Zagrebška 16, Novo mesto.
PRODAM ŠKODO, letnik 1969. Informacije v nedeljo, 28. oktobra, pri Kavšku, Gotna vas 27, Novo mesto.

PRODAM

PRODAM majhen klavir znamke Calles, dunajska mehanika, za 5.000,00 din. Naslov v upravi lista (2702/73).
PRODAM italijanski mizarski kombinirani stroj, Ludvik Oven, Zagradec pri Grosuplju 31. Ogled vsako popoldne.

PRODAM skoraj novo dvodelno omaro. Pirc, Majde Šilc 2.
UGODNO PRODAM novo dvodelno omaro in staro, dobro ohranjeno trodelno omaro. Ana Dodič, Cvelbarjeva 1, Novo mesto.
UGODNO PRODAM plinsko peč. Mali, Padersičeva 18, Novo mesto.
UGODNO PRODAM kuhinjsko omaro. Nad mlini 43, stanovanje 1, Novo mesto.
TRANZISTOR Normende, UKW, a s podnožjem za avto, prodam za 1.250 din. Informacije 21-336.
POCENI PRODAM dobro ohranjeno orehovo spalnico. Ogled vsak dan od 15. ure dalje. Naslov v upravi lista (2728/73).
PRODAM spalnico. Ogled po 14. uri. Udir, Mestne njive 8, Novo mesto.
PRODAM JUNCA, stara eno leto, zimska jabolka, orehe, zelje, električni motor 5,5 KS in 13 arov vinograde na Pahi. Franc Kastelic, Vrh pri Pahi 5, Otočec.
PRODAM kuhinjski pult in visečo omarico. Potočar, Ljubljanska 19, Novo mesto.
NUJNO PRODAM nov televizijski sprejemnik Gorenje avtomatik, moped, enosono prikolico za traktor in traktor ferguson 65 KS. Alojz Marolt, Podbočje 51.
PRODAM dvoosno traktorsko kiper prikolico, samonakladalno prikolico za seno in prikolico za osebni avto. Godler, Brezina, Brežice.
UGODNO PRODAM televizor, kinoprojektor 8 mm normal, snemalno kamero in več kosov pribora. Naslov v upravi lista (2743/73).
NEMŠKE OVCARJE brez rodovnika, stare 8 tednov, prodam. Cena: 300 din. Anton Rus, Metlika, Vinogradniška 16.
UGODNO PRODAM sobno in kuhinjsko pohištvo ter kombiniran sesalec. Tratnik, Novo mesto, Glavni trg 32/II.
PRODAM DVE PEČI EMO 5, na olje in trajno žarčico, ter rabljen kavč. Nadu, Bršlin 28, Novo mesto.

KUPIM

KUPIM traktor, letnik 1969 do 1972, od 25 do 35 KS. Naslov v upravi lista (2703/73).

POSEST

V KRANJU PRODAM enostanovanjsko hišo. V kletnih prostorih možna manjša obrt, lokal, bife in podobno. Cena primerna. Leopold Lenardič, Kranj, C. Iva Slavca 1.
V STRELČU 1 (Mlada vina) pri Šmarjeških Toplicah prodamo kmetijo (4 ha) z gospodarskim poslojem, primerno za vikend. Licitacija bo 4. novembra 1973 ob 10. uri na kraju samem. Informacije dobite pri Mesojedcu, Mršičeva vas 1, ali Vrtačiču, Praproče, p. Sentjernej.
PRODAM PARCELO velikosti 33 arov (16 arov vinograde za obnovo, ostalo kolosek in pašnik; možna preureditev za vinograd ali za vikend) v Novi gori pri Velikem Trnu. Dostop možen z avtomobilom. Interesenti naj se ogledajo v nedeljo, 28. oktobra, ob 13. uri. Naslov v upravi lista (2745/73).
UGODNO PRODAM en ha gozda pod Plusko, ob cesti in v neposredni bližini Trebnje. Lahko tudi po pol ha. Francka Hočevar, Trebnje, Rimska cesta 8 a.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega dragega

FRANCA IMPERLA

se najiskrenejše zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili do groba, mu poklonili cvetje in vence ter nam ustno ali pisмено izrazili sožalje. Enaka zahvala tudi govornikom za ganljive besede ob odprtju grobu. Posebna zahvala zdravniku dr. Pesjaku za skrb v najtežjih trenutkih ter vsem ostalim, ki so z nami sočustvovali.
Zalujoči: sin Ivan in drugo sorodstvo.
 Podgorica, 9. oktobra 1973

Ob prerani in tragični izgubi našega dragega moža in očeta

JOŽETA TURKA

iz Bušeče vasi

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani. Prisrčna hvala kolektivu Celuloze iz Krškega za vsestransko pomoč in udeležbo na pogrebu, župniku za pogrebne obrede, kolektiv Jutrjanke iz Brežic, godbi iz Celuloze, pevcem iz Cerkelj, tov. inž. Skolšku za poslovilne besede ob odprtju grobu, kakor tudi vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrazili sožalje in ga tako številno spremlili na njegovi zadnji poti ter mu zasuli prerani grob s številnimi vencami in cvetjem. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Zalujoča žena Rozalija, hčerka Nada in sinček Roman

POSEBNA ŠOLA Šmihel - Novo mesto se upokojenecem Krke, tovarne zdravlil iz Novega mesta najlepše zahvaljuje za 500 din, ki so jih podarili šoli namesto cvetja na grob tov. mgr. Marte Slaparjeve in Jane Klemenčeve.

Posebna šola Šmihel-Novovo mesto se najlepše zahvaljuje Zvezi prostovoljcev-borcev za severno mejo 1918-1919 Novo mesto za din 200.-, darovanih namesto cvetja na grob tov. Skofa iz Metlike.

ČESTITKE

DRAGEMU SINU in bratu MARTINU DERCARJU iz Prečne pri Novem mestu za 30. rojstni dan veliko sreče in zadovoljstva v novem domu med svojimi ter srečo za volanom! Mama, ata, bratje in sestre.
DRAGIMA mami in atu URŠKI in GASPERJU TRAMTETOVIMA iz Ruhne vasi pri Belici cervki iskrene čestitke za 50-letnico skupnega življenja. Hvaležni otroci z družinami.

PREKLIC

JOŽEFA IN KAROL Kranjc, Klenovnik 10, Skočjan, opozarjva vse ljudi, naj ne dajejo najemnu simu Dragu alkoholnih pijač. Kdor tega ne bo upošteval, ga bova sodno preganjala.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Jožica Novak iz Sentlenarta - Aleksandra, Albina Zorčič iz Kapel - deklko, Katica Golubič iz Laduča - Valentina, Jožica Dirnbek iz Brezine -

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Silva Štirin iz Mokronoga - Alenko, Marjeta Kofalt iz Vapče vasi - Dušana, Ivanka Krašna iz Skočjana - Mirijam, Danijela Krnc iz Zloganja - Rajka, Milena Pirc iz Straže - Mileno, Ana Gošek iz Dolškega - Nataša, Ana Vencelj iz Pluske - Tomaža, Vera Golobič iz Sela - Romana, Rozalija Krevs iz Mirne peči - Mirana, Marija Sančanin iz Trebnjega - dečka, Olga Kolenc iz Dolnjih Dolov - Janka, Jožica Lampe iz Sentjerneja - Matejo, Danijela Krajnc iz Senovega - Boštjana, Francka Murn iz Podtipe - deklko, Marija Pezdirc z Grma - deklko, Jožefa Kozjan iz Metlike - dečka, Anica Kociper iz Ostrca - dečka, Marija Medja iz Zavečka - deklko in Marija Tkavc iz Mirne peči - dečka. - Cestitam!

Dežurni poročajo

POTREBOVAL JE KOLESA - V noči na 22. oktober je dosedaj še neznan zlikovec s poltovornjaka Ivana Kaburja iz Jedinšice odmontiral dve kolesi in ju odnesel.

V ZAKLENJENO STANOVANJE - Neznani tat je 22. oktobra obiskal zaklenjeno stanovanje Radomira Todiča v Foersterjevi ulici in mu odnesel 600 dinarjev.

ZEJNI CIGANI? - Ponoči 22. oktobra je iz skladišča Hmeljnika v Bršlino zmanjkalo nekaj steklenic piva. Prvi podatki kažejo, da so si v skladišču gasili žejo Romi iz Zabajka.

SPET ZBIT PEŠEC

V četrtek, 18. oktobra, je v popoldanskih urah po mostu čez Krko v Novem mestu peljal Alojz Gazvoda iz Vinje vasi. Nenadoma je na prehod za pešce stopil Marjan Kostrevc iz Novega mesta. Avtomobil je Kostrevca zadel in ga zbil na tla. Poškodovanega pešca so odpeljali v novomeško bolnišnico, kjer je ostal na zdravljenju. Obstaja sum, da je bil pešec vinjen.

NI UPOŠTEVAL ZNAKA

Prometni znak pred mostom, ki vodi v ribniški grad, preprečuje vožnjo v grad. Tega opozorila nekateri nadobudneži ne upoštevajo. Zrtev tega je bila Ivanka Lavrič iz Ribnice, ki jo je pred kratkim podrl pred gradom mlad kolesar. Lavričeva si je pri padcu poškodovala roko. Vsekar so prometni znaki zato, da jih upoštevamo, tiste, ki jih kršijo, pa je treba kaznovati.

»Dolenjski list« v vsako družino

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.
IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnik, Jože Jeke, Tone Klenovšek, Franc Lapajne, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Stajdohar in Ivan Živič
UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Milan Markelj, Branko Podobnik, Jože Primec, Jože Spilchal, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik
IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 2 din - Letna naročnina 79 dinarjev, polletna naročnina 39,50 din, plačljiva vnaprej - Za inozemstvo 160 dinarjev ali 10 ameriških dolarjev oz. 30 DM (oz. ustreznega druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32002-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 40 din, 1 cm na določeni strani 55 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 80 din. Vsak mali oglas do 10 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 5 od 1. 7. 1972 - DOLENJSKI LIST šteje med proizvođače iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ 33-316/72), za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1/72 od 31. 1. 1973)

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 - Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 - Telefon: (068) 21-227 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Casopisni stavek, filmi in prelom: CZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana

28. IN 29. OKTOBRA 1973

LICITACIJA PRI CARINARNICI LJUBLJANA

Carinarnica Ljubljana bo 28. in 29. oktobra 1973 prodajala na javni dražbi osebne avtomobile in ostalo blago.

Avtomobile v nedeljo, 28. oktobra 1973, v prostorih Solskega centra za tisk in papir, Ljubljana, Pokopališka 33, od 8. ure naprej, ostalo blago pa v ponedeljek, 29. oktobra 1973, od 8. ure naprej, v prostorih Carinarnice Ljubljana, soba 13/II, Šmartinska 152 a.

Ogled vozil in drugega blaga (vhod z Letališke ceste) in plačilo kavcij bo možno samo v soboto, 27. oktobra 1973, od 8. ure do 13. ure in od 14. do 17. ure v Carinarnici Ljubljana, hala D.

SEZNAM AVTOMOBILOV:

Zap. št.	vozilo	cena din:
1. o. a.	RENAULT 15, letnik 1973, zaleten	55.000
2. o. a.	AUDI 100 LS, letnik 1970, zaleten	35.000
3. o. a.	OPEL REKORD, letnik 1972, zaleten	15.000
4. o. a.	CITROEN DS 21, letnik 1969, nevozen	15.000
5. o. a.	VW 1300, letnik 1969, zaleten	14.000
6. o. a.	NSU TT PRINZ 100, letnik 1967, nevozen	12.000
7. o. a.	FIAT 124, letnik 1968, zaleten	11.000
8. o. a.	FIAT 850 SPORT COUPE, letnik 1969, nevozen	10.000
9. o. a.	LANCIA FULVIA, 1,3 S, letnik 1971, zaleten	10.000
10. o. a.	FORD TAUNUS 15 MXL, letnik 1969, zaleten	10.000
11. o. a.	OPEL REKORD COUPE 1700, letnik 1966, nevoz.	10.000
12. o. a.	FORD CAPRI 1500 L, letnik 1969, zaleten	16.000
13. o. a.	FORD TAUNUS 17 M, letnik 1965, nevozen	9.000
14. o. a.	RENAULT 16 TS, letnik 1970, zaleten	9.000
15. o. a.	AUDI 72, letnik 1966, nevozen	9.000
16. o. a.	FORD TAUNUS 15 M, letnik 1968, zaleten	9.000
17. o. a.	MERCEDES 190 D, letnik 1962, zaleten	9.000
18. o. a.	OPEL ADMIRAL, letnik 1965, nevozen	8.000
19. o. a.	OPEL REKORD, letnik 1968, zaleten	8.000
20. o. a.	VW 1500, letnik 1963, nevozen	8.000
21. o. a.	AUDI L, letnik 1968, zaleten	8.000
22. o. a.	VW KOMBI poltovorni, letnik 1965, nevozen	8.000
23. o. a.	OPEL RECORD COUPE 1900, letnik 1969, zaleten	7.000
24. o. a.	VW 1200, letnik 1962, nevozen	7.000
25. o. a.	VW 1200, letnik 1965, nevozen	7.000
26. o. a.	VW 1300, letnik 1966, zaleten	7.000
27. o. a.	FIAT 125, letnik 1968, zaleten	7.000
28. o. a.	FORD TAUNUS 17 M, letnik 1967, nevozen	7.000
29. o. a.	FORD TAUNUS 17 M, letnik 1965, nevozen	7.000
30. o. a.	VW 1200, letnik 1966, nevozen	7.000
31. o. a.	SIMCA 1000 RALLY, letnik 1971, zaleten	6.000
32. o. a.	FORD TAUNUS 17 M, letnik 1963, nevozen	6.000
33. o. a.	MERCEDES 190 D, letnik 1965, zaleten	6.000
34. o. a.	VW KOMBI, letnik 1960, nevozen	6.000
35. o. a.	FORD TAUNUS 17 M, letnik 1963, nevozen	5.000
36. o. a.	FIAT 1500, letnik 1964, zaleten	5.000
37. o. a.	OPEL REKORD AUTOMATIC, letnik 1969, reg. motor.	5.000
38. o. a.	RENAULT 4, letnik 1965, nevozen	5.000
39. o. a.	VW 1300, letnik 1966, zaleten	5.000
40. o. a.	VW 1500, letnik 1966, nevozen	5.000
41. o. a.	VW KOMBI BUS, letnik 1965, brez motorja	5.000
42. o. a.	OPEL REKORD, letnik 1963, zaleten	4.000
43. o. a.	VW 1200, letnik 1960, nevozen	4.000
44. o. a.	OPEL REKORD 1700 L, letnik 1965, zaleten	4.000
45. o. a.	VW KOMBI BUS, letnik 1960, nevozen	4.000
46. o. a.	ALFA GIULIETA TI, letnik 1963, nevozen	4.000
47. o. a.	OPEL KADET L, letnik 1968, zaleten	4.000
48. o. a.	VW 1200, letnik 1962, zaleten	4.000
49. o. a.	OPEL REKORD, letnik 1962, nevozen	4.000
50. o. a.	OPEL REKORD, letnik 1962, nevozen	4.000
51. o. a.	VW 1200, letnik 1962, nevozen	4.000
52. o. a.	OPEL REKORD COUPE, letnik 1964, nevozen	4.000
53. o. a.	VW 1200, letnik 1963, nevozen	4.000
54. o. a.	OPEL REKORD COUPE, letnik 1962, nevozen	4.000
55. o. a.	VW 1300, letnik 1971, reg. motorja	3.000
56. o. a.	OPEL REKORD, letnik 1966, zaleten	3.000
57. o. a.	FORD TAUNUS 12 M, letnik 1966, zaleten	3.000
58. o. a.	HILMAN SUPER MINX, letnik 1960, nevozen	3.000
59. o. a.	NSU PRINZ L, letnik 1971, reg. motorja	3.000
60. o. a.	FORD TAUNUS 17 M, letnik 1963, nevozen	3.000
61. o. a.	NSU PRINZ 47, letnik 1962, nevozen	3.000
62. o. a.	SIMCA 1501, letnik 1967, reg. motorja	3.000
63. o. a.	VW 1200, letnik 1955, nevozen	2.000
64. o. a.	VW 1200, letnik 1964, reg. motorja	2.000
65. o. a.	CITROEN DS 21, letnik 1969, reg. motorja	2.000
66. o. a.	VW 1200, letnik 1965, nevozen	2.000
67. o. a.	VW 1200, letnik 1957, nevozen	1.500
68. o. a.	VW 1200, letnik 1958, zaleten	1.500
69. o. a.	VW 1200, letnik 1955, zaleten	1.500
70. o. a.	FIAT 1100 D, letnik 1966, reg. motorja	1.000
71. o. a.	OPEL REKORD, letnik 1959, zaleten	1.000
72. o. a.	PEUGEOT 203, letnik 1957, zaleten	1.000
73. o. a.	MERCEDES 190 D, letnik 1962, reg. motorja	1.000
74. o. a.	FORD ESCORT, letnik 1970, brez registracije	1.000
75. o. a.	OPEL REKORD, letnik 1959, nevozen	1.000
76. o. a.	OPEL REKORD CARAVAN, letnik 1958, nevozen	1.000
77. o. a.	VW 1200, letnik 1955, brez motorja	500

PONOVNO NA LICITACIJI:

78. o. a.	VW 1600, letnik 1963, zaleten	6.000
79. o. a.	STEYR FIAT 1100 D, letnik 1966, zaleten	5.000
80. o. a.	BMW 1800, letnik 1966, reg. motorja	2.000
81. o. a.	AUSTIN 1100, letnik 1956, nevozen	5.000
82. o. a.	OPEL REKORD, letnik 1954, zaleten	3.500

Spisek drugega blaga, ki ni objavljen v tem oglasu, bo objavljen na oglasni deski Carinarnice Ljubljana.

Pravico udeležbe na javni dražbi imajo vse pravne in fizične osebe.

Udeleženci morajo v soboto, 27. oktobra 1973, ki je določena za ogled blaga, vplačati 10% kavcije od začetne cene v Carinarnici Ljubljana, predstavniki podjetij pa morajo poleg tega predložiti še pooblastilo.

Najmanjša kavcija za avtomobile in ostalo blago je din 500.

Vsak kupec avtomobila, oziroma motorja, mora na svoje stroške izvršiti eventualno vtisnjenje šifrskih števil motorja ali karoserije.

Po dvigu blaga iz carinskega skladišča carinarnica Ljubljana ne bo priznavala nobenih reklamacij v pogledu kvantitete in kvalitete blaga.

V nedeljo, dne 28. oktobra 1973, ne bomo sprejemali vplačil kavcij, temveč samo v soboto, 27. oktobra 1973.

Vse informacije o javni dražbi lahko dobite po telefonu 316-588 od 25. 10. 1973. dalje.

IZ CARINARNICE LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

CETRTEK, 25. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Milena Bokša-Bac: Tudi kmečka žena potrebuje strokovno izobrazbo. 12.40 Igrajo pihalne godbe. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Med šolo, družino in delom. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 "Vrtljak". 17.00 "OKTOBER 73". 18.15 Popldanski simfonični koncert. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Milana Ferleza. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 22.15 Popevke in plesni ritmi.

PETEK, 26. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.35 Jugoslovanska narodna glasba. 10.15 Teden dni na radiu. 11.00 Poročila - Tustični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Tone Mastnak: Planinsko pašo je treba organizacijsko izpopolniti. 12.40 Po domače. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 16.00 "Vrtljak". 17.50 Človek in zdravje. 18.15 "Signali". 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом The Duch swing college band. 20.00 "Top-pops 13". 21.15 Oddaja o morju in pomorščakah. 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih.

SOBOTA, 27. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 10.15 Glasbeni drobiž od tu in tam. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - Valentin Benedičič: O Janševem letu. 12.40 Čez travnike zelene. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 "Vrtljak". 17.10 Kitara v ritmu. 18.15 Dobimo se ob isti uri. 19.00 Lahko noč.

RADIO BREŽICE

CETRTEK, 25. OKTOBRA: 16.00-16.15 Napoved programa, poročila, sport in turistični napotki. 16.15-17.00 Nove plošče RTB, Aktualnost tedna, Mala šola avtomobilizma, Obvestila in reklame. 17.00-18.00 Glasbena oddaja: Izbrali ste sami.

SOBOTA, 27. OKTOBRA: 19.00-21.00 Neposredni prenos svečane akademije ob prazniku občine Brežice, združene z 10. obletnico radia. Nastopajo: Franc Babič, Tatjana Gros, Jože Kobler, Marjetka Falk, Vasko Matjan in Tomaž Brank, Melitka Avsenak, Andrej Pinterič, humorist Toni Gašperič, Silvester Miheličič z elektronsko harmoniko, ansambla Memoria in Dobovskih pet ter pevski zbor Artiče-Globoko.

NEDELJA, 28. OKTOBRA: 8.05-10.00 Delovni kolektivi pozdravljajo za praznik občine Brežice. 10.30-12.30 Domače zanimivosti - Posnetek s svečane seje splošnega zbora občine Brežice v Cerkljah - Za naše kmetovalce: ob 10. obletnici se pogovarjamo s sodelavci najrednejše oddaje in s kmetovalci - Magnetofonski zapis z javnega zborovanja v Cerkljah in govor sekretarja sekretariata CK ZKS Franca Šetina - Obvestila, reklame in spored kinematografov. 12.30-14.30 Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 30. OKTOBRA: 16.00-16.10 Napoved programa in srečanje s pevčema Vaskom Matjanom in Tomažem Brankom. 16.10-16.30 Magnetofonski zapis z otvoritve šole v Cerkljah in ATC na Bizeljskem. Kaj prinaša nova številka Dolenjskega lista, Novo v knjižnici. 16.30-16.45 Tedenski športni komentar. 16.45-17.00 Obvestila, reklame in filmski pregled.

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 28. OKTOBRA: 10.30 Reklame, oglasi in obvestila. 10.45 Po domače. 11.00 Obiskali smo vzorno kmetijo. 11.15 Minute z jugoslovanskimi pevci zabavne glasbe. 11.40 Nedeljski intervju. 11.55 Za vsakogar nekaj. 12.30 Poročila. 12.45 Čestitke in pozdravi naših poslušalcev. 14.30 Zaključek programa.

SREDA, 31. OKTOBRA: 16.00 Poročila. 16.10 Reklame, oglasi in obvestila. 16.30 Po domače. 16.45 Martin Česenj: Kotiček za šoferje. 16.55 Iz diskoteke naših poslušalcev. 17.30 Mi mladi, kakšni smo, kaj hočemo, kaj moremo in kaj moramo. 18.00 Zaključek programa.

SOBOTA, 3. NOVEMBRA: 16.00 SOBOTNI VRTILJAK. 16.15 Pet minut za... 16.20 EPP - I. del. 16.30 Poročila. 16.35 EPP - II. del. 16.45 Mini anketa. 17.00 Zaključek programa.

otroci! 19.15 Minute z ansambлом Andre Brasseur. 20.00 Spoznavajmo svet in domovino. 22.20 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 28. OKTOBRA: 6.00 - 8.00 DOBRO JUTRO! 8.07 Vesele bogov. 9.05 se pomnite, tovariši... 10.05 Prvi aplavz. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.15 - 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - vmes ob 11.50 Pogovor s poslušalci. 14.05 Humoreska tega tedna - J. Jerome: Humoreska. 14.30 - 17.00 Nedeljsko športno popoldne. 17.05 Nedeljska reportaža. 18.00 Radijska igra - Blagoja Ivanov: "Tri bežna srečanja". 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 "V nedeljo zvečer". 22.20 Zaplešite z nami.

PONEDELJEK, 29. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 10.15 Za vsakogar nekaj. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Milan Erjavec: Po telicah lisaste pasme je veliko povpraševanje. 12.40 S tujimi pihalnimi godbami. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 "Vrtljak". 17.10 Koncert po željah poslušalcev. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z Zadovoljnimi Kranjci. 20.00 "Ti in opera". 22.15 Za ljubitelje jazz.

TOREK, 30. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo - Vaška komanda. 10.15 Plesni ritmi na koncertnem odru. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž.

Saša Bleiweis: Zavarovanje lesa pred gnitjem in pred škodljivci. 12.40 Z domačimi ansambli. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 "Na poti s kitaro". 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 "Vrtljak". 18.30 V torek na svidenje! 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Atija Sossa. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Od premiere do premiere - Ivan Pregelj: Tolminci. 22.15 Od popevke do popevke.

SREDA, 31. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.25 Otroške igre. 10.15 Urednikov dnevnik. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Albin Stritar: Sofinanciranje raziskovalnih nalog v kmetijstvu. 12.40 Od vasi do vasi. 13.30 Priporočajo vam... 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 "Loto vrtljak". 18.15 S pop ansambli. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana. 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana. 22.15 S festivalov jazz.

CETRTEK, 1. NOVEMBRA: 8.05 Jutranji divertimento. 9.35 "Jesenska pesem". 10.05 "Spomni-mo se...". 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.10 Lepe melodije z velikimi orkestri. 13.30 Florjan Laimiš: Possebna oddaja iz krajev NOB. 14.05 Iz opernega sveta. 16.00 Slovenske narodne in umetne pesmi. 17.05 "Iz teme k svetlobi...". 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Jožeta Privška. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Radijska igra - Juž Kozak - Mitja Mejak: "Georgesova maska". 22.15 Popevke in plesni ritmi.

TELEVIZIJSKI SPORED

CETRTEK, 25. OKTOBRA: 9.35 TV v šoli (Zg) - 10.30 Angleščina (Zg) - 10.45 Nemščina (Zg) - 11.00 Francoščina (do 11.30) (Bg) - 14.45 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.20 Angleščina - ponovitev (Zg) - 15.35 Nemščina - ponovitev (Zg) - 15.50 Francoščina - ponovitev (Bg) - 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bg) - 17.35 Iz Zakladnice slovenske književnosti: A. P. Linhart: Matiček se ženi - II. del (Lj) - 18.05 Obzornik (Lj) - 18.20 Mozaik (Lj) - 18.25 Shane - serijski barvni film (Lj) - 19.15 Delavska TV tribuna: TOZD - temelj samoupravne organizacije (Lj) - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Kam in kako na oddih (Lj) - 20.40 Četrtekovi razgledi (Lj) - 21.30 A. Ingolič: Mladost na stopnicah - barvna TV nadaljevanka (Lj) - 22.00 Poročila (Lj).

PETEK, 26. OKTOBRA: 9.25 TV v šoli (Zg) - 11.00 Angleščina (do 11.30) (Bg) - 14.35 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 16.10 Angleščina - ponovitev (Bg) - 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bg) - 17.40 Kuhinja pri violinskem ključu: Veliko mešano (Lj) - 18.10 Obzornik (Lj) - 18.25 Rekreacija: Joga (Lj) - 18.40 Pet minut za boljši jezik: Show - in predstava (Lj) L 18.50 Mozaik (Lj) - 18.55 Glasbena oddaja (Lj) - 19.10 400 let slovenske glasbe: Igor Štuhec (Lj) - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 20.30 3-2-1 in TV barometer (Lj) - 20.40 Nedolžni violinec - angleški barvni film (Lj) - 22.30 XXI. stoletje (Lj) - 22.55 Poročila (Lj).

SOBOTA, 27. OKTOBRA: 9.35 TV v šoli (Zg) - 11.00 TV v šoli (do 12.00) (Sa) - 16.00 Po domače z ansambлом Toneta Kmetca (Lj) - 16.30 Evropsko prvenstvo v gimnastiki za ženske - posnetek iz Wembleya (Zg) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Daktari - serijski barvni film (Lj) - 19.10 Mozaik (Lj) - 19.15 Igralec je igralec - oddaja TV Beograd (Lj) - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 in TV barometer (Lj) - 20.30 3-2-1 in TV barometer (Lj) - 20.30 Moji gostje in jaz - Drago Dikičič (Zg) - 21.25 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 21.35 Skrivnosti morja - barvni film (Lj) - 22.20 Starinarja - serijski film (Lj) - 22.50 TV kažipot (Lj) - 23.10 Poročila (Lj).

NEDELJA, 28. OKTOBRA: 8.50 Skrivnosti morja - ponovitev barvnega filma (Lj) - 9.40 Ptujski festival - 3. oddaja (Lj) - 10.10 Kmetijska oddaja (Sa) - 10.55 Mozaik (Lj) - 11.00 Otroška matineja: Otroci naše šole, Enciklopedija živali (Lj) - 11.45 Poročila (Lj) - 11.50 TV kažipot (do 12.10) (Lj) - Nedeljsko popoldne: Po domače sredi Ljubljane, Prvi aplavz, Reportaža z Danske II. del, Sport, Za konec tedna (Lj) - 17.55 Moda za vas - barvna oddaja (Lj) - 18.05 Poročila (Lj) - 18.10 Azurna obala - italijanski film (Lj) - 19.45

Risanka (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.30 3-2-1 in TV barometer (Lj) - 20.40 Iz libra Marka Uvodiča - humoristična oddaja Tv Zg (Lj, Bg) - 21.35 Nova imena - zabavno glasbena oddaja (Zg) - 21.55 Sportni pregled (JRT) - 22.25 Poročila (Lj).

PONEDELJEK, 29. OKTOBRA: 9.10 Odprta univerza (Bg) - 9.40 TV v šoli (Zg) - 11.00 TV v šoli (do 11.30) (Bg) - 10.30 Angleščina (Zg) - 14.50 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.40 Angleščina - ponovitev (Zg) - 16.10 TV v šoli - ponovitev (Bg) - 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bg) - 17.45 A. Papler: Hudobni graščak - I. del (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Enciklopedija živali - barvni film (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Mladi za mlade (Sa) - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 in TV barometer (Lj) - 20.35 G. Buechner: Vojček - predstava Drame SNG Ljubljana (Lj) - 22.00 Kulturne diagonale (Lj) - 22.45 Poročila (Lj).

TOREK, 30. OKTOBRA: 9.35 TV v šoli (Zg) - 10.40 Nemščina (Zg) - 11.00 TV v šoli (do 11.30) (Bg) - 14.45 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.35 Nemščina (Zg) - 15.55 TV vrtec (Zg) - 16.10 TV v šoli - ponovitev (Bg) - 17.15 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.35) (Bg) - 17.50 H. Ch. Andersen: Mati (Lj) - 18.05 Obzornik (Lj) - 18.20 Radost muziciranja - barvna oddaja TV Beograd (Lj) - 18.50 Mozaik (Lj) - 18.55 Dosežki medicine: Kri - zdravlilo, barvna oddaja (Lj) - 19.15 Jama nimfe Kalipso - barvna oddaja iz beogradske serije Mediteranska srečanja (Lj) - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 in TV barometer (Lj) - 20.35 Mi med seboj (Lj) - 21.35 F. M. Dostojevski: Bratje Karamazovi (Lj) - 22.25 Poročila (Lj).

SREDA, 31. OKTOBRA: 8.20 TV v šoli (Zg) - 11.00 TV v šoli (do 11.30) (Bg) - 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bg) - 17.45 Otroci naše šole - serijska oddaja (Lj) - 18.10 Obzornik (Lj) - 18.25 Na sedmi stezi - športna oddaja (Lj) - 18.45 Arhitektura in družba - Načrtovanje (Lj) - 19.15 Mozaik (Lj) - 19.

Samo delo velja

Spominjam se še, kako mi je pred nedavnim nekdo v „Beti“ dejal: „Veš, Mira mi je zelo žal. Direktor našega kolektiva je postal v malce nepravem času. Prav sredi raznih težav. Po drugi strani pa sem vesel, saj vem, da bomo s skupnimi močmi težave premagali.“

Miru Gošniku, ki se je tokrat v Metliki že drugič oženil (prvič je od tam odpeljal zalo Metličanko za življenjsko družico, pred meseci pa se je „priženil“ v tovarno), pa ni žal, da je prevzel krmilo metliškega „velikana“. Nasprotno! Po dolgih letih, ki jih je preživel izven gospodarstva kot profesionalni politik na republiški konferenci SZDL v Ljubljani in še prej kot sekretar sevnškega občinskega komiteja ZK, si je želel vrnitve v gospodarsko organizacijo. Vrnitve v konkretno družbeno prakso, v kateri, kot sam pravi, lahko posameznik, seveda če se spoji s celotnim kolektivom, preizkusi sebe. V življenju mu kot enemu izmed šestih otrok celjske delavske družine ni bilo nikoli nič poklonjeno. Že v rani mladosti se je trdo spopadal z vsakdanjostjo. Od kurilca sušilnic lesa, normirca, opravljene gozdarske šole, srednje tehniške šole lesne stroke, vmesnega službovanja na različnih delovnih mestih, opravljene diplome na visoki šoli za politične vede, sociologijo in novinarstvo v Ljubljani, opravljanja najrazličnejših pomembnih političnih dolžnosti, od katerih se še ni poslovil, ga je vodila pot v direktorsko sobo „Beti“.

Pri nastevanju njegovih dosežanj in sedanjih dolžnosti v raznih organizacijah in organih sem gotovo kate-

ro izpustil. Bilo in še jih je toliko, da si jih je težko vse zapomniti. Pa vem, da se Miro Gošnik zato ne bo želel. Saj potrjujejo njegovo življenje rezultati njegovih prizadevanj, ne pa zgolj nastevanje dolžnosti, ki jih je opravljal.

Direktor pravi, da je moderna tehnika učinkovitejša v povezavi z znanjem. Le skupaj bosta dajala pričakovane rezultate. Vsi razvojni načrti tovarne in vsega gospodarstva so namenjeni tistim, ki prispevajo k sadovom dela. Velja le tisto, kar je pridobljeno z delom, vse drugo je špekulacija. To je treba vcepiti v zavest vseh delavcev. Mora jih prežeti spoznanje, da morajo o vsem sami odgovorno odločiti, saj bodo tudi posledice morebitnih napačnih odločitev občutili sami. Vsa družba bo lahko zadovoljna tedaj, ko se bomo vsi skupaj, od vratarja do direktorja, počutili in obnašali kot nosilci in oblikovalci nadaljnega razvoja.

Kljub malce nezavidljivemu položaju, v katerem se je znašla skoraj vsa tekstilna industrija in tudi „Beti“, njen direktor trdno veruje v boljše čase, čeprav jih nihče ne bo poklonil. Vanje bodo kolektiv pripeljali medsebojna trdna povezanost, kvalitetni izdelki in pridnost. Zadnja še predvsem. In prav pridnost ima Miro Gošnik za največji adut. Neomajno verjame in veruje v marljivost Belokranjcev.

In ko se bodo ozrli na prehojeno pot, ne bodo iskali najzaslužnejših. Ob uspehu bo zaslužen ves kolektiv. Ob neuspehu pa bodo tudi krivi vsi.

BRANKO PODOBNIK

Zborovanje pionirjev v Stubici – pri spomeniku, ki simbolizira kmečke upore pred 400 leti. (Foto: Metod Saje, OŠ Katja Rupena)

Pionirji proslavili 400-letnico puntov

Pred spomenikom Matiji Gubcu v Stubici – kip je delo znanega umetnika Augustinčiča – so slovenski in hrvaški pionirji v soboto, 20. oktobra, proslavili 400-letnico hrvaško-slovenskega punta. V kulturnem delu je sodelovalo nad 900 mladih pevcev, ki jih je dirigiral Radovan Gobec. Proslave se je udeležila tudi precej številna delegacija pionirjev iz Romunije.

Številne udeležence stubiškega slavja so avtobusi popoldne odpeljali v Kostanjevico, kjer so pod pokroviteljstvom akademika in slikarja Krsta Hegeđušiča odprli III. grafični bienale jugoslovanskih pionirjev. Na njej smo dobili za svoje prispevke ustno pohvalo tudi likovniki in naši pedagogi z osnovne šole Grm v Novem mestu. Kar 21 naših učencev je imelo razstavljen svoja dela na temo o puntih. Naši pevci so v pevskem delu otvoritve razstave zapeli pet pesmi.

SUZANA GUTMAN
literarni krožek
OŠ Grm – Novo mesto

Odvečen je strah o izrivanju vernikov

Na rob »Odpnemu pismu jugoslovanskih škofov«, objavljenemu v »Družini« 21. oktobra

Kljub poudarjenemu zagotovu, da cerkev noče prevzeti politično posredniške vloge niti ne zahteva deleža pri oblasti, ugotavljam, da odprto pismo jugoslovanskih škofov, naslovljeno na našo javnost, preveča predvsem politična, in ne verska plat problema. Kako naj drugače razumemo dobrohotno prizadevanje, da bi vsem vprašanem, ki žulijo katoliško cerkev pri nas, dali čimbolj glasen poudarek, hkrati pa v poslanici previdno molčijo o vseh vprašanih, ki tarejo našo družbo.

Mislím, da ni treba posebej poudarjati, katera vprašanja so to, vendar naj vseeno spomnim na sodelovanje cerkve med NOB z okupatorjem, na podpiranje naših družbeni ureditvi sovražne emigracije še danes. Ob branju poslanice je treba predvsem opozoriti, da je za objektivno presojo treba slišati obe plati zvoja.

Kolikor poznam naše politično življenje, mislim, da je strah o nekakšnem izrinjanju vernikov od upravljanja družbe povsem odveč. Če ga poudarjamo, dobiva s tem nepotrebne razsežnosti. Rekel bi celo, da sestavljam poslanice resnično življenje ni poznano. Osebnost poznam vrsto ljudi, ki niso ateisti, pač pa so več ali manj verni (kar je njihova zasebna stvar) in so na zelo pomembnih družbenih položajih. So sodniki, so upravni delavci, so direktorji. V redu ljudje so kot državljani in kot verniki, nihče jim tega ne očita in nihče jih zaradi tega ne zastavlja.

So nekatera področja, za katera je človek občutljiv. Človek je občutljiv glede mnenja o svojih starih, občutljiv je glede nazorov o poštenosti in drugem. Tudi družba je občutljiva za zadeve, ki so pomembne zanjo. Ni mogoče pozabiti, da je naša država nastala v oboroženem

boju proti narodnim zatiralcem, proti tistim, silam, ki jih je bolj ali manj odkrito podpirala cerkev, uradno in neuradno. Ali smemo potem zameriti človeku, državljanu

... Iz domneve, da je vera nekaj slabega, škodljivega in zaostalega in da so, izhajajoč iz tega, verni ljudje na neki način nujno škodljivi člani družbe, kar je zelo lahko spremeniti v „sovražnike“, se v skupnosti ustvarja škodljivo in zastupljajoče ozračje medsebojne razdeljenosti in nezaupanja. Pri vernikih to spodbuja občutek nezadovoljstva, ponižanja, negotovosti, pa tudi strahu; zlasti ako bi si ustvarili vtis, da takšne domneve podpirajo nosilci javne oblasti. Nujno prihaja do duševnega ozračja med ljudmi in do zapiranja vaze. To sili vernika k molku: v političnih organizacijah in na sestankih se boji govoriti po svoji vesti v obrambo svojih pravic ...

PREDLOG ZA TRI NAGRADE

Upravni odbor sklada za podeljevanje oktobrskih nagrad v brežiški občini je za letošnji izbral tri kandidate, za katere se je odločil na podeljivki seji. Občinski skupščini predlaga, naj podeli oktobrsko nagrado Ivanu Živiču, Roziki Bohinčevi in sindikalni organizaciji Industrije motornih vozil iz Brežic.

SREČANJE VETERANOV V CERKLJAH

V Cerkljah ob Krki napovedujejo za 25. oktober srečanje lovcev veteranov. Tako bo tamkajšnja lovška družina počastila občinski praznik 28. oktober.

Trditve v odprtem škofovskem pismu

... V zvezi z budivjivo duha ustavnosti v zavesti občanov državne skupnosti, ozirajoč se na resnično svobodo v verskih vprašanih, nikakor ne moremo spregledati naslednje ugotovitve: ne moremo brez žalosti in zaskrbljenosti poslušati trditve – proglašene za znanstvene resnice – da sta versvo in vera družbi škodljiva, da ju naša družba do sedaj samo še prenaša, da pa sta negativen pojav, dediščina preteklosti in znamenje zaostalosti in da morata kot takšna v prihodnosti izginiti. Kdo naj bi se čudil, če sprejemanje in širjenje takšnih napačnih premis pogosto rodi nekatere nepravilne sklepe in če takšne premise navdihujejo nepravilne postopke proti ljudem ...

... Zaradi tega kot verni občani ne moremo sprejeti vzgoje, ki bi izrecno služila ateizaciji otrok vernih staršev, in to med šolskim poukom. Če bi šola služila ateizaciji družbe, potem bi morali iz tega nujno sklepati, da je ateizem državna „vera“ in da ima zaradi tega prednost, kakršnih nima nobena druga vera. Po našem globokem prepričanju bi takšnega načela ne mogli združiti s splošnim pojmom svobode in pluralizma prepričan. Če človek nima pravice izročiti svojega prepričanja lastnim otrokom, temveč se otroci v obvezni šoli v tem pogledu sistematično tržejo iz njihovega duhovnega sveta, potem se zares srečujemo s kršitvijo pravic staršev in dostojanstva samega otroka. To bi bilo nezdržljivo z javno zagotavljenimi človečanskimi pravicami. Govorjenje, da mora biti šola popolnoma znanstvena, je nekaj drugega od govorenja, da mora šola biti v službi ateizacije ...

ILEGALCI

Novomeški šport je šel zadnje čase kar v ilegalo. Samo nogometiški se redno obveščajo s plakati ljubitelje športa o svojih tekмах. Odbojkarice so za prvo tekmo imele z roko napisane plakate (mar je plakat, kot so ga dali tiskati košarkarji ali nogometiški, tako hud izdatek?).

Balinarji so imeli prejšnji teden turnir v počastitev občinskega praznika – brez plakatov. V nedeljo so igrali odbojkarji z Mokronogom – brez plakatov. V petek so imeli igralci tenisa klubski turnir – brez plakatov. V soboto zvečer so rokometiške Krke igrali s Stopičami – brez plakatov. Rokometiški so bili tako malomarni, da so na plakate napisali, da igrajo z Alplesom, igrali pa so z Olimpijo.

Ob tako občutnem podcenjevanju javnosti vsi ti niti ne zaslužijo gledalcev!

PRIVOŠČITE SI TO ZADOVOLJSTVO!

Posmrtno priznanje S. Škalerju

12. oktobra so podelili najzaslužnejšim slovenskim muzejskim delavcem letošnje Valvasorjeve nagrade. Zlata Valvasorjeva plaketa, to najvišje priznanje, ki ga podeljuje Skupnost muzejev Slovenije, je bila priznana pokojnemu ravnatelju Posavskega muzeja prof. Stanku Škalerju, od katerega smo se za vselej poslovili letošnjo pomlad. Podeljena mu je bila za izjemne uspehe pri muzeološkem delu, ki ga je opravil v Posavskem muzeju za vzgojno-prosvetno delo med mladino in za publicistično dejavnost.

V desetih letih, odkar je prevzel mesto ravnatelja Posavskega muzeja, je pokojni Stanko opravil ogromno delo, ki ga nepoučeni le težko ocenijo. Z maloštevilnimi sodelavci in zvestimi prijatelji je v brežiškem gradu najprej izpeljal obsežna konservatorska dela in nato uredil takšne muzejske zbirke, da je Posavski muzej danes eden najlepše urejenih pokrajinskih muzejev v Sloveniji. Kot muzealec je kazal zanimanje za vse stroke, ki sodijo v kompleksno muzejstvo, in bil izkušen razsodnik v vprašanih muzejske problematike.

Kot zgodovinar je začel svojo pot muzealca s postavitvijo oddelka o hrvaško-slovenskem kmečkemuntu, ki je bila prva stalna muzejska razstava na to temo v Sloveniji.

Nedoumljivo kruta in nesmiselna usoda je hotela, da je končal svoje kratko in plodno življenje prav v letu, ko slavimo 400-letnico tega punta. Tik pred smrtjo mu je bilo še dano zadoščenje, da je doživel izid svoje lepe knjige „Boj za staro pravdo“.

Poln načrtov in novih idej za še lepšo podobo in popolnejšo ureditev muzeja, ki ga je tako ljubil, je dobesedno izgorel na delu. Zgrudil se je

OBISK V POSAVSKEM MUZEJU

V soboto je prispelo v Brežice 120 udeležencev dvodnevne zborna samoupravljalcev na Otočcu. Z zanimanjem so si ogledali zbirke v Posavskem muzeju. Z njihovim obiskom je muzej že dosegel celoletno število obiskovalcev v minulem letu.

Pokojni prof. Stanko Škaler

Izredno velikega jurčka ajdovčka je našel 15. oktobra Ciril Firšt iz Rajndola v kočevski občini v hribu proti Kačjemu potoku. Premer klobuka je imel 37 cm, tehtal pa je kar 2 kg in 80 dkg. Zanimivo je tudi, da goba sploh ni bila črviva. (Foto: Vardijan)

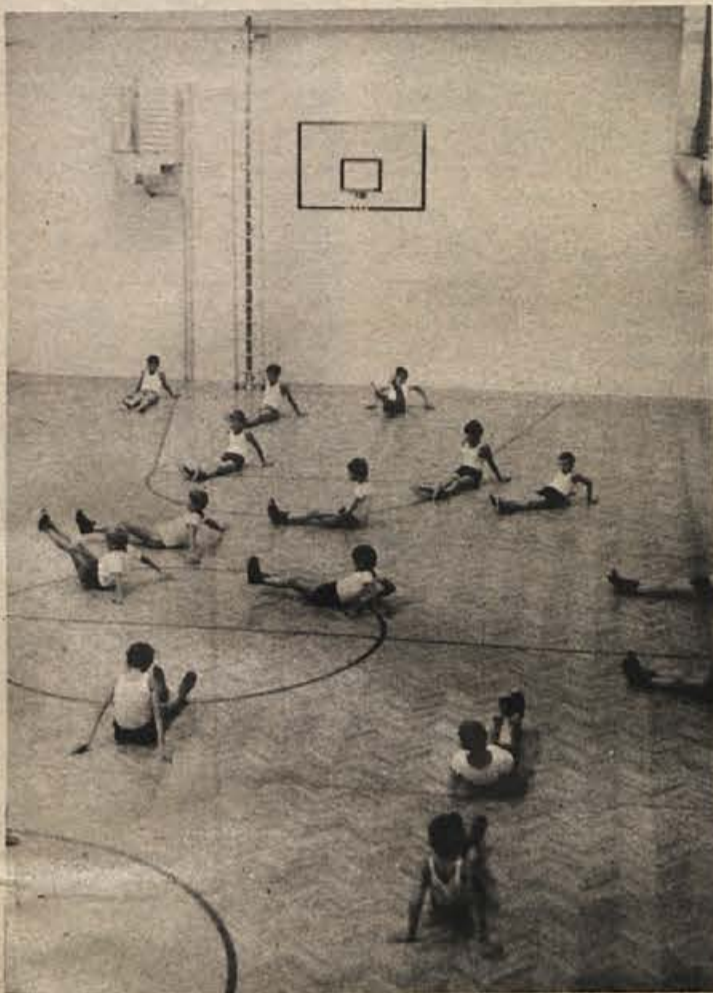
Izročilo za praznik

Novo osnovno šolo v Dolenjskih Toplicah bodo odprli 29. oktobra – na dan praznika novomeške občine. Na slavnostni seji občinske skupščine, ki bo v njej zasedala, bo dobila ime po Bazi 20. Pred šolo – sredi športnega parka – bo stal obelisk, na katerem bo vrezano besedilo v spomin kasnejšim rodovom. Zapisano bo, da je bila ta šola postavljena s prispevkom delovnih ljudi in delovnih organizacij, da je spomenik vsem, ki so darovali svoje življenje za boljši jutrišnji dan, zapisano bo,

naj se nove generacije v tej šoli – spomeniku solidarnosti – vzgajajo v duhu naše družbene ureditve. Šola naj bi v kraju sodelovala z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami, bila naj bi kulturno in športno središče in središče za vse dejavnosti v topliški krajevni skupnosti.

Dolgotrajno čakanje je poplačano, veselje je izrinilo nestrpnost, staro se je umaknilo novemu. Partizanska topliška dolina slavi do zdaj največjo delovno zmago.

Izročilo za praznik

Na kraju, kjer so Topličani lani iztovorili podarjen les, stoji danes sodobna šola in v njej telovadnica – največje veselje mladeži.

„Osemnajst let sem v Dolenjskih Toplicah. Kot aktivistka sem spoznala vso Slovenijo, a take revščine, kot jo imamo tu, nisem videla še nikjer. Ne spominjam se kraja, kjer bi se morala šola potikati po vsem naselju, kot tu pri nas, kjer skoraj ni hiše, da ne bi imela v vsem tem dolgem času in večnem upanju na boljše čase učilnice pod streho,“ je pred letom in pol pripovedovala Anica Brkič, predmetna učiteljica na topliški osemletki.

Lojze Bradač, kmet iz Podhoste, predsednik krajevne skupnosti Dolenjske Toplice, je pred lanskim 14. majem, ko se je tudi topliška dolina pripravljala na nov referendum, poudaril: „Že več kot deset let se pripravljamo na gradnjo, borci so nam malone ukazali, da gremo v akcijo... Razumevanje ljudi za razreševanje šolskih težav je neizmerno, čeravno jih tarejo krajevni problemi. Gozdni posestniki so obljubili nad 200 m³ lesa, tako pripravljani na pomoč vsi skupaj že dolgo nismo bili.“

Po uspešnem referendumu so kmetovalci pripeljali les na dan trojnega praznika – 28. maja 1972, ko je topliška dolina slavila krajevni praznik, 30-letnico osvoboditve Dolenjskih Toplic in 80-letnico rojstva predsednika Tita. Vozove s hlodi so okrasili z zelenjem in parolami. Prezemniki so tedaj namerili nad 200 m³ hlobovine. Kasneje so obljubo izpolnili tudi drugi, ki so jih na dan praznika zadržali drugi opravki.

Predsednik občinske skupščine Avgust Avbar je na zborovanju, na prostoru, ki so ga izbrali za novo šolo, poudaril: „Začetek gradnje nove šole je le še

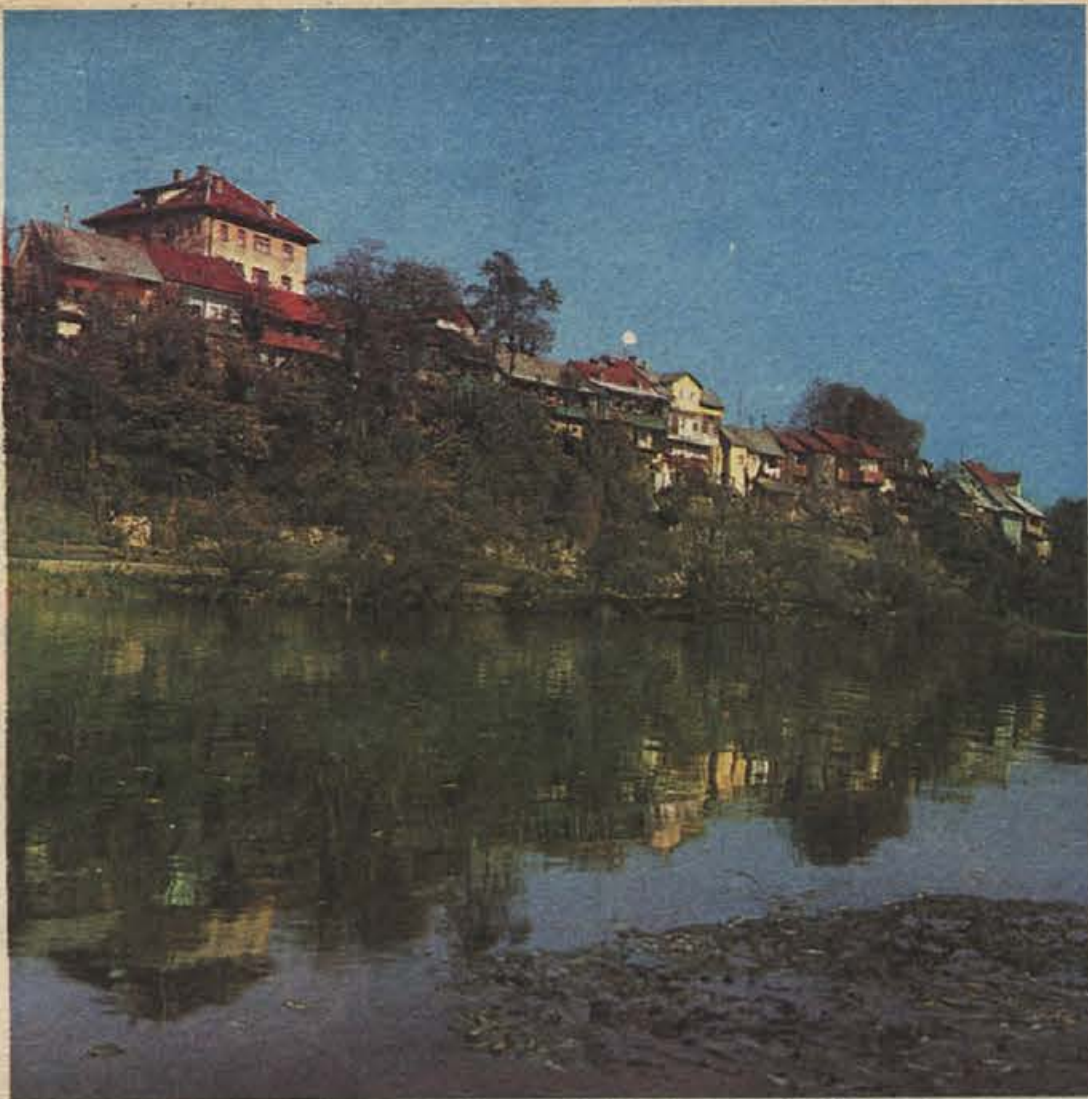
formalnost in ni več daleč dan, ko bodo otroci te doline stopili v sodobne, svetle in prostorne učilnice.“

Potem so si vsi oddahnili in držali pesti, da bi se Avbarjevo zagotovilo res kmalu uresničilo. Ravnatelj Vinko Cirnski je pred začetkom šolskega leta 1972/73 z vedrim obrazom pripomnil: „Samo višja sila lahko prepreči, da se to ne bi zgodilo, česar pa ne verjamem. Če po pravici povem, si tudi ne upam misliti, da bi zdaj, ko nam v resnici luč gori, vse skupaj padlo v vodo.“

Obveljalo je, kar so napovedovali optimisti, ogromna veči-

Spomin na lanski maj: kmetje topliške doline so izpolnili obljubo in pripeljali les za novo šolo.

Utrip modernega življenja, razvijajoča se tehnizacija in razgibanost sta zajela tudi mesto na idiličnem polotoku v zavoju Krke. Industrija, promet in turizem so v zadnjih letih potegnili mesto iz provincialne zaspanosti in mu odprli nove možnosti in lepše obete. (Foto: Marjan Moškon)

Spomenik solidarnosti

na. Gradbinci novomeškega Pionirja so se v to gradnjo zagrizli brez oddiha in zgradili novo šolo v rekordnem času. Ob vsesplošni podpori prebivalstva in družbenopolitičnih organizacij je stekla velika vzporedna akcija za nabavo šolske opreme. Ljudje so poleg samoprispevka in že omenjenega lesa dali dodatno denarno pomoč. Nekateri delovne organizacije so se posebej izkazale: podjetje Gorjanci je prispevalo 100.000 din, GG Novo mesto 50.000, po svojih močeh so prispevali tudi drugi.

Veliki dogodek je napočil v začetku tega šolskega leta: 3. septembra so se otroci slavnostno preselili iz stare v novo stavbo, novi prostori in sodobno opremljeni razredi so se prvič napolnili z živzavom. To je bil dan, ki bo ostal zapisan kot velika zmaga delovnih ljudi v prizadevanju za boljše življenje.

Kot bi primerjali dan in noč

„Primerjava med prejšnjimi in sedanjimi prostori ni

možna,“ je te dni poudaril ravnatelj Cirnski. „Kar je bilo prej, želimo čimprej pozabiti. Privajamo se na novo, še vedno malo zmedeni od občutka, da je vse to, kar smo pridobili po dolgoletnem čakanju, res. Veselje je nepopisno. Morali bi biti tu, ko smo se vseljevali. Učenci so v manifestativnem pohodu nosili parole, s katerimi so se zahvaljevali za novo šolo in obljubljali, da se bodo marljivo učili. Mnogi naši učenci so tokrat sploh prvič prestopili prag take sodobne hiše. Nisem bil presenečen, da so si z največjim veseljem ogledovali telovadnico...“

Nova topliška šola ima šestnajst prostornih učilnic, številne kabinete, jedilnico, v kateri lahko hkrati malica 250 otrok, pionirsko knjižnico in čitalnico, urejeno po prostem pristopu h knjigam. Velika pridobitev za šolo je zobna ambulanta, ki jo bodo v kratkem odprli v pritličju šole. Pobudo za to je dal dr. Dragan Zlatezič. Šolsko vodstvo je hvaležno novomeškemu zdravstvenemu domu oziroma njegovi zobni polikliniki.

Podružnične šole v Soteski, Poljanah in Sušicah so z novim

šolskim letom ukinili. Otroke vozijo v Dolenjske Toplice avtobusi podjetja Gorjanci. Voz se približno 200 učencev od 457, kolikor jih obiskuje pouk v novem šolskem letu. Z avtobusi

Vinko Cirnski: lepo in hkrati odgovorno je biti ravnatelj v novi šoli

vožijo tudi otroke, ki v Dolenjskih Toplicah hodijo k pouku v malo šolo. Dolenjske Toplice imajo prve v občini dva oddelka male šole (54 otrok). S tako organizacijo male šole bodo dosegli, da bodo imeli vsi prvošolčki redne osnovne šole enak start. Tako odpravljajo tudi tako imenovano socialno diferenciacijo, ki jo je še vedno čutili med središčni in podeželjem. Pripomniti je treba tudi, da so v šoli organizirali tudi varstvo za predšolske otroke, kar je nedvomno velika pridobitev za kraj.

Šolsko malico tokrat prvič dobivajo vsi učenci: tri do štiri krat na teden imajo tople enolončnice, druge dni pa okusne malice z namazi. Mesečna cena malice je samo 15 din. Da so to ceno lahko nastavili, so precej pomagali starši otrok, ki so se lepo odrezali v nabiralni akciji za najrazličnejša živila.

V novi šoli je vsa dejavnost lažja. Na pionirski konferenci so sprejeli delovni načrt, ki zajema delovanje najrazličnejših krožkov. Prek komisij so pionirji neposredno vključeni v red in življenje na šoli. Tako pridobivajo tudi prve samoupravljalске navade.

Pomembna pridobitev za novo šolo je tudi urejena okolica. Sem sodijo poleg drugega najrazličnejša športna igrišča in atletska steza.

Občanom ob prazniku

Letošnji občinski praznik se vključuje med mnoge slovesnosti, ki smo jih v vsej domovini proslavljali o pomembnih obletnicah ustanovitve partizanskih enot, ob obujanju spomina na kmečke punte in ob drugih praznikih, vezanih na našo zgodovino.

V preteklem letu smo se srečevali z zelo odgovornimi nalogami in opravili: z uresničevanjem gospodarske in družbene stabilizacije. Uspeh opravljenih naporov ni izostal. To nas hrabri za vnaprej, za delo, ki nas še čaka.

Upošteva pismo izvršnega biroja predsedstva ZKJ in tovariša Tita, smo v minulem času marsikaj izboljšali v lastnem delu in mišljenju.

čtudi smo se včasih težka otresali lastne prakse, ki ni bila vedno, čeprav morda tudi nehote, povsem v skladu z družbeno-politično naravnostjo naše družbe. Duh pisma nam je dal nove moči.

Z veseljem ugotavljamo, da smo v gospodarstvu dosegli izredne uspehe. Zagotovili smo likvidno poslovanje, nimamo nepokritih investicij, poslovna sposobnost se je okrepla. Vse to so realna izhodišča za nove uspehe v prihodnosti. Da bi bili kos nalogam, bomo morali pogumneje kot doslej uresničevati ustavne spremembe, ki temeljijo predvsem na neodtujljivosti pravic delovnih ljudi. Ustvarjalci naj sami odločajo o porabi ustvarjenega dohodka! To načelo bo zajamčeno v temeljnih organizacijah združenega dela. TOZD ustanavljamo in oblikujemo še vse preveč previdno, v nekem strahu, da bo novost prinesla razhajanje že obstoječih delovnih organizacij. Prav je, da smo glede tega temeljiti, vendar je treba z delom tudi pohiteji. Spremembe, ki jih prinašata novi družbeno-politični sistem in uvajanje delegatskega sistema, so tako pomembne, da jih bomo lahko uresničili le, če se bomo v resnici vsi zavzemali za funkcioniranje samoupravnega sistema. Vsi, ki sodelujemo v delovnem procesu, smo poklicani, da na najbolj neposreden način sodelujemo pri urejanju družbenih zadev.

Imamo stvarne možnosti za nadaljnji posepšeni družbeno-gospodarski razvoj. Toda potrebno bo združiti umske in telesne sposobnosti, da bomo razvoj nadaljevali, da bomo ustvarili boljše življenje za vse delovne ljudi. Zadnji dogodki v svetu sicer kalijo naš skupni optimistični pogled v prihodnost, saj so na pohodu sile, ki hočejo vnesti v življenje nemir in izkoriščanje, vendar je ob enotni Jugoslaviji, pod vodstvom ZK in predsednika Tita naša pot optimistična, pravilna in uresničljiva.

Vsem delovnim ljudem in občanom novomeške občine ob prazniku iskrene čestitke!

AVGUST AVBAR
predsednik ObS Novo mesto

Prvič štiri milijarde

Takšen bo ob koncu leta 1973 celoten dohodek gospodarstva v novomeški občini

Novomeška občina je bila še pred 10 leti nerazvita in gospodarsko skoraj nepomembna v republiškem merilu. Ustvarjeni narodni dohodek na prebivalca je znašal leta 1961 2.386 dinarjev, v Sloveniji pa 3.245 dinarjev več. Deset let kasneje (zadnji uradni statistični podatki) pa je narodni dohodek na prebivalca v novomeški občini presegel republiško povprečje za 5,7 odstotka. Povprečno je naraščal narodni dohodek na prebivalca v občini v zadnjih 10 letih letno za 22 odstotkov, v republiki pa samo za 18. V letu 1971 je znašala udležba občine Novo mesto v ustvarjenem narodnem dohodku republike 3 odstotke.

Vrednost opravljenih del po programih krajevnih skupnosti v zadnjih petih letih presega 35 milijonov 800.000 dinarjev.

Tudi na malčke mislijo

V letu 1973 so bila sredstva sklada za neposredno, otroško varstvo pri novomeški TIS porabljena predvsem za ureditev vrtcev izven Novega mesta.

V samem Novem mestu so zgradili montažni vrtec za 108 otrok ob Ljubljanski cesti. V njem so tudi prve jasli za 12 otrok.

Pri osnovni šoli v Dolenjskih Toplicah so zgradili prostore za dva oddelka predšolskih otrok.

V Straži so dokončno uredili stavbo za potrebe predšolskega in šolskega varstva. Stavba je centralno ogrevana, v njej sta dve igralnici za predšolske otroke in dve učilnici za šolsko varstvo.

Osnovna šola v Škocjanu je uredila oddelke za varstvo šolskih otrok, sklad za otroško varstvo pa je prispeval za premo. Tako je oddelke pripravil za sprejem približno 20 otrok.

Letos so začeli graditi otroški vrtec tudi v Sentejnerju. Objekt je v zadnji fazi izgradnje in bo marca ali aprila prihodnje leto pripravljen za sprejem 120 otrok.

Ljudje jih imajo za svoje

Krajevne skupnosti so tudi v družbenem življenju postale nosilke skrbi za urejanje vseh tistih vprašanj, ki občane neposredno zanimajo. Le-ti so krajevne skupnosti sprejeli za svoje organizacije. Njihova dejavnost se je razmahnila. Poleg vzdrževanja poti, gradnje cest in mostov, vodovodov in električnega omrežja načrtno urejajo socialna, kulturna in druga vprašanja, vse do rekreacije občanov. Podpore organizacijam, društvom, otroškemu varstvu, šolskim kuhinjam, letovanju otrok itd. so postale sestavni del njihovih nalog. Nenehna skrb krajevnih skupnosti je tudi organizacija SLO in vzgoja občanov v tej smeri.

V osnovni šoli v Dolenjskih Toplicah: mala šola in vrtec.

Dobimo: nove šole, most...

Občina Novo mesto se je v zadnjem času razvijala hitro kot malo-katera druga. Ob tem so se začeli pojavljati problemi. Od rešitev teh bo v marsičem odvisen nadaljnji razvoj gospodarskih dejavnosti.

Vse pogosteje se srečujemo s pomanjkanjem ustrezno izobraženih kadrov. Z ureditvijo programa izgradnje osnovnih šol, za katerega je bil izglasovan samoprispevek občanov za sedem let, bodo zagotovljeni pogoji za potrebno osnovno izobrazbo vsej mladini v občini. Ni pa še poskrbljeno za mladino, ki konča osemletko. Prostori v srednjih šolah so prenapolnjeni in kljub velikim potrebam ni mogoče razširiti sedanjih vrst izobraževanja, še manj pa odpirati novih srednjih šol. Zato bo potrebno čimprej zbrati dovolj denarja in začeti gradnjo prostorov za srednje šolstvo, hkrati s tem pa tudi urediti težke razmere v dijaškem domu.

Prometne težave občutijo vsi prebivalci občine. V mestu je promet v kolonah, prometni zastoji v mestnem jedru so vse pogostejši. Ceste, ki povezujejo kraje v občini, bi bile potrebne drugačne ureditve, pa čeprav je bilo v preteklih letih namenjeno veliko denarja za asfaltiranje. S cestami in potmi niso zadovoljni tudi v vaseh. Ob zbiranju sredstev za nov most, ki naj bi ga začeli graditi prihodnje leto, prav gotovo ne bo mogoče zanemariti vseh drugih komunalnih problemov.

Gradnja novega vodovoda od Družinske vasi do Novega mesta, s katerim bodo mesto in številna druga naselja dobila zdravo pitno vodo, je v razmahu.

Večletna prizadevanja, da bi zavarovali Krko pred onesnaževanjem, so rodila prve sadove. Po številnih raziskavah in študijah ter obsežni tehnični dokumentaciji je bila letos zgrajena začasna čistilna naprava v Kandiji za desni breg Krke, na osrednji čistilni napravi v Ločni, kjer se bodo čistile vse odplake z območja mesta, pa že nameščajo opremo. Na obe napravi bo priključeno bližnje kanalizacijsko omrežje, to pa pomeni, da smo še vedno na začetku izvajanja programa. Potreb-

Velik del narodnega dohodka ustvarijo gradbinci.

Kopališki dom v Dolenjskih Toplicah bodo nadgradili in sicer povečali. V naslednjem obdobju bo v tem znanem zdraviliškem in turističnem kraju zraslo nekaj objektov, ki bodo bistveno pospešili gostinsko-turistični razvoj kraja.

SKOK TURIZMA:

Za zdaj šele v študiji

29. oktobra bodo v avli nove šole v Dolenjskih Toplicah odprli razstavo urbanističnih zasnov Dolenjskih in Smarjeških Toplic, prikazani pa bodo tudi zazidalni načrti obeh zdravilišč z nazornim prikazom razvoja v naslednjih desetih letih. Ob tem bo še posebno pozornost vzbudila maketa razvoja zdravilišča v Dolenjskih Toplicah z objekti (sedanjimi in predvidenimi) in vplivnimi območji zdravilišča ter samega naselja.

Razstava bo nakazala smer, v katero se bo razvijalo zdravilišče Dolenjske Toplice, poleg tega pa bo razvidno, kakšen razvoj je predviden za druge družbene in zasebne dejavnosti v kraju in njegovi neposredni okolici.

Poseben poudarek bo dan na tej razstavi regionalni prostorski študiji Turističnega razvoja v širši dolenjski regiji. Študija, grafično prikazana na posebni karti, bo nakazala možen razvoj posameznih turističnih dejavnosti v dolini Krke. Zaobjela bo veliko območje od Zužemberka, Črnošnjic, Dolenjskih Toplic in Kočevskega Roga, prek Prečne do Novega mesta, Trške gore, Starega gradu, upoštevala bo Otočec, Strugo, Smarjeto, dolino od Smarjete do Mokronoga, Sentejnerje, Pleterje, Kostanjevico, Brežice in Mokrice. Študija bo poleg tega zaobsegla območje Gorjancev z gradov pod njimi (še zlasti Gracarjev turn, Prežek, Mihovo) in ne nazadnje na novo odkriti Gutenwerth pri Dobravi ob Krki.

Regionalna študija bo obiskovalcem razstave še posebej nakazala poti nadaljnega možnega razvoja vseh vrst turizma in dejavnosti: zdraviliškega, tranzitnega, zimskega, kmečkega, konjeniškega, rekreacijskega in lovškega turizma, ribolova, letalstva, padalstva in drugih dejavnosti v krajih oziroma območjih, ki smo jih navedli.

Regionalna študija je narejena na podlagi že izdelanih najrazličnejših

študij na območju Dolenjske. Njen namen je prebivalcem občine ob njihovem občinskem prazniku „otipljivo“ prikazati, kakšne možnosti za turistični razvoj so še v tem prostoru, ki je, kar zadeva razvitost turizma in gostinstva, še precej na začetku poti. Naravne dobrine, lepote in zanimivosti dajejo temu območju nepogrešljive možnosti, da naredi velik korak naprej.

Tak korak bo pomemben zlasti v prihodnosti, ko bo treba soočiti gospodarski razvoj z razvojem drugih dejavnosti. Dosedanja turistična dejavnost je po svojem fizičnem obsegu majhna, saj zmogljivosti Otočca in obeh Toplic ne presegajo minimalnih zmogljivosti, poleg tega pa je ta dejavnost še hudo razdrobljena in se ne razvija po enotnem in usklajenem načrtu. Prav zato sta s politične strani na to področje posegla občinska konferenca ZKS v Novem mestu in še zlasti njen komite ter zadolžila vse gostinske in turistične organizacije, da proučijo možnosti za sodelovanje, bodisi da gre za integracijske ali kakšne drugačne oblike. Občinsko skupščino pa sta omenjena politična foruma zadolžila, da začne akcijo, da bi vse to naposled začeli uresničevati in tudi uresničili.

Samo regionalno študijo je po dogovoru z občinsko skupščino Novo mesto in tovarno zdravil Krko izdelala skupina strokovnjakov – arhitektov, ki jih je organiziral Dominvest. Študija je nastala na stroške Krke.

Toplice: nove naložbe

Iz študije je razvidno precej tega, kar bodo Dolenjske in Smarješke

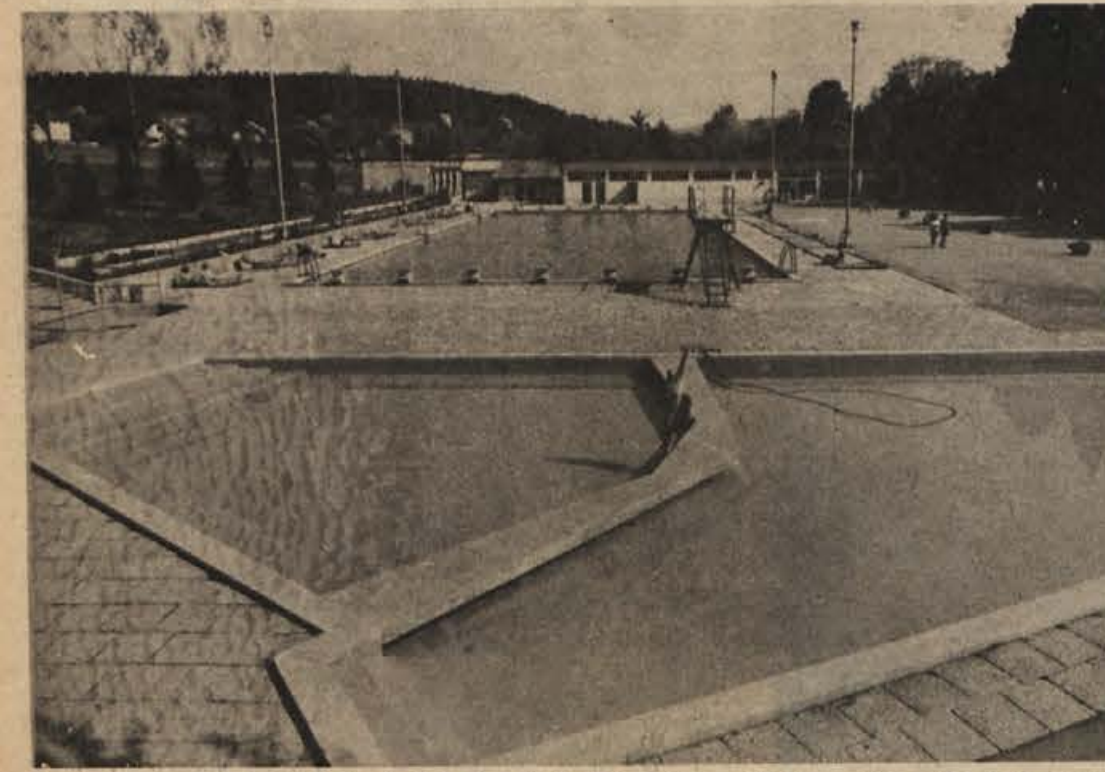
Toplice pridobile v srednjeročnem in dolgoročnem obdobju. Napovedujejo, da obeh Toplic še pred koncem tega desetletja ne bomo več spoznali, toliko da bo novega. Novi objekti, ki naj bi začeli rasti že prihodnje leto, bodo povsem spremenili tudi podobo obeh krajev.

V nekem zapisu, objavljenem v našem tedniku pred tedni, smo postavili vprašanje, kaj obetajo Dolenjske in Smarješke Toplice po pripitvi k novomeški tovarni zdravil. Navedli smo, da posebna skupina strokovnjakov že dalj časa bdi nad razvojnimi načrti obeh Toplic. Več desetmilijonske investicije naj bi po predlogu, ki še ni doživel bistvenih dopolnil oziroma popravkov, uresničili v dveh fazah: prvo do konca 1976, drugo po tem obdobju.

Za Dolenjske Toplice so predvideli že v prihodnjem letu za 45 milijonov din naložb. V načrtu je nov hotel z 250 posteljami, sodobno restavracijo, bazenom in drugimi objekti. V drugi fazi – govore o naložbi 40 milijonov din – bi postavili še en hotel v bližini sedanjega velikega bazena, zgradili še več kopalnih bazenov, uredili kampinge, parkirišča in podobno.

Zdravilišče v Smarjeških Toplicah bo najprej doživelo verifikacijo in s tem v zvezi ustrezno ureditev. Hotel nameravajo povečati (okoli 80 novih ležišč). Blizu novega športnega bazena pa naj bi kasneje zrasel hotel s 300 posteljami. Zdraviliško-turistično območje naj bi pridobilo še vrsto najrazličnejših pritoklin. Po letu 1976 naj bi se pričela gradnja v bližini avtomobilske ceste. Predvidevajo večji rekreacijski center s sodobno restavracijo, bazeni, kampingi in drugimi turističnimi objekti. Po načrtu bi naložbe presegle 77 milijonov dinarjev.

Kar nakazuje regionalna študija, v TOZD zdravilišča pri tovarni zdravil Krka že konkretizirajo. Zato bo še posebej zanimivo podrobneje pogledati nadaljnji razvoj Dolenjskih in Smarjeških Toplic, kot ga bo ponudila razstava urbanističnih zasnov, odprta za občinski praznik v novi šoli v Dolenjskih Toplicah.

Športni bazen v Dolenjskih Toplicah bo kmalu dobil še nekaj večjih in manjših, pokritih in odprtih sosedov. Zgradili jih bodo v skladu z urbanističnim razvojem zdravilišča in kraja.

bratsko mesto LESKOVAC

Leskovac se predstavi

Področje občine LESKOVAC sodi po svoji velikosti v vrsto večjih občin v SR Srbiji: s površino 1.016 km² predstavlja 1,15 odst. vseh površin v republiki. Na obdelovalne površine odpade v občini 52.974 ha (52,4 odst.), od česar je v zasebnem lastništvu 50.517 ha zemlje (94 odst.), v družbenem lastništvu pa 2.457 ha (6 odst.).

V občini živi 148.200 ljudi, kar predstavlja 1,74 odst. prebivalcev v republiki Srbiji. V mestu jih živi 46.190 (31,2 odst.), na deželi pa 102.010 (66,8 odst.). Do konca 1975, tako menijo, bo v občini živelo že 153.966 prebivalcev, od česar naj bi na mestno prebivalstvo odpadlo 52.950 prebivalcev (34,4 odst.), na vaško prebivalstvo pa 101.016 ljudi ali 65,6 odst.

Od skupnega števila prebivalcev v občini je v gospodarstvu in v družbenih dejavnostih zaposlenih pribl. 26.400 delavcev, samo v industriji pa 21.900 delavcev ali 87,6 odst. od skupnega števila zaposlenih v družbenem sektorju. Na koncu sedanjega srednjeročnega plana, se pravi leta 1975, pričakujejo v občini pribl. 29.600 zaposlenih delavcev.

Leta 1970 doseženi uspehi gospodarjenja naj bi se v občini do konca 1975 podvojili. Narodni dohodek, ki je znašal l. 1970 v občini 4.116 din, naj bi se povečal na 7.930 din, povprečen osebni dohodek zaposlenih pa od predlanskih 810 din na 1.420 din.

V primerjavi s prejšnjim petletnim obdobjem bodo skupne investicijske naložbe zdaj dvakrat večje. Vložene v osnovna sredstva in kadre, naj bi omogočile hitrejši razvoj cele vrste že sproženih kvalitetnih sprememb v občini. Predvsem pa naj bi zagotovile predvideno povečanje materialne podlage delavskega upravljanja in življenjske ravni delovnih ljudi v občini.

Ena izmed občin, s katero se je pobratila občina Novo mesto, je tudi Leskovac v SR Srbiji. Ko jo danes predstavljamo širši Dolenjski in vsem bralcem našega tednika, predstavljamo hkrati lokalni tednik „Naša reč“ (Naša beseda) v Leskovcu prebivalcem svojih šestih občin razmere, razvoj, dosežene uspehe in načrte novomeške občine. Bratski stiki obeh občin, njuno sodelovanje, izmenjava delovnih izkušenj in obnavljanje tradicij na pridobitvah NOB – vse to so čvrsti temelji, da tudi v dejanjih krepimo bratstvo in enotnost naših narodov, to punčico v očesu svobode nove Jugoslavije.

Na skrajnem jugu SR Srbije, 282 km od Beograda in 45 km od Niša (v smeri proti Skopju), leži Leskovac, pomembno kulturno in gospodarsko središče svojega širšega okoliša. Mesto in občina imata bogato preteklost, saj je bil kraj naseljen že za časa prvih znanih ljudskih naselij iz mlajše kamene dobe, ne manjka pa tudi številnih izkopanin iz antike in srednjeveških spomenikov, sledov turške okupacije pa vse do pridobitev današnjih dni.

Z Leskovcem povezuje svoje življenjske načrte kakih 330 naselij iz sosednjih občin z zapada in vzhoda, pa tudi njihovih središč: Vlasotinci, Leban, Vojnik, Medvedje in Crna Trava. Ti kraji so bili nenehno izpostavljeni okupatorskim težnjam Bizanca in Bolgarije. Odtod tudi visoka svobodoljubna zavest in želja po neodvisnosti prebivalcev teh krajev. Naj še dodamo, da živi na širšem območju Leskovca, ki meri 2700 kvadrat. kilometrov, več kot 260.000 ljudi. Za tako obsežno območje predstavlja Leskovac naravno in zanimivo središče. Že za časa Rimljanov so tod vodila pomembna pota od juga na sever Balkana. Boji s turškimi osvajalci so pustili med prebivalstvom mnogo spominov, po odhodu Turkov pa se je v Leskovcu hitro razvijala trgovina in obrt. Iz slednje se je že okoli 1889 razvila prva „tekstilna tovarna“ v Vučju. Industrija v Leskovcu se je konec XIX. in

v začetku XX. stoletja razvila s pomočjo trgovskega kapitala. Mlada tekstilna industrija je v mestu pognala korenine in že 1896. leta je Leskovac dobil prvo tovarno volnenih tkanin.

Trnjeva pot do svobode, po njej pa velik razmah

Leta 1900 je bilo v Leskovcu in okolici 6.000 obrtnikov in delavcev. V bližnjih Vlasotincih so takrat našli 4.000 obrtnikov. Življenjski pogoji prvih delavcev v Leskovcu in okolici pa so bili skrajno težavni: delovni čas je trajal po 16 in celo 18 ur, plače pa so bile tudi do trikrat nižje kot drugje v Srbiji. Delavski razred Leskovca je dvignil svoj glas na prvomajski paradi l. 1902, že l. 1895 pa so pod vplivom idej Sv. Markovića ustanovili delavsko-obrtniško združenje. L. 1919 in 1920 so delavci pod vodstvom komunistov organizirali vrsto štrajkov, na občinskih volitvah l. 1920 pa so v Leskovcu zmagali komunisti. Prvič v zgodovini so delavci Leskovca dobili svojo občino in v njej svoje resnične, ljudske predstavnike.

Vse do druge svetovne vojne je v Leskovcu vrelo med organiziranimi delavci in napredno mladino. Vrstili so se štrajki, gimnazijo v Leskovcu pa so sovražniki napredka imenovali „rdeča trdnjava“: med njenimi dijaki je bilo l. 1940 kar 200 članov SKOJ. Po okupaciji so

Nemci zasedli Leskovac, njegovo širše območje pa razdelili sebi in Bolgarom. 10. avgusta 1941 so domoljubi pod vodstvom Partije na planini Kukavici ustanovili Leskovački partizanski odred. Začelo se je slavno obdobje NOV in socialne revolucije, v kateri so delovni ljudje Leskovca in okolice z dragocenimi žrtvami priborili svobodo.

Po osvoboditvi in obnovi se je začel Leskovac gospodarsko dvigati. Znan tudi kot „jugoslovanski Manchester“ (znano angleško središče tekstilne industrije), je Leskovac razen tekstilne industrije razvijal tudi druge, visokoakumulativne gospodarske veje: kemično, kovinsko, lesnopredelovalno, gradbenstvo, prehransko industrijo in še kaj.

Tako je ime „Industrijski kombinat VUČJE“ že dolgo pojem za kvalitetne kamgarne, ki jih pozna domači in evropski trg. Blaga iz Leskovca gredo v Sovjetsko zvezo in druge vzhodne države, na zahodnem trgu pa imajo najboljšo odjemalec v Zah. Nemčiji, Italiji, Franciji in na Svedskem. Trikotaža iz Vučja gre tudi v Ameriko, Avstralijo in Azijo. – Tekstilni kombinat „Zele Veljković“ sodi v vrsto najmodernejših in najbolj donosnih tekstilnih podjetij v državi.

Lepe uspehe dosega tudi kmetijsko-industrijski kombinat „Toma Kostić“, ki ima 6 TOZD s področja prehranske industrije in kmetijske proizvodnje.

Ena izmed jugoslovanskih tovarn farmacevtskih in kemičnih proizvodov je „ZDRAVLJE“ v Leskovcu. Njena „življenjska pot“ je precej podobna razvoju novomeške tovarne zdravlil KRKA: pravtako je nastala iz laboratorija v okviru lekarne, l. 1954 pa je bila registrirana kot tovarna zdravlil.

»Gledališče vseh - gledališče za vse«

Kulturno življenje je v Leskovcu zelo razgibano. Že od l. 1926 imajo v mestu poklicno gledališče; od 22. oktobra 1944 dalje nastopa brez prekinitve. Svojevrstna prelomnica v njegovem življenju je 3. oktober

Spomenik naprednemu revolucionarnemu gibanju, padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja v Leskovcu je pravzaprav spomenik revolucije. Njegov simbol je v življenjski moči ljudstva. Na 17 spominskih kamnih pred osrednjim delom spomenika so vklesana poleg imen drugih borcev tudi imena 17 padlih herojev NOB.

1970: od tega dneva dalje v gledališču ne poznajo več blagajne! Iz proračuna občine, skladov skupne porabe v podjetjih, skladov za reklamo in propagando in iz dela sindikalne članarine dobiva gledališče že 8/10 svojih dohodkov (na leto jih ima 110 starih milijonov dinarjev!). V Leskovcu pravijo: vsak zaposleni v občini prispeva svoj delež tudi za financiranje gledališča, ko plačuje prispevek iz osebnega dohodka – toda vsi ne zahajajo v gledališče, najmanj celo tisti, ki bi jim bilo to najbolj potrebno. Vsak gledalec predstave pa hkrati uživa ugodnost brezplačnega obiska; družbene pomoči (dotacije) je po navadi deležen spet tisti, ki lažje kupi vstopnico. V gledališče vabimo zato vse občane, z njim pa gostujemo brezplačno tudi v okoliških krajih in sosednjih občinah.

Mreža šol je v občini zelo razvita. V okviru delavske uni-

verze deluje nekoliko višjih in visokih šol, ustanovili pa so tudi oddelek tehnične fakultete. Za dopolnilno šolanje kadrov ne manjka štipendij. V Leskovcu dobiva „domovinsko pravico“ tudi festival „festivalov amaterskega filma Juvoslavije“, ki je zbral okoli sebe pribl. 150 kinomaterjev iz vseh krajev države.

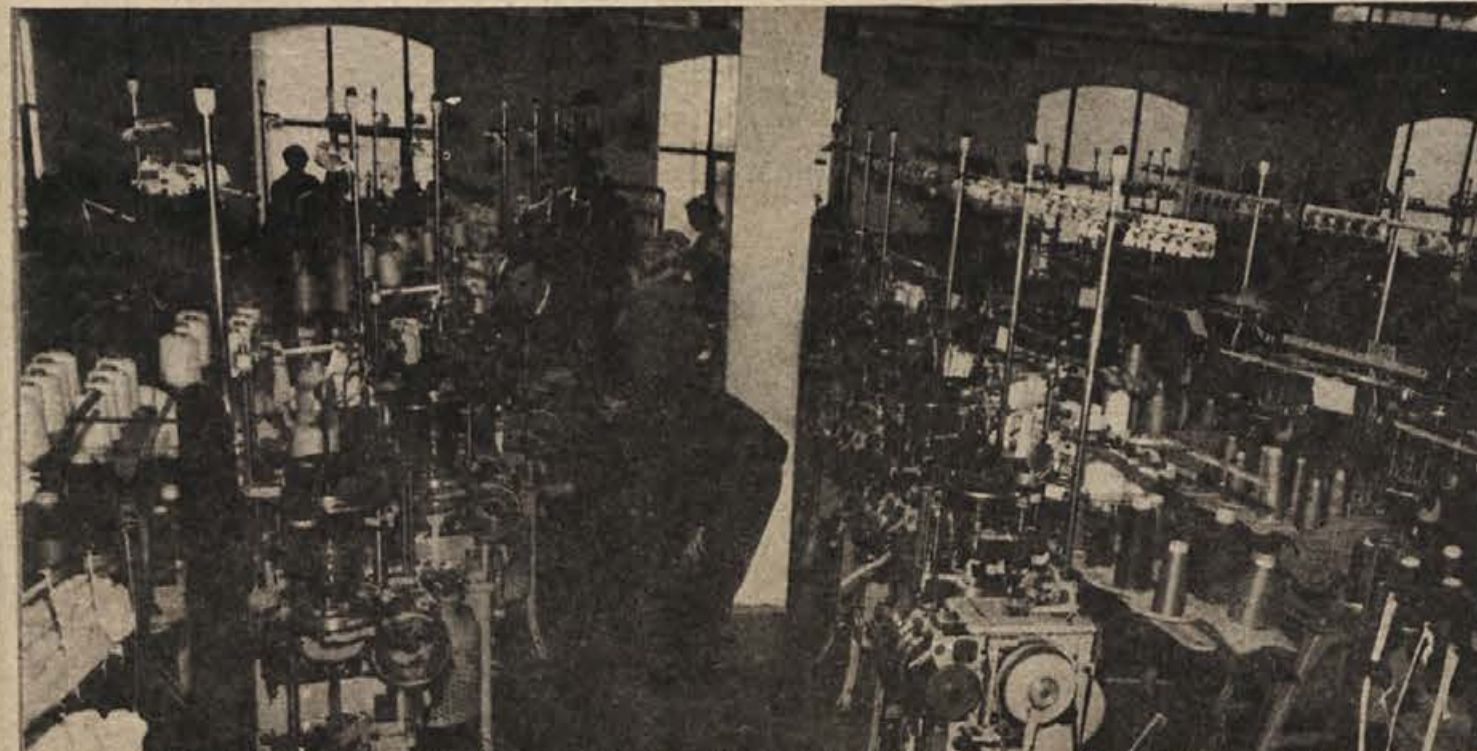
Mladina aktivno sodeluje v vseh družbeno-političnih dogodkih in življenju občine. Njena navzočnost se čedalje bolj pozna tudi v osnovnih organizacijah ZK. Večina prizadevno sodeluje v politični šoli za nove člane ZK in v šoli samoupravljalcev.

Toliko za danes. Občanom Leskovca – mesta in občine – pošiljajo delovni ljudje N-vega mesta in naše občine pristrčne tovariske pozdrave in mnogo dobrih želja za vsestranski nadaljnji napredek!

TONE GOŠNIK

Leskovac se iz leta v leto razvija v sodobnejše mesto. Ima sodobne prometne ceste in križišča, kanalizacijo, več otroških igrišč, pionirski dom, izredno lepo urejen spominski park s spomenikom borcem revolucije, več novih šol, bogat muzej, obnovljeno gledališko poslopje in novo bolnišnico. – Na sliki: najvišja stavba v mestu je novo poslovno-stanovanjsko poslopje, ki je hkrati ponos prebivalcev tega razgibanega središča v južni Srbiji. – Razen pokrajinskega tednika „Naša beseda“ ima mesto lokalno radijsko postajo in revijo „Naše stvaranje“. Občinska skupščina, gospodarska zbornica in družbeno-politične organizacije izdajajo razne bilten v okviru svojih informativnih služb.

Največ delavskih tradicij je v razviti tekstilni industriji v Leskovcu in drugih krajih

in vzdrževanja stanovanj. Še vedno so zamrznjene cene komunalnih storitev, onemogočena pa so bila tudi kakršnoli druga vlaganja v komunalno gospodarstvo. V naši občini imamo 2,9 odstotka slovenskega prebivalstva in samo 2,5 odstotka stanovanj v Sloveniji. In še teh stanovanj je samo 1,6 odstotka v družbeni lasti. Medtem ko so v Sloveniji na 50 družbenih stanovanj zgradili 50 zasebnih, je bilo razmerje pri nas dosti bolj neugodno – na 30 družbenih stanovanj je bilo zgrajenih kar 70 zasebnih! Pri vsem tem pa smo v zadnjih sedmih letih uspeli zgraditi na leto komaj 200 stanovanj – to je naše letno poprečje. To število se ni dvignilo niti po ukinitvi stanovanjskih skladov, ko so bila sredstva razdrobljena (predvsem za zasebno gradnjo) in obogatena z lastnim prispevkom graditeljev. Na žalost je zasebna gradnja zaradi razdrobljenosti še povečala stisko v komunalnem urejanju.

Predvidevamo, da bo letos v občini s 6 odstotnim prispevkom zbranega 40 milijonov denarja (to so 4 stare milijarde!). Solidarnostni sklad naj bi zbral 12 milijonov, obvezo družbenih sredstev naj bi bilo pri banki tudi približno toliko, medtem pa bodo delovne organizacije razpolagale s 16 milijoni. Razen tega bo letos v občini sproščeni na podlagi oročitev delovnih organizacij in občanov okrog 10 milijonov dinarjev. Računamo pa lahko še na dodatna sredstva Zveze borcev, lastna sredstva in podobno v znesku 5 milijonov – ali vsega skupaj z letos ustvarjenimi in za stanovanjsko gradnjo namenjenimi sredstvi bo 55 milijonov novih dinarjev (5 milijard in pol starih!). S tem denarjem bi lahko naredili 280 poprečnih stanovanj po ceni 4.000 din za površinski meter.

Poleg tega denarja pa imamo v naši občini še precej sredstev, ki se že dolgo vrtijo v poslovnem področju. Po zaključnem računu za leto 1972 je bilo tega denarja, ki so ga delovne organizacije uporabljale kot obratna sredstva, okrog 50 milijonov. Če vse to seštejemo, bi imeli s sredstvi prihodnjega leta na razpolago več kot 150 milijonov dinarjev. To sicer ne bo enostavno, saj bo 50 milijonov iz poslovnega kroga težko potegniti, vendar jih v tako težkem stanovanjskem položaju ne bomo mogli več zadrževati.

Tako zbran denar bi nam v prihodnjem letu zagotovil 800 stanovanj, kolikor jih je po programu predvideno za eno leto. V tem primeru bi jih seveda gradili (šteli!) dve leti (1973 in 1974). Takoj pa je seveda jasno, da tudi v bodoče ne bo mogoče zgraditi v občini več kot 400 stanovanj na leto ali točno polovico manj, kot je predvideno s petletnim programom. Pomeni, da bomo 4.000 načrtovanih stanovanj lahko zgradili komaj v desetih letih, oziroma, da bomo imeli na koncu petletnega obdobja (decembra 1976) in tja do leta 1980 še vedno hud primanjkljaj.

DL: Za letos gre! Ali je letos sploh upati na kakršnokoli gradnjo iz tega denarja?

Simič: Povedal bi samo še to, da je solidarnostni sklad za svoj del denarja napravil natečaj in da bo konec tega meseca že znan ponudnik, ki naj bi začel s to gradnjo. Za združena sredstva pri banki bo, upam, še ta mesec sprejet pravilnik, v začetku novembra pa tudi razpis natečaj za dodeljevanje teh sredstev. Se pravi, da bi ta denar lahko v celoti uporabili še letos, kar pa seveda ne pomeni, da bodo stanovanja iz tega denarja že tudi letos vseljiva. Možnost bi bila, če bi imeli gradbinci stanovanja na razpolago, vendar so vsa, ki jih zdaj grade, kolikor vem, že vnaprej prodana. Prihodnje leto bo treba pogumneje iti v stanovanjsko gradnjo, kar pomeni, da naj bi gradnja tekla vzporedno z dotokom denarja za stanovanja.

Vprašanje DOMIN-VESTU:

Kaj po vašem mnenju posebno v Novem mestu zavira gradnjo in povišuje ceno koristnega metra stanovanjske površine?

Direktor podjetja, Miha Hrovatič:

Zanesljivo lahko trdim, da edinole večja naročila, vnaprej programirana, pripravljena in organizirana gradnja znižata ceno in spodbujata naročila. Dosedanji način financiranja stanovanjske gradnje ni omogočal načrtne gradnje. Edina oblika organizirane gradnje v naši občini je bila takomenovana gradnja za trg, kjer pa tudi ni bilo večjega družbenega naročnika. Sredstva so dobivali zasebni graditelji; na ta način se je, na primer, v eni delovni organizaciji rešilo več problemov z manjšim denarjem.

Po drugi strani pa so naši gradbeniki iskali boljšo tehnologijo, gradili so dejansko samo za vnaprej znanega kupca in tako se je pri oblikovanju cene ustvarjal monopolen položaj. Kupec ni imel nobene možnosti vplivati na kakovost stanovanj, ceno pa je moral sprejeti takšno, kot mu je bila ponudena. Novi sistem omogoča samoupravni stanovanjski skupnosti, da nastopa kot investitor, s tem pa tudi vpliva na gradbene cene, za katere razpiše licitacijo med gradbenimi podjetji.

Naša gradbena operativa, konkretno PIONIR, je pokazala v zadnjem času veliko prizadevanj za uvajanje nove tehnologije. Rezultatov tega, razen intervencijskih hiš, pa še ni videti. Nova tehnologija bi morala prinesiti nižjo ceno, žal pa je med vsemi slovenskimi mesti glede gradnje samo še Ljubljana dražja. Samoupravno dogovarjanje v gradbeništvu naj bi prineslo predvsem razumljivo in jasno zgradbo cen. Prve poizkuse sicer že imamo, vendar žal premalo razčlenjene. V naši občini, na primer,

znaša „odločilni dejavnik“ pri sestavi cene, takomenovani komunalni prispevek 13 do 15 odstotkov cene za površinski meter stanovanja, lansko republiško poprečje za stanovanjske gradnje pa je bilo 18 odstotkov. Zato bi morali vedeti, koliko je po površinskem metru cena projekta, koliko zemljišča, koliko komunalnega prispevka, koliko je plača na delavca in koliko je režija, in končno koliko je čisti dohodek delovne organizacije, pa naj bo to gradbeno ali inštalacijsko podjetje.

V naši občini pa imamo še posebne težave z lastništvom zemljišča, razpršenimi naselji, s komunalno neopremljenimi gradbenimi zemljišči, z razpršeno infrastrukturo in s posledicami starih subjektivnih vplivov, kar vse ovira organiziranje gradbišč zaradi odkupa, odškodnin, priprav in razlastitev zemljišča. To so celo sociološki in ne samo ekonomski in socialni vplivi. Nova Gorica, Velenje, Kočevje pa tudi Ljubljana, na primer, nastajajo tako, da prihajajo od drugod ljudje, ki niso vezani na določeno okolje ali vas in kupijo stanovanje ali grade tam, kjer je predel pripravljen za organizirano gradnjo. Pri nas smo dobivali z naraščanjem zaposlitve v mestu delovno silo in jo še dobivamo z območja ožje Dolenjske. Ti ljudje pa so vezani na določen kraj, na določeno naselje, na določeno vpadnico, na določen zrak in tako dalje, kar seveda vsiljuje tako razpršeno gradnjo, ki jo je težko zaslediti še kje drugje, razen v naši občini.

DL: Ta razpršenost je delno torej razumljiva za zasebno gradnjo, kako pa se ji je skušala izogniti družbena gradnja?

Hrovatič: Kakšen je bil v bližnji preteklosti delež družbene gradnje v novomeški občini, je bilo danes že povedano. Podjetja so jo usmerjala tudi s pomočjo kreditiranja preko bank in z namenskimi varčevanjem, potem pa še spodbujala zasebno gradnjo. Preprosto: z 20 milijoni starih dinarjev podjetje ne more kupiti niti enega dvosobnega stanovanja, če pa damo štirim delavcem samo po 5 starih milijonov kredita, so za podjetje rešeni štirje problemi in delavci so zadovoljni. Vprašanje je seveda, kako so problemi rešeni, koliko se graditelj napreza, kakšno je njegovo zdravstveno stanje in kakšna delovna sposobnost – to pa je že drugo vprašanje! Mislim, da smo skušali v kratkem času ustvariti na tem področju več družbenega bogastva in več iz sebe iztisniti kot dejansko moremo in več kot sta naša dejanska storilnost in narodni dohodek.

Glede organiziranih predelov so bile včasih res težave, danes jih ni več. Zdaj imamo odprto gradbišče na Ragovski, odkup zemljišča in pripravo lokacij na Drski, sprejet je zazidalni načrt za Cesto herojev, v pripravi sta Bršlin in Bučna vas. Torej z urbanističnega vidika so predeli za takšno gradnjo vnaprej znani in sprejeti. Na žalost pa so bila do zdaj pri banki na razpolago zelo pičla sredstva za komunalno kreditiranje, za izgradnjo komunalnih naprav, za nakup zemljišč, za izdelavo zazidalnih načrtov in za drugo.

Za našo občino še posebno značilno in krutično pa je, da komunalne organizacije, ki bi morale svoja osnovna sredstva širiti in nuditi usluge odjemalcem, kot na primer Elektro, PTT, Vodovod, Komunalno podjetje in drugi, prav v tem času ves denar vlagajo v novomeški vodovod, PTT magistralno mrežo, čistilne naprave, daljnovidno Novo mesto – Bela krajina in postavljajo graditeljem pogoj: damo vam soglasje, če zgradite trafo postajo, vse omrežje, če prispevate toliko, toliko in toliko... Pri nas smo znali vsemu drugemu blagu v zadnjih letih zvišati cene za nekaj sto odstotkov, toda tarife za komunalne storitve se

skoraj niso povišale, stanarine pa sploh ne. Tako smo umetno držali standard delavca – na škodo sredstev za sprotno in bodočo stanovanjsko gradnjo. Pri nas so stanarine smešno nizke, če bi bile te višje, bi bila tudi večja amortizacija, oblikovala bi se vsaj enostavna reprodukcija že obstoječih stanovanj, pa se ni! Na istem so tudi komunalne organizacije.

Nujno je v naši občini urediti tudi vprašanje vira sredstev za komunalno vzdrževanje že zgrajenih naselij – to je prispevka za uporabo mestnega zemljišča. Ta je prenizek, zlasti še, ker je bilo v naši občini zelo malo narejenega, da bi se ugotovila dejanska površina in da bi se od vseh obveznikov tudi zagotovilo plačevanje v ta sklad.

Vprašanje PIONIRJU:

Kakšna je vaša cena za meter stanovanjske površine v urejenem naselju in kakšen je delež posameznih stroškov v tem znesku?

Tehn. direktor podjetja, inž. Stojan Horvat:

Cena za neto površinski meter stanovanja v Novem mestu naj bi bila v današnjih pogojih okrog 4.000 dinarjev. Rad bi povedal, da se pri tem znesku veliko govori o ceni samega objekta, o stroških komunalnega opremljanja, posebej pa še o ostalih stroških, ki pa so na žalost vse premalo strokovno obravnavani.

Naše cene se gibljejo od 2.200 din (za intervencijske hiše v velikih serijah) pa do preko 4.000 dinarjev za površinski meter ob istih kalkulacijskih osnovah. To poudarjam zato, ker pogosto slišimo očitke, prav na ta del cene. Tam, kjer gradimo po 2.200 din, smo pohvaljeni, tam kjer je cena okrog 4.000 din, pa smo napadeni kot nestrokovni in neprilagodljivi današnjim zahtevam. Če pogledamo to ceno na primeru stanovanjskega objekta na Ragovski cesti v Novem mestu, je stanje takole:

poprečna prodajna cena je 4.237 din za površinski meter (s komunalno ureditvijo vred). Če to ceno razstavimo, znašajo investitorski stroški 896 din/m² (21,15%) – tu je zajeto zemljišče s komunalno ureditvijo s 14,18%, projekti z 2,37% in zunanja ureditev ter nekateri ostali stroški in obresti s 4,60%.

in kompletni gradbeni stroški 3.215 din/m², kjer so zajeta obrtniška dela z 19,35%, inštalaterska dela s 15,01% ter čista gradbena dela s 41,5%. Prištejemo še materialno režijo in sklade s po 2%.

Ti stroški so v zadnjih dveh letih narasli, na primer, pri gradbenih stroških od 2.575 na 3.215 din/m² (povi-

šanje za 25%), pri investitorskih stroških pa od 5,80 na okroglo 10,00 din/m² (povišanje za 72%). To zadnje naj bi bilo vsaj delno pojasnilo, kako komunalni stroški, zlasti zunanja ureditev, vplivajo na prodajno ceno.

V zvezi s ceno pa bi se rad dotaknil vprašanja organizacije gradnje v širšem smislu družbenega dogovarjanja, ki je zdaj že v grobem začrtano. V nekaterih naprednejših občinah, na primer v Kranju in Novi Gorici, so tak sporazum že podpisali, pri nas pa smo še vedno na stopnji dogovarjanja. Za najnaprednejšimi občinami smo v zaostanku za 6 do 8 mesecev, glede na denar, ki se zbira, je tu že precej zamujena!

Poleg tega pa mislim, da si nekatere pojme različno razlagamo. Merilo za družbeno kontrolo cen naj bi bila javnost teh cen, za njihovo učinkovito znižanje pa predvsem licitacija za izvedbo gradbenih del. Pri nas smatramo, da to najbrž ni bistvo družbeno usmerjene akcije. Za kontrolo cen je postavljena zahteva po javnosti teh cen, kar je seveda edino pravilno. Vendar moramo upoštevati, da investicijske priprave pri dolgoročnem planiranju trajajo približno 3 leta. Težko si predstavljamo, da bi resnična industrializirana gradnja prenesla pripravo te gradnje brez sodelovanja proizvajalca, ker samo ta pozna dogajanja pri gradnji in s tem tudi pogoje za pripravo take gradnje. V Ljubljani sodelujemo v pripravah od samega začetka z investitorjem, urbanisti in s komunalnimi organizacijami. Tudi v Novem mestu bomo morali organizirati začetek gradnje v pametnem sodelovanju, sicer ne bomo prišli daleč.

Zdaj smo, na primer, odprli hkrati dve soseski. Zato bo potrebno dvojno vlaganje v komunalno ureditev. Poleg tega pa nekateri vsiljujejo tehnologije, ki danes v strokovnem svetu ne vzdržijo nikakršnih primerjav. Mislim na isospan zidake, ki pa za industrijsko gradnjo stanovanj ne pridejo v poštev.

PIONIR je kot specializirano podjetje za stanovanjsko gradnjo fizično in po zmogljivostih pripravljeno slediti vsakršni akciji gradnje stanovanj v Novem mestu. Do zdaj smo gradili vsega skupaj 1.200 stanovanj na leto, sedaj pa imamo zmogljivosti podvojene in se bližajo na leto 3.000 stanovanjem s povprečno površino 50 m². Od tega je blokovne gradnje za okrog 2.200 stanovanj in okrog 800 intervencijskih hiš. Ne glede na povečano zanimanje za gradnjo v Novem mestu je jasno, da bomo morali večino teh zmogljivosti ponuditi izven Novega mesta, predvsem na področju Hrvatske, na primer na Reki.

(NADALJEVANJE NA NASLEDNJI STRANI)

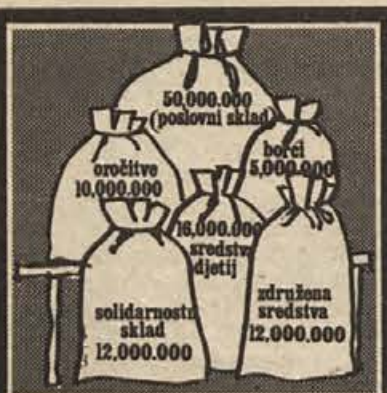
Vendar ne morem razumeti tega: navzlic pripravljenosti družbenih dejavnikov, da se PIONIRJU takoj omogoči gradnja 151 intervencijskih hiš, do te gradnje vseeno ni prišlo. Čeprav smo veliko tvegali in določili maksimalne cene za komunalno ureditev, čeprav smo pridobili vrsto zemljišč je vse ostalo pri nepodpisanem družbenem dogovoru. Mi smo tvegali, PIONIR pa noče! (Marjan Simič)

Priznajmo, da so naše zasebne hiše grajene povprečno za dve družini, če ne celo za nekaj več! (Avbar)

inž. Stojan Horvat, Miha Burgar, Jože Gosenca, Avgust Avbar, Miran Simič, Marjan Simič, Miha Hrovatič in Janez Slapnik za „okroglo mizo“ na štiri vogale...

Koliko stanovanj /in kdaj/ za ves ta denar?

(NADALJEVANJE S PREJŠNJE STRANI)

Rad bi odgovoril še na pripombo, da naša nova tehnologija ni prinesla še nobene pocenitve gradnje. Uvajanje take industrializirane metode namreč zahteva določen čas. Ta metoda pri nas še ni dodelana, odlično obvladamo grobo gradnjo, manj pa končna dela in se tega zavedamo. Po štirih ali petih mesecih gradnje z novo tehnologijo tudi sicer ni pričakovati finančnega učinka, toliko manj še, če gradnja ni prilagojena novi tehnologiji. Mi smo se pripravljali na industrijsko zidavo še preden je bilo računati s spremembo sistema financiranja in s povečanim družbenim zanimanjem za smotrnejšo gradnjo, zato tudi ta gradnja ni bila prilagojena in pripravljena sprejeti pogojev cenejše tehnologije. V podjetju smo predlagali, kako naj bi se akcija za gradnjo stanovanj organizirala v širšem smislu, predvsem pa bo lažje delati in koristiti družbi, če bomo bolje sodelovali.

Tovariš predsednik občinske skupščine, zakaj smo v Novem mestu glede družbenega dogovora o gradnji stanovanj pol leta ali več za nekaterimi naprednejšimi občinami v Sloveniji in zakaj ni rešena vsaj gradnja 150 intervencijskih vrstnih hiš na Drski?

Mislim, da z opravičevanji, kakršna poslušamo, ne bomo daleč prišli. Kaj nam preprečuje, da bi dosegli cilj, ki smo si ga politično in ekonomsko postavili: več stanovanj in to družbenih stanovanj, predvsem za delavce in pa po nižji ceni kot smo vajeni zdaj ta stanovanja nuditi? Pogovorimo se podrobneje o tem! Kje so pravi vzroki, da temu načrtu ne moremo slediti? Leta 1972 smo v petletni program gradnje stanovanj postavili povprečno ceno 4.000 din/m². Takratna povprečna cena je bila nekaj čez 3.000 din. Računali smo, naj bi cena 4.000 din veljala kot povprečna za vse petletno obdobje. Ni pa še minilo leto, ko smo že pri tej ceni! Nekje torej so vzroki in treba jih je potegniti na dan. Začeti je treba pri času: časa imamo še vedno dovolj na razpolago, da se sploh spravimo k taki akciji in jo organiziramo. Kaže, da imamo časa več kot preveč! Dejansko smo se dolgo, morda ne edini v Sloveniji, samo pogovarjali, kako začeti, kje se lotiti, kako uskladiti na eni strani razlago Službe družbenega knjigovodstva,

na drugi strani zastavljeno politiko in na tretji strani obstoječo zakonodajo, ki ni sledila splošno znani politični akciji. Tako še danes ni rešeno, kakšen naj bo družbeni dogovor o uporabi sredstev, ki jih obvezno združujemo, in o oblikah organiziranja in usmerjanja gradnje. Čeprav smo to politično zastavili, nismo našli ustreznih zakonskih rešitev, ki morajo spremljati tako politično akcijo, ki morajo najti ustrezen odraz pri banki glede uporabe teh sredstev, ki morajo usmerjati tudi druga sredstva za to gradnjo.

Temeljno usmeritev stanovanjske gradnje smo postavili z urbanističnim programom občine in urbanističnim načrtom mesta. Vendar je treba družbeno gradnjo še bolj osredotočiti, čeprav ne samo na eno gradbišče in ne samo z enim izvajalcem.

Drugo vprašanje je bil denar, ki ga za stanovanjsko gradnjo nihče ni imel, niti banke ne. Šele zdaj bo ta denar na razpolago. To pomeni, da je v bodoče treba imeti nova gradbišča pripravljena, komunalno urejena. Z gradnjo bi smeli začeti šele takrat, ko je zemljišče komunalno opremljeno.

Tretje: reči moram, da je delež dela v vseh stopnjah od pridobivanja zemljišč, do komunalnega opremljanja, pa vse do prodaje stanovanja, še vedno previsok. Nihče me ne bo prepričal, da delamo učinkovito! Pojdimo po gradbiščih, pa bomo videli kako to gre. Če namreč lahko rešimo to s ceno, zakaj bi hiteli?

Pri vsem tem bi morali podrobneje preučiti tudi to, kako vpliva na ceno objekta projektant, kadar premalo upošteva dejansko stanje na zemljišču, pa naj gre za stavbo, za kanal, vodovod ali za cesto!

Vsi bi morali delati z najmanjšo profitno stopnjo, vsi bi morali poiskati svoje notranje rezerve, pa bi tudi tako lahko občutno vplivali na ceno površinskega metra!

Treba je odkrito povedati, da letos iz sredstev solidarnostnega sklada ne bo zgrajeno nobeno stanovanje. Pač pa se bo učinek tega sklada pokazal šele prihodnje leto, zato pa takrat dvakratno. Zakaj smo v taki zamudi za drugimi v Sloveniji? Prav zaradi tega, ker smo predolgo razmišljali in iskali kaj lahko naredimo! Imeli smo sicer politično akcijo kot okvir, nismo pa vedeli, kako lahko to ekonomsko uredimo. Po eni strani zaradi zveznih omejitvenih predpisov nismo mogli uveljaviti 6 % stopnje, dokler se Slovenija ni junija opredelila za to. Kaže, da smo imeli smolo, ker se tisti, ki skrbijo, da ta družba pravilno deluje, niso dali prepričati tako kot drugje, kjer so se pametno pogovorili in mimo tega usekali po svoje. Strogo smo se držali tega, kar je v zakonu o stanovanjski gradnji in zakonu o solidarnostnih sredstvih rečeno, kar je napisano v resoluciji o stanovanjski gradnji. Tu smo bili bolj togi kot na primer Kranj, kjer so sredstva, zbrana prvo leto v obvezno združenih sredstvih, usmerili v javni razpis posojil za dokončanje stanovanj v zasebni lasti. Da jim denar ne bi ležal nekoristno, so ga uporabili vsaj tako, mi pa še te korajze nismo imeli.

Težko bi odgovoril, zakaj nismo imeli poguma. Toda kjerkoli vprašaš, zakaj ne gre naprej, kje je zastalo – dobiš nazaj sto odgovorov podobne vsebine, kot sem povedal prej. To je kritika, ki jo lahko sprejememo vsi dejavniki, ki smo imeli pri tem kaj govoriti ali kaj pokreniti. Samo s to kritiko pa si bomo malo pomagali, če se ne bomo dogovorili za vnaprej, kako se izogniti mlačnim odnosom v bodoče. Zato moramo pripraviti razpise in vse, kar je potrebno za leto 1974.

Če pogledamo nazaj, ne moremo pritrditi podatku, da je bilo v bližnji preteklosti zgrajenih manj stanovanj kot prej. Prepričan sem, da je stanovanj več, vendar lastniki niso zahtevali tehničnega prevzema iz različnih vzrokov, predvsem pa zato, ker njihova hiša še ni v celoti urejena, čeprav v njej že stanujejo, enakovredno kot v bloku. Priznajmo, da so naše zasebne hiše grajene povprečno za dve družini, če ne celo za nekaj več! Če gledamo tako, imamo seveda stanovanj več, drugo vprašanje pa je komunalno opremljanje takih sosesk, za kar ni virov nikjer. Prispevek za uporabo mestnega zemljišča se ni povečal že od leta 1968. Zaradi občutne podražitve gradbenih del s tem virom torej ne ostajamo na ravni leta 1968, ampak smo za polovico na slabšem. Tako se teh starih težav ne bomo znebili!

Kar zadeva intervencijske hiše

PIONIRJA na Drski, pa mi stvar ni čisto razumljiva. PIONIR bi moral upoštevati, da smo na skupščini to zadevo reševali mimo normalne poti, samo da bi čimprej prišlo do zidave teh 151 intervencijskih hiš. Opredelili smo področje, na katerem je zagotovljena gradnja vnaprej znanemu proizvajalcu. V tej stopnji seveda ni bilo mogoče zagotoviti komunalno opremljenega zemljišča zaradi pomanjkanja denarja, še zlasti, ker je PIONIR zahteval celotno opremo vsega območja zazidalnega načrta s sosednjo visoko zazidavo vred. Za to pa bi

Naš novi sistem razvoja stanovanjskega gospodarstva sloni na povečanem vplivu družbene skupnosti in solidarnosti vseh občanov pri razreševanju stanovanjskih vprašanj. Resolucija o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva ter zakona o programiranju in financiranju gradnje stanovanj in družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu sta dokumenta, ki ju je čutili skozi vso razpravo naših sogovornikov v današnjem srečanju. Ker v okviru tega sestavka nimamo možnosti podrobneje razlagati njihovih vsebinskih značilnosti, čeprav so jih posamezni udeleženci praktično opisali, smo povprašali predsednika upravnega odbora novomeškega solidarnostnega sklada Slavka Pavlina, kaj je na tem področju navzlic zamudi le narejenega in kakšni so načrti. Slavko Pavlin:

„Predvsem nas čaka ustanovitev samoupravne stanovanjske skupnosti, družbenega organa, ki naj bi usmerjal stanovanjske gradnje, upravljal s sredstvi za stanovanjsko gradnjo in najbrž tudi s stanovanji. V okviru te skupnosti bo deloval tudi občinski solidarnostni sklad, ki smo ga v naši občini pred kratkim ustanovili. Ta organ je hkrati iniciativni odbor za ustanovitev sklada združenih sredstev. Vsak od obeh skladov bo razpolagal s 30 odstotki denarja, zbranega v naši občini po samoupravnem sporazumu o izločanju in usmerjanju sredstev za stanovanjsko gradnjo v višini 6 odst. od kosmatih osebnih dohodkov. S preostalimi 40 odstotki bodo razpolagala podjetja.

Iz solidarnostnega sklada bomo predvsem gradili nova stanovanja ter plačevali podpore za stanarino, ne bo pa na razpolago za kredite posameznikom. Sklad združenih sredstev pa je namenjen podjetjem in posameznikom za kreditiranje gradnje novih stanovanj, za odkup stanovanj v etažni lastni, za adaptacije in rekonstrukcije ter za pridobitev in urejanje stavbnih zemljišč.

Še letos bomo iz sredstev solidarnostnega sklada začeli zidati stanovanja predvsem za mlade zakonce in socialno ogrožene starejše ljudi. Za naših 30 odst. sredstev, kar pomeni 12 milijonov novih dinarjev letos in prav toliko prihodnje leto, smo že razpisali natečaj. Pričakujemo, da bomo prihodnji mesec že lahko podpisali pogodbe o začetku gradnje. Sklep občinske skupščine nam nalaga, da mora biti iz tega denarja do 15. septembra 1974 zgrajenih 100 stanovanj. Naša naloga je še, da pripravimo kriterije za dodelitev teh stanovanj najbolj potrebnim in pravilnik, za pomoč pri plačevanju stanarin.“

morali imeti milijarde! Te soseske se moramo lotiti postopno, ker druge rešitve ni, in PIONIR bi v zadevo moral ugrizniti, še zlasti, ker je bilo z naše strani narejeno vse, kar je bilo mogoče: spremenjen je bil zazidalni načrt, odkupljena so bila zemljišča, narejeni so bili projekti komunalne ureditve in pridobljena soglasja zanje, pripravili smo družbeni dogovor. Družbeni dogovor je sestavila posebna delovna skupina, v kateri so sodelovali tudi predstavniki PIONIRJA; sprejeli so ga z nespremenjenim besedilom: občinska skupščina, občinski sindikalni svet, iniciativni odbor za ustanovitev samoupravne stanovanjske skupnosti in širši delavski svet podjetja DOMINVEST. PIONIR pa ga ni sprejel...

Inž. Stojan Horvat:

Intervencijske vrstne hiše so najbrž samo del celotnega problema družbene gradnje stanovanj in če naj bi v Novem mestu prišli do družbenega dogovarjanja, menda to dogovarjanje ne zajema samo 151 intervencijskih hiš. To mislim, da je osnovno. Če govorimo o usmerjeni in organizirani gradnji, potem se pogovarjamo o kompleksih, ne pa o gradnji 151 enot. Te primere so urejali drugje dosti bolj enostavno; mi kompliciramo, občina Vrhnika je rešila to vprašanje v dveh mesecih...

Marjan Simič:

Vendar ne morem razumeti tega: navzlic pripravljenosti družbenih dejavnikov na eni strani, da se vam takoj omogoči gradnja vseh 151 hiš, do te gradnje vseeno ni prišlo. Čeprav smo veliko tvegali in določili maksimalne cene za komunalno ureditev, čeprav smo pridobili vrsto zemljišč, je vse obstalo pri nepodpisanem družbenem dogovoru. Lokacija je tam, kjer jo je želel PIONIR, čakati, da bo vse urejeno, pa je v tem položaju lahko samo utopijski. Mi smo tvegali, vi nečete!

Inženir Horvat:

Pri tej zadevi nisem osebno sodeloval, zato bi težko povedal, kaj več kot sem. Vendar upam, da bomo to lahko rešili še na drug način...

Vprašanja stanovanjski skupnosti NOVO-TEKS:

Kako pri vas rešujete stanovanjsko vprašanje zaposlenih?

Kakšna je struktura cene za površinski meter stanovanja v vašem naselju v Bršlinu?

Vodja splošne službe podjetja, Miran Simič:

Stanovanjsko vprašanje smo uspešno reševali v starih pogojih, kako bo zdaj, nam pa pravzaprav še ni čisto jasno. Na primer: koliko stanovanj bomo za naše delavce dobili iz solidarnostnega sklada!

Kaj se namreč dogaja? Junija smo ugotovili, da bomo „izgubili“ tistih dvakrat po 30 odstotkov iz skupnega stanovanjskega prispevka za nazaj od 1. januarja letos. Ta denar kot stanovanjski prispevek, ki se nabira mesečno, pa smo že prej namenili za kreditiranje usmerjene stanovanjske gradnje. Načrt kolektiv je tako v prvi polovici leta ob 100 starih milijonov in prav toliko v drugi polovici. Šli so v solidarnostni sklad in v združena sredstva pri banki. Ker nam je ta denar manjkal v naših načrtih, smo iz istih sredstev najeli kratkoročni kredit z 11-odstotnimi obrestmi. No, smo ga vsaj dobili! To smo naredili mi in mogoče še kdo – ves drug denar leži neizkoriščen. Cene pa rastejo! Tu je bila napaka: najprej smo denar pobrali, potem pa se leto dni pogovarjamo, kaj bomo z njim!

Kakšen je bil v preteklosti delež družbene gradnje v novomeški občini, je znano. Podjetja so usmerjala tudi s pomočjo kreditiranja preko bank in z nameniskim varčevanjem, potem pa še spodbujala zasebno gradnjo. Preprosto: z 20 milijoni starih dinarjev podjetje ne more kupiti niti enega dvosobnega stanovanja, če pa da štirim delavcem samo po 5 starih milijonov kredita, so za podjetje rešeni štirje problemi in delavci so zadovoljni. Vprašanje je seveda, kako so problemi rešeni, koliko se graditelj napreza, kakšno je njegovo zdravstveno stanje in kakšna delovna sposobnost! Mislim, da smo skušali v kratkem času ustvariti na tem področju več družbenega bogastva, kot dejansko zmoremo in kot sta naša dejanska storilnost in narodni dohodek (Hrovatič)

Mi torej lahko govorimo o dobrih izkušnjah iz preteklosti. Pred letom 1965 smo gradili predvsem družbena stanovanja, narejenih je bilo 60 enot. Potem smo začeli in držali do letos organizirano gradnjo v Bučni vasi in smo naredili v tem času 75 hiš, kar je seveda več, kot toliko stanovanj. Poleg tega smo zgradili tudi 20 družbenih stanovanj in letno približno po 40 stanovanj oziroma zasebnih hiš s kreditom izven področja Bučna vas. To so bile prav gotovo dobre letine!

Zaradi spremenjene stanovanjske politike pa smo že letos imeli velike težave, ker smo iskali poti okrog in okrog, da smo še izpeljali staro zamisel, saj vemo, da je v bodoče najbrž ne bomo mogli več. Zdj gre leto 1973 h koncu in seveda pozdravljamo vsa prizadevanja za učinkovitejšo in usmerjeno gradnjo družbenih stanovanj. Prav danes smo dobili osnutek pravil, ki bi morala že letos veljati, toda radi bi tudi vedeli kako bomo delali naslednje leto, kar za zdaj še ne vemo. Ne bi se radi spet lovili na takih izhodiščih, ki imajo polno neznanek. Dovolj je, če je neznanka – cena. Neznano pa je še vse drugo: kakšna bo kategorija občanov, ki ima pravico do stanovanj iz solidarnostnega sklada, pod kakšnimi pogoji bomo lahko dobivali kredite iz združenih sredstev, kako bodo udeleženi ali prizadeti NOVOTEKSOVI delavci in tako dalje.

Drugi del vprašanja – cena za površinski meter stanovanja pri nas seveda ni neposredno primerljiva s cenami v blokovski gradnji. Ko smo v naselju montažnih hiš v Bučni vasi dodeljevali kredite prosilcem potem, ko so sami plačali gradnjo do plošče, je bila gradnja občutno cenejša kot pri gradbenih podjetjih. Ko pa so pričela gradbena podjetja izpopolnjevati tehnologijo, se je ta razlika manjšala, še posebno, ko je tudi MARLES začel „izpopolnjevati“ svoje cene... Na primer: letos je v družbenih stanovanjih, dvojčkih v Bučni vasi, z zidanim spodnjim in montažnim gornjim delom, cena za površinski meter 3.800 dinarjev. Zanimivo pa je, da je komunalni prispevek v celotni ceni udeležen s 7,6 odstotka.

V razpravi so sodelovali še: direktor gradbenega podjetja NOVOGRAD Vinko Bele, računovodja istega podjetja Jože Fabjan, sekretar občinskega sindikalnega sveta Miha Burgar, direktor Komunalnega podjetja Jože Gosenca in vodja obrata za oskrbovanje javnih površin pri istem podjetju inž. Julij Kavšek. Ker so dopolnjevali razpravo neposredno vprašanih tovarišev, oziroma je niso bistveno ovrgli, njihovih izjav nismo posebej objavili. Razgovora se zaradi nujne zadržanosti ni udeležil nihče od podjetja Vodovod Novo mesto. Razgovor je vodil in pripravil za tisk Marjan Moškon, fotografije je posnel Sandi Mikulan.

Odkod poldruga milijarda?

Kaj kažejo izplačila osebnih dohodkov prek hranilnih knjižic pri DBH?

Medtem ko pri nas šele začnemo uvajati izplačevanje osebnih dohodkov prek banke na hranilno knjižico, so v mnogih državah glede tega že daleč naprej, povsod pa ugotavljajo velike prednosti takega načina ravnanja z denarjem. To povedo tudi dvoletne izkušnje, ki so jih zbrali pri DBH.

Delovne organizacije: Krka, Labod, IMV, SDK, DBH, PTT, Iskra, Dolenjka, Mercator, Zavod za zaposlovanje, Ela, Rog, KZ Žužemberk, Mercator-Gradišče Trebnje, Kolinska z Mirne, v Krškem pa Agrokombinat, Labod in SDK ter Dana na Mirni izplačujejo osebne dohodke svojim delavcem na njihove hranilne knjižice pri DBH. Uspeh takega poslovanja se najbolje zrcali v dejstvu: na hranilnih knjižicah skoraj 8.800 delavcev iz naštetih podjetij ostaja stalno „neporabljenega denarja“ v višini poldruga milijarde Sdin!

To pa pomeni: delavcem tečejo obresti na ta denar že od prvega dne, ko bi sicer prejeli „plače“. Vsak dan lahko dviga „plače“ iz svojih knjižic bodisi na posebni izplačilni blagajni v podjetju, v centrali, podružnicah in ekspoziturah DBH oz. na najbližji pošti kolikor želijo. Denar, ki sicer tedne in tedne brez vsakega haska leži doma po predalih, pa banka koristno uporablja: z njim daje posojila delovnim organizacijam, ki tako hitro in ceneno pridejo do kratkoročnih posojil.

Na tak sodoben način izplačevanja OD se pripravljajo tudi v straškem Novolesu ter v krški tovarni papirja in celuloze. V vrste stalnih novih varčevalcev se je tako vključilo več tisoč novih vlagateljev, ki pozdravljajo novost in so hkrati veseli, da so — mnogi prvič v življenju! — postali lastniki hranilnih knjižic.

Za tako novost in veliko prednost bi se lahko odločili še v prenekateri delovni organizaciji: pomagali bi svojim delavcem in jih na prostovoljen način pridružili množici varčevalcev, ki mislijo tudi na jutrišnji ter pojutrišnji dan, pa tudi gospodarstvu v domači pokrajini.

Za konec še zanimiv podatek: v Sloveniji izplačajo vsak mesec za pokojnine in invalidnine skoraj 250 milijonov Ndin, ki so tako v enem samem dnevu „odtegnjeni“ iz tekočega gospodarskega in finančnega

življenja skupnosti. Šele v naslednjih 30 dneh se postopoma vračajo v banke, trgovine itd., a nikoli v celoti. Neprimerno večji je seveda znesek, ki ga vsak mesec izplačajo gospodarske delovne organizacije. Če bi del tega „mrtvega toka denarja“ zajeli prek izplačevanja na hranilne knjižice, bi bilo v naši skupnosti precej manj nelikvidnosti in znatno manj raznih zastojev, ki jih povzročajo taka „sunkovita gibanja“ stotin milijard dinarjev.

„Človek, ki varčuje iz prepričanja, tisti pravi varčevalec, ki se je tega naučil morda že kot otrok, ki je vzgojen v duhu varčevanja, ni samo nagnjen k varčevanju z denarjem, da ima hranilno knjižico, ampak — to je bilo že ničlikokrat dokazano — je varčen, zmeren in obziren tudi na svojem delovnem mestu, kajti varčuje povsod tam, kjer je to nujno, kjer je potrebno in mogoče varčevati ...“

Tako piše med drugim dr. Relja Aranitovič v letošnji 7.-8. številki BANČNEGA VESTNIKA, glasila bank SR Slovenije, ko razmišlja o novih poteh našega bančništva v sestavku „Banka v podjetju“. Pisec pravi tudi tole:

„Taki posamezniki so bili družbeno vselej zelo koristni, vselej so bili marljivi v delu in življenju nasploh. Varčevalec ne postaneš čez noč, s tem da si pristiljen varčevati. Varčevalec je potrebno vzgajati, jih stalno navajati k temu, jih opozarjati na odlike varčevanja in gojiti v njih zaupanje do denarja, banke in družbe ...“

DOBER GLAS SEŽE V DEVETO VAS

Veliko zanimanje za delo novomeške Mestne hranilnice

Komaj je dobro začela poslovati, že so se obrnili na novo ustanovljeno Mestno hranilnico v Novem mestu mnogi vlagatelji s hranilnimi vlogami, še več pa interesov za kratkoročna in dolgoročna posojila. Slednjih je celo toliko, da Mestna hranilnica v začetku svojega poslovanja začasno niti ne bo mogla vsem svojim stankam ustreči. Najprej je treba, razumljivo, zbrati razpoložljiva denarna sredstva prebivalstva, to je kar največ hranilnih vlog, potem pa bo lako ustreči z zbranim denarjem vsem, ki potrebujejo posojilo iz kakršnekoli nujne potrebe. Dolenjci še niso pozabili na ugled nekdanje Mestne hranilnice, ki je bila ustanovljena leta 1892 in ki si je s svojim solidnim bančnim delom pridobila trdno zaupanje med dolenjskim prebivalstvom. Vse kaže, da bo mlada ustanova šla po trdni poti, čeprav sa začetne težave razumljive,

Ponovimo: Mestna hranilnica v Novem mestu sprejema hranilne vloge ter vloge na tekoči račun in jih obrestuje po najugodnejši obrestni meri (hranilne vloge po 5%, vloge na tekočem računu po 3%). Za vse vloge jamči mestna občina Novo mesto z vsem svojim premoženjem, s čemer je podana vsestranska varnost za naloženi denar. Tajnost hranilnih vlog je strogo zjamčena.

Mestna hranilnica bo dajala posojila potrošnikom, delavcem, uslužbencem za nabavo pohištva, radioaparatur, tekstila itd. ter kmetom za nakup poljskega orodja in drugih potrebnih kmetijskih predmetov. Prav tako daje Mestna hranilnica posojila obrtnikom pod zelo ugodnimi pogoji in sprejema njihova razpoložljiva denarna sredstva na tekoči račun. Pri Mestni hranilnici lahko imajo svoji tekoči račun tudi družbene organizacije in podjetja teh organizacij.

Vse hranilne vloge so takoj v celoti izplačljive. Kdor ima hranilno vlogo v kakšnem drugem denarnem zavodu, jo lahko preuše na Mestno hranilnico. Ne pozabimo: več ko bo v Mestni hranilnici razpoložljivih hranilnih vlog in drugih denarnih sredstev, lažje bo zavod ustregel vsem, ki se obračajo nanj s prošnjami za posojila!

Pred kratkim je bila v prostorih Mestne hranilnice prva skupna seja upravnega in nadzornega odbora, ki ju je 17. 9. 1953 imenoval Ljudski odbor mestne občine Novo mesto. Za predsednika upravnega odbora je bil soglasno izvoljen Jože Udovič, upravnik Kovinarske delavnice v Novem mestu, člani odbora pa so: mag. pharm. Boris Andrižanič, Jože Gričar, Milan Drenik, dr. Škerlj Bogdan, Anton Knaflič in Stane Vovk. Za predsednika nadzornega odbora je bil izvoljen Tone Gošnik, člana pa sta dr. Davorin Gros in Adolf Turk.

Takole je Dolenjski list 9. oktobra 1953 poročal o začetku dela bivše novomeške Mestne hranilnice, ki jo je ustanovil Ljudski odbor mestne občine in ki je začela poslovati 10. septembra 1953, torej pred dvajsetimi leti.

Svoji k svojim!

Popolnoma varno naložen denar

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo 198-0-5)

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ %

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Pred 64 leti: vabilo novim vlagateljem nekdanje „Hranilnice in posojilnice za Kandijo in okolico“. Razen nje je v mestu poslovala še „Mestna hranilnica v Novem mestu“. Kar nekam ganljivo je vabilo „Svoji k svojim!“ — Stavbo, v kateri je danes DBH, vidite na sliki, le da je nadstropje višja. Višja je seveda tudi obrestna mera, tudi zdaj pa je „... brez odbitka rentnega davka ...“ (Iz DOLENJSKIH NOVIC, 8. oktobra 1909)

»Varčuj bele novce za črne dni!«

Še vedno v nogavicah, skrinjah, lončenih pis-krih in za tramovi ostrešij ...

Pred svetovnim dnevom varčevanja, ki naj ne bi postal gola manira, spet razmišljamo o nekaterih vprašanih denarnega gospodarstva v socialistični družbi, ki ne smejo in ne morejo ostati le zadeva bank, finančnih strokovnjakov in propagande. Pri tem naj nas ne moti razveseljivo dejstvo, da se denarno varčevanje prek hranilnih vlog pri nas hitro širi. V zadnjih 10 letih se je povečalo za več kakor 16-krat (od 1.199 milijono

nov leta 1961 na 19.306 milijonov dinarjev leta 1971). Zlasti v Sloveniji naraščata število vlagateljev in poprečna višina hranilne vloge znatno hitreje kot v nekaterih drugih republikah. Žal pa ostajajo tudi pri nas številni milijoni še vedno v nogavicah, v skrinjah, skriti v lončenih loncih in za tramovi ostrešij. Ne gre le za škodo, ki jo tako „shranjenemu“ denarju kaj hitro lahko povzročijo ogenj, voda, miši in tatovi. Pred očmi imamo veliko večjo izgubo: tako „hranjen“ denar je odtegnjen normalnemu kroženju v narodnem gospodarstvu, za katerega je denar le ena izmed oblik blaga oz. vrednosti. Čeprav varčujemo zdaj veliko bolj kot pred leti, je varčevalec in varčevanja le še premalo! Ni odveč, če se ob tem spomnimo dobrega pregovora: „Kamen do kamna palača, zrno do zrna

pogača ...“ Stara, zanesljiva modrost je v njem.

»Kar se Janezek nauči ...«

Tudi naslov tegale sestavka smo vzeli iz bogate zakladnice ljudske modrosti. Reklama v tisku, na televiziji in v radijskih oddajah nam na tisočero načinov vsak dan govori: „Varčuj danes, da boš jutri kupil!“ In če sežemo še tretjič malo nazaj, bomo prav pred 31. oktobrom upravičeno rekli: „Kar se Janezek nauči, to Janezek tudi zna ...“ Nič novega ne bomo povedali, če zapišemo, da vodi pot do varčevanja prek v zgoje in prepričevanja! V mnogih državah, kjer so varčevanje razvili zares množično, se začneja vzgoja varčevalca že v osnovni šoli. Še več:

„Celotna vzgojna dejavnost o delu in življenju človeka gre v to smer. Taka metoda je tudi najučinkovitejša. Tako nastajajo pravi varčevalci. Težko pa je človeka v zrelih letih navajati na nekaj, česar ni navajen, kar mu je tuje, ker tega morda nikoli prej ni delal, niti ni o tem prej razmišljal ...“

Privajanje človeka na varčevanje naj bi zato postalo sestavni del vzgoje v družini, šoli, podjetju in povsod. Gre tudi za to, da spremenimo naš odnos do denarja, banke, nakupov in vsega drugega, kar lahko združimo pod skupnim imenovalcem „materialno življenje posameznika“. Postalo naj bi sodobnejše, dobilo naj bi nove oblike, kot jih poznajo že marsikje na Vzhodu in Zahodu. Naredimo tudi tu korak naprej!

Za še hitrejšo poslovanje

V stavbi DBH v Novem mestu hitijo z zadnjimi prenovitvenimi deli, ki naj bi bila zaključena do konca oktobra. Po ureditvi vseh prostorov bodo v pritličju banke uredili dve likvidaturi (doslej je bila ena, skupna): pri 4 okencih za devizno-valutne posle, na desno pa bo teklo delo kar pri 5 okencih za hranilne vloge in žiro račune občanov. Namesto prejšnjih 5 delovnih mest jih bodo zdaj imeli 9, kar bo nedvo-

Letos:

— HRANILNIH VLOG ZA 16 ODS. VEČ,

— VLAGATELJEV 10 ODS. VEČ KOT LANI

30. septembra letos je znašalo skupno stanje vseh hranilnih vlog v Dolenjski banki in hranilnici 117.160.642 din. V 9 letošnjih mesecih so se hranilne vloge pri DBH povečale za 16.460.300 din ali za 16 odst.

Od gornjega zneska je bilo v banki hranilnih vlog na vpogled 101.535.606 din ali za 15.511.108 din več kot 1. januarja letos. - Vezanih vlog je bilo 15.615.036 d.; v letošnjih 9 mesecih so se povečale za 949.192 din.

Število vlagateljev pri Dolenjski banki in hranilnici se je letos dvignilo za 10 odst.: v začetku leta jih je bilo 40.266, konec septembra 1973 pa že 44.629.

mno ugodno vplivalo na še hitrejšo potrebo strank in poslovnih partnerjev.

Oddelek za stanovanjsko kreditiranje se je že pred meseci preselil v prostore prvega nadstropja magistrata (poslopje obč. skupščine na Glavnem trgu).

Zvedeli smo tudi, da pripravljajo NOVOLES v Straži izplačevanje osebnih dohodkov za svoje delavce preko hranilnih knjižic pri DBH. Banka bo zato dobila časne prostore pri Novolesu, pripravljajo pa tudi gradnjo lastnih prostorov poleg trgovine Dolenjke.

DENARNO VARČEVANJE

je ena izmed tistih najbolj učinkovitih gospodarskih metod, ki utrjuje in krepi sposobnosti narodnega gospodarstva!

LETO	STANJE VLOG din	INDEKS	ŠTEVILO VLAGATELJEV	INDEKS	POPREČNA VLOGA din	INDEKS
1965	11.104.605.-	100	15.033	100	739.-	100
1966	18.839.598.-	170	16.929	113	1.113.-	150
1967	26.720.289.-	241	19.683	131	1.361.-	184
1968	38.595.835.-	348	22.177	148	1.740.-	235
1969	51.913.744.-	467	24.274	161	2.139.-	289
1970	67.297.035.-	606	30.003	200	2.243.-	304
1971	80.593.988.-	762	34.370	229	2.345.-	317
1972	100.700.342.-	906	40.266	267	2.500.-	338
30. 9.						
1973	117.160.642.-	1055	44.629	296	2.625.-	355

V letu dni: nove in pomembne delovne zmage

Sodelovanje z državami v razvoju za KRKO že vrsto zadnjih let ni le prazna beseda ali propagandna parola. Iz leta v leto narašča Krkin izvoz zdravil v dežele „tretjega sveta“; samo letos bo vreden nekaj nad 19 milijonov dinarjev, prihodnje leto pa naj bi dosegel že 25 milijonov dinarjev. Pri tem ni všteta vrednost tistih prizadevanj, s katerimi začenja KRKA organizirati farmacevtsko proizvodnjo v nekaterih doslej nerazvitih afriških deželah, ki seveda imajo ustrezne pogoje za lokalno proizvodnjo zdravil. Razen tega izvažata KRKA v te dežele tudi farmacevtske surovine.

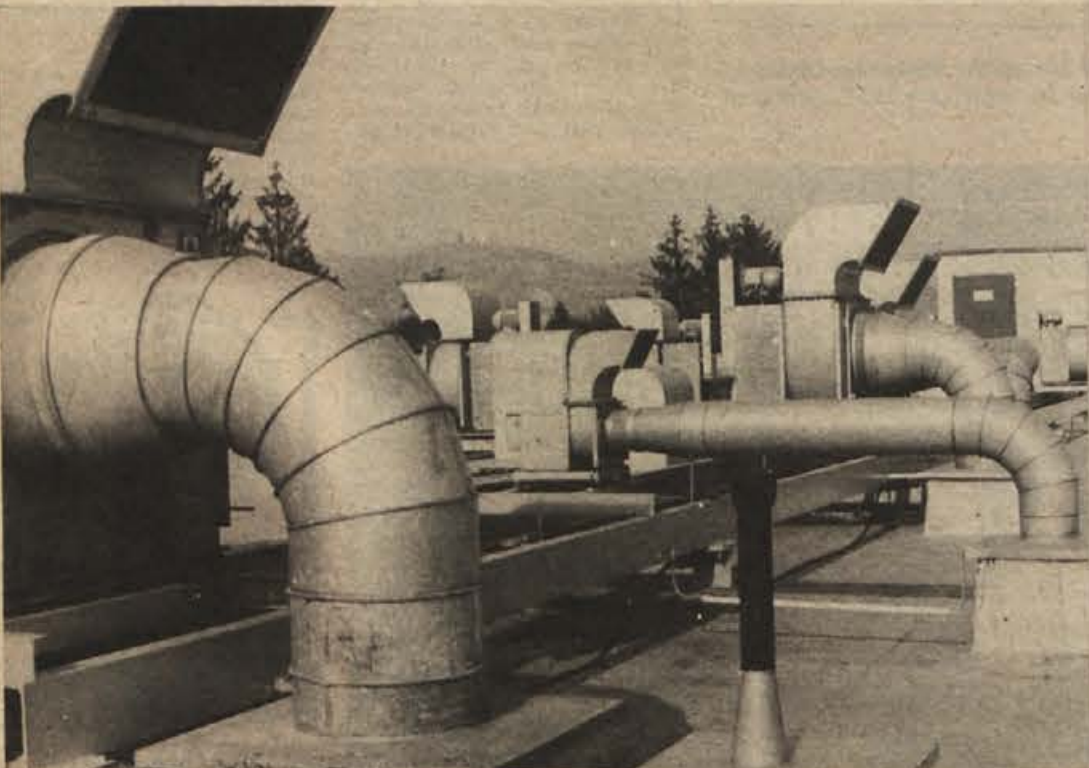
Tako se je novomeška tovarna farmacevtskih in kemičnih izdelkov že pred leti zelo konkretno vključila med tiste naše gospodarske organizacije, ki v praksi sodelujejo z deželami tretjega sveta. Nedavna konferenca v Alžiru je tako sodelovanje toplo pozdravila, našim podjetjem pa je po njej še bolj kot prej jasno, da je treba razviti še širšo in poglobljeno gospodarsko povezanost z nevrščenimi državami. Zato na bo odveč, če pogledamo, kam vse gredo Krkina zdravila in surovine.

S KOM VSE?

Sodelovanje z državami »tretjega sveta« se vedno bolj razvija

Poznajo jih v deželah zahodne Afrike: v Nigeriji, Gani in Gvineji. Krkina zdravila dobita v lekarnah in bolnišnicah Kenije, Tanzanije, Ugande, Zambije in Etiopije, v vzhodni Afriki torej. Nič čudnega ni srečati emblema novomeških proizvajalcev zdravil tudi v Saudski Arabiji, v Iraku in Sudanu, pa tudi v bogatem Kuvajtu. Razen arabskih dežel poznajo Krkine proizvode tudi na Srednjem Vzhodu: v Bangladešu, Pakistanu in v veliki prostrani Indiji. Srečali pa jih bi tudi na Daljnem Vzhodu: v Indoneziji, Maleziji, v razgibanem Hongkongu in tudi v Japonski, ki se razvija v eno največjih gospodarskih sil na svetu.

V vse te kraje načrtno prihajajo predstavniki KRKE. Kvaliteta, solidnost in konkurenčnost so odlike, da kupujejo ljudje v naštetih deželah zdravila iz Novega mesta.

Na strehi sveta? Ne, pač pa na strehi novega Krkinega obrata kemijske sinteze, iz katerega bodo šli proizvodi novomeških delavcev po vsem svetu... (Foto: Tone Gošnik)

Kako hitro je minilo leto! Lani smo v posebni prilogi tik pred občinskim praznikom Novega mesta o KRKI, tovarni farmacevtskih in kemičnih izdelkov, med drugim zapisali tudi tole: „Kolektiv KRKE, ki je v zadnjih treh letih vložil v nove objekte in njihovo opremo približno 36 milijard starih dinarjev, kljub doseženim uspehom nikoli ni miroval. Vedno je iskal novih poti za svoj nadaljnji razvoj, pri čemer je svoje želje in hotenja začel uresničevati tudi s pomočjo skupnih vlaganj za sedaj še z domačimi partnerji, kasneje pa tudi s tujimi partnerji. Del teh vlaganj je že uresničen (KRKA - GENEX), drugi del pa je v polnem teku izgradnje. Pri tem gre za izgradnjo bazične proizvodnje in področja fermentacije ter organsko-kemijske sinteze (KRKA - LJUBLJANSKA BANKA) ...“ Po piclem letu je uresničeno tudi to, kar je bilo še lani sredi največje izgradnje.

Dobro se še spominjamo mogočnih vtisov, ki so jih dobili občinski odborniki in številni gostje v nedeljo, 29. oktobra 1972, ko so jim v KRKI ponosno odprli vrata svojih novih, velikih proizvodnih obratov in skladišč. Ni manjkalo laskavih pohval in izjav uglednih gostov

kot številnih prebivalcev Novega mesta, da smo nad doseženim napredkom in novimi uspehi domačih proizvajalcev zdravil vsi ponosni in z njimi vred hkrati veseli, da so vztrajali pri nelahkem delu: uvrstiti se med tri največje proizvajalce v jugoslovanski farmacevtsko-kemijski

industriji. To zares ni bila lahka pot. Le za hip obudimo spomin, da je bila KRKA še pred 17 leti na 14. mestu med takratnimi 17 tovarnimi tovarnami v Jugoslaviji, lani pa se je uvrstila že na 3. mesto med njimi! Pri tem pa je KRKA nenehno iskala novih poti v svoji stroki in se lotila tudi proizvodnje surovin, medtem ko so mnoge sorodne tovarne vztrajale le pri konfekcioniranju zdravil. Vloženi napor, polni nenehnega poztvovalega znanstveno-raziskovalnega dela in predanega izpolnjevanja proizvodnih in vseh drugih nalog v mladem podjetju, so obrodili stoteri sad. Prav po zaslugi svojih delav in delavcev, strokovnjakov in zunanjih sodelavcev se je novomeška KRKA

razvila v sodobno organizirano podjetje, ki živi s svojim najmodernejšim proizvodnim konceptom, ga nenehno dopolnjuje z vrhunskimi dosežki svoje stroke in pri tem rentabilno gospodari. Leto se je obrnilo — in pred KRKO ter njenim, zdaj že več kot 1700 članskim kolektivom, so nove delovne zmage.

»To je pa res prava tovarna!«

Obisk v obnovljenem obratu fermentacije preseneča zlasti po tem, da se zunanost stavbe ni nič spremenila, v njej pa je ogromno novega! Obnovljena fermentacija je podobna kotlovnic velike prekoceanske ladje, toliko je tudi kotlov, napeljav in vodov, pa stopnic in ploščadi v I. in II. nadstropju oddelka. Skratka: tehnika in avtomatizacija sta si tu podali roke — in človek samo strmi, kako največji „kotli“, se pravi fermentorji, ki so srce vsake fermentacijske proizvodnje, prizadevno in nenehno „kuhajo“. V oddelku imajo zdaj 6 novih fermentorjev po 65.000 litrov. Od starih, 30.000 literskih, se ne razlikujejo le po velikosti, temveč predvsem po dodatnih avtomatskih napravah. V ponedeljek, 29. oktobra, se bodo gostje ustavili prav gotovo tudi ob velikanskem novem kotlu iz nerjavčnega jekla, ki drži kar 80.000 litrov, pa tudi ob novem rotacijskem vakuumskem filtru, razpršilnem sušilniku, filterski stiskalnici, novih separatorjih, centrifugah in drugih napravah. Oddelek je dobil tudi nove garderobne prostore, čajno kuhinjo, mehanično delavnico

in mikrobiološke laboratorije. Vse je kot novo. Predvsem pa so tu veliko večje, nove zmogljivosti oddelka. Janez Bernik, dipl. inženir, pravi o tem takole: „S sedanjimi proizvodnimi zmogljivostmi lahko naredimo v enem mesecu, na primer, 14 ton antibiotika oksitetraciklina. Če bi s to količino napolnili kapsule, bi dobili 56 milijonov kapsul. To pa je že zelo veliko ...“ Od 1970 do danes je KRKA porabila za nakup novih strojev in obnovno celotnega obrata fermentacije skoraj 4,5 milijard starih dinarjev, njegova skupna vrednost pa znaša že 7 milijard starih dinarjev. Ker v KRKI hkrati odpirajo tudi nove energetske objekte, ki bodo delali predvsem za potrebe fermentacijske proizvodnje in so vredni nad 3 milijarde starih dinarjev, je novo pridobljena vrednost naprav še toliko bolj dragocena.

Gre predvsem za poslovno in strokovno neodvisnost

Ne gre pa samo za povečanje proizvodnje v fermentaciji. KRKA hkrati uresničuje svoj načrt o izgradnji surovinske (bazične) proizvodnje v biosintezni in kemiosintezni. Habilitirani docent, dr. mag. Miha Japelj, pravi glede teh načrtov takole: „Želeli smo zgraditi kemijsko sintezo, ki naj bi bila sposobna proizvajati čim večji izbor grozov farmacevtskih surovin, zato smo pri projektiranju upoštevali take tehnično-tehnološke parametre, ki zagotavljajo fleksibilnost, ali bolje rečeno prilagodljivost obrata, da lahko

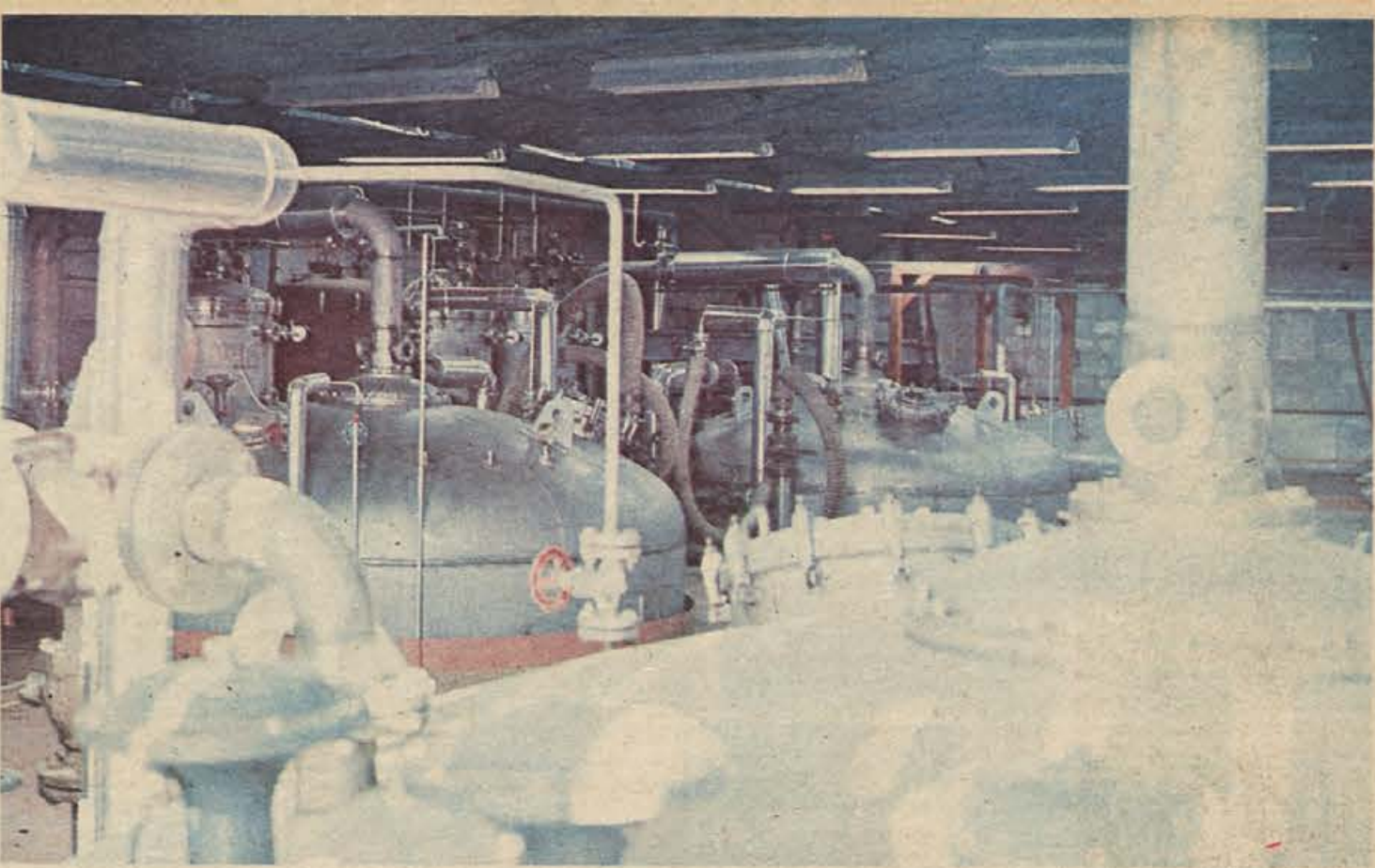
v njem z manjšimi tehničnimi korekturami proizvajamo čim širši izbor farmacevtskih kemijskih surovin.“ Izgradnji kemijske sinteze so Krkini strokovnjaki posvetili vso potrebno skrb. Kemiki, tehnologi in drugi projektanti so pri tem upoštevali najsodobnejše tehnično-tehnološke izkušnje v novi kemijski proizvodnji farmacevtskih surovin, ogledali pa so si tudi številne obrate podobnih kemijskih sintez doma in v tujini. Zato je novi obrat zares moderen. Dr. mag. Miha Japelj meni o njem, da je to „pravzaprav prvi obrat kemijske sinteze v Sloveniji, ki bo sposoben proizvajati večje količine najrazličnejših farmacevtskih in kemijskih surovin.“ To pa seveda pomeni: osamosvojitve pred tujimi vplivi tako v ekonomskem kot političnem pogledu. S tako povečano in novo proizvodnjo bo KRKA dosegla tudi potrebno poslovno in proizvodno neodvisnost.

Lastna razvojno-raziskovalna dejavnost: ključ do napredka

Že leta 1965 je v KRKI stekla proizvodnja tetraciklinskih antibiotikov — kot uspeh razvojno-raziskovalnega dela fermentativnih procesov. Pri tem ima glavne zasluge leta 1964 ustanovljeni inštitut za raziskave in razvoj, ki je ujal nove izdelke in tehnološke postopke, izpolnjevali je sprejete tehnologije, vodil pa je tudi temeljna raziskovalna dela na osnovi sprejetih dolgoročnih programov. Krkin inštitut ima priznan položaj raziskovalne enote; v njem dela zdaj 200

ljudi, od katerih ima polovica visoko izobrazbo. To je čvrsto jedro razvojno-raziskovalnega dela za tovarno z več kot 1700 zaposlenimi. Nekaj strokovnjakov inštituta je že doseglo magistrsko oz. doktorsko stopnjo, se 15 pa se jih strokovno izpopolnjuje s postdiplomskim študijem. Inštitut je s svojimi sodelavci in zunanjimi institucijami opravil v preteklih letih dragoceno delo. Prek njega predvsem skrbi podjetje za nadvse koristno izmenjavo znanja in izkušenj. Danes ima KRKA doma in v tujini podeljenih že več kot 100 patentov, nad sto patentnih prijav pa je v postopku za podelitev patenta. O tem pravi mgr. Cirila Šašek med drugim tole: „Iznajdbe, na osnovi katerih so podeljeni patenti, nastajajo ob raziskovalno-razvojnem delu pri posameznih novih kemijskih in biokemijskih postopkih, za katerih proizvajamo farmacevtske surovine in ob sintetiziranju novih biološko aktivnih spojin v okviru osnovnih raziskav. Novi dosežki razvojno-raziskovalnega dela so zajeti tudi v številnih publikacijah v domačem in tujem tisku ter v referatih na strokovnih zborovanjih ...“

Tako raste in se širi KRKA, eden izmed največjih dolenjskih delovnih kolektivov. Seveda v teh kratkih, zgoščenih vrsticah marsičesa sploh nismo povedali, niti ne našeli. Samo o njenih domačih strokovnjakih, ki so sodelovali pri projektiranju, financiranju in organizaciji izgradnje investicijskih objektov, bi lahko napisali celo stran v domačem tedniku. Vsi tehnološki projekti KRKE so delo domačih strokovnjakov itd. Ob najtežjih delovnih pogojih so — skupaj z zunanjimi kooperanti in SGP PIONIR — dokončali investicije, ki je za nadaljnji razvoj KRKE več kot le dragocena pridobitev in temelj nadaljnjega rentabilnega poslovanja. Čas teče in vse nam potrjuje, da nas bo KRKA — tako kot lani in letos — še večkrat prijetno razveselila z novimi delovnimi zmagami. Njen kolektiv pozdravlja zato občinski praznik Novega mesta črvt, enoten in odločen, da v okviru ustanovnih določil izbojuje sebi in skupnosti boljši, še večji kos kruha. TONE GOŠNIK

V ladijski kotlovnici ali v tovarni? Pred nami so novi, ogromni fermentorji, ki so omogočili še enkrat večjo proizvodnjo antibiotikov (Foto: M. Moškon)

Ustava v praksi: 8 temeljnih organizacij združenega dela

V KRKI bo 8 temeljnih organizacij združenega dela: TOZD Zdravila, ISIS, Biokemija, Kozmetika, Investicije in tehnična oskrba, Inštitut za raziskave in razvoj, Termalna zdravilišča in Zdravilna zelišča, medtem ko bodo strokovne službe v posebni delovni skupnosti »skupnih dejavnosti«

„Na zborih delovnih ljudi, ki so bili pred tedni, so se le-ti odločili, da bo KRKA imela 8 temeljnih organizacij združenega dela, strokovne službe pa bodo organizirane v posebni delovni skupnosti skupnih dejavnosti, kot to ureja 30. člen osnutka ustave SFRJ. Za tako organizacijo smo se odločili na osnovi strokovne analize, v kateri smo ugotovili, da 8 naših enot izpolnjuje ustave pogoje za organiziranje temeljne organizacije združenega dela.“

Tako nam je pred dnevi pojasnil Franci Kuhar, vodja pravne službe v KRKI. Dodal je še, da so na zborih delovnih ljudi v KRKI izvolili tudi svoje predstavnike in iniciativni odbor za pripravo osnutka samoupravnega sporazuma oz. za njegovo dopolnitev. Izvolili so tudi posebno komisijo, katere skrb bo razdelitev premoženja med temeljne organizacije združenega dela. Skrajni rok za dokončanje teh del je letošnji 31. december, upajo pa, da bodo mnogo tega opravili že precej pred tem dnevom, s čimer bodo lahko konec leta tudi formalno registrirali nastale spremembe.

Vmes jih čaka še veliko dela: terjala ga bo priprava oz. obnova cele vrste samoupravnih aktov. Tudi to hočejo izpeljati pravčasno in v redu, saj bodo le tako resnično lahko poslovali v celoti po novem.

KRKA: s plebiscitom za samoupravnimi sporazumi o združevanju slovenske kemične industrije

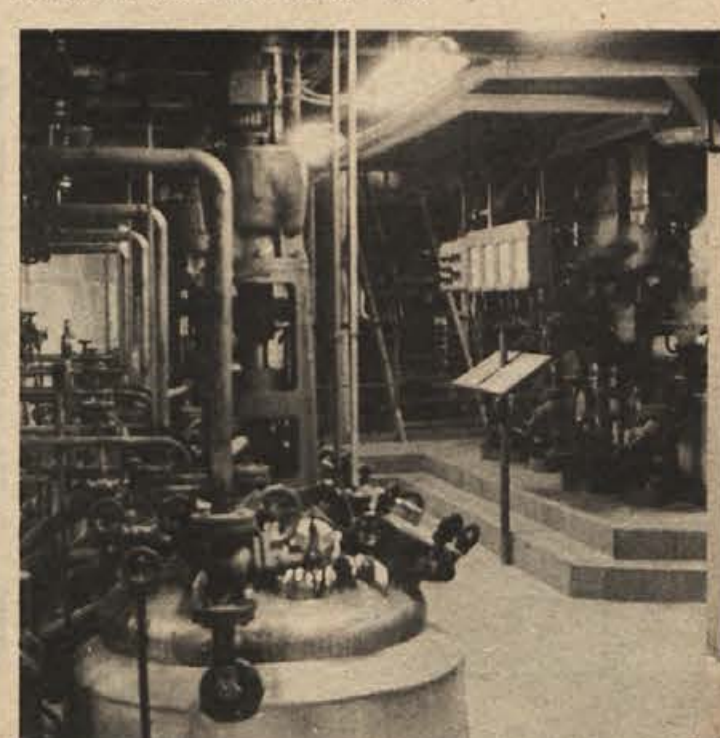
Franci Kuhar pa nas je v podjetju opozoril še na pomembno

sodelovanje KRKE v slovenskem gospodarskem prostoru: razen internih dogajanj in urejanja samoupravne organiziranosti v kolektivu je treba povedati še besedo o sodelovanju podjetja navzven. Vsi zbori delovnih ljudi v KRKI so se namreč plebiscitarno odločili, da naj podjetje podpisuje samoupravni sporazum o združevanju slovenske kemične industrije. V tem hipu gre pri tem pomembnem delu za organiziranje posebne interesne poslovne skupnosti, ki bo pripravila vse potrebno za še tesnejše in še bolj vsestransko povezovanje te pomembne gospodarske veje v bodočnosti.

KRKA vidi v tem svojem koraku možnost za organizirano in racionalnejše delo celotne svoje panoge vsaj v slovenskih mejah, pa tudi ne na državnih mejah! Nujno potrebno je nenehno izmenjivati znanje, izkušnje, predvsem pa tudi strokovne informacije, če želis v korak z napredkom in razvojem znanosti.

Malenkost - ali pa ne

Prihodnja številka KRKE, tovarniškega lista tovarne zdravil, ki izhaja že drugo leto v poprečni nakladi 2200 izvodov enkrat na mesec, bo objavila ta teden med drugim tudi spisek, kakršnih se nismo videli veliko v slovenskem tovarniškem tisku. Za kaj gre? Za tovarniško potezo predvsem: 26 delavcev in delavk kolektiva je sklenilo podariti svoje opravljene naloge za uspešnejše reševanje stanovaljskega vprašanja v podjetju! Nekaj nad 350 nadur ne bo izplačanih: tisti, ki so jih naredili, dajejo ta denar za reševanje stanovaljskih problemov v Krki. Ekonomistka podarja 93 nadur, inženir elektrotehnike 27, mnoge delavke in delavci po 8, nekateri tudi manj.

Današnja splošna smer proizvodnje zdravil doma in po svetu zahteva povečanje surovinske proizvodnje. Na sliki: del naprav v obnovljenem obratu fermentacijske proizvodnje, ki ga bodo prihodnji ponedeljek prvič pokazali odbornikom občinske skupščine in gostom (Foto: Tone Gošnik)

Ne besede, dejanja!

Nova oblika sodelovanja KRKE z mladino novomeške gimnazije

Kolikokrat smo že slišali in brali, da ostajajo besede o pomoči mladim, lepe, neizpolnjene želje, mladina pa ostaja pri svojih vprašanjih in težavah dostikrat praznih rok. Tega nam ni treba ponavljati. Z veseljem raje zapišemo, da se je glede tega v KRKI zadnje čase zgodilo nekaj bistveno novega.

Poročamo lahko o novi obliki sodelovanja KRKE z novomeško gimnazijo. Prejšnji mesec so se v tovarni farmacevtskih in kemičnih izdelkov zbrali profesorji tukajšnje gimnazije in predstavniki KRKE. Beseda je tekla o nečem novem — o sodelovanju, ki se je že začelo uresničevati, tokrat na nov, še vse premalo znan in upoštevan način! Že nekaj dni po prvem srečanju so se vzgojitelji gimnazije in predstavniki KRKE sporazumeli, da bodo skrbeli za uresničitev naslednjih vprašanj in zadev:

— sodelovali bodo pri odkrivanju vzgoji in spremljanju nadarjenih dijakov. Nudili jim bodo pomoč za nadaljnji razvoj, predvsem z dodatnim kabinetnim poukom. Socialno ogroženim dijakom gimnazije bo KRKA pripravljena nuditi tudi materialno pomoč.

Strokovnjaki KRKE bodo redni in izredni program gimnazije popestrili s svojimi predavanji in tako poglabljali znanje učenci se mladini. Praktičnega znanja, zanimivih izkušenj in napotkov za delo krožkov vsega tega posej ne bo manjkalo! Djaki bodo seveda tudi vnaprej sodelovali pri Krkinih nagradah, ki so se zadnja leta uveljavile kot prikupna oblika uvajanja mladih v znanost.

Pomembno je, da mladina v Novem mestu pozna tudi tovarno KRKO, zato si jo bodo dijaki tretjih letnikov načrtno ogledali. Kratko predavanje in film o KRKI jim bodo približali vse, kar danes KRKA je in v kar se razvija. Razširjen bo tudi program počitniške prakse z dijaki, ki bodo delali v tovarni.

medsebojne obiske in tovarniško pomoč prizadevnih, v praksi izkušnih strokovnjakov. Mar ne odveč iz takega dogovora profesorjev domače gimnazije z vodstvom tovarne nekaj novega, razveseljivega — morda tisto, kar že leta in leta pričakujemo? Naj ne bo odveč, če že v začetku novega sodelovanja zapišemo se tole: mar bi kakemu drugemu našemu kolektivu res padla „krona z glave“, če bi se odločil za mentorstvo, mecenat ali kako drugo, morda tudi skromnejšo obliko pomoči in sodelovanja s posameznimi šolami v mestu in na področju? Tudi mnoga društva, organizacije, dobrodelne ustanove in še kdo bi bili za organizirano, načrtno in stalno pomoč ter sodelovanje z izkušenimi ljudmi iz proizvodnje več kot le hvaležni!

— štir...
— Ne, os m jih bo!

(Karikatura iz zadnje številke tovarniškega lista KRKA)

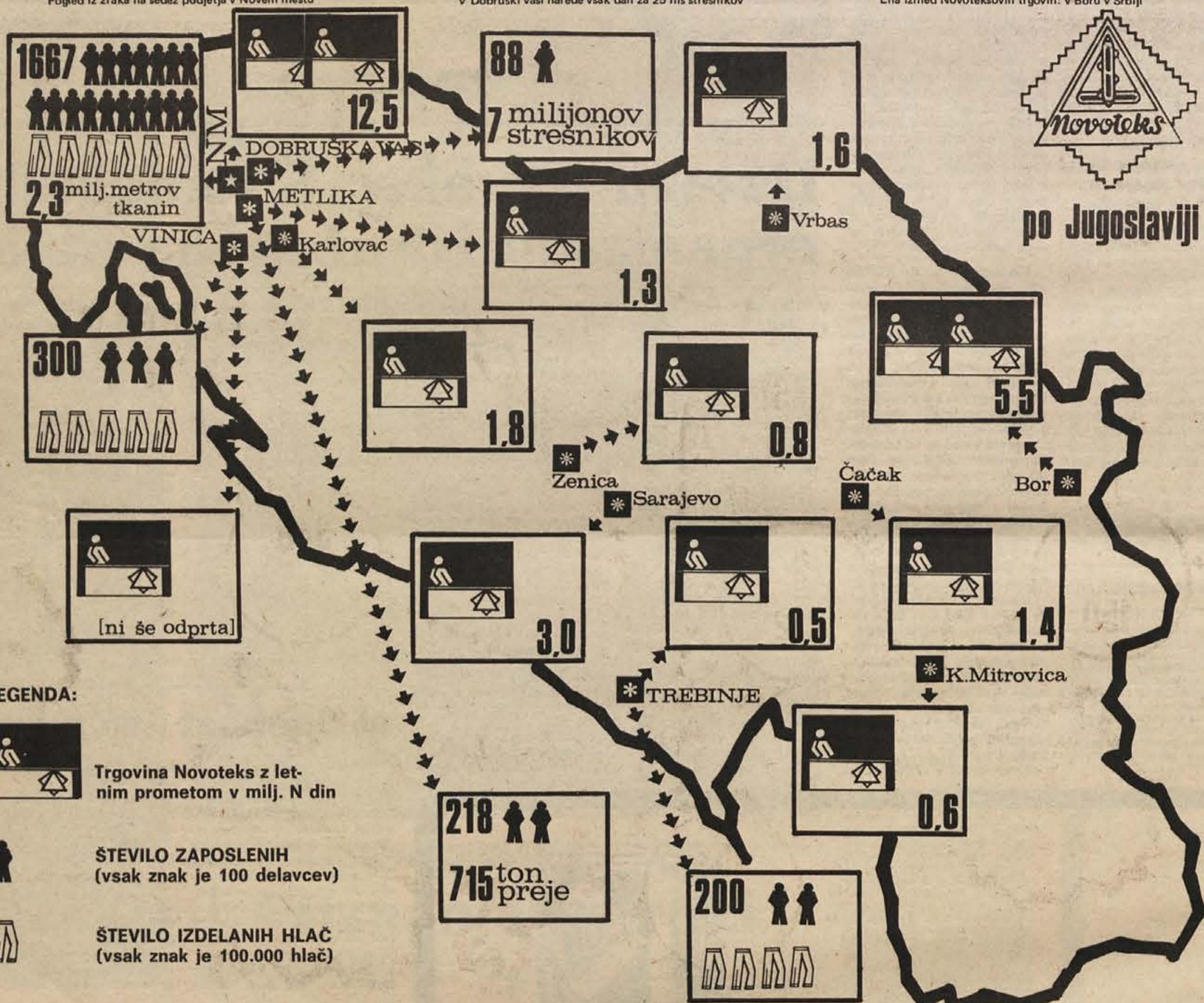
Pogled iz zraka na sedež podjetja v Novem mestu

V Dobruški vasi narede vsak dan za 25 hiš strešnikov

Ena izmed Novoteksovih trgovin: v Boru v Srbiji

LEGENDA:

Trgovina Novoteks z letnim prometom v milj. N din

ŠTEVILO ZAPOSLENIH (vsak znak je 100 delavcev)

ŠTEVILO IZDELANIH HLAČ (vsak znak je 100.000 hlači)

Zgodovinski dogodek za Vinico: začetek gradnje Novoteksovega obrata

Metliška predilnica daje kruha več kot 200 ljudem

V dvorani konfekcije v Trebinju v Hercegovini ob otvoritvi

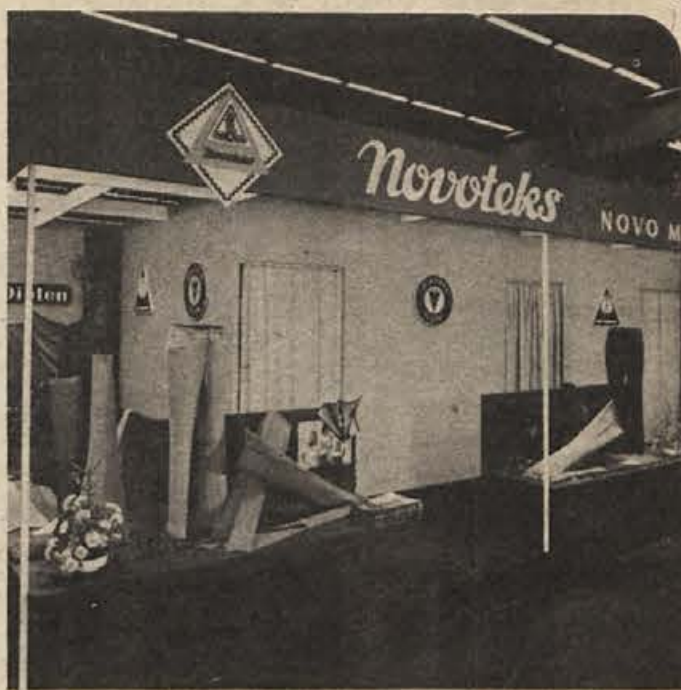

Najmodernejši tkalski stroji zagotavljajo izvozno kakovost

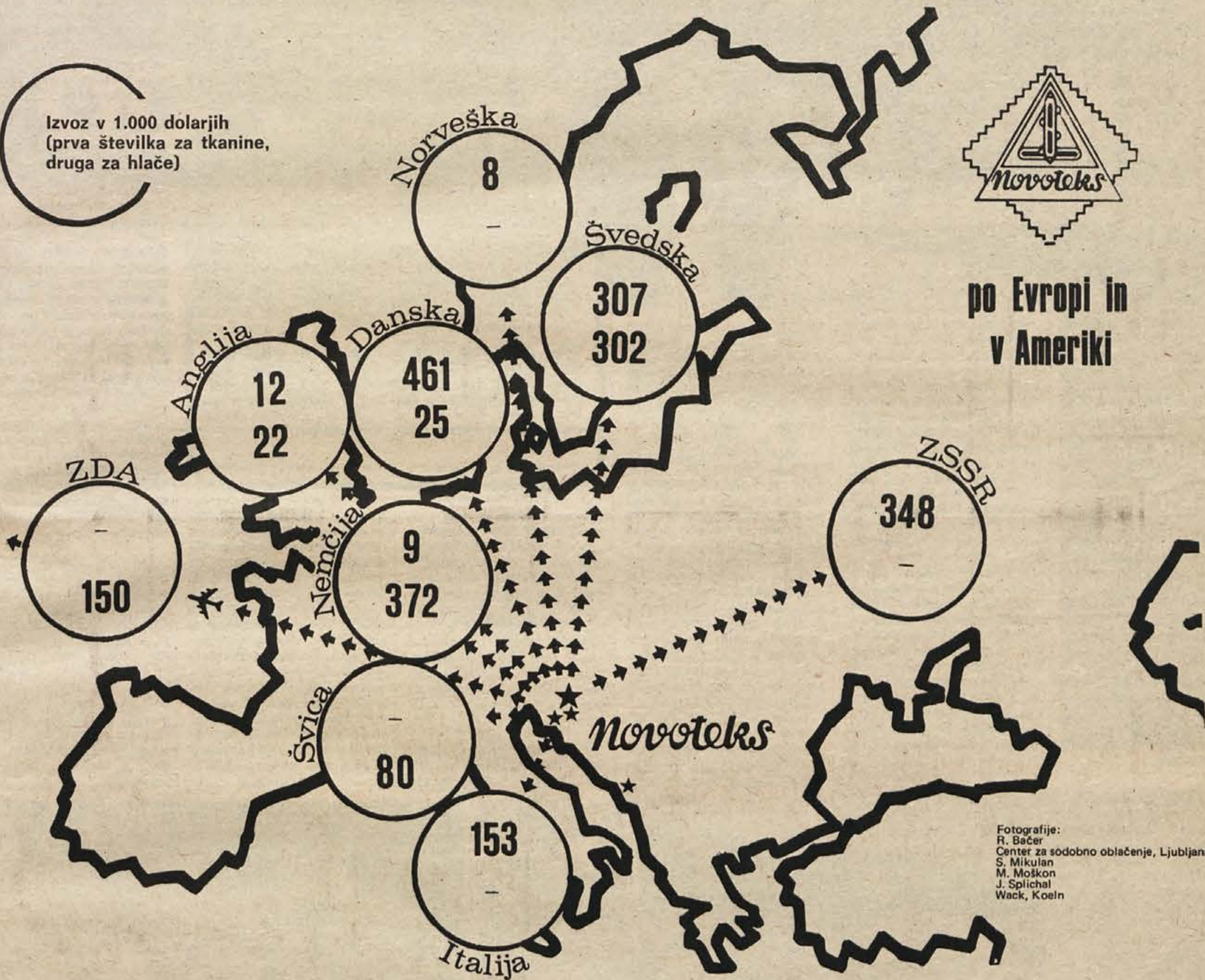

Novoteksove tkanine so cenjene tudi zaradi modnih vzorcev

Novoteksov paviljon v Koelnu na sejmu za moško modo

Izvoz v 1.000 dolarjih
(prva številka za tkanine,
druga za hlače)

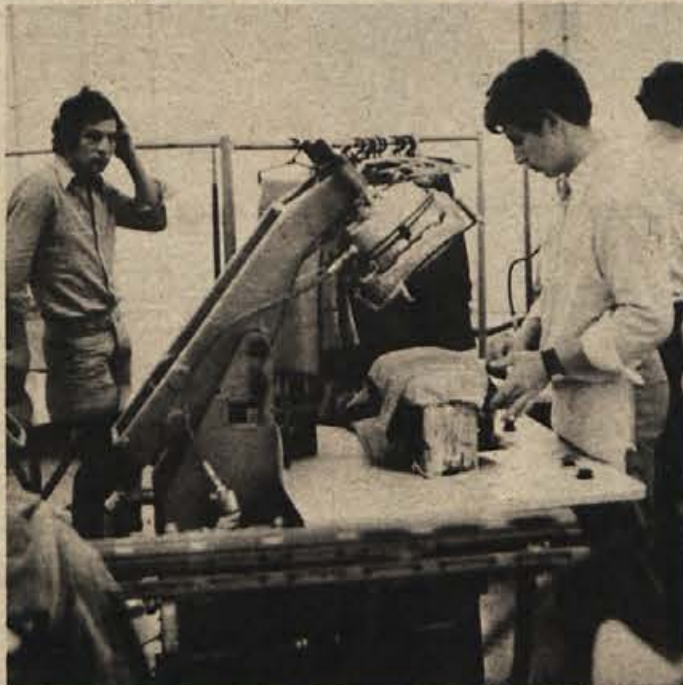

po Evropi in
v Ameriki

Fotografije:
R. Bačar
Center za sodobno oblačenje, Ljubljana
S. Mikulan
M. Moškon
J. Splichal
Wack, Koeln

Pogled v konfekcijski oddelek za izdelavo hlač

Hlače je treba še strojno zlikati — in že gredo v prodajo

SPEČEMU GIEWONTU NA OČEH

V Zakopanem na Poljskem gradi SGP PIONIR velik, najso-
dobnejši hotel A kategorije, ki
bo nosil naziv Hozak. Prostoru,
na katerem je zdaj gradbišče,
pravijo Szymaskowa polana.
Onstran doline se nasproti njej
strmo pne v vis poljski del Tater
(tu so najvišje gore na Polj-
skem) z goro Giewont (2291
m). Če si to pogorje ogledate z
malce domišljije, boste ugotovi-
li, da izrezljani vrhovi s svojimi
gornjim obrisom ustvarjajo po-
dobo spečega velikana: opazili
boste glavo z brki, oprsje s pre-
križanima rokama, trup in no-
ge. Speče gorovje-velikan, ki
ustvarja ta obris, je dolgo
kakšnih 15 do 20 km. Po polj-
ski ljudski legendi je to speči
narodni junak Giewont, ki se
bo zbudil (približno tako kot
naš Kralj Matjaž), če bo Poljska
v sili. Nasproti tej gori, tako re-
koč iz oči v oči s spečim juna-
kom Giewontom, pa kipi grad-
bišče, na katerem vidno raste
novi hotel Hozak.

Zakopane imajo 30.000 pre-
bivalcev in so največje turistično
mesto na Poljskem: 30.000
ležišč za goste, znana 100-metr-
ska smučarska skakalnica (po-
leg nje so še 3 manjše) in veliko
drevja, v katerem je mesto sko-
raj popolnoma skrito. Kako je
zašlo sem SGP PIONIR iz 850
km oddaljenega Novega mesta?

Gradnja hotela Hozak se je
pripravljala od prvih ponudb
dalje že vse lansko leto in okoli
tega je potekala prava konku-
renčna bitka. Za gradnjo so se
potegovali tudi Švedci (ti na
Poljskem že gradijo in so torej
imeli izkušnje), Francozi, Zah.
Nemci in Angleži, razen njih pa
še SGP PIONIR v okviru
Poslovnega združenja za indu-
strijsko gradnjo IMOS. Že idejni
načrti, ki jih je predložil
PIONIR (izdelal jih je kot vse
ostale načrte SLOVENIJA-
PROJEKT), so bili poljskemu
investitorju všeč, in odločil se
je za PIONIRJA. To lahko šte-
jemo za izreden uspeh, saj je šlo
za gradnjo na tujem tržišču ob
zelo ostri konkurenci.

Poljski investitor se ni odlo-
čal na slepo: že lani, še preden
je bila sklenjena kakršnakoli po-
godba, je obiskala turistične
objekte, ki jih je doslej zgradil
PIONIR, posebna skupina polj-
skih strokovnjakov. Nato se je
tehtnica nagnila na stran
PIONIRJA. Pred podpisom po-
godbe je bilo treba na Poljskem
zagovarjati vložni načrt (na

osnovi tega so bili nato izdelani
vsi podrobni načrti) pred tremi
komisijami: pred investitorjevo,
pred komisijo vojvodstva Krakov
in pred komisijo državnega
ministrstva za turizem in šport.

V veliki hotelski stavbi, ki je
kot preko noči zrasla v Zako-
panem, bo vse pri roki. To bo
hotel A kategorije s 5 zvezdica-
mi, ki se bo lahko meril z naj-
boljšimi Hilltonovimi hoteli na
svetu. Gostom bo na voljo 600
ležišč v enoposteljnih in dvo-
posteljnih sobah, 12 apartma-
jev, 2 restavraciji (ena z 270
sedeži in ena poljska z 220 se-
deži), kavarna s 136 sedeži, bar
s 120 sedeži, snackbar s 70 se-
deži, konferenčna dvorana s
400 sedeži in z napravami za
simultano prevajanje v več jezi-
kov, čitalnica, TV salon, soba
za bridge, pokrit bazen, savne,
30 garaž, splošna in zobna
ambulanta in 2-stezno avto-
matsko kegljišče; zunaj stavbe
pa tenis igrišče, mini golf, drsa-
lišče in smučarska vlečnica. Ker
je PIONIR prevzel gradnjo kot

inženiring posej, je prevzel tudi
celotno zunanjo ureditev s
parkirnimi prostori vred.

Vsi pravkar naštetih prostori
bodo v 10-etažni hotelski stav-
bi, ki je dolga 110 m, visoka 40
m in široka 30 m. V njej je
26.000 m² bruto površin in
84.000 kubičnih metrov pro-
stornine. Skupna vrednost na-
ložbe je 9.134.000 ameriških
dolarjev, od tega je gradbenih
del za 4.350.000 ameriških do-
larjev in obrtniških del za
4.783.000 ameriških dolarjev.
V obrtniška dela je vključena
tudi vsa hotelska oprema (od
rjuh za ležišča do žlic za goste)
ter vsa instalacijska dela.
Prevzem takšne gradnje je bil
toliko bolj vabljiv tudi zato, ker
je investitor zagotovil plačilo v
ameriških dolarjih: torej v t. im.
trdi valuti, in ne v klirinški, ka-
kor je v navadi na vzhodu.

K boljši predstavi, kolikšno
delo je gradnja v Zakopanem,
naj nam pomaga nekaj števil: v
širokem odkopu je bilo treba
pri zemeljskih delih odkopati

Čelna stran hotela Hozak med gradnjo. Na skrajni desni
stavbe je na vrhu viden Outinord opaž za zadnjo etažo. Pred
stavbo stojita: (levi) šef gradbišča Zdravko Del Fabro, dipl.
gradb. inž.; (desni) glavni direktor SGP PIONIR Novo mesto
Ivan Kočevar, ki se je 4. in 5. oktobra mudil na obisku
gradbišča v Zakopanem. (Foto: Miloš Jakopec)

57.000 m³ zemlje, največ na
zemljišču III. in IV. kategorije,
zgraditi 21.000 m³ nasipov,
odpeljati 24.000 m³ zemlje in
izkopati 6000 m³ zemlje za te-
melje in kanale. V stavbo so
vgradili 11.390 m³ betona, po-
rabili pri gradnji 23.700 m³
agregatov raznih vrst (gramoz,
pesek, mivka), 5100 ton ce-
menta, 1126 ton betonskega
železa, 2260 m³ siporeksa in
precejšnje količine številnih
drugih materialov.

Po pogodbi mora dograjeni
hotel Hozak biti sposoben spre-
jeti prve goste konec maja pri-

hodnjega leta. Prvi PIONIRJE-
VI delavci so prispeli v Zako-
pane v začetku aprila letos. Od
predaje končanega objekta jih
je takrat ločilo še dobrih 13
mesecev. To ni veliko za dogra-
ditev tako velikega objekta. Pri
tem pa moramo upoštevati še
višinsko lego Zakopanega: tukaj
še v aprilu leži sneg, čez vse leto
je obilo deževnih dni. Prve sku-
pine PIONIRJEVCEV so mora-
le v aprilu preživeti več snežnih
in deževnih neviht. Nič čudne-
ga torej, če so v 6 mesecih od
začetka del lahko „ujeli“ le 105
delovnih dni, ko so vremenske
razmere dopuščale delo!

PIONIR je poslal v Zakopane
svojo najboljšo mehanizacijo in
strojno opremo. Velika oddalje-
nost novega gradbišča je močno
otežila priprave. Strojno inven-
tarni park podjetja pa je nadvse
vestno, vzorno in uspešno orga-
niziral transport strojev za 850
km dolgo pot do cilja. S seboj
so pripeljali tudi 3 barake vrste
Jelovica (20x9x2m) za nastani-
tev delavcev, za pisarne in za
kuhinjo ter jedilnico. Delavsko
naselje ob gradbišču je vzorno
urejeno. Povprečno bo na grad-
bišču ves čas gradnje po 150
delavcev, največ pa jih bo 210.

Na velikem objektu na
Poljskem je sprejel PIONIR na-
se še eno preizkušnjo: hotel
Hozak gradijo v litem betonu,
po najsoodobnejšem sistemu, z
najsodobnejšo tehnologijo, upo-
rabljajoč jeklene opaže
Outinord. Žerjav postavi na
prostor, kjer bo betonski skelet
stavbe, jekleni opaž Outinord.
Delavci ga natančno namestijo
(opaž, t. im. tunel, je na kol-
lescih), obložijo z armaturno
mrežo in dvigalo nanaša beton.
Opaž (zato mu pravijo „tunel“)
nato potegne dvigalo na prednji
in zadnji strani stavbe iz posuše-
nega betonskega skeleta in pro-
ces se ponovi. Etaže pri
takšnem zelo izpopolnjenem
načinu gradnje zelo hitro raste-
jo, čeprav je na gradbišču
sorazmerno malo delavcev.
Medtem ko v vrhni etaži stavbe
dvigalo še premika opaže
Outinord in tam hitijo z delom
tesarji, varilci, betonarji in
železokrivci, v spodnjih etažah
zidarji že postavljajo pregradne
stene, obrtniki polagajo razne
instalacije in zidarji nanašajo na
zunanje stene fini omet.
Takšen, sodobni način gradnje
pa zahteva do skrajnosti izpo-
polnjeno organizacijo dela. No-
bena delovna skupina ne sme
zamujati s svojo delovno opera-
cijo, delo pa se odvija po na-
tančno odrejenem načrtu. Na
gradbišču v Zakopanem so
upravičeno ponosni, ker so že
„ujeli“ enodnevni takt pri upo-
rabi opažev Outinord, enodne-
vni takt pa pomeni, da ne zamu-
jajo in da so opaži ekonomsko
izkoriščeni.

Delavnik traja od 6. ure
zjutraj do 18. ure zvečer, le ob
nedeljah je krajši. Loviti je pač
treba čas in vreme. Hotelska
stavba je že tik pred dograditvi-
jo, in kolikor bolj gre delo od
rok, toliko bolj so veseli
PIONIRJEVCI v Zakopanem,
ki se komaj utegnejo s kotič-
kom očesa med delom ozreti
po njej. Vitke in lepe stavbe, ki
raste na nasprotnem pogorju,
pa je prav gotovo vesel tudi
speči poljski junak-gora
Giewont.

Outinord opaž je postavljen in železokrivci na vso moč hite polagati armaturno mrežo na zgornji etaži, ki je že dobrih 35 m nad tlemi. (Foto: M. Jakopec)

OP DESKE DO IVERKE

Do Soteske se prebije Krka po ozki strugi, tu in tam široki komaj petnajst metrov. Tu so reko zajezili, da bolj umirjena teče med polji, ki jih je ob Soteske navzdol vse več in čedalje širše so. Na levem bregu propada grad, dom nekdanj mogočnih graščakov, ki jih je čas odpihnil. Naselje se je

umaknilo na pobočje. Na desnem bregu so že v starih časih postavili žago, da je razrezovala les iz gozdov, ki se začno takoj nad njo in jim ni konca.

V Soteski niso mnogokrat slavili. Po vojni bi slavja našli na prste ene roke. Med največje pridobitve šte-

jejo: Novolesov obrat, most in asfalt. Pomembno slavje pripravljajo zdaj za občinski praznik, ko bodo odprli tovarno plastificirane iverke. Ljudje ne skrivajo veselja: odprla so se nova delovna mesta, proizvodnja je avtomatizirana, s ponosom pripominjajo, da je postal tudi njihov kraj industrijski.

karnis, okenskih polic, manjših „skatlastih“ elementov za pohištvo, stenskih oblog itd. V ta namen bodo potrebovali nove proizvodne linije in nove izmene zaposlenih.

Tovarna ima trenutno največ naročil s slovenskega trga, zanima pa se tudi za prodajo na širšem jugoslovanskem tržišču. Izdelki iz Soteske bodo šli tudi v tujino. Med drugim so velike možnosti za izvoz na Dansko, v Anglijo in v nekatere druge zahodnoevropske države. Zanimanje trga je tem večje, ker ima Novoles edini v Jugoslaviji tovrstno proizvodnjo.

Predale so do zdaj izdelovale tudi druge tovarne, vendar pa je bilo vse to silno razdrobljeno, v majhnih količinah in zato kajpak predrago. V Soteski je proizvodnja predalov skoncentrirana, izdelava je v velikih količinah, je boljša in cenejša ter zato konkurenčna.

Nova tovarna plastificirane iverke pomeni v Novolesu prvi korak k popolni avtomatizaciji proizvodnje z visokim učinkom, doseženim z minimalnim številom zaposlenih.

zadeva zaposlovanje, ampak tudi gospodarsko krepitev. Nedvomno je, da bo tovarna z doseganjem predvidenih rezultatov lahko postala eden tistih stebrov za gospodarstvo, od katerih v naslednjih razvojnih obdobjih občina največ pričakuje.

Medtem ko bodo v Soteski novo tovarno te dni že slavnostno odprli, se v Trebnjem gradbena dela nadaljujejo. Do zime bodo postavili montažni objekt – halo tipa Trimo in končali vsa zunanja dela. Opremo bodo namestili pozimi. Poskusno obratovanje predvidevajo spomladi 1974.

Ob tem se v Novolesu (v Straži) pripravljajo na investicije v nove in boljše tehnološke postopke za sušenje lesa, pri čemer bo s predsušenjem in sušenjem v vakuumskih komorah dosežena neprimerno večja kakovost sušenja, izmeček bo bistveno zmanjšan, pretok lesa od hloda do izdelka pa znatno povečan.

Acryl (pleksi steklo) je dandanes vsestransko uporaben. Pohištvena industrija ga uporablja pri izdelavi foteljev, stolov, miz, polic, delov omar. Odlično se obnese v sanitarnih in higienskih prostorih (kopalne kadi). Reklamna svetlobna telesa so iz acryla, gradbene kupole tudi, da o zasteklevanju objektov ne govorimo posebej. Zaradi trdnosti zapirajo velika izložbena okna z acrylom, šole, vrtci in drugi večji družbeni prostori, ki potrebujejo veliko svetlobe, so zastekleni z acrylom.

Preureditve - po času in potrebah

Do te tovarne je dolga pot in dolga vrsta let je vmes. Žago, ki je začela pred več kot sto leti delati za gospoda iz gradu, so po vojni obnovili in jo pognali. Nekateri podatki govore o tem, da je žaga v Soteski med prvimi v Sloveniji začela po drugi vojni razžagovati hlodovino. Nekaj let je delovala samostojno, potem pa je pripravljala deske za LIP Straža. Zdaj je že več kot deset let obrat Novolesa, lesno-industrijskega kombinata iz Straže.

Pri Novolesu je žaga sprva še kar naprej žagala hlodovino in pripravljala deske. Dejavnost so razširili, da so v tem soteskem obratu luščili tudi sedežni furnir. Hkrati so začeli sušiti razžagan les za potrebe kombinata.

Razvoj je narekoval preureditve v proizvodnji v Soteski. Pred nekaj leti so tam začeli izdelovati sredice za panelne plošče. Ker izdelek ni bil dovolj rentabilen, so tovrstno proizvodnjo opustili in začeli razmišljati o ponovni preureditvi. Ugotovili so, da bi bili časi najbolj naklonjeni proizvodnji plastificiranih iverk. Rečeno – storjeno: na kraju, kjer je stala lopa za spravlanje lesa, so začeli lani graditi nov obrat. Spomladi letos je bil objekt pod streho, julija pa je stekla poizkusna proizvodnja, ki bo trajala do konca leta.

Milijon predalov

V obratu izdelujejo obode za predale (pri pohištvu) vseh velikosti, v raznih barvah in odtenkih lesne strukture. Obrat oziroma tovarna je popolnoma avtomatizirana,

tako da je v neposredni proizvodnji zaposlenih vsega devet ljudi. Avtomatska linija izdelava 25 predalov na minuto, mesečna proizvodnja pa doseže milijon predalov.

NA NEVARNIH DELOVNIH MESTIH NE BODI NIKDAR BREZSKRBE!

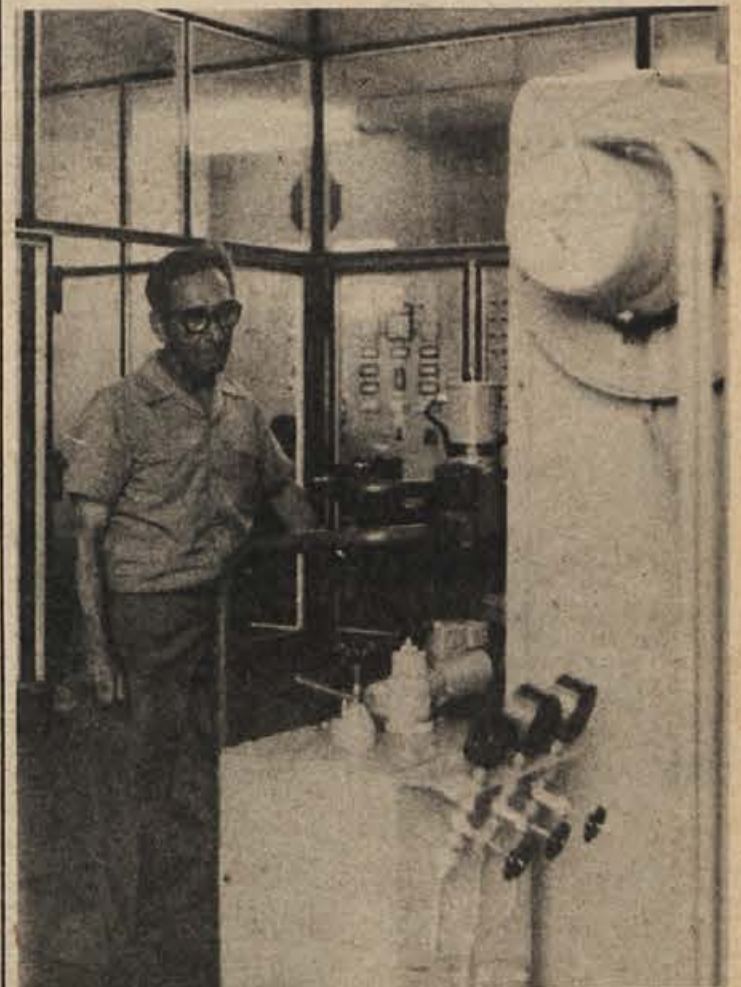
Za zdaj delajo v novi tovarni le v eni izmeni in samo predale. Pri tem pa ne bodo ostali. V načrtu imajo še proizvodnjo knjižnih polic,

Trebnje: 1.000 ton acryla

Podobno bo v Trebnjem, kjer uresničuje Novoles naslednji del novega razvojnega in proizvodnjega načrta. Kot je javnosti že znano, gradi straški lesni kombinat v središču trebanjske občine tovarno acryla (pleksi stekla). To bo povsem nova proizvodnja na Dolenjskem. Tovarna bo proizvedla na leto 1.000 ton acryla.

V tovarni bo zaposlenih 80 ljudi. To daje nerazviti trebanjski občini nove možnosti za zaposlovanje svojih ljudi. Lokacija za tovarno na območju sosednje trebanjske občine ni izbrana slučajno. Kot zatrjujejo, se Novoles za prestop občinske meje ni odločil zgolj iz ekonomskih razlogov, ampak ga je pri tem gnala tudi želja, da pomaga k hitrešemu napredku nekaterih manj razvitih območij na Dolenjskem.

Nova tovarna pomeni poleg vsega za trebanjsko občino skupek perspektivnih možnosti – ne samo, kar

Novoles ima v Straži lastni vir električne energije. Temu se lahko zahvalijo, da podjetje ob jesenski redukciji ni bilo tepeno tako hudo kot druga, ki jih napajajo izključno zunanji daljnovodi. Posnetek kaže del strojev v notranjini Novolesove centrale.

Žaga v Soteski: sprva so v njej samo razžagovali hlode, potem so uvedli nove dejavnosti. To je zahtevalo številne preureditve. Uvedba nove proizvodnje ne pomeni, da bodo žago, ki je služila toliko desetletij, zdaj odpisali. Dobila bo le novo vlogo.

Elektronski svetlobni regulator je najnovejši letošnji izdelek šentjernejske Iskre. Regulatorje sproti preizkušajo, kar vidimo tudi na tej sliki.

Veliko pričakovanje v skupnosti TOZD

Vodilo za ustanovitev skupnosti TOZD je bil skupni program. Ta v naslednjem obdobju predvideva investicije v znesku 700 do 800 milijonov din, pri čemer bo šentjernejska tovarna udeležena z 200 milijoni din.

Proizvodnja v skupnosti je zaključena s končnim izdelkom, v katerega vsaka TOZD vgradi nekaj svojega. Taka močna skupnost TOZD zagotavlja boljše sodelovanje z domačimi in tujimi proizvajalci. Podobno kot Industrija elementov in zabavne elektronike bo organizirana celotna Iskra.

V Šentjerneju je statut TOZD pred sprejemom, obravnavali pa so tudi že statut skupnosti. Poslej o bistvenih dogajanjih odločajo delavci neposredno v TOZD. Zadeva v skupščini je sprejeta, kadar glasujejo zanj vse delegacije. Zadeva v skupščini je sprejeta, kadar glasujejo zanj vse delegacije.

Odkar so Upori TOZD, je čutiti resnično samoupravljanje. Odločajo o dohodku, investicijah in podobnih pomembnih vprašanjih. Prej so lahko dali le mnenje, odločal pa je centralni delavski svet v Ljubljani.

Kot je znano, izdelujejo v Šentjerneju upore in potenciometre. Proizvajajo pretežno za izvoz, in sicer na zahodno tržišče. Za zdaj pomenijo šentjernejski izdelki 1,5 odstotka svetovne potrošnje pri uporih, pri svetovnem deležu potenciometrov pa je njihov prispevek še večji – 2,5 odstotka. Želijo, da bi delež v svetovni potrošnji še povečali – pri obeh izdelkih na 8 do 10 odstotkov. To naj bi dosegli v naslednjih letih. Ob tem bi izvoz dosegel 20 milijonov dolarjev. Letos bodo izvozili za 3,5 milijona dolarjev izdelkov.

Taka usmeritev je podlaga za hitrejšo zgraditev in posodobljanje proizvodnje. Predvideli so velike naložbe, ki jih bodo uresničili v naslednjih letih. V proizvodnjo uporov bodo vložili 75 milijonov din, v proizvodnjo potenciometrov pa 35 milijonov din. Gre za bistveno povečanje zmogljivosti oziroma za nove tovarne. Nove prostore za upore so že začeli graditi, poleg sedanjih že raste konstrukcija za nove stroje in nova delovna mesta.

Kruh za številne Dolenjce

Ocenili so, da so pogoji tako ugodni, da bi lahko vsa sprošče-

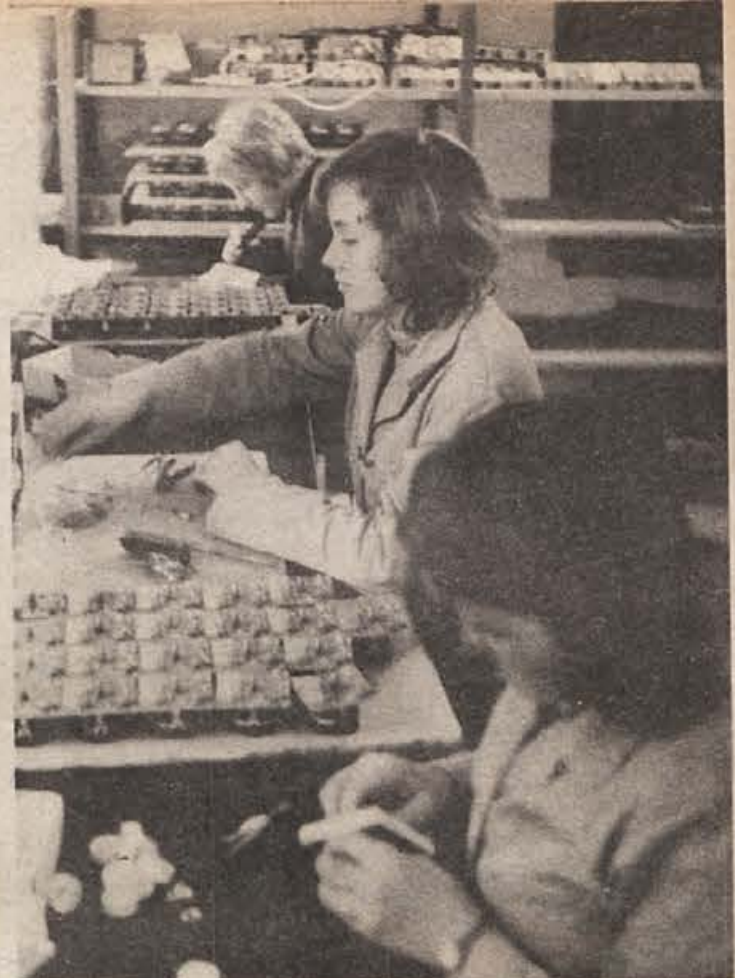
Začetek nove prihodnosti: konstrukcija nove tovarne za proizvodnjo uporov v Šentjerneju.

Šentjernejska elektronika

misli na jutri

Od letošnjega 1. januarja so šentjernejski Upori TOZD v skupnosti TOZD pri Industriji elementov in zabavne elektronike s sedežem v Ljubljani. V tej skupnosti je devet TOZD, od tega tri na

Dolenjskem: v Šentjerneju, Žužemberku in Mokronogu. Samoupravni sporazum sta šentjernej in Žužemberk podpisala že lani decembra, Mokronog pa šele letos, ko je postal TOZD.

„Zadeva“ delovna mesta niso nenaporna, to bi lahko potrdile tudi proizvajalke iz šentjernejske Iskre. Brez žensk bi ne bilo take tovarne, kot jo imajo zdaj.

na delovna sila na Dolenjskem dobila kos kruha v elektronski industriji. V tej smeri so načrti že zastavljeni. Tovarna je dala izdelati dvoje investicijskih programov za proizvodnjo obeh glavnih vrst izdelkov. Pri tem gre za osvajanje proizvodnje za tako imenovane metalfilm-upore in potenciometre na keramični podlagi. Nove programe uresničujejo v sodelovanju z znanim Institutom Jožef Stefan in Institutom za elektroniko in vakumsko tehniko v Ljubljani. Nova izdelka sta perspektivna in pomenita novost v šentjernejski proizvodnji.

Novost: svetlobni regulatorji

Izredno dobro gredo v prodajo tudi elektronski svetlobni regulatorji, ki so jih v Šentjerneju začeli izdelovati letos. Uporabnost je vsestranska, nameščajo jih tam, kjer želijo spremeniti svetlost svetlobnih teles: na delovnih mestih, v spalnicah, otroških sobah, hotelih, učilnicah, izložbenih oknih itd.

V kratkem bodo začeli v sodelovanju z znano tujo firmo sestavljati tudi elektronske orgle. V ta izdelek bodo vgradili precej svojih elementov.

Napredka je deležen tudi Šentjernej

Trenutno je v šentjernejski tovarni 915 redno zaposlenih. Od tega so jih 151 zaposlili letos. Dvestodesetim so omogočili delo na domu. Z že omenjenimi dodatnimi zmogljivostmi se bo kolektiv povečal na 1.500 do 2.000 ljudi.

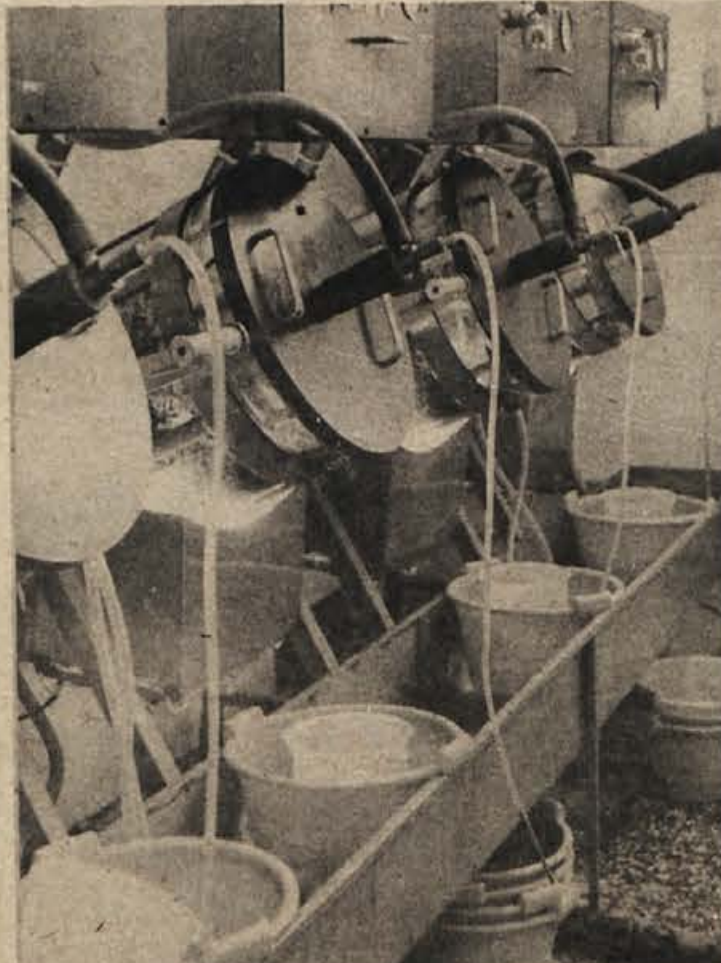
Z novimi investicijami bodo prišle tudi nove pridobitve za standard zaposlenih. Tovrstni načrti niso majhni. Povečal se bo standard znotraj in zunaj „tovarniških zidov“. Ko pravimo zunaj, imamo v mislih prispevek Uporov kraju. Po dokazu, koliko je ta tovarna do zdaj dala za razvoj Šentjerneja, ni treba daleč, njeni prispevki so vgrajeni malone v vsak kvadratni meter asfaltiranih cest, v številne družbene prostore, v

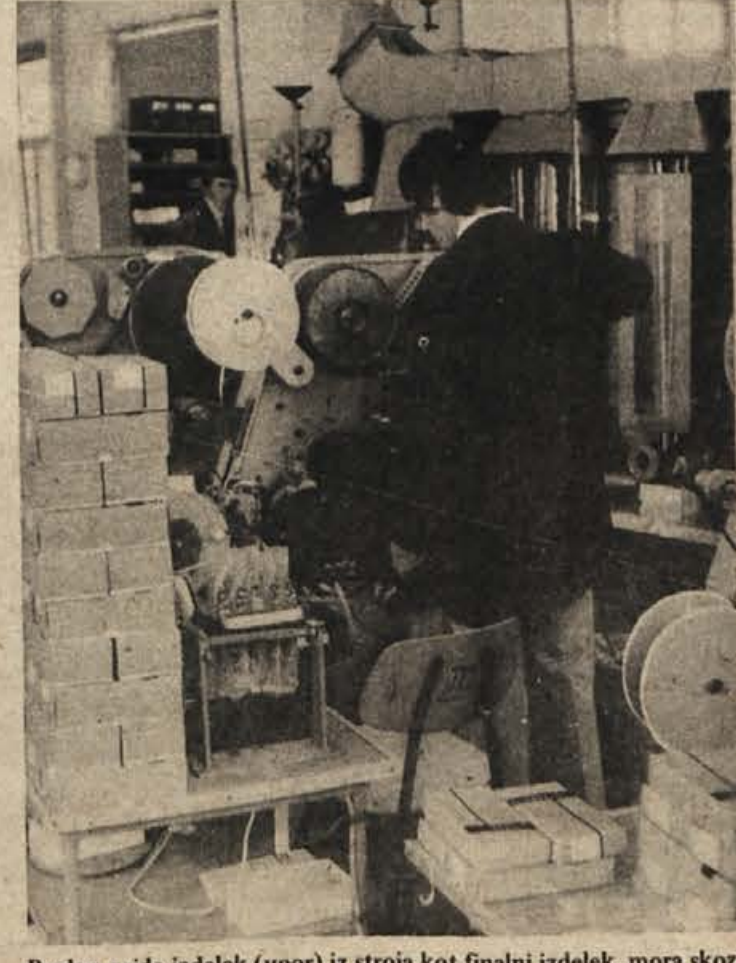
šolo, vrtec, ki ga prav zdaj gradijo, kanalizacijo itd. S prispevki šentjernejske Iskre je bil zgrajen stadion ob šoli, družbenopolitične organizacije dobivajo pomoč iz te tovarne.

Vsi izdelki morajo v kontrolo, preden jih pripravijo za naročnike. V šentjernejski TOZD zaposlujejo veliko žensk in jim zaupajo za hitve delovne procese.

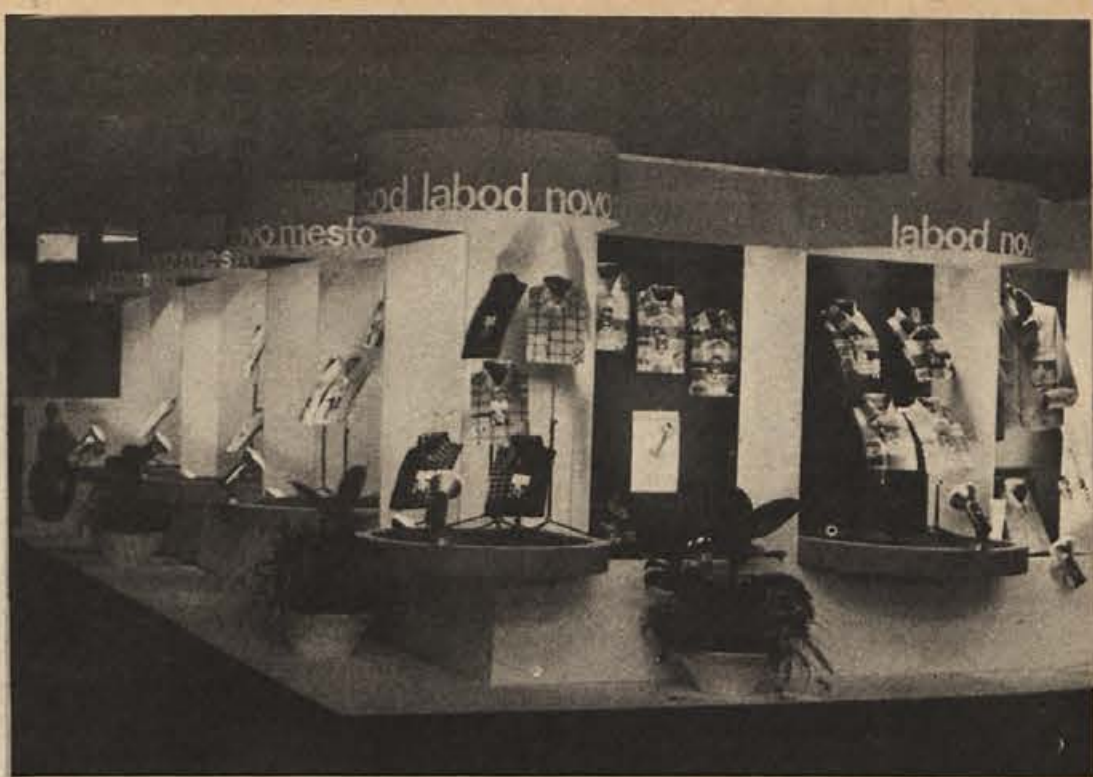
V takih posebnih kottlastih posodah se plemenitijo šentjernejski

Preden pride izdelek (upor) iz stroja kot finalni izdelek, mora skozi vrsto zapletenih procesov. Enega teh kaže tudi posnetek.

Pogled na skupino delavk novega traku za proizvodnjo srajc Dior v TOZD Ločna Novo mesto

Zagreški jesenski velesejem 1973

50 LET

laboda

Novomeška tovarna perila LABOD pričinja letos praznovati petdesetletnico svojega obstoja in dela.

Tovarna nadaljuje tradicijo izdelovanja moškega perila – srajc vse tja od leta 1924, ko je bila za trg izdelana prva srajca v takratni firmi veletrgovcev Povha in Medica. Če bi danes, po 50 letih, prislunili vsem tistim, ki so od samega začetka opravljali delo z najbolj primitivnimi sredstvi, si sami kupovali čolničke za šivalne stroje, stavkali, ker so bili preslabo plačani in izkoriščani, bi hitro spoznali, kaj vse je preстал delavec te tovarne.

Po drugi svetovni vojni je začelo podjetje delovati l. 1946. Takrat je bilo v kolektivu le 40 delavcev. V letih do 1952 je tovarna imela obdobja vzponov, pa tudi nazadovanja in brezupnega čakanja. Kolektiv, ki se je povečal z ustanovitvijo obrata v Kostanjevici na 335 zaposlenih, se je v letih 1958 do 1962 znašel v velikih težavah. Svojo veliko bitko je pričel bojevati leta 1962, ko je bil pred tem, da se tovarna likvidira. Kolektiv, ki je zaposloval in še zaposluje pretežno žensko delovno silo, je imel takrat izredno zastarelo strojno opremo ter slabo tehnologijo. Podjetje ni imelo niti kvadratnega metra lastnih prostorov, proizvodni prostori so bili razmetani kar na devetih različnih krajih v Novem mestu, pa tudi sicer niso bili primerni za industrijsko proizvodnjo. Podjetje je imelo velike zaloge gotovih izdelkov in 106 milijonov Sdin izgube. Skratka, razmere so bile nevezdržne. Podjetje je zapustilo tudi precejšnje število najboljših proizvajalcev.

In takrat je preostalih 245 delavcev sprejelo edino sprejemljivo odločitev: tovarno moramo rešiti in si zagotoviti svoj jutrišnji dan! Delavci so se zavedali, da pomeni ta odločitev za vsakogar velik napor in zaupanje v lastno sposobnost, odrekanje že tako nizkim osebnim dohodkom, lastno prevzgojo, odpravo anarhije, spremembo tehnologije, visoko kvaliteto izdelkov, rehabilitacijo na domačem trgu in vključitev na zunanje tržišče.

Hkrati s temi prizadevanji je nastajal načrt za razvoj in izgradnjo tovarne do leta 1970. Ze l. 1965 je bila zasajena prva lopata pri izgradnji sedanje tovarne v Novem mestu in l. 1966 so del proizvodnje že preselili v nove proizvodne prostore.

Hkrati s tem je bil v letu 1966 zasnovan nov obrat v

Krškem. V ta obrat so se l. 1968 iz ekonomskih razlogov preselili delavci iz takratnega obrata v Kostanjevici, in tisti, katerim je bila s tem omogočena zaposlitev. Kolektiv tovarne se je v letih 1963 do 1966 odrekal za 500 milijonov starih dinarjev osebnih dohodkov za izgradnjo novih prostorov. S tem denarjem in z manjšimi premostitvenimi sredstvi družbe ter z ustvarjenimi skladi do danes je bilo zgrajenih 10.000 kvadratnih metrov sodobnih poslovnih prostorov z najsodobnejšo opremo! Zagotovljena so bila tudi potrebna obratna sredstva. Ob koncu l. 1968 je kolektiv štel že 564 delavcev, ki so izdelali 6.000 srajc na dan.

Produktivnost dela, merjena po predelanih kvadratnih metrih blaga, je v preteklem obdobju rasla po stopnji 4 odst. na leto, čas izdelave so zmanjševali po poprečni stopnji 8,4 odst. na leto, fizična produktivnost delavcev, ki je rasla po stopnji 6 odst. na leto, pa je l. 1971 dosegla evropsko raven.

Tudi kasnejši razvoj tovarne je temeljil na mobilizaciji lastnih sil. LABOD, obsojen na propad, je dosegel svoj cilj. Še več – delovni ljudje so s tem omogočili trikratno povečanje števila zaposlenih, vrednost proizvodnje se je povečala za 20-krat, dohodek za 40-krat, vrednost osnovnih sredstev se je povečala za 39-krat, poslovni sklad za 78-krat, osebni dohodki so se povečali za 11-krat itd.

S pripojitvijo tovarne konfekcije DELTA iz Ptuj v l. 1973 je tovarna dobila današnje

podobo: število zaposlenih se je od 900 povečalo na 1262 zaposlenih v 3 TOZD, kapacitete so se povečale na 15.000 srajc na dan, letna vrednost proizvodnje pa bo dosegla letos že 20 milijard starih dinarjev.

LABOD je danes največji specializirani proizvajalec srajc v Jugoslaviji. Njegova proizvodnja predstavlja 15 odst. vse jugoslovanske proizvodnje srajc. Njegovo ime je znano v Ho-

landiji, na Švedskem, v Zahodni Nemčiji in drugod, saj je kar 50 odst. vse proizvodnje usmerjene na zunanja tržišča.

Doma si je tovarna ustvarila širok krog kupcev, in skorajda v 1200 prodajalnah nudijo njene izdelke potrošniku. Kupci imajo danes res kaj izbirati. Tovarna jim vsako leto ponudi dve kolekciji svojih proizvodov, v vsaki izmed njih pa je najmanj 300 kvalitetnih in modnih artiklov, ki so izdelani iz naj-

kvalitetnejših domačih in uvoženih tkanin.

Več med tovarno in trgovino se je iz leta v leto bolj poglobljala. Delovni ljudje v tovarni pri svojih odločitvah niso zanemarljali tega sodelovanja, saj so do sledi namenili v obliki posojil za izgradnjo in razširitev trgovske mreže svojih kupcev preko 400 milijonov starih dinarjev. Uspeh takega sodelovanja so čvrsti dogovori o nakupu Labodovih proizvodov.

V prizadevanjih, kako ustreči čim večjemu številu kupcev, je kolektiv sklenil:

obleči moramo vsakega Jugoslavana! Tistega, ki lahko kupuje standardne srajce, kakor tistega, ki jih mora posebej naročiti. V prodajnem paviljonu v tovarni bo tako našel zadovoljstvo vsakdo: večina gotove serijske proizvodnje, drugi pa možnost, da si naročijo izdelek po meri.

Delovni ljudje tovarne vedo, kakšna bo njihova prihodnost. Leta 1980 naj bi tovarna dosegla najvišjo stopnjo svojega razvoja. Pridne roke 2000 zaposlenih delavcev v TOZD Ločna Novo mesto, Libna Krško in Delte Ptuj bodo takrat izdelale 6 milijonov srajc na leto in ustvarile 40 milijard starih dinarjev celotnega dohodka.

Z isto vneto, kot na proizvodnem področju, urejajo delovni ljudje tovarne tudi svoje druge probleme. Želijo se povezovati s sorodnimi podjetji, aktivno pomagajo snovati nove odnose pri sporazumevanju konfekarjev, angažirali so vse svoje sile v nenehni dvig kvalitete proizvodov, za kar so

dobili že veliko priznanj. Uvajajo nove proizvode, povezali so se z modno hišo Cristian Dior iz Pariza za proizvodnjo modnih in visoko kvalitetnih srajc, razmišljajo o razširitvi svojih „kril“ v tuje dežele in tako naprej.

Pri vsem tem pa delovni ljudje tovarne vedo, da morajo negovati odnose, ki so jih ustvarili, razvijati kar najbolj svoj samoupravni položaj in nenehno usposabljanje vsako izmed treh TOZD za nove naloge.

Za praznovanje 50-letnice obstoja se tovarna še posebej pripravlja. Enoletni program, ki je sestavljen za to priložnost, postavlja v ospredje delovnega človeka. Razen 155 dosedaj rešenih stanovanjskih vprašanj (vsak šesti zaposleni!) bo iz sredstev, ki se zbirajo s solidarnim delom na proste sobote, zasajena prva lopata za izgradnjo delavskih stanovanj ali pa bodo kupili prva stanovanja za delavce. Ob tovarni bo izročen svojem namenu športno-rekreativski center. Dogradili bodo skladiščne prostore v Novem mestu. Na trg bodo dali nove proizvode iz programa TIP-TON super, Dior, extra standard itd.

Delovni ljudje tovarne bodo še posebej počastili 50-letnico obstoja tovarne: razmišljajo, da bi ob jubileju dali poseben prispevek za izgradnjo zdravstvene ambulante v Ločni v višini 50 milijonov Sdin. Namenjena bi bila potrebam kolektiva in hkrati širše družbene skupnosti, predvsem krajevne skupnosti Ločna.

Celotno praznovanje bo usmerjal koordinacijski odbor, katerega predsednica je članica sveta federacije tovarišica Lidija Šentjarc.

Zlati jubilej bo sklenjen v mesecu mladosti 1974. Delovni ljudje tovarne ga bodo praznovali ponosni na doslej prehojeno pot in ob pomembnih uspehih, ki so jih dosegli. Praznovali ga bodo še bolj strnjeno, še bolj predani svojim načrtom. Danes pred njimi ni zaprek, ki jih ne bi mogli premagati. To ne velja le za naloge proizvodne in ekonomske narave, temveč tudi za tiste, ki zadevajo osebni standard delovnega človeka. Imajo sredstva in znanje, pa tudi več sil, da poleg dobrih proizvajalcev postanejo dobri in vsestranski samoupravljalci, a ne le v tovarni, temveč tudi v širši družbeni sredini.

Za 29. oktober, občinski praznik Novega mesta, čestitajo delovni ljudje tovarne LABOD vsem občanom in delovnim organizacijam!

MILAN BRATOŽ

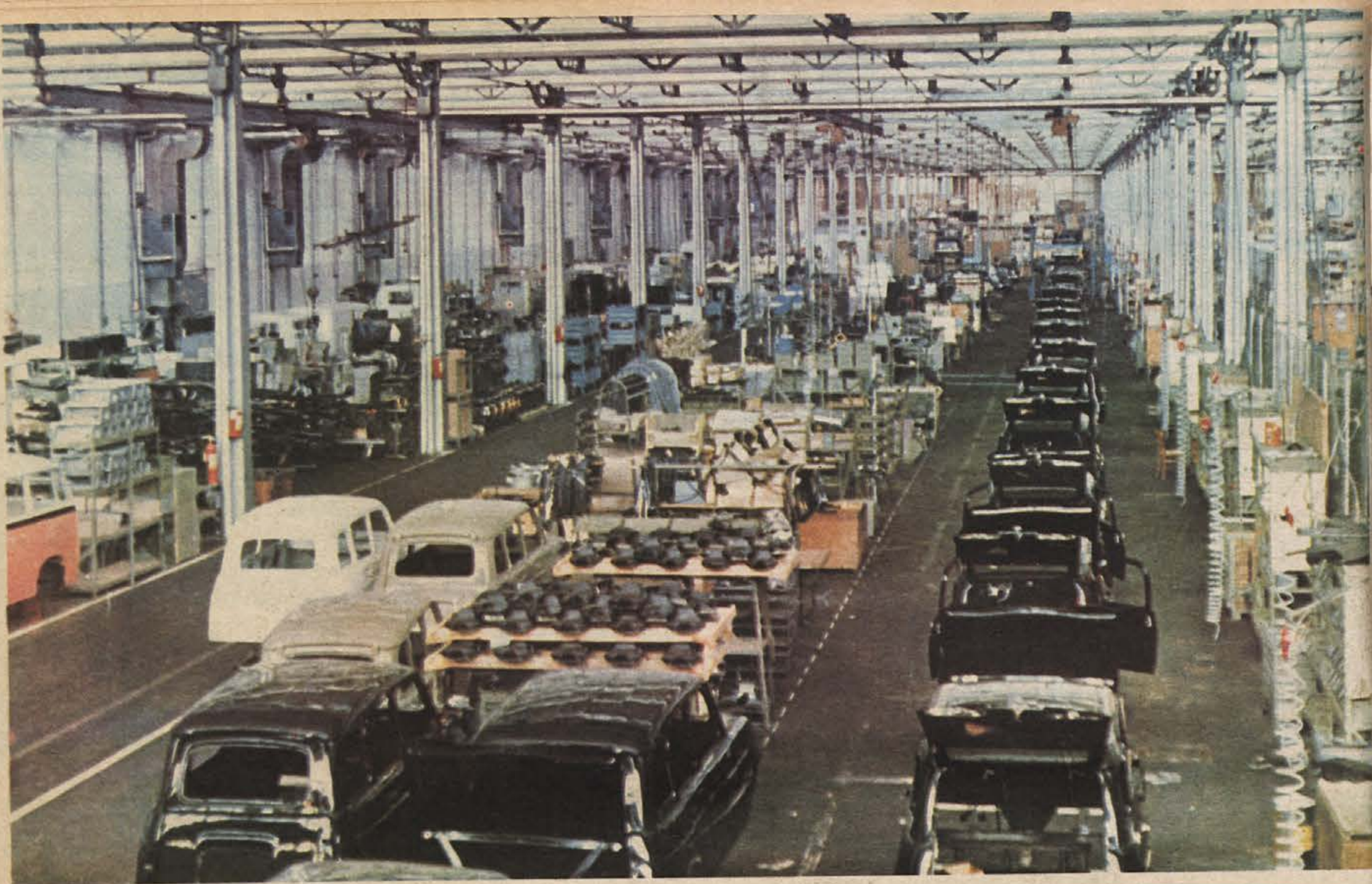

Fanika Tomšič, industrijska šivilja v TOZD Libna Krško, je v podjetju že 15 let. S kolektivom je prebrodila tudi najtežje čase...

Vhod v tovarno v Novem mestu

Industrija motornih vozil je v letošnjem prvem polletju izvozila več kot za 11 milijonov dolarjev izdelkov in se uvršča na drugo mesto med slovenskimi izvozniki. Z nekaj manj kot sto starih milijard vredno proizvodnjo se je med jugoslovanskimi podjetji lani uvrstila na 63. mesto.

Ko ob občinskem prazniku pozdravljamo vse delovne ljudi novomeške občine, naj se jim predstavimo z dvema značilnima razglednicama

IMV - DOLENJSKI VELIKAN

naše vsakdanjosti. Na zgornji fotografiji je proizvodnja avtomobilov: pričakujemo, da bo razširitev tovarne avtomobilov v Novem mestu

zagotovila možnosti za proizvodnjo mehanskih in pločevinastih delov za 50.000 avtomobilskih prikolic ter montažo 36.000 avtomobi-

lov. Hkrati s povečanjem proizvodnje prikolic pričakujemo po uspešno končanih pogovorih z Renaultom in Romuni avtomobilsko

proizvodnjo 100 avtomobilov na dan ob koncu prihodnjega leta, kar pomeni v 1975 25.000 avtomobilov.

Na spodnji fotografiji: prikolice so paradni izdelek slovenskega izvoza! IMV ADRIE potujejo po vseh evropskih in tudi drugih državah... (Foto: arhiv IMV)

